

GAZTELANIA ETA LITERATURA II

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-24
Eta:	BATXILERGOA	Zikloa/maila:	2.MAILA		
Arloa/Jakintzagaia:	GAZTELANIA ETA LITERATURA II	Irakasleak:	SARA ALBERDI OYARZUN JURDANA MARTIN RETEGI		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

EAEko eskola-instituzioaren lehentasunezko helburuetako bat ikasle elebidunak lortzea da, bi hizkuntza koofizialetan. Euskara eta Literatura eta Gaztelania eta Literatura curriculum bateratua ikasle guztiei EAEko bi hizkuntza koofizialak menderatzeko aukera eta haien erabilera egokia eta eraginkorra bermatzeko diseinatu da. Bi jakintzagai horiek, hizkuntzen erabileraren, haiei buruzko gogoetaren eta literaturaren ikaskuntza eta gozamenaren bidez, XXI. mendeko herritarrek prestatzen laguntzen dute. Herritar horiek osatuko duten gizarteak pertsona kultuak, kritikoak eta ongi informatuak beharko ditu, hitzak eraginkortasunez eta etikoki erabiltzeko gai izango direnak, desberdintasunak errespetatuko dituztenak, herritartasun digital aktiboa eta segurua gauzatzeko trebeak, informazioa eskuratzeko, informazio hori ezagutza bihurtzeko, beren kabuz ikasteko eta taldean egiteko gaitasuna izango dutenak, sortzaileak eta ekintzaileak, eta garapen iraunkorrarekin, arte- eta kultura-ondarearen zaintzarekin eta bizikidetzak baketsu, berdintasunezko eta demokratikoarekin konprometituak. Hortaz, jakintzagaia lagungarria izango da Batxilergoaren amaieran funtsezko konpetentziak garatzeko eta eskuratzeko. Gainera, hizkuntza- eta literatura-hezkuntzak gazteen heldutasun pertsonala eta intelektuala lortzen eta goi-mailako prestakuntzara eta lanbide-etorkizunera trebetasunez iristen laguntzen du.

Hizkuntza-jakintzagaien komunikazio-izaera eta izaera instrumentala dela eta, nabaria da gainerako jakintzagaiei egiten dien ekarpena. Hizkuntza erabiltzen ikastea problemak aztertzen eta ebazten, planak egiten, erabaki-prozesuei ekiten eta komunikazio-egoera bakoitzerako

estrategia egokiak erabiltzen ikastea ere bada. Ikasleek, edukiez gain, ezagutza-esparru bakoitzaren berezko adierazpen motak ikasi behar dituzte. Beraz, hizkuntza-jakintzagaiak garatzeak gainerako jakintzagaiak garatzen laguntzen du, eta alderantziz. Edukia eta hizkuntza integratu egin behar dira, eta, ildo horretan, ikaskuntza-egoeren bidez planteatutako diziplinarteko lana ezinbestekoa da ikasleek jakintzagai bakoitzaren berezko diskurtso-generoak barneratzeko eta XXI. mendeko gizartearen erronkak islatuko dituzten beste batzuk kritikoki aztertzeko.

Euskara eta Literatura eta Gaztelania eta Literatura curriculumaren ardatza hamar konpetentzia espezifikoz osatuta dago: munduko hizkuntza eta dialekto aniztasuna, ahozko komunikazioa, irakurmena, idazmena, informazio-alfabetatzea, literatura irakurketa, hizkuntzari eta haren erabilerari buruzko gogoeta, eta komunikazioaren etika. Horiek lantzeko oinarritzko jakintzak lau multzotan daude antolatuta: hizkuntzak eta hiztunak, komunikazioa, literatura-hezkuntza, eta hizkuntzari buruzko gogoeta. Hurrengo orrietan daude zehatzago azalduta guztiak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (KE) eta deskriptore operatiboak (DO)	Ebaluazio-irizpideak (zehaztasunetarako)	Oinarrizko jakintzak (zehaztasunetarako)
LEHEN HIRUHILEKOA			
Acercamiento al análisis textual: resumen, tema, finalidad y definiciones de un texto argumentativo	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 5 DO: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3. KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	4.1, 4.2 5.1, 5.2 9.1, 9.2	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Análisis sintáctico de oraciones compuestas: subordinadas sustantivas	KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	9.3	D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Literatura: <i>Nada</i> (Carmen Laforet)	KE: 8	8.1, 8.3 4.1, 4.2	C: Literatura hezkuntza D: Hizkuntzari buruzko gogoeta

	DO: HKK1, HKK2, HKK4, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2. KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 3 DO: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3. KE: 6 DO: HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3. KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	3.1, 3.2 6.1, 6.2, 6.3, 6.4 10.1, 10.2	
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Género y tipología textual, ámbito de uso, y funciones del lenguaje	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3.	4.1, 4.2 5.1, 5.2 9.1, 9.2	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta

	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3. KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.		
Opinión personal	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 5 DO: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3. KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5. KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	4.1, 4.2 5.1, 5.2 9.1, 9.2 10.1, 10.2.	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
La modalización textual y el lenguaje connotativo y denotativo	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 5	4.1, 4.2 5.1, 5.2 9.1, 9.2	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta

	DO: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3. KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.		
Análisis sintáctico de oraciones compuestas: subordinadas adjetivas	KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	9.3	D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Literatura: <i>La casa de Bernarda Alba</i> (Federico García Lorca)	KE: 8 DO: HKK1, HKK2, HKK4, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2. KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 3 DO: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3. KE: 6 DO: HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3.	8.1, 8.3. 4.1, 4.2 3.1., 3.2. 6.1., 6.2., 6.3., 6.4. 10.1., 10.2.	C: Literatura-hezkuntza B: Komunikazioa

	KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.		
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Registro lingüístico	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 5 DO: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3. KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	4.1, 4.2 5.1, 5.2 9.1., 9.2.	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Léxico y semántica	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 5 DO: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3. KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	4.1, 4.2 5.1, 5.2 9.1., 9.2.	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta

Mecanismos de cohesión textual	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 5 DO: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3. KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	4.1, 4.2 5.1, 5.2 9.1., 9.2.	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Análisis sintáctico de oraciones compuestas: subordinadas adverbiales	KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	9.3.	D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Literatura: Poemas de Antonio Machado	KE: 8 DO: HKK1, HKK2, HKK4, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2. KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 3	8.1., 8.2., 8.3. 4.1., 4.2. 3.1., 3.2. 6.1., 6.2., 6.3., 6.4. 10.1., 10.2.	C: Literatura-hezkuntza B: Komunikazioa

	DO: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3. KE: 6 DO: HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3. KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.		
--	---	--	--

Erabaki metodologikoak

OINARRIZKO JAKINTZAK

- A MULTZOA. Hizkuntzak eta hiztunak.
- B MULTZOA. Komunikazioa.
- C MULTZOA. Literatura-hezkuntza.
- D MULTZOA. Hizkuntzari buruzko gogoeta.

BALIABIDE DIDAKTIKOAK

- Ikaslearen testu liburua: Ariza, J et al. (2021) *Lengua Castellana y Literatura II*. Anaya.
- Irakurketa liburuak: *Nada* (Carmen Laforet), *La Casa de Bernarda Alba* (Federico García Lorca), *Poemas* (Antonio Machado)
- Ikus-entzunezko material egokitua.
- SAIOKA ikasgela birtualean material osagarria eta zereginak.
- DRIVE talde lan kolaboratiboetarako.

JARDUERA OSAGARRIAK

- Literaturarekin lotutako antzezlanak ikusi.
- Ortografia lantzeko tailerra.

HIZKUNTZEN TRATAERA

- Estrategia: Hizkuntzen Trataera Bateratua (HTB).
- Gaztelania oinarri izanik, transferentziak beste hizkuntzetara.

JARDUERA MOTAK

- Ikasgai honetan lantzen diren jarduerak USE proba prestatzeko oso bideratuta daude, baina ez dira horretara mugatzen. USEko ariketak eta gizarteko gaiak baliatzen ditugu (gaztelaniazko) hizkuntza, literatura eta kultura lantzeko.
- Hasierako fasean:

- Egoera erreal edo simulatuetan ikas-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko.
- Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea.
- Garapen fasean:
 - Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak.
 - Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak.
- Aplikazio eta komunikazio fasean:
 - Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
 - Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
 - Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak.

IDU

- Ikasle taldearen ezaugarri bereziak ezagutzean, programazioa eta ikas-egoerak egokituko dira denentzat irisgarriak izateko.
- Ikasleen askotariko konpetentziak garatzeko, askotariko euskarriak baliatuko ditugu dinamikak proposatzerakoan (esaterako, testu analisiak ahots sintesi sistemaren bitartez aurkeztuta).

IKASLEEN ETA IRAKASLEEN EGINKIZUNAK

- Ikasleek egunerokoan banaka edo binaka jardungo dute. Talde lana ere sustatuko da ebaluazioro, elkarlana eta kooperatibismoa sustatzeko, eta ahozketasuna lantzeko bereziki.
- Ikasgaia jarraitzeko lan-plangintza proposatuko zaie ikasleei, baina bakoitzak bere erritmora egokituko du, norberaren autonomia lantzeko helburuarekin.
- Edukiak barneratzeko eta konpetentziak lantzeko teknika egokienak martxan jarriko dira ikasle eta irakasleen elkarlanean.
- Ikasleak bere ikasketa prozesuaren jabe egitea sustatuko da.
- Zalantza edo galderetarako, eskola orduz gain, bulego orduak ere izango dira.
- Irakasleak konpetentziak lantzeko testuinguruak proposatuko ditu, aurre-ezagutzak aktibatuz eta ikas-egoera bakoitzean dagozkien konpetentzia eta edukiak landuz. Ikasleen behar berezietara egokituko ditu materialak.
- Irakasleek konpetentziak garatzen jarraitzeko feedbacka eskainiko die ikasleei, modu indibidualean nahiz taldean.
- Irakasleak jakintza esparruan landutakoa eta egunerokoaren arteko loturak egingo ditu.
- Jakintzagaiko irakasleak etengabe koordinatuta lan egingo dute.

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

- Egunerokoan ikasgela erabiliko da lanerako.
- IKT gela edo bestelako gelak erabiliko dira beharrezkoa denetan.
- Astean hiru saio izango ditugu.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak		
Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
HELBURUA Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. Ebaluazioa jarraia da, alegia, ikasitakoa metatzen dugu hiruhileko batetik bestera. FINKATUTAKO DENBORA Ikasgaia 3 hiruhilekotan banatuta dago, bakoitzean konpetentzia eta eduki zehatzak lantzeko eta ebaluatzeko moduan. Ikas-egoera bakoitzaren aurretik, bitartean eta ondoren, (auto-/ko-) ebaluaziorako tarteak eskainiko dira, modu formalago edo informalago batean. Hala irakasleak nola ikasleak berak hasiera puntua zein den ikusi eta aurrera begirakoak baloratzeko. EBALUAZIO TEKNIKAK, TRESNAK ETA ERRAMINTAK Hiruhileko bakoitzaren amaieran banakako azterketa bat egingo da ebaluazioan zehar	Ebaluazioa jarraia denez, ez dago errekupeketa azterketarik. Hurrengo ebaluazioa gaingiduta, aurrekoa gaingidutzat ematen da. 3. ebaluazioa gaingiduta, ikasgaia gaingitzen da. Gaingitzen ez bada, 1. deialdian ikasgaia osorik berreskuratu beharko dute. Eta, bestela, 2. deialdian izango dute aukera. Nota igotzera doazen ikasleek 1. deialdian ikasturte osoko proba egingo dute. Ebaluazioko edo kurtsoko nota igotzea lortzen ez duen ikasleari notarik altuena hartuko zaio kontuan amaierako kalifikaziorako. ERREFORTZU-NEURRIAK Ebaluazio probek ikasleen ahulguneak identifikatzeko balioko dute, besteak beste. Ahulgune horiek indartzeko errefortzu-neurriak eta ariketa osagarriak proposatuko zaizkio hala dagokion ikasleari. Berak ere eska ditzake behar duenean.	Ikastetxearen kalifikazio sistema jarraituz, Otik 10erako kalifikazioa izango dute ikasleek ebaluazio amaieratan. Horretarako, hiruhileko bakoitzean egingo diren dinamika hauek hartuko dira kontuan: - 1. ebaluazioan: - %50 azterketa - %20 testu analisiak - %20 literatur tertuliak - %10 parte-hartzea - 2. ebaluazioan: - %50 azterketa - %20 testu analisiak - %20 literatur hausnarketak - %10 parte-hartzea - 3. ebaluazioan: - %50 azterketa - %20 testu analisiak - %20 literatur errezaldia - %10 parte-hartzea Amaierako notaren media egiteko irizpide horiek guztiak kontuan hartzeko azterketan 4.5 atara behar dute ikasleek nahitaez. Bestela azterketan

landutako edukiak barneratu direla frogatzeko; baina ez da kalifikatuko den ariketa bakarra izango. Hiruhilekoan zehar testu analisiak eta literaturarekin lotutako dinamikak egingo dira (banaka, nahiz taldeka). Ikasleek klasean duten inplikazioa eta parte-hartzea ere ebaluatuko dira. USE proba prestatzeko propio egiten diren ariketak ebaluatu eta kalifikatzen dira, baina ikasleek jasotzen dutena banakako feedbacka da; nota baino garrantzitsuagoa delako norberaren ahulgune eta indarguneak zehaztea kasu honetan. Ikasleen esku geratzen da jasotakoaz ikasi eta aurrera begira aplikatzea ere. Horretarako, lanak berregin ditzakete nahi bezain bestetan. Garrantzia handia du, beraz, ikaslea bere garapenaren jabe egiteak. ERAGILEAK Irakaslearen ebaluazioak izan ohi du pisurik handiena, baina kontuan hartzen dira norberak bere buruari egiten dion autoebaluazioa eta ikaskideei egiten zaien koebaluazioa ere. Horrek denak ikaslea bere ikasketa prozesuaz jabeago egitea bilatzen du.	Kasuak kasu, programazio didaktikoaren berrikusketa egingo da ikasle batek konpetentzia konkretuak garatzeko zailtasunak baditu. Behar bereziak dituzten ikasleen irisgarritasuna bermatzeko ebaluatuko diren ariketetan (azterketak barne) baliabidearen doikuntza eskainiko zaio (tamainak, koloreak... egokituz). Ariketa horietan, denbora gehiago eskainiko zaio, ikastetxearen kriterioa jarraituz.	ateratako nota geratuko zaie ebaluazio horretako kalifikazio orokorrean. Azterketetan ortografiari arreta berezia jarriko zaio. -0,15eko penalizazioa izango dute akatsek. Azterketan atera duten kalifikazio osoari kenduko zaio akatsen batura hori. Ez dago maximorik.
---	---	---

EUSKARA ETA LITERATURA ETA GAZTELANIA ETA LITERATURA I ETA II - KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Munduko hizkuntza-aniztasuna azaltzea eta balioestea, EAEko eta inguruneke errealtate elebidun eta eleaniztunaren ezagutzatik, euskararen eta gaztelaniaren dialekto-aherastasunaren ezagutzatik eta hizkuntzen arteko kontaktuari lotutako fenomenoari buruzko gogoetatik abiatuz, hizkuntzen arteko gogoeta bultzatzeko, hizkuntza-estereotipoak eta hizkuntza-aurreiritziak ezeztatzeke, aniztasun hori kultura-ondarearen iturri gisa baloratzeko eta euskararen erabilerekekiko portaera asertiboak sustatzeko.	
Hizkuntza-aniztasuna egungo munduaren funtsezko ezaugarri bat da. Errealtate horri gehitu behar zaio hizkuntza edo dialekto desberdinetan hitz egiten duten gazteak ere baditugula gure ikasgeletan. Euskal eskolak, elebitasuna bermatzeko erronkari aurre egiteaz gain, pertsona eleaniztunak lortu behar ditu. Sistema eleaniztun horrek euskara du ardatz, gaur egun bi hizkuntza ofizialen artean dagoen desoreka (euskararen aurkakoa) gainditzeko eta bi hizkuntzen arteko gizarte-berdintasuna eta ikasleen aukera-berdintasuna sustatzeko. Horregatik, eta eskola euskararen eta hizkuntza horri lotutako kulturaren funtsezko gunea izan dadin, koherentzia jardun behar dute hizkuntza-prozesuan parte hartzen duten eragile guztiek, eta euskararen ohiko erabilera normalizatua ziurtatu behar da esparru formalean eta informalean, barneko zein kanpoko jardueretan eta, oro har, eskola-jarduketan. Hizkuntza-eskolek hizkuntza-aniztasun hori baliatu behar dute aniztasun horren ondoriozko kultura-esanahiak baloratzeko, hizkuntza-aurreiritziak saihesteko eta hizkuntzen eta haien aldaeren funtzionamenduaren ezagutza sakontzeko. Era horretan, hizkuntzen arteko gogoeta eta beste hizkuntza batzuetako hiltuneko komunikazioa erraztuko da. Konpetentzia honen garapena, beraz, ez da mugatzen gure inguruko hizkuntzak eta dialektoak mapa batean kokatzera eta aniztasunaren arrazoi historikoak ikaskuntzaren azken helburu gisa ikastera. Aitzitik, hurbilketa hori hizkuntza- eta dialekto-aniztasuna islatuko duten izaera sozial eta kultureko ahozko testuei, idatzizkoari eta multimodalei buruzko azterketaren eta elkarriketaren bidez egin behar da. Jakintzagai hauen ikaskuntzaren xede diren hizkuntzen kasuan, ikasleek honako hauek ezagutu eta baloratu behar dituzte: euskararen milaka urteko historia, euskarak kultura-ondareari egindako ekarpena, euskararen aniztasuna, erakundeek eta kolektiboek hizkuntzaren batasuna sustatzeko, euskalkietako hiltunen arteko komunikazioa errazteko eta euskararen iraupena zaintzeko egindako ahaleginak euskara batua sortzearen bidez, eta hizkuntzaren egungo egoera soziolinguistikoa. Ikasleek, gainera, euskara erabiltzeko jarrera proaktiboa agertu behar dute, gure erkidegoko kultura-ondarea zaintzen laguntzeko. Gaztelania, bestalde, hizkuntza unibertsala eta polizentrikoa da, eta oso dialekto-aniztasun handia du. Heterogeneotasuna, beraz, bi hizkuntzen ezaugarria da. Hala ere, aldaera geografikoetako ezin ez da hartu behar bestea baino hobetzat, bakoitzak bere arau kultua baitu.	1.1. EAEko eta Espainiako hizkuntza koofizialak eta haien aldaerak (eta, bereziki, norberaren lurraldekoa) hizkuntza-aherastasunerako baliabide gisa ezagutzea eta baloratzeko, haien garapen historiko eta soziolinguistikoaren azalpenetik eta egungo egoeratik abiatuz, eta ahozko adierazpenetan, idatzizkoetan eta multimodaletan dialektoen ezaugarriak (dialekto-aniztasunari lotuta dauden hizkuntza-ezaugarriak eta soziolektotoi edo erregistroei dagozkienak bereiziz) eta hizkuntzen hizkuntza- eta diskurtso-alderdiak esplizituki eta metahizkuntza egokiarekin egiaztatuz. 1.2. Hizkuntza-aurreiritziak eta hizkuntza-estereotipoak zalantzan jartzea eta argudiatuz kontra egitea, kultura-, hizkuntza- eta dialekto-aherastasuna errespetatu eta baloratzeko jarrera agertuz, hizkuntzen arteko kontaktuaren fenomenoari inguruko ikerketatik eta gogoetatik abiatuz, hizkuntza berean dauden arau kultuen eta estandarren aniztasuna kontuan hartuz, eta sare sozialek eta komunikabideek eta hizkuntza-eskubideei eta hizkuntzen arteko bizikidetzaren ereduari buruzko ikerketak betetzen duten zereginari arreta berezia jarritz. 1.3. EAEko hizkuntza-errealtatearen ezaugarriak aztertzea oinarritzko ezagutza soziolinguistikoen bidez, eta euskararekin hizkuntza-ohitura eta hizkuntza-portaera asertiboak eta enpatikoak hartzea, euskararen erabilera lehenetsiz eta eskola- eta gizarte-bizitzaren hainbat esparrutan eta euskararen normalizazioari eta euskal kulturaren transmisio eta sorkuntzari lotuta ikastetxean eta ingurunean garatzen diren ekimenetan jarrera proaktiboa eta afektiboa agertuz. 1.4. Hizkuntzen funtzionamenduaz jabetzea eta hizkuntzen arteko gogoetak hizkuntzak ikasteko eta ezaugarriak konparatzearen bidez komunikaziorako konpetentzia garatzeko egiten duen ekarpena baloratzeko.

Ikasleek, gainera, hizkuntzen aniztasun geografikoari lotutako ezaugarriak eta soziolektoari edo hitzun batek komunikazio-egoera desberdinetara egokitzeko erabiltzen dituen erregistroei lotutako beste ezaugarri batzuk bereizten ikasi behar dute. Azkenik, ikaskuntza hori guztia hizkuntzen arteko kontaktuaren esparruan gertatzen diren fenomenoek eta hizkuntza-bizikidetzako ereduak horren inguruan izan ditzaketen ondorioen ulermen kritikoan oinarritu dadin bultzatu behar da. Horren guztiaren azken helburua herriartasun sentsibilizatua, informatua eta hizkuntza-eskubide indibidual eta kolektiboekin eta hizkuntza gutxituen defentsarekin konprometitua sustatzea izango da. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.	
2. Ahozko testuak eta testu multimodalak ulertzea eta interpretatzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, zentzu orokorra eta informaziorik garrantzitsuena jasoz, igorlearen ikuspuntua eta asmoa identifikatuz eta testu horien fidagarritasuna, forma eta edukia baloratuz, ezagutza eraikitzeke, iritzia osatzeko eta gozamen- eta aisia-aukerak zabaltzeko.	
Ahozko ulermenerako estrategiak garatzeak komunikazioa asmoak interpretatzeko etengabeko prozesutzat hartzea dakar. Prozesu horretan, solaskideen arteko ezagutza partekatuak eta testuaren esanahiaz haratago joateko eta haren zentzua interpretatzeko aukera ematen duten testuinguru-elementu eta elementu kotestual guztiek esku hartzen dute. Ahozko mezuak ulertu eta interpretatzeko irakatsi eta ikasi beharreko trebetasun espezifikoak behar dira, oinarritzkoenekin hasi (edukia aurreratzea, informazio garrantzitsua helburuaren beraren arabera gordetzea, gertakariak eta iritziak bereiztea edo diskurtsoaren zentzu orokorra eta zatien arteko erlazioa ulertzea) eta aurreratuenekin amaitzeraino (igorlearen asmoa identifikatzea, prozedura erretorikoak aztertzea, argudioetako gezurrak antzematea edo testuaren fidagarritasuna, forma eta edukia baloratzea, besteak beste). Etapan honetan, espezializazio-maila handiagoko testu akademikoak eta komunikabideetakoak erabiltzen dira ahozko ulermenerako estrategiak garatzeko. Horretarako, beharrezkoa da diskurtso-genero berrietara hurbiltzea, alde aurreko ezagutzen eta testua ulertzeko behar diren arteko aldea desagerraraztea ahalbidetuko duten estrategiak zabaltzea, eta teknizismo, mailegu eta erdarakada ugariz osatutako lexikoarekin ohitzea. Garrantzi sozial eta zientifikoko eta euskal kultura-ondarearen inguruko gaiei lotuta dauden ahozko diskurtsoak presentzialki edo kanal digitalen bitartez txertatzea funtsezkoa da ikasleak bizitza sozialean aktiboki parte hartzeko zein ondorengo garapen akademiko eta profesionalerako prestatzeko. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK2, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, HK3.	2.1. Hainbat esparrutako berezko ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua (komunikazio-beharren arabera) eta igorlearen asmoa identifikatzea, kodeen arteko interakzioa aztertuz. 2.2. Ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzea, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio-prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.
3. Ahozko testuak eta testu multimodalak zehaztasun, jariakortasun, koherentzia, kohesio eta erregistro egokiarekin sortzea, testu akademikoei lehentasun berezia emanez eta diskurtso-genero desberdinen berezko konbentzioak kontuan hartuz, eta ahozko interakzioetan errespetuz eta kooperazioan parte hartzea, ezagutza eraiki eta lotura pertsonalak ezartzeko zein gizarte-testuinguru desberdinetan era aktibo eta informatuan esku hartzeko.	
Etapan honetan, arreta berezia jarriko zaie solaskideen artean distantzia soziala handiagoa den egoera publikoei. Egoera horietan, hizkuntza-erabilera landuagoak, erregistro formalak	3.1. Hainbat ikuspuntu jasoko dituzten interes zientifiko eta kulturaleko eta garrantzi akademiko eta sozialeko gaiei buruzko ahozko azalpen eta argudiatze formalak egitea

eta hitzik gabeko komunikazioarekin zerikusia duen guztiaren kontrol kontzientea behar dira. Ahozko ekoizpen formalari lotutako trebetasunak, testuinguru analogikoetan zein digitaletan, funtsezkoak izango dira ondorengo garapen akademiko eta profesionalerako. Beharrezkoa izango da diskurtso-genero espezifikoaren gakoak ezagutzea eta ikasleei herritarrentzat, zientifikoki edo kulturalki garrantzitsuak diren edota curriculum-edukiei lotuta dauden gaiak buruzko ahozko ekoizpenak aldizka egitea ahalbidetuko dieten ikaskuntza-egoerak proposatzea. Sekuentzia didaktiko horiek modu errekurtsiboan eta elkarlanean erantzungo diete prozesuaren hurrengo faseei (plangintza, ekoizpena, saiakuntza eta berrikuspena), azken produktura iritsi arte. Ahozko interakzioetan hizkuntza-kontzientzia handiagoa izatea ezinbesteko baldintza da gizarte demokratikoetan modu aktibo, konprometitu eta etikoan parte hartzeko. Ahozko erabilerak komunikazio-xedera egokitzea eta solaskidearengan dituzten ondorioak neurtzea funtsezkoa da elkarrekiko errespetuan eta zaintzan oinarrituta egongo den eta erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuko dituen komunikazio eraginkor baterako. Hizkuntza-eskolek gizarte- edo hezkuntza-esparruen berezko testuinguruak (parte-hartzean oinarritutakoak) ahalbidetu behar dituzte, ikasleek hitza hartu ahal izan dezaten eta entzute aktiboko, elkarriketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasuneko estrategiak garatu ahal izan ditzaten. Berariazko gaitasun hori garatzeak garrantzi berezia du Euskara eta Literatura irakasgaien, ikasleek ikasiko dituzten jakintzagaiak ondo ikasteko. Euskal eskolaren kasuan, gainera, euskarak gizartean duen presentzia txikiagoa konpentsatu behar da, eskola-ingurune hainbat testuingurutan euskararen erabilera bultzatuz. Informazioaren eta komunikazioaren teknologiek formatu berriak eskaintzen dituzte ahozko komunikazio multimodal, sinkrono edo asinkronorako, eta ikasleen ahozko ekoizpenak erregistratzea ahalbidetzen dute, testuinguru errealean zabalatzeko eta, geroago, aztertu, berrikusi eta ebaluatzeko (autoebaluazioa eta koebaluazioa). Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3.	plangintza-maila desberdinekin, diskurtso-genero bakoitzaren berezko konbentzioetara egokituz eta jariora, zehaztasuna, koherentzia, kohesioa eta erregistro egokia agertuz, hainbat euskarritan eta hitzezko eta hitzik gabeko baliabideak eraginkortasunez erabiliz. 3.2. Ahozko interakzioetan (formaletan eta informaletan) eta talde-lanean era aktiboan eta egokian parte hartzea, entzute aktiboko jarrerekin eta elkarriketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasunerako estrategiekin, erabilera diskriminatzaileak (sexistak barne) saihestuz eta baztertuz.
4. Idatzizko testuak zentzu kritikoarekin eta hainbat irakurketa-xederekin ulertzea, interpretatzea eta baloratzea, testu akademikoei eta komunikabideetakoiei arreta berezia eskainiz, zentzu orokorra eta ideia nagusiak eta bigarren mailakoak ezagutuz, informazio esplizitua txertatuz eta beharrezkoak diren inferentziak eginez, igoeraren asmoa identifikatuz, edukiari eta formari buruzko gogoeta eginez eta kalitatea eta fidagarritasuna ebaluatuz, ezagutza eraikitze eta askotariko komunikazio-beharrei eta komunikazio-interesei erantzuteko.	
Etapan honetan, espezializazio-maila handiko testu akademikoei eta garrantzi sozial, zientifiko eta kulturaleri gaiak lantzen dituzten komunikabideetako testuak erabili dira irakurmeneko estrategiak garatzeko. Testu akademikoei irakurri eta interpretatzeko, beharrezkoa da diskurtso-genero berrietara hurbiltzea, alde aurreko ezagutzen eta testuak ematen dituen arteko distantzia desagerraraztea ahalbidetuko duten estrategiak zabalzea, eta askotan teknikoak den eta mailegu eta erdarakada ugariz osatuta dagoen lexikoarekin ohitzea.	4.1. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua eta igoeraren asmoa identifikatzea, testu akademikoei eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, beharrezkoak diren inferentziak eginez eta irakurketa-xede desberdinak agertuz. 4.2. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzea, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio-prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.

Bestalde, kazetaritza-testuak irakurri, interpretatu eta baloratzeko, testu horiei zentzua ematea eta alborapen ideologikoak detektatzea ahalbidetzen duten testuinguru-gakoak ezagutu behar dira. Horrela egin ezean, irakurlea esandakoaren hitzez hitzezko interpretaziora mugatuta geratuko da, eta ez da gai izango ironiak, zeharkako aipamenak edo zentzu bikoitzak hautemateko edo egilearen komunikazio-asmoa neurtzeko. Hortaz, Batxilergoan irakurtzeko konpetentzia garatzeko, beharrezkoa da irakurtzeko motibazioa, konpromisoa eta jardunbideak azpimarratzea eta irakurtzeko ekintzaren aurretik, bitartean eta ondoren zabaldu behar diren estrategiak ezagutu eta erabiltzea, askotariko iturriak erabiltzeko arintasunaren garapena bereziki kontuan hartuz, testu jakin baterako beharrezkoak diren alde zuzenak ezagutzarik eza konpentsatu ahal izateko eta fidagarritasuna bermatu edota iturrien helburua argitu ahal izateko. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3.	
5. Testu idatzi eta multimodal koherenteak, kohesionatuak, egokiak eta zuzenak sortzea, esparru akademikoko diskurtso-generoak bereziki kontuan hartuz, ezagutza eraikitze eta komunikazio-eskari zehatzei erantzun informatua, eraginkorra eta sormenezkoa emateko.	
Gaur egun, idazten jakiteak euskarri eta formatu desberdinetan idazten jakitea esan nahi du (euskarri eta formatu horietako asko hipertestualak eta multimodalak dira), eta erabilera-esparruen (diskurtso-generoen) berezko idatzizko komunikazio-jardunak gauzatzeko «moldeak» ezagutu eta eskuratu behar dira. Batxilergoan, bereziki garrantzitsuak dira genero akademikoak (mintzaldiak, saiakerak, txostenak edo iruzkin kritikoak, besteak beste), hainbat ikuspegi, jakintza-alor edo diziplina bateratu behar baitira. Ikasleek, beraz, trebetasunez erabili behar dute informazioaren eta iritziaren txandakatzea (kontsultatutako iturriak kontsignatuz), eta azalpen-argitasun egokia agertzen saiatu behar dute, nolabaiteko estilo-bokazioarekin. Ikasleek, azken batean, zentzuen eraikuntza kolektiboaren parte izateak dakarren erantzukizunaz jabetu behar dute, ikuspuntu kultural eta etikotik abiatuta. Idatzizko testu baten konposizioak (bakarka edo modu kolaboratiboan egindakoa) erregistroaren koherentzia, kohesioa eta egokitasuna zein zehaztasun lexikoa eta zuzentasun gramatikala eta ortografikoa hartu behar ditu kontuan. Halaber, diskurtsoaren hizkerari eta pertsonak (igorlea eta hartzaileak) diskurtsoan txertatzeko moduari buruzko erabakiak hartu beharko dira. Gainera, funtsezkoa da hizkuntzari eta estiloari arreta jartzea. Hortaz, hizkuntzaren funtzionamenduari buruzko gogoeta esplizitua eta erabilera testualetan duen proiektzioa bereizezinak dira. Hori dela eta, idazten irakatsi eta ikasteko prozesuaren barruan, arretaz eta modu jarraituan esku hartu behar da ikasgelan, eta ekoizpenak etengabe berrikusi behar dira ebaluazio eta koebaluazioko tresnen bidez. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3.	5.1. Curriculumeko gaiei edo gizarte- eta kultura-interesekoei buruzko idatzizko testu eta testu multimodal akademiko koherenteak, kohesionatuak eta erregistro egokikoak lantzea eta, alde zuzenak, komunikazio-egoera, hartzailea, xedea eta kanala kontuan hartuko dituen plangintza-prozesu bat eta zirriborroak bakarka, berdinen artean edota beste kontsulta-tresna batzuen bidez idazteko eta berrikusteko prozesu bat egitea. 5.2. Idatzizko testuak eta testu multimodalak aberasteko prozedurak txertatzea, diskurtso-, hizkuntza- eta estilo-alderdiak kontuan hartuz, zehaztasun lexikoarekin eta zuzentasun ortografiko eta gramatikalarekin.
6. Hainbat iturritako informazioa hautatzea eta egiaztatzea, haren fidagarritasuna eta egokitasuna irakurketa-helburuen arabera ebaluatuz eta manipulazio- eta desinformazio-arriskuak saihestuz, eta informazio hori integratzea eta ezagutza bihurtzea komunikatu ahal izateko, ikuspuntu kritiko eta pertsonala eta, aldi berean,	

jabetza intelektualaren errespetatuko duena agertuz, bereziki curriculumeko gaiei edota irakurritako literatura-obrei lotutakoei buruzko ikerketa-lanen esparruan.

Informazioaren ekoizpena, ugaritzea eta banaketa egungo gizarteak eratzen dituen printzipioa da, baina informazioaren eskuragarritasunak ez du ezagutza berez bermatzen. Hori dela eta, ezinbestekoa da ikasleek informazioa ezagutza bihurtzeko abileziak eta trebetasunak eskuratzeko, eta jakitea informazio hori noiz behar den, non bilatu behar den eta nola kudeatu, ebaluatu eta komunikatu behar den, ikuspuntu kritiko eta pertsonal bat hartuz eta jabetza intelektualarekin eta identitate digitalarekin jarrera etiko eta arduratsu bat agertuz. Alfabetatze Mediatiko eta Informazionalaren (AMI) aldeko apustua da. Horrek teknologien erabilera arduratsua dakar, informazio partzial edo faltsuen detekzioa, iturrien etengabeko ebaluazioa, erabilera-denborak eta autorregulazioa bereziki kontuan hartuta.

Saiatu beharra dago ikasleek, bakarka edo kooperazioan, informazio-iturri fidagarriak, seguruak eta askotarikoak testuinguru sozialetan edo akademikoetan kontsultatu ditzaten, curriculumeko edo irakurritako beste literatura-obra batzuetako gaiei buruzko ikerketa-lanak edo ikerketa-proiektuak egiteko.

Ikerketa-prozesu horietan, informazioaren plangintza, kudeaketa eta biltegiatzea era autonomoan egin behar da behar bezala berreskuratzeko, eta ezarritako aurkezpen-konbentzioei jarraitu behar zaie (aurkibidea, epigrafeetan oinarritutako antolaketa, aipamenak egiteko prozedurak, oin-oharrak, bibliografia eta webgrafia). Era berean, sormena garatu behar da eta testuingurura egokitu beharra dago ikaskuntza berria zabaltzean. Eskolako liburutegia edo mediateka, sormenezko ikaskuntza-espazioa den aldetik, ingurune aproposa izango da konpetentzia hau eskuratzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3.

6.1. Hainbat iturritako informazioa aurkitzea, hautatzea eta egiaztatzea, informazio horren biltegiatzea eta berreskuratzearen kudeaketa eta irakurketa-helburuen arabeko egokitasunaren ebaluazioa kontuan hartuz; eskema propioetan antolatzea eta integratzea; eta berregituratzea eta era sortzailean komunikatzea, eta jabetza intelektualarekiko ikuspuntu kritiko eta errespetuzkoa hartuz.

6.2. Albisteen eta informazioen egiazkotasuna ebaluatzea, sare sozialak eta beste ingurune digital batzuk bereziki kontuan hartuz, analisia, kontrastea eta egiaztapena egiteko jarraibideei jarraituz, tresna egokiak erabiliz, informazioaren alborapenen aurrean jarrera kritikoa agertuz eta faltsukerien hedapena saihestuz.

6.3. Curriculumeko gaiei eta interes kultural, pertsonal eta sozialeko gaiei buruzko ikerketa-lanak egitea era autonomoan eta hainbat euskarritan, bakarka edo modu kooperatiboan, hautatutako informaziotik abiatuz, jabetza intelektualaren errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.

6.4. Teknologia digitalen erabilera kritiko, seguru, osasungarri eta iraunkorreko ohiturak hartzea, arriskuak ebaluatuz eta erabiltzean gailuak, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko neurriak aplikatuz.

7. Literatura garaikideko obra garrantzitsuak plazer- eta ezagutza-iturri gisa autonomiaz hautatzea eta irakurtzea, obren aniztasunari, konplexutasunari eta kalitateari dagokienez bilakaera bat izango duen irakurketa-ibilbide bat konfiguratzeko, eta irakurketa-esperientziak partekatzea, irakurketa-identitatea bera eraikitzeke eta irakurketaren gizarte-dimentsioaz gozatzeko.

Konpetentzia hau garatzeak autonomia sendotzeko eta irakurketa-identitatea bera eraikitzeke bidean aurrera egitea dakar. Ildo horretan, aldizkako denbora jarraitu bat eskaini behar zaio bakarkako irakurketari, eta irakurritako testuen artean loturak ezartzea erraztuko duten bakarkako edo taldeko gogoeta-uneak (hala nola solasaldi dialogikoen bidez) ahalbidetu behar dira.

Horretarako, aintzat hartutako testuen aniztasuna, konplexutasuna eta gozatzeko moduak —egungo literatura mota inprimatu eta digitalekiko eta sortzen ari diren kultura-jardunekiko kontaktua barne— eta irakurketa-esperientzia adierazteko gaitasuna zabaltzeko behar dira. Xedea da entretenimendu soilarekin eta argudioetan oinarritutako irakurketarekin lotura txikiagoa izango duten eta literaturaren hautemate estetikora

7.1. Irakurketa gidaturako proposamenei lotutako literatura garaikideko obra garrantzitsuak era autonomoan aukeratzea eta irakurtzea, literatura-saiakera eta tradizioarekin loturak ezartzen dituzten egungo obrak barne, eta irakurketa- eta kultura-ibilbide pertsonalaren aurrerapena jasota uztea, irakurgaiak hautatzeko irizpideak, literatura-kulturan sartzeko moduak eta irakurketa-esperientzia argudioekin azalduz.

7.2. Irakurketa-esperientzia partekatzea, esperientzia hori gozamen- eta ezagutza-iturri gisa baloratuz eta metahizkuntza espezifikoak erabiliz; eta interpretazio pertsonal bat lantzea, beste obra batzuekin eta beste esperientzia artistiko eta kultural batzuekin lotura argudiatuak ezarrituz.

bideratuta egongo diren irakurketa autonomoen corpus baterako urrats bat egitea. Hortaz, obrei buruzko balio-iritziak askoz elementu gehiago izango ditu oinarri, testuarterkotasunaren identifikazioa barne, eta irakurritako obren inguruko saiakeren ikerketa, irakurketa eta ekoizpena jasoko ditu. Konpetentzia hau lagungarria da ikasleek honako hauek ahalbidetzen dituen literatura- eta kultura-jakintza bat eskuratzeko: irakurketa gidatuen eta autonomoen arteko erlazioak ezartzea, irakurritako obrei buruz ikertzea, testuak ulertu eta interpretatzeko norberaren irakurketa- eta kultura-esperientzia mobilizatzea, testuak beren ekoizpenaren testuinguruan eta inskribatuta dauden kultura-formetan kokatzea, eta obrak sortzeko oinarri diren konbentzioen funtzioak eta eraginak ulertzea. Helburu hori lortzeko, funtsezkoa da testuen corpus bat konfiguratzeko. Corpus horretan, euskal kultura-ondareari lotutako obrak ugari izango dira, eta emakume idazleen kopurua esanguratsua izango da. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1.1, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2.	
8. Euskal Herriko, Espainiako eta Hispanoamerikako literaturako obra garrantzitsuak irakurtzea, interpretatzea eta baloratzea, metahizkuntza espezifiko bat erabiliz eta esperientzia biografikoa eta literatura- eta kultura-ezagutzak mobilizatuz, askotariko testuen eta beste adierazpen artistiko eta kultural batzuen arteko loturak ezartzeko, kultura-mapa bat osatzeko, literaturaz goatzeko aukerak zabaltzeko eta literatura-asmoko testuak sortzeko.	
Konpetentzia honek ondoko interpretazio-trebetasunak garatzeko funtzioa betetzen du: literatura-ondareko obra garrantzitsuak irakurtzea; irakurketei buruz argudiatuz balio-iritzi bat hitzez adieraztea; eta eremu nazionalak, Europakoak eta unibertsalak uztartzeko eta literatura-obrak beste adierazpen artistiko eta kultural batzuekin lotzeko kultura-mapa bat eraikitzea. Irakurtzean gozamen kontzientea eta landua lortzeko, beharrezkoa izango da irakurketa gidatuekin aurrera egiteko prestakuntza-ibilbideak ezartzea. Ibilbide horietan oinarrituta, literatura-fenomenoaren funtzionamendua ulertu, historikotasun nozioan eta testuen arteko hierarkia nozioan sakondu eta ikaskuntza ikerketa-prozesuetan eta obren interpretazioaren eraikuntza partekatuko prozesuetan oinarritu ahal izango da. Helburua ez da entziklopedia-asmoko literaturaren historia bati ekitea, ikasgelan modu gidatu eta partekatuan irakurriko diren obra kopuru txiki bat hautatzea baizik. Literatura-fenomenoaren bilakaerari eta obren arteko loturari buruzko ikerketa bultzatzeko, aukeratutako izenburuei hainbat testu gaineratuko zaizkie. Testu horiek obren testuinguru historikoa eta kulturala zein literatura-tradizioan duten lekua, haien interpretazioen historia eta beste forma artistiko klasiko eta egungo batzuekiko elkarriketa ulertzen lagunduko dute. Azken batean, ikasgelan modu gidatu eta partekatuan irakurtzeko literatura-ondareko obra garrantzitsu batzuk —emakume idazleen obrak barne— hautatu behar dira, literaturaren eraikuntza eta funtzionamenduaren zein beste testu batzuekin eta ekoizpen-testuinguruko balio ideologiko eta estetikoekin ezartzen diren erlazioen eta oraina argitzeko eta azaltzeko duten ahalmenaren elementu garrantzitsuak erakusteko. Halaber, literatura-testuak estilo-kontzientziarekin sortzea bultzatu behar da, generoen konbentzio formalak errespetatuz. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK4, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2.	8.1. Irakurritako obren interpretazioa azaltzea eta argudiatzea,osatzen dituzten elementuen eta obraren zentzuaren arteko barne-erlazioak eta testuaren eta haren testuinguru soziohistorikoaren eta literatura-tradizioaren arteko kanpo-erlazioak aztertzearen bidez, metahizkuntza espezifikoa erabiliz eta obren hautemate estetikoari lotutako balio-iritziak gaineratuz. 8.2. Testu pertsonal edo kolektiboak sortzea literatura-asmoarekin eta estilo-kontzientziarekin, hainbat euskarritan eta beste hizkuntza artistiko edo ikus-entzunezko batzuen bidez, literatura-generoen eta literatura-estiloen konbentzio formalak erabiltzen dituzten obren edo pasarte esanguratsuen irakurketatik abiatuz. Ondorengo ebaluazio-irizpidea espezifikoa da Euskara eta Literatura I eta Gaztelania eta Literatura I jakintzagaietarako: 8.3. Ahozko aurkezpen batean, saiakera batean edo aurkezpen multimodal batean gauzatu beharreko ikerketa-proiektuak garatzea, irakurketa gidatuko euskal literaturako eta Espainiako literaturako klasikoaren eta beste testu eta adierazpen artistiko eta kultural klasiko eta garaikide batzuen arteko lotura argudiatuak ezarritik (gai, topiko, egitura, hizkuntza, adierazpen-baliabide eta balio etiko eta estetikoaren arabera) eta irakurleak irakurketan duen inplikazioa eta erantzun pertsonala azalduz.

9. Hizkuntzaren egiturari eta erabilerei buruzko ezagutza esplizitu eta sistematikoa sendotzea eta horretan sakontzea, eta terminologia egokiarekin egin beharreko hizkuntza- eta diskurtso-aukeraketei buruz era autonomoan gogoeta egitea, hizkuntza-kontzientzia garatzeko, komunikazio-errepertorioa handitzeko eta ahozko eta idatzizko trebetasunak zein ulermen eta interpretazio kritikorako trebetasunak hobetzeko.

Hizkuntzaren azterketa sistematikoa baliagarria izan dadin, ikasleen metahizkuntzazko kompetentzia sustatu behar du, eta hartzun berezko erabilera errealekin eta testuingurukoekin lotu behar du. Metahizkuntzazko gogoetak ikasleek hizkuntzaren erabiltzaile gisa duten ezagutza intuitiboan oinarritu behar du, eta zubiak ezarri behar ditu hizkuntzaren ezagutza sistematikoarekin. Horretarako, terminologia espezifiko erabili behar da, eta maila morfosintaktikoa, semantikoa eta pragmatikoa bateratu behar dira hizkuntza-formak aztertzean.

Beraz, gramatikaren ikaskuntza egituratuari ekin behar zaio ikerketa-prozesuen bidez, eta lotura bat ezarri behar da ezagutza gramatikal esplizituaren eta hizkuntzaren erabileraren artean, gogoetatik eta ikerketa-proiektu txikietatik abiatuta. Horretarako, esanahiaren behaketatik eta hizkuntza-formek diskurtsoan betetzen duten funtzioetik abiatu beharra dago, honako hauetan oinarrituta orokortzea eta sistematizaziora iristeko: enuntziatuen manipulazioa, perpausen arteko kontrastea, hipotesi eta arauen formulazioa, kontradibideen erabilera edo beste hizkuntza-fenomeno batzuekiko lotura. Halaber, emaitzak metahizkuntza egokiarekin komunikatu behar dira. Azken batean, metahizkuntzazko eta hizkuntzen arteko gogoeta sustatu behar da, ikasleek hizkuntzaren inguruan pentsatu eta hitz egin dezaten, ezagutza horrek norberaren ekoizpenen hobekuntza eta besteen ekoizpenen ulermen eta interpretazio kritiko hobia eragin ditzan eta, aldi berean, hizkuntza-sistemaren funtzionamenduari buruzko ezagutza esplizitu bat pixkanaka eraikitzea ahalbidetu dezan.

Kompetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.

9.1. Testu propioak berrikustea eta hobetzeko proposamenak egitea, metahizkuntzazko eta hizkuntza arteko gogoetan oinarrituta aldaketak argudiatuz eta metahizkuntza espezifiko erabiliz, eta ulertzeko arazoak identifikatzea eta konpontzea, hizkuntzari eta haren erabilerari buruzko ezagutza esplizituak erabiliz.

9.2. Igorlearen komunikazio-xedearen eta hizkuntza-aukeraketen arteko erlazioa eta hartzailearengan dituen ondorioak azaltzea eta argudiatzea, hizkuntzaren ezagutza esplizitua eta metahizkuntza espezifiko erabiliz.

9.3. Hizkuntzaren funtzionamenduaren alderdi garrantzitsuei buruzko ikerketa-proiektu txikiak emaitzak lantzea eta aurkeztea, hipotesiak formulatuz eta alderdi orokorrak ezarri, kontzeptu eta hizkuntza-terminologia egokiak erabiliz eta hiztegiak, eskuliburuak eta gramatikak autonomiaz kontsultatuz.

10. Komunikazio-jardunbideak bizikidetzat demokratikoen, gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzearen eta pertsona guztien eskubide-berdintasunaren zerbitzura jartzea, hizkuntza ez-diskriminatzailea erabiliz eta hitzaren bidezko nagusikeriak baztertuz, hizkuntzaren erabilera eraginkorra ez ezik, etikoa eta demokratikoa ere bultzatzeko.

Kompetentzia hau eskuratzean, pertsonak eraginkorrak izango dira komunikatzeko garaian, eta, gainera, komunikazioaren ezinbesteko dimentsio etikoa alde batera utziko ez duten helburu batzuen zerbitzura jarriko dituzte hitzak.

Komunikazio pertsonalaren esparruan, hizkuntza-hezkuntzak enpatian eta errespetuan oinarritutako pertsonen arteko harremanak lantzen lagundu behar du, eta entzute aktiborako, komunikazio asertiborako, argudioetan oinarritutako deliberaziorako eta gatazken elkarriketa bidezko kudeaketa eta konponketarako tresnak eskaini behar ditu. Hizkuntzaren erabilera sexistak, diskriminatzaileak eta manipulatzailak eta hitzaren bidezko nagusikeriak desagerraraztea agindu etikoa da. Hezkuntza-, gizarte- eta

10.1. Hizkuntzaren erabilera sexistak eta diskriminatzaileak eta hitzaren bidezko nagusikeriak eta hizkuntzaren erabilera manipulatzailak identifikatzea eta desagerraraztea, erabilitako hizkuntza-, testu- eta diskurtso-elementuen inguruko gogoetatik eta azterketatik eta pertsonen arteko komunikazioa zuzentzen duten ez-hitzezko elementuetatik abiatuz.

10.2. Gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzeko eta adostasunak bilatzeko estrategiak erabiltzea, solaskideen iritzia eta sentimenduekin jarrera enpatikoa eta errespetuzkoa agertuz, esparru pertsonalean zein hezkuntza- eta gizarte-esparruan.

lanbide-esparruetan, hizkuntza-hezkuntzak herritartasun aktiboa gauzatuz hitza hartzeko trebatu behar du. Herritartasun hori konprometituta egongo da gizarte bidezkoagoak, demokratikoagoak eta, gizateriak aurrean dituen erroka handiei dagokienez (planetaren iraunkortasuna, indarkeriak desagerraraztea —genero-indarkeria barne—, gora doazen desberdintasunak desagerraraztea eta abar) arduratsuagoak eraikitzearekin. Konpetentzia espezifikiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	
--	--

DESKRIPTORE OPERATIBOEN AZALPENA

HIZKUNTZA KOMUNIKAZIOA	HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko. HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko. HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera. HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko. HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzatza demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.
ELEANIZTUNA	KE1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan. KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko. KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA eta INGENIERITZA	STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformatuz, beharrezkoa izanez gero. STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz. STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiaturaz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz. STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatze eta eraikitze. STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz. STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoen gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.
KONPETENTZIA DIGITALA	KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko. KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko. KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatze. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du. KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du. KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.
KONPETENTZIA PERTSONALA, eta IKASLEAREN IKASLEKOA	KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin. KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

	KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz. KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko. KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatutak lortzen laguntzeko. KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko. KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.
HERRITARTASUNA	HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko. HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin. HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzia propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz. HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

EKINTZAILETZA	EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikotatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan. EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoa barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzaren eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak. EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoa eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.
KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KOMPETENTZIA	KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intenzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere. KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntza prozesuetan. KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuekin, ekimenarekin eta irudimenarekin. KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta. KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jardueri, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

I. ERANSKINA: ARLOAREN, JAKINTZAGAIAREN EDO EREMUAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA EGITEKO TXANTILLOIA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo batxilergo ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023/24
Etapia:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	II		
Arloa/Jakintzagaia:	Euskal Hizkuntza eta Literatura	Irakasleak:	Aitzpea Aizpurua		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Gure lehentasunezko helburuetako bat da gure ikasleak bi hizkuntza koofizialetan elebidunak izatea. Gure herriaren testuinguruan, ordea, ez da erraza komunikazio-hizkuntza euskara izatea, eta haren normalizazioa bultzatzen ahalegintzen gara, bide batez gure kulturaren ezaugarri bereizgarri nagusia ere badenez, euskal kultura ere garatuz.

Gure ikasleak XXI. mendeko herritar prestuak izatean bilatzen dugu, tokatuko zaien gizartean pertsona kultuak, kritikoak eta ongi informatuak. Eta horretarako, hitzak eraginkortasunez eta etikoki erabiltzeko gai izan behar dute, desberdintasunak errespetatuz.

Bestalde, hizkuntza-jakintzagaien komunikazio-izaera eta izaera instrumentala dela eta, gainerako jakintzagaiei zuzenean eragiten die. Hizkuntza erabiltzen ikastea problemak aztertzen eta ebazten, planak egiten, erabaki-prozesuei ekiten eta komunikazio-egoera bakoitzerako estrategia egokiak erabiltzen ikastea ere bada.

Ikasleek, edukiez gain, ezagutza-esparru bakoitzaren berezko adierazpen motak ikasi behar dituzte. Beraz, hizkuntza-jakintzagaiak garatzeak gainerako jakintzagaiak garatzen laguntzen du, eta alderantziz.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Deskriptoreen esanahia, dokumentuaren amaieran)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Gelaren aurrean zerbait egiten erakusteko saioa.	Konpetentzia espezifikoa: 3 HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3 Konpetentzia espezifikoa: 5 HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, DK1, DK2, DK3, PSIIK5, HK2, EKK3.	3.1 / 3.2 . 5.1 / 5.2	B. Komunikazioa - Testu baten gaia eta tesia formulatzeko jarraibideak. Laburpenaren teknika. - Testuetan subjektibotasuna eta objektibotasuna adierazteko hizkuntza-formak. - Konektoreak, diskurtso-markatzaileak eta testuari kohesioa ematen laguntzen duten beste prozedura lexiko-semantiko batzuk. - Bakarkako eta taldeko lana antolatzekeko estrategiak. Erantzukizunak bere gain hartzeko jarraibideak
Euskara saltzeko kartela.	Konpetentzia espezifikoa: 1 HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.	1.1 / 1.2 / 1.3 / 1.4	A. Hizkuntzak eta hiztunak Euskararen erabilerarekiko interesa, ekimena eta jarrera proaktiboa, ikastetxean eta hainbat gizarte-esparrutan.
Aldizkari bat egin.	Konpetentzia espezifikoa: 6 HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	6.1 / 6.2 / 6.3 / 6.4	B. Komunikazioa - Argudio-testua. Egitura. Testu-tipologiaren berezko ezaugarriak eta hari lotutako hizkuntza-ezaugarriak. Argudio motak. - Informazioa fidagarritasun-, kalitate- eta egokitasun-irizpideekin bilatu eta hautatzeko estrategiak; informazioaren azterketa, balorazioa, berrantolaketa eta sintesia eskema propioetan, eta informazioa ezagutza bihurtzeko estrategiak; berregituratutako informazioaren komunikazioa eta hedapena, sormenez eta jabetza intelektualarekiko errespetuz. Informazio garrantzitsuaren edukiak kudeatzeko, informazio hori biltegiratzeko eta berreskuratzeko jarraibideak
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Hipotesiak egitea. Iragarpenak	Konpetentzia espezifikoa 10 HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	10.1 / 10.2	B. Komunikazioa - Euskal tradizioko atsotitzak eta esaerak. - Idaztearen bidez pentsamendua antolatzeke eta emozioak kudeatzeko jarraibideak: idazketa automatikoa, eskemak, kontzeptuzko mapak, laburpenak eta abar.
Antzerki baten itzulpena.	Konpetentzia espezifikoa: 1 HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.	1.1 / 1.2 / 1.3 / 1.4	A. Hizkuntzak eta hiztunak Hizkuntzen arteko kontaktuaren fenomenoak: elebitasuna, maileguak, interferentziak. Hizkuntza-diglosia eta dialekto-diglosia. B. Komunikazioa Euskal antzerkia.
Ahots gorako irakurketak	Konpetentzia espezifikoa: 7 HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1.1, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2	7.1 / 7.2	B. Komunikazioa Ahozotasun formalaren diskurtso- eta hizkuntza-ezaugarriak. Argudiatutako ahozko deliberazioa.

XIX-XX mendeetako antzezlan bat antzeztea taldeka	Konpetentzia espezifikoa: 8 HKK1, HKK2, HKK4, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2.	8.1 / 8.2 / 8.3	C. Literatura hezkuntza - Literatura ezagutza berriak eskuratzeko iturri gisa eta sentsibiltate estetikoaren garatzeko laguntza gisa - Literatura-, musika- eta eszena-ondarearekin motibazio-lotura emozionalak (sentsazio berrien esperimendazioa), sinbolikoak (pertsonek gisa aberasteko beharra) eta kulturalak ezartzeko estrategiak C: Informazio soziohistorikoa, kulturala eta artistikoa erabiltzeko eta, era horretan, obrak interpretatzeko eta literatura-tradizioan duten lekua ulertzeko estrategiak.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Literatura eguneroko bizitzan	Konpetentzia espezifikoa: 7 HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1.1, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2	7.1 / 7.2	C. Literatura hezkuntza -Euskal literaturaren hasieratik XX. mendera bitarteko klasikoaren irakurketa, behean adierazitako jakintzak kontuan hartuz. -Adierazpen-irakurketa, dramatizazioa eta errezipitazioa, inplikaturako ulermen-, bereganatze- eta oralizazio-prozesuak kontuan hartuz. -Literatura-asmoko testuak sortzeko jarraibideak, irakurritako obretatik abiatuz.
Charaguako aurrekontua	Konpetentzia espezifikoa: 4 HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3.	4.1 / 4.2	B. Komunikazioa Entzute aktiboa, asertibitatea eta gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta ebazteko baliabideak: esanahia argitzeko, emozioak islatzeko, parafraseatzeko eta enuntziatuak berriz formulatzeko jarraibideak.
Hitz kutun bati buruzko lanketa	Konpetentzia espezifikoa: 9 HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	9.1 / 9.2 / 9.3	B. Komunikazioa Aipamenak eta erreferentzia bibliografikoak egiteko prozedurak. Orri-oinak eta haien erabilerak. Bibliografia eta <i>webgrafia</i> . D. Hizkuntzari buruzko gogoeta Ahozko hizkuntzaren eta idatzizko hizkuntzaren arteko desberdintasun garrantzitsuak eta gurutzetak, alderdi sintaktikoak, lexikoak eta pragmatikoak kontuan hartuz.

Erabaki metodologikoak

EDUKIEN ANTOLAKETA

Edukiak multzo hauetan antolatuta daude:

- Ikasgai eta ikasturte guztien eduki komunei buruzkoak
- Diskurtsoen aniztasunari buruzkoak: hitz egitea, entzutea eta elkarrekin solasean jardutea
- Diskurtsoen aniztasunari buruzkoak: irakurtzea eta idaztea
- Hizkuntzari buruzko gogoeta
- Literatura-diskurtsoari buruzkoak
- Hizkuntzaren alderdi sozialari buruzkoak

JARDUERA MOTAK

Hasierako fasean:

- Egoera erreal edo simulatuetan arazo-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko
- Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea

Garapen fasean:

- Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak
- Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak

Aplikazio eta komunikazio fasean:

- Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
- Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
- Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak

BALIABIDEAK

Ez dago testu-libururik. Testuak eguneroko testu errealak izango dira (publizitatezkoak, egunkarietan ageri direnak, internetez lor daitezkeenak).

Antzerkia lantzeko, taldetxo bakoitzari antzerki desberdina emango zaio. Bertso eta poesia hautatuak banatuko dira. (Itxialdian geratu beharrez gero, baliteke antzezlanak ezin egin izatea.)

Alexia Classroom plataforma

Ikus-entzunezko materiala. Euskalkien mapak. Ikus-entzunezko materiala.

TALDEKATZEAK

Talde txikiak (2-3 lagun)

Talde handiak (5-8 lagun)

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

Lau gela dira. Astean hiru saio dira. Oro har ez da gelatik atera behar izaten, beharrezko guztia bertan dago eta.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Beharrezko azalpenak ematea. Ez da testu-libururik erabiliko.
- Ahozko nahiz idatzizko hainbat iturritatik testuak lortzea (egunkariak, irratia, telebistako iragarkiak...) gelan entzun/ikusi/irakurri eta aztertzeko. Azterketa horietatik abiatuz, ereduak eman eta ikasleei berdintsuak eginaraztea.
- Ikasleen lanak zuzentzea, zuzenketari jarraituz ikasleak egindako lana hobeto egiteko jarraibideak izan ditzan.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Irakaslearen azalpenak aktiboki jarraitzea.
- Agintzen zaizkion bakarkako lanak bere kabuz egitea (ahozko nahiz idatzizkoak), horretarako behar duen informazioa bilatuz. Lan horiek arduraz eta agintzen denerako eginak izatea.
- Talde txikitan egin beharreko lanetan arduraz aritzea, ekarpenak egiteko. Lan osoaren erantzule delako jarrera izatea.
- Talde handitan egin beharrekoetan ere ekarpenak egitea, lan osoaren erantzule delako jarreraz.
- Egindako lanetakoren bat hobeto egin dezakeenetan irakasleak esandakoari jarraituz, hura berriro egitea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioa jarraitua da, eta helburu formatzailez egiten da. Oro har, ebaluazioka antolatuta dago, eta heteroebaluatzailea da. Ikasleak egin eta irakasleak jasotzen dituen lan guztiak kalifikatuko dira. Ebaluazioko azterketa bakarra izango da, nahiz eta kontrol txikiren bat ere izan daitekeen, lan bakoitzaren balio bera izango duena azken emaitzan.	Ikasleak egin dituen lan guztiak berriro egiteko aukera dauka, eta beti kalifikaziorik onena hartuko da kontuan. Ebaluazio bat berreskuratzeko ez da berreskurapen azterketarik egingo, baina gaindi daiteke hurrengo ebaluazioa gaindituta. Hirugarren ebaluazioa berreskuratzeko 1. deialdia gainditu behar da. 1. eta 2. deialdietako azterketen bidez gaindi daiteke ikasturtea.	Ikasleak egiten dituen lan guztien batez bestekoak osatuko du ebaluazio bakoitzeko notaren laurdena (%25). Gainerako hiru laurdenak azterketan ateratako kalifikazioa izango dira (%75). Ikasturte amaieran izango du ikasleak nota igotzeko aukera, urte osoko gaiei buruzko azterketa baten bidez. Azken nota finkatzeko, lehenengo ebaluazioko notak %20 balioko du; bigarrenak, %30, eta hirugarrenak, %50. Biribiltzea irakasleak xedatuko du

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
1. Munduko hizkuntza-aniztasuna azaltzea eta balioestea, EAEko eta inguruneko errealitate elebidun eta eleaniztunaren ezagutzatik, euskararen eta gaztelaniaren dialekto-aberastasunaren ezagutzatik eta hizkuntzen arteko kontaktuari lotutako fenomenoari buruzko gogoetatik abiatuz, hizkuntzen arteko gogoeta bultzatzeko, hizkuntza-estereotipoak eta hizkuntza-aurreiritziak ezeztatze, aniztasun hori kultura-ondarearen iturri gisa baloratzeko eta euskararen erabilerarekiko portaera asertiboak sustatzeko.	1.1. EAEko eta Espainiako hizkuntza koofizialak eta haien aldaerak (eta, bereziki, norberaren lurraldekoa) hizkuntza-aberastasunerako baliabide gisa ezagutzea eta baloratzeko, haien garapen historiko eta soziolinguistikoaren azalpenetik eta egungo egoeratik abiatuz, eta ahozko adierazpenetan, idatzizkoetan eta multimodaletan dialektoen ezaugarriak (dialekto-aniztasunari lotuta dauden hizkuntza-ezaugarriak eta soziolektoei edo erregistroei dagozkienak bereiziz) eta hizkuntzen hizkuntza- eta diskurtso-alderdiak esplizituki eta metahizkuntza egokiarekin egiaztatuz.
	1.2. Hizkuntza-aurreiritziak eta hizkuntza-estereotipoak zalantzan jartzea eta gezurtatzea, kultura-, hizkuntza- eta dialekto-aberastasuna errespetatu eta baloratzeko jarrera agertuz, hizkuntzen arteko kontaktuaren fenomenoaren inguruko ikerketatik eta gogoetatik abiatuz, hizkuntza berean dauden arau kultuen eta estandarren aniztasuna kontuan hartuz, eta sare sozialek eta komunikabideek eta hizkuntza eskubideei eta hizkuntzen arteko bizikidetzaren ereduari buruzko ikerketak betetzen duten zereginari arreta berezia jarritz.
	1.3. EAEko hizkuntza-errealitatearen ezaugarriak aztertzea oinarritzko ezagutza soziolinguistikoaren bidez, eta euskarekin hizkuntza-ohitura eta hizkuntza-portaera asertiboak eta enpatikoak hartzea, euskararen erabilera lehenetsiz eta eskola- eta gizarte-bizitzaren hainbat esparrutan eta euskararen normalizazioari eta euskal kulturaren transmisio eta sorkuntzari lotuta ikastetxean eta ingurunean garatzen diren ekimenetan jarrera proaktiboa eta afektiboa agertuz.
	1.4. Hizkuntzen funtzionamenduaz jabetzea eta hizkuntzen arteko gogoetak hizkuntzak ikasteko eta ezaugarriak konparatzearen bidez komunikaziorako konpetentzia garatzeko egiten duen ekarpena baloratzeko.
2. Ahozko testuak eta testu multimodalak ulertzea eta interpretatzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, zentzu orokorra eta informaziorik garrantzitsuenak jasoz, igoeraren ikuspuntua eta asmoa identifikatuz eta testu horien fidagarritasuna, forma eta edukia baloratuz, ezagutza eraikitze, iritzia osatzeko eta gozamen- eta aisia aukerak zabaltzeko.	2.1. Hainbat esparrutako berezko ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua (komunikazio-beharren arabera) eta igoeraren asmoa identifikatzea, kodeen arteko interakzioa aztertuz.
	2.2. Ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzeko, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
3. Ahozko testuak eta testu multimodalak zehaztasun, jariakortasun, koherentzia, kohesio eta erregistro egokiarekin sortzea, testu akademikoak lehenetsun berezia emanaz eta diskurtso-genero desberdinen berezko konbentzioak kontuan hartuz, eta ahozko interakzioetan errespetuz eta kooperazioan parte hartzea, ezagutza eraiki eta lotura pertsonalak ezartzeko zein gizarte-testuinguru desberdinetan era aktibo eta informatuan esku hartzeko	3.1. Hainbat ikuspuntu jasoko dituzten interes zientifiko eta kulturalako eta garrantzi akademiko eta sozialeko gaiei buruzko ahozko azalpen eta argudiatze formalak egitea plangintza-maila desberdinekin, diskurtso-genero bakoitzaren berezko konbentzioetara egokituz eta jarioa, zehaztasuna, koherentzia, kohesioa eta erregistro egokia agertuz, hainbat euskarritan eta hitzezko eta hitzik gabeko baliabideak eraginkortasunez erabiliz.
	3.2. Ahozko interakzioetan (formaletan eta informaletan) eta talde-lanean era aktiboan eta egokian parte hartzea, entzute aktiboko jarrerekin eta elkarrizketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasunerako estrategiekin, erabilera diskriminatzaileak (sexistak barne) saihestuz eta baztertuz.
4. Idatzizko testuak zentzu kritikoarekin eta hainbat irakurketa-xederekin ulertzea, interpretatzea eta baloratzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak arreta berezia eskainiz, zentzu orokorra eta ideia nagusiak eta bigarren mailakoak ezagutuz, informazio esplizitua txertatuz eta beharrezkoak diren inferentziak eginez, igorlearen asmoa identifikatuz, edukiari eta formari buruzko gogoeta eginez eta kalitatea eta fidagarritasuna ebaluatuz, ezagutza eraikitzeke eta askotariko komunikazio-beharrei eta komunikazio-interesei erantzuteke.	4.1. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua eta igorlearen asmoa identifikatzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, beharrezkoak diren inferentziak eginez eta irakurketa-xede desberdinak agertuz.
	4.2. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzea, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.
5. Testu idatzi eta multimodal koherenteak, kohesionatuak, egokiak eta zuzenak sortzea, esparru akademikoko diskurtso-generoak bereziki kontuan hartuz, ezagutza eraikitzeke eta komunikazio-eskari zehatzei erantzun informatua, eraginkorra eta sormenezkoa emateko	5.1. Curriculumeko gaiei edo gizarte- eta kultura-interesekoei buruzko idatzizko testu eta testu multimodal akademiko koherenteak, kohesionatuak eta erregistro egokikoak lantzea eta, aldez aurretik, komunikazio egoera, hartzailea, xedea eta kanala kontuan hartuko dituen plangintza-prozesu bat eta zirriborroak bakarka, berdinen artean edota beste kontsulta-tresna batzuen bidez idatzeko eta berrikusteko prozesu bat egitea.
	5.2. Idatzizko testuak eta testu multimodalak aberasteko prozedurak txertatzea, diskurtso-, hizkuntza- eta estilo-alderdiak kontuan hartuz, zehaztasun lexikoarekin eta zuzentasun ortografiko eta gramatikalarekin.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
6. Hainbat iturritako informazioa hautatzea eta egiaztatzea, haren fidagarritasuna eta egokitasuna irakurketa-helburuen arabera ebaluatuz eta manipulazio- eta desinformazio-arriskuak saihestuz, eta informazio hori integratzea eta ezagutza bihurtzea komunikatu ahal izateko, ikuspuntu kritiko eta pertsonala eta, aldi berean, jabetza intelektual errespetatuko duena agertuz, bereziki curriculumeko gaiei edota irakurritako literatura-obrei lotutakoei buruzko ikerketa-lanen esparruan.	6.1. Hainbat iturritako informazioa aurkitzea, hautatzea eta egiaztatzea, informazio horren biltegiatze eta berreskuratzearen kudeaketa eta irakurketa-helburuen arabeko egokitasunaren ebaluazioa kontuan hartuz; eskema propioetan antolatzea eta integratzea; eta berregituratzea eta era sortzailean komunikatzea, eta jabetza intelektualarekiko ikuspuntu kritiko eta errespetuzkoa hartuz.
	6.2. Albisteen eta informazioen egiazkotasuna ebaluatzea, sare sozialak eta beste ingurune digital batzuk bereziki kontuan hartuz, analisia, kontrastea eta egiaztapena egiteko jarraibideei jarraituz, tresna egokiak erabiliz, informazioaren alborapenen aurrean jarrera kritikoa agertuz eta faltsukerien hedapena saihestuz.
	6.3. Curriculumeko gaiei eta interes kultural, pertsonal eta sozialeko gaiei buruzko ikerketa-lanak egitea era autonomoan eta hainbat euskarritan, bakarka edo modu kooperatiboan, hautatutako informazioetik abiatuz, jabetza intelektual errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.
	6.4. Teknologia digitalen erabilera kritiko, seguru, osasungarri eta jasangarriko ohiturak hartzea, arriskuak ebaluatuz eta erabiltzean gailuak, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko neurriak aplikatuz.
7. Literatura garaikideko obra garrantzitsuak plazer- eta ezagutza-iturri gisa autonomiaz hautatzea eta irakurtzea, obren aniztasunari, konplexutasunari eta kalitateari dagokienez bilakaera bat izango duen irakurketa-ibilbide bat konfiguratuz, eta irakurketa-esperientziak partekatzea, irakurketa-identitatea bera eraikitzeke eta irakurketaren gizarte-dimentsioaz gozatzeko.	7.1. Irakurketa gidaturako proposamenei lotutako literatura garaikideko obra garrantzitsuak era autonomoan aukeratzea eta irakurtzea, literatura-saiakera eta tradizioarekin loturak ezartzen dituzten egungo obrak barne, eta irakurketa- eta kultura-ibilbide pertsonalaren aurrerapena jasota uztea, irakurgaiak hautatzeko irizpideak, literatura-kulturan sartzeko moduak eta irakurketa-esperientzia argudioekin azalduz
	7.2. Irakurketa-esperientzia partekatzea, esperientzia hori gozamen- eta ezagutza-iturri gisa baloratuz eta metahizkuntza espezifiko erabiliz; eta interpretazio pertsonal bat lantzea, beste obra batzuekin eta beste esperientzia artistiko eta kultural batzuekin lotura argudiatuak ezarri

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
8. Euskal Herriko, Espainiako eta Hispanoamerikako literaturako obra garrantzitsuak irakurtzea, interpretatzea eta baloratzea, metahizkuntza espezifikoa erabiliz eta esperientzia biografikoa eta literatura- eta kultura ezagutzak mobilizatuz, askotariko testuen eta beste adierazpen artistiko eta kultural batzuen arteko loturak ezartzeko, kultura-mapa bat osatzeko, literaturaz goatzeko aukerak zabaltzeko eta literatura-asmoko testuak sortzeko.	8.1. Irakurritako obren interpretazioa azaltzea eta argudiatzea, osatzen dituzten elementuen eta obraren zentzuaren arteko barne-erlazioak eta testuaren eta haren testuinguru soziohistorikoaren eta literatura tradizioaren arteko kanpo-erlazioak aztertzearen bidez, metahizkuntza espezifikoa erabiliz eta obren hautemate estetikoari lotutako balio-iritziak gaineratuz
	8.2. Testu pertsonal edo kolektiboak sortzea literatura-asmoarekin eta estilo-kontzientziarekin, hainbat euskarritan eta beste hizkuntza artistiko edo ikus-entzunezko batzuen bidez, literatura-generoen eta literatura-estiloen konbentzio formalak erabiltzen dituzten obren edo pasarte esanguratsuen irakurketatik abiatuz
	8.3. Ahozko aurkezpen batean, saiakera batean edo aurkezpen multimodal batean gauzatu beharreko ikerketa-proiektuak garatzea, irakurketa gidatuko XIX. mendearen azken laurdeneko eta XX. eta XXI. mendeetako Euskal Herriko literaturako obren eta beste testu eta adierazpen artistiko eta kultural klasiko eta garaikide batzuen arteko lotura argudiatuak ezarriz (gai, topiko, egitura, hizkuntza, adierazpen-baliabide eta balio etiko eta estetikoaren arabera) eta irakurleak irakurketan duen inplikazioa eta erantzun pertsonala azalduz.
9. Hizkuntzaren egiturari eta erabilerei buruzko ezagutza esplizitu eta sistematikoa sendotzea eta horretan sakontzea, eta terminologia egokiarekin egin beharreko hizkuntza- eta diskurtso-aukeraketei buruz era autonomoan gogoeta egitea, hizkuntza-kontzientzia garatzeko, komunikazio-errepertorioa handitzeko eta ahozko eta idatzizko trebetasunak zein ulermen eta interpretazio kritikorako trebetasunak hobetzeko.	9.1. Testu propioak berrikustea eta hobetzeko proposamenak egitea, metahizkuntzazko eta hizkuntza arteko gogoetan oinarrituta aldaketak argudiatuz eta metahizkuntza espezifikoa erabiliz, eta ulertzeko arazoak identifikatzea eta konpontzea, hizkuntzari eta haren erabilerrari buruzko ezagutza esplizituak erabiliz.
	9.2. Igorlearen komunikazio-xedearen eta hizkuntza-aukeraketen arteko erlazioa eta hartzailearengan dituen ondorioak azaltzea eta argudiatzea, hizkuntzaren ezagutza esplizitua eta metahizkuntza espezifikoa erabiliz.
	9.3. Hizkuntzaren funtzionamenduaren alderdi garrantzitsuei buruzko ikerketa-proiektu txikien emaitzak lantzea eta aurkeztea, hipotesiak formulatuz eta alderdi orokorrak ezarriz, kontzeptu eta hizkuntza terminologia egokiak erabiliz eta hitzegiak, eskuliburuak eta gramatikak autonomiaz kontsultatuz.
10. Komunikazio-jardunbideak bizikidetzatza demokratikoaren, gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzearen eta pertsona guztien eskubide berdintasunaren zerbitzura jartzea, hizkuntza ez-diskriminatzailea erabiliz eta hitzaren bidezko nagusikeriak baztertuz, hizkuntzaren erabilera eraginkorra ez ezik, etikoa eta demokratikoa ere bultzatzeko.	10.1. Hizkuntzaren erabilera sexistak eta diskriminatzaileak eta hitzaren bidezko nagusikeriak eta hizkuntzaren erabilera manipulatzailak identifikatzea eta desagerraraztea, erabilitako hizkuntza-, testu eta diskurtso-elementuen inguruko gogoetatik eta azterketatik eta pertsonen arteko komunikazioa zuzentzen duten ez-hitzezko elementuetatik abiatuz.
	10.2. Gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzeko eta adostasunak bilatzeko estrategiak erabiltzea, solaskideen iritzi eta sentimenduekin jarrera enpatikoa eta errespetuzkoa agertuz, esparru pertsonalean zein hezkuntza- eta gizarte-esparruan

HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIOA

HKK1.

Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglaz edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2.

Hainbat eremutako ahozko testuak, idatzizkoak, zeinuzkoak edo multimodalak, euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3.

Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4.

Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5.

Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubide berdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezkeen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

ELEANIZTUNA

KE2.

Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3.

Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu.

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZA

STEM2.

Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimendazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak eta tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM4.

Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologia bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

KONPETENTZIA DIGITALA

KD1.

Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berreraabiltzeko.

KD2.

Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasun neurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3.

Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4.

Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA	
KPSII1.1	Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.
KPSII3.1	Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko
KPSII4.	Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.
KPSII5.	Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.
HERRITARTASUNA	
HK1.	Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.
EKINTZAILTZA	
EK1.	Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikotatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.
EK2.	Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzaren eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.
EK3.	Idea eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1. Edozein garaitako kultura- eta arte ondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko.

KAKK2. Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1 Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntza prozesuetan.

KAKK3.2 Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuaekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1 Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2 Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

FILOSOFIAREN HISTORIA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etap:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	FILOSOFIAREN HISTORIA	Irakasleak:	Josune Etxeberria Etxeberria		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Giza kulturak galderarik oinarrizkoenei ematen dizkieten erantzunen arabera eratzen dira. Galdera horien artean, honako hauei lotutakoak daude: kosmosaren jatorria, izaera eta zentzua, gizakiaren izatea bera eta patua, ezagutzarako aukera eta moduak, eta gure ekintzak eta sorkuntzak bideratzeko egokitzat hartzen ditugun balioen definizioa (egia, ongia, justizia, edertasuna eta abar). Galderak funtsean berberak badira ere, haiek planteatzeko eta haiei erantzuteko modua aldatzen joan da. Filosofiaren Historia jakintzagaiaren helburua galdera eta erantzun horiek mendebaldeko pentsamenduan izan duten bilakaeraren bidea egitea da, kritikoki eta arrazionalki. Helburu horrek garrantzi nabaria du ikasleen heldutasun pertsonala, soziala eta profesionala lortzeko.

Hori dela eta, funtsezko konpetentzia guztiak lantzen badira ere, hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia, herriartasunerako konpetentzia eta konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa bereziki jorratzen dira testu filosofikoen aztertzearen bidez.

Arlo honen eta etapako gainerako arloen arteko erlazioari dagokionez, Filosofiaren Historia lotura natural bat da Batxilergoko jakintza guztien artean, ikasleek aukeratzen duten ibilbidea edozein izanik ere. Historiako gai filosofiko nagusietara planteatzen den

hurbilketa gogoetatsu eta dialektikoak, ikaskuntza esanguratsua eta diziplinarreko ikusmoldea bultzatzen dituen ikuspegi bat eskaintzen du.

Azken helburua da ikasleak, mendebaldeko pentsamenduaren historia eratu duten teoria eta eztabaida filosofikoak ulertu ondoren, egoera hobean egotea egungo arazoen eta XXI. mendeko erronken aurrean (bereziki, gizakien arteko ekitateari, giza eskubideen justifikazio eta kontsiderazioari, gizonen eta emakumeen arteko berdintasunari eta arazo ekosozialei lotutakoak) gogoeta eginez.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak <i>(Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)</i>	Ebalua zio-iriz pideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Filosofiaren sorreratik (Greziar) antzinakoaren amaierara. (A blokea)	1.Konpetentzia espezifikoak: HKK1, HKK2, HKK3, KD1, KD3, KPSII4, KPSII5, eta EK3. 2.Konpetentzia espezifikoak: HKK1, HKK5, STEM1, KPSSII3.1, KPSII4, KD3, HK2, HK3, KAKK1. 3.Konpetentzia espezifikoak:	1.2; 2.1; 3.1; 4.1; 4.2; 8.1; 9;2	-Arazo eta ikuskera filosofikoen historikotasuna eta unibertsaltasuna. -Filosofoaren oinarrizko metodoak eta tresnak: iturrien erabilera eta azterketa kritikoak; dokumentu filosofikoen ulermena eta interpretazioa; arazo filosofikoen identifikazioa kulturaren beste esparru batzuetan; argudioan oinarritutako pentsamendua eta elkarrizketa; ikerketa eta mintzaldi filosofikoa. -Mendebaldeko filosofiaren sorrera Greziar. Mundu ikuskera mitikoa eta teorizazio filosofikoa. -Errealitatearen arazoa presokratikoengan. -Filosofia eta herritartasuna Greziako Ilustrazioan: sofistak eta Sokrates. Aspasia Miletokoa eta emakumeek Greziako kulturaren eta filosofian bete duten zeregina. -Idea eta izaera: ezagutza eta errealitatea Platonengan eta Aristotelesengan.

Erdi Aroa (B blokea)	HKK1, HKK5, KPSSII3, HK2, HK3, KAKK1. 4.Konpetentzia espezifikoa: HK1, HK2, HK3, KAKK1 8.konpetentzia espezifikoa: HKK2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KK4, EK1. 9.konpetentzia espezifikoa: HKK5, KPSII1.2, KPSII3.1 KPSII3.1, HK2.		-Antropologia filosofia klasikoan: Sokrates eta norberaren gaineko ezagutza; psikea Platonengan eta Aristotelesengan. -Eztabaida etikoa: intelektualismo sokratiko-platonikoa; bertuteen teoria Platonengan eta Aristotelesengan; “eudaimonia” kontzeptua. -Eztabaida politikoa: Platonen proiektu politikoa eta Aristotelesen politika. -Polisetatik inperiora. Filosofia, zientzia eta kultura helenismoan. Estoizismoa, epikureismoa, zinismoa eta eszeptizismoa. Hipatia Alexandriakoaren figura historiakoa. -Erdi Aroko filosofiaren etapak, metodoak eta funtsezko gaiak. Jainkoaren existentzia hainbat egilerengan. Agustin Hiponakoa, Tomas Akinokoa eta Gilen Ockhamgoa. Hildegard von Bingen-en nortasun polifazetikoa. -Greziar filosofiaren asimilazioa Erdi Aroko toelogan. Fedearen eta arrazoiaren arteko erlazioaren arazoa.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Europako Modernitatea (B blokea)	1.,2.,3.,4., 8. eta 9..konpetentzia espezifikok	1.2; 2.1; 3.1; 4.1; 4,2; 8.1; 9;2	-Europako modernitatearen sorrera. Errenazimentua. Protestantismoa. Iraultza zientifikoa. Comte eta positibismoa. -Arrazionalismoa eta enpirismoa. René Descartes eta David Hume. -Eztabaida metafisiko modernoa. Substantzien teoria kartesiarra. Materialismoa, Thomas Hobbesengandik Ilustraziora. -Gizartearen eta boterearen jatorria eta funtsa. Makiavelo. Erdi Aroko pentsamendu politikotik kontratu sozialaren teoriara, Thomas Hobbes, John Locke eta Jean-Jacques Rousseauaren arabera. -Utilitarismoa eta liberalismo politikoa, gizarte kapitalistaren jatorri: lehiakortasuna eta kooperazioa.
Modernitatetik postmodernitatera (C blokea)	1.,2.,3.,4., 8. eta 9.konpetentzia espezifikok	1.1., 1.2, 2.1., 2.2.,	-Proiektu ilustratua: arrazoiaren ahalmena eta mugak. Gizakiaren eskubideak. Lehen bolada feminista: Mary Wollstonecraft eta Olympe de Gouges. -Immanuel Kant-en filosofia kritikoa eta metafisikaren arazoa jakintza gisa.

		2.3., 5.1., 5.2., 6.2	-Zoriontasunaren etikak eta betebeharraren etikak. Kant-en etika utilitarismoaren aurrean. Joxe Azurmendiren ekarpena.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Postmodernitatea (C.blokea)	1.,2.,3.,4., 8. eta 9..konpetentzia espezifikoak	1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 2.3., 5.1., 5.2., 6.2	-Susmoaren filosofoak: Freud, Nietzsche eta Marx. Haien pentsamenduari buruzko sarrera. -Kapitalismoaren kritika: Karl Marx-en pentsamendu iraultzailea eta lustrazioaren dialektika Frankfurteko Eskolan. Estatuaren interbentzionismoa (Popper-Habermas eztabaida). Hannah Arendt-en totalitarismoaren analisia. John Rawls: ongizate-estatuan izan duen eragina. -Mendebaldeko tradizioaren dekonstrukzioa Friedrich Nietzsche-rengan, eta herentzia postmodernoa. Postmodernitatearen ezaugarriak eta proposamenak: Habermas eta modernitatearen erreforma hausturaren aldeko pentsalarien aurrean. -Arazo filosofikoak hizkuntzaren analisia kontuan hartuta: Ludwig Wittgenstein eta filosofia analitikoa. Hizkuntzaren filosofia: euskaratik abiatutako analisia, Jose Luis Alvarez Enparantza "Txillardegi". -Existentialismoa: Martin Heidegger eta Jean Paul Sartre. Bizi-arrazoia eta arrazoi poetikoa: José Ortega y Gasset, Maria Zambrano eta Miguel de Unamuno. -Feminismoaren garapen garaikidea: Simone de Beauvoir. -Egungo gizartea eta XXI.mendeko erronkak: globalizazioa, kapitalismoa, ekologismoa, genero alderdia eta mundu birtuala: Naomi Klein, Zygmunt Bauman, Martha Nussbaum, Noam Chomsky, Byung-Chul Han, Judith Butler, Yayo Herrero eta Paul B.Preciado.

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

- Azalpen teorikoak: Testuinguratzeko historikoa, kontzeptuen azalpena, ikuspegi filosofikoak, gainontzeko pentsalariekiko harremanak eta gaur egungo munduarekin loturak.
- Irakurketa komentatua: Testuek duten konplexutasun kontzeptual eta ulertzeko zailtasunagatik.
- Testu-analisiak, laburpenak, disertazioak eta egileen planteamenduen balorazio pertsonalak egingo dituzte ikasleek.
- Ikaslearen ikerketa jarduerak ikasteko prozesuaren ardatza eta xedea izango dira.
- Baloratu eta sustatuko da ikaslearen parte hartze aktiboa.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak			
Ebaluazioa • Helburua (<i>formatiboa, akreditatzailea</i>) • Finkatutako denborak (<i>hasieran, prozesuan zehar, amaieran</i>) • Ebaluatze teknikak, tresnak eta erramintak • Eragileak (<i>autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea</i>)	Ebaluazioaren ondorioak: • Kalifikazioa • Programazio didaktikoaren berrikuspenera eta doitzeari • Errefortzu neurriak hartzea, egokitze neurriak hartzea,	Kalifikazio-irizpideak Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola: - o Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea - o Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea. - o Gaitasunen garapen-maila adostea - o Berariazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea) - o etab.	

	<i>curriculum</i> <i>zabaltzeko</i> <i>eta</i> <i>aberasteko</i> <i>proposamenak</i> • <i>Berriazko programatan parte hartzea.</i> • <i>Etab.</i>		
--	---	--	--

Helburua:

- Jakintzagaiaren konpetentzia espezifikoen lorpen-maila zehaztea da.
- Jakintzak zer neurritan barneratzen diren eta nola aplikatzen diren egiaztatzea. (Jakitea)
- Ikasleak bere garapen pertsonal eta akademikorako jarrera eta balio garrantzitsuak hartzen dituen zehaztea. (Egiten jakitea eta izaten jakitea).

Arazo horiek tratatzeko, beharrezkoa izango da hainbat pentsalarik arazo horien inguruan izan duten elkarriketari eta jakintzagaiaren oinarritzko izaerari erreparatzea.

Bestalde, emakume izate hutsagatik kanon tradizionalen bidegabeki baztertuak izan direnei arreta berezia eskaintzen zaie.

Ebaluatzeko tresna

- Ebaluazioro azterketa bat egingo da:
 - Azterketak notaren %70 balioko du.
 - Gaiarekiko jarrerak %10 balioko du
 - Lanak, aurkezpenak, klaseko parte hartzeak %20.

Ebaluazio irizpideak:

- Testu filosofiko baten zentzua bere testuinguru historiko, sozial eta kulturean kokatzea, eta norberaren hitzez eta argudioz arrazoitzea testuaren zentzua.
- Beste filosofo batzuen pentsamoldearekin konparatuta iruzkintzea testu baten edukia, eta haren ideia nagusiak laburtzea. Testuan erabilitako kontzeptu eta termino espezifikoak aztertzea eta iruzkin kritiko pertsonala egitea.
- Landutako gai filosofikoei buruz egindako ulertze eta hausnartze lanaren emaitza argi eta koherentziaz idaztea.
- Besteen iritzien, jarrera filosofikoen edo sinesmenen aniztasuna errespetatzea, eta hori guztia norberaren ikuspuntuak aberasteko, argitzeko eta probatzeko modutzat hartzea.

Kalifikazio irizpideak

Hautaprobaren eredura hurbilduko da ebaluatzeko tresna ikasturteak aurrera egin ahala. Azterketak notaren %70 balioko du.

Ikasleak gaiarekiko duen jarrerak, klasean egiten duen lanak eta parte hartzeak notaren % 30 balioko du.

Berreskuratze eta indartze sistema

Azterketa gainditu ez duen ikasleari gaia lantzeko behar duen laguntza eskainiko zaio:

- Kontzeptuak eta ideiak ulertzeko behar dituen azalpenak emango zaizkio jolas garaietan (eskatzen baldin baditu)
- Errekuperatzeko azterketa egingo du.
- Nota igotzeko aukera izango da berreskurapenean.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Gertakari historiko-filosofikoei buruzko informazioa bilatzea, aztertzea, interpretatzea, ekoiztea eta adieraztea, iturriak modu kritiko eta seguruan erabiliz eta oinarritzko ikerketa-teknikak menderatuz, arazo eta ideia filosofikoen historiaren inguruko ezagutza eta ekoizpen propioak sortzeko. Filosofiaren Historia ikertzeko zereginaren kasuan, ikasketa historikoen, filologiaren eta beste giza zientzia batzuen kasuan bezala, ikaskuntzaren aztergaia tradizioak utzitako testuen, dokumentuen eta antzeko adierazpenekin lotuta dago. Beraz, funtsezkoa da ikasleek iturri fidagarri eta garrantzitsuekin lan egiten jakitea, betiere iturri horiek beren testuinguru sozial eta kulturalean eta beren proiektzio historikoan kokatuz eta garai eta kultura desberdinetako dokumentuen artean loturak ezarriz. Horretarako, ikerketa-tresnak eman behar zaizkie informazioa ingurune digitaletan zein beste ingurune tradizionalago batzuetan bilatu eta antolatzeke, informazio hori ebaluatzeke eta kritikoki erabiltzeko, jakintzagaiari buruzko ezagutzak ekoiztu eta helarazi ahal izan ditzaten.

Helburua da nolabaiteko konplexutasun formal eta materialeko dokumentuak erabiltzeaz gain, iritzi propioak osatu eta ekoizpenak egin ahal izatea, dokumentu horiekiko elkarrizketan eta diziplinaren ikaskuntzaren inguruko jarrera ikertzaile, autonomo eta aktibo batean oinarrituta. Horretarako, beharrezkoa da testu eta beste dokumentu eta adierazpen historiko-filosofikoak formalki interpretatzeko, haiei buruzko iruzkinak egiteko eta arazo, tesi eta egileekin lotzeko ahalmena ez ezik, eskemak, kontzeptuzko mapak, koadro kronologikoak eta beste lan batzuk (oinarritzko ikerketalanen ekoizpena eta azalpena barne) bakarka zein taldean egiteko ahalmena ere bai, beti ere horretarako protokoloak jarraituz.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, KD1, KD3, KPSII4, KPSII5, HK3, EK3.

2. Argudiatze eta elkarrizketa filosofikoaren arauak eta jarraibideak ezagutzea, arau eta jarraibide horiek hainbat euskarri eta jardueretan identifikatuz eta aztertuz, argudioak osatzean eta azaltzean eta gainerakoekin hitz egitean zorroztasunez aplikatzeko.

Argudiatzea menderatzea funtsezko faktorea da zientzien eta jakintzen esparruan zein eguneroko bizi-tzan doitasunez eta eraginkortasunez pentsatzeko eta komunikatzeko, eta ezinbesteko baldintza da iritzi pertsonala osatzeko. Beharrezkoa da, beraz, ikasleek, testu eta dokumentuekin lan egitean zein

beste batzuekiko elkarrikketa filosofikoan, argudio zuzenak eta ongi oinarritutakoak erabiltzea, argudioen doitasuna hautematea eta iritziak eta hipotesiak defendatzeko edo eztabaidatzeko modu dogmatikoak, faltsuak eta partzialak detektatu eta saihestea.

Elkarrikketak merezitako estimazioa du filosofiaren didaktikan, ikerketa filosofikoaren izaera dialektikoa ren adierazpen gisa zein herritartasun demokratikoaren funtsezko elementu gisa, eta funtzio bikoitza betetzen du ideien historiaren azterketan: eztabaida filosofikoa sustatzea, eta eztabaida hori historian zehar elkarrikketa gai izan diren planteamendu eta ikuskeren inguruan egitea. Asmoa, beraz, koopera tiboa eta ezagutzaren bilaketarekin, ideien adierazpen askearekin eta tesien eta iritzien aniztasunareki ko errespetuarekin konprometitua dagoen elkarrikketa sustatzea da. Ikasleen artean, oso garai desberdi netako egileen ideien inguruko ikuspegi kritiko eta erlazonalerako gaitasuna sustatu nahi da honekin, desadostasuna eta eztabaida gazka huts bezala ulertu beharrean, osgarritasunetik arazoak hobeto ulertzeko aukera gisa ulertuta.

Konpetentzia espezifikko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, STEM1, KPSSII3.1, KPSII4, KD3, HK2, HK3, KAKK1.

3. Elkarrikketa filosofikoan modu zorrotz, kritiko, tolerante eta enpatikoan parte hartzea, elkarrikketa horrek behar dituen jarraibide etiko eta formalak barneratuz eta eskatzen digun kudeaketa emoziona la identifikatuz, talde-jardueretan parte hartzearen eta gai filosofikoen planteamendu dialogikoaren bidez, ideien kontrastea eta elkartrukea sustatzeko eta herritartasun aktiboa, emozionalki gaitua eta demokratikoa gauzatzeko.

Eredu dialogikoak, hasiera-hasieratik, lehentasun ukaezina izan du filosofatzeko metodo gisa eta herri tartasun demokratikoa gauzatzeko funtsezko erreferentzia gisa. Beraz, konpetentzia hau garrantzitsue netako bat da filosofia benetako hezkuntza zibikoa dela erakusten dutenen artean. Elkarrikketa filosofikoak elkarrekin gutxitan agertzen diren hainbat dohain biltzen ditu: zorrotasun arrazionalaren eskakizuna, aniztasun ideologikoaren onarpena, jarrera arretatsua norberaren ideiak adierazteko eta besteenak ja-sotzeko garaian, eta gurekin ados ez dauden pertsonetikiko errespetua eta enpatia, betiere elkarrekin jarrera komun bat bilatzeari eta aurkitzeari utzi gabe eta desadostasuna nahitaez gatazka gisa ulertu behar izan gabe, ikuspegi-aniztasun eta osagarritasun gisa baizik.

Elkarrikketa filosofikoa, bestalde, ikaskuntzaren beraren prozesu analogoa da, alderdi motibazionalak, emozionalak, ikaskuntza aktiboa eta esanguratsua, ikerketa edo aurkikuntza bidezko irakaskuntza, kolabo razio-lana edo bizitza osoko prestakuntza bezalako ezaugarriak garrantzitsutzat hartzen dituen ia ikuspun tu pedagogiko orotan. Oro har, elkarrikketak ziurgabetasunaren eta kritikaren elementuak era konstruktiboan integratzen ditu, eta aukera ematen du elementu horietatik abiatuta planteamendu berritzaileak eta gaindi tzaileak aurkitzeko. Gainera, kooperazioaren, zintzotasunaren eta eskuzabaltasun hermeneutikoaren prin tzipioei jarraitzen die, eta izaera irekia eta amaitu gabea du, baina horrek ez du esan nahi eraginkortasun txikiagoa duenik ikerketa filosofikorako eta herritartasunaren jardun aktibo eta demokratikorako.

Konpetentzia espezifikko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1.

4. Historikoki izan diren ikuskera filosofikoak ulertzea eta adieraztea, iturrietara hurbilduz eta haien inguruko lan kritikoa eginez, kultura-ondare

komunaren eta herritartasun ilustratu baten ondare inte lektualaren funtsezko parte diren ideien ezagutza garatzeko.

Tradizio filosofikoak eta gaur egungo eztabaida filosofikoak gai filosofikoen inguruko planteamendu, galdera, erantzuteko ahalegin, ideia, argudio eta azalpenen balio handiko ondarea metatu eta transmi titu dute eta sortzen jarraitzen dute, testuinguru historikoaren eta adierazteko aukera izan zuten egileen ahaleginaren arabera modulatu. Proposamen filosofiko horietako garrantzitsuenen ezagutzak ikasle guztien eta, oro har, behar bezala informatutako herritarren kulturaren parte izan behar du.

Ikuskera filosofiko horiek ikasteko, Batxilergoko lehen mailan landutako gaien esperientzia eguneratuan oinarritutako lan bat egin behar da, ikasleek gai horien sustraia eta dimentsio historikoa dokumentuekiko zuzeneko kontaktuaren eta haiekin egindako lanaren bidez ikertzeko beharra sentitu dezaten. Ikerketa horrek, bestalde, aurreiritzi etnozentrikoetatik, sexistetatik edo beste edozein motatakoetatik kanpo egon behar du, eta emakumeek bete duten zeregina (askotan ezkutatu eta baztertu dena) aitortu behar du, baita gureaz bestelako pentsamendu-tradizioen garrantzia eta eragina ere, diskurtso filosofikoaren parte diren edo izan diren kontzeptualizazio baztertzaileak edo diskriminatzaileak kritikoki aztertuz.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HK1, HK2, HK3, KAKK1.

5. Historikoki izan diren ikusmolde filosofikoen izaera funtsean plurala eta askotarikoa ezagutzea, erlazio dialektikoan, konfrontazio-erlazioan eta osagarritasun-erlazioan jarritz, pentsamenduaren his toriaren ikuskera konplexu eta dinamikoa sortzeko eta gatazken konponbidean jarrera zentzuzko eta elkarriketatzaile zein tolerante batekin konpromesua hartzeko.

Filosofia, beste ezagutza-esparru batzuk ez bezala, erabat irekia eta eztabaidatua agertzen da bere arlo guztietan, eta hori ez da zertan akats edo disfuntzio gisa interpretatu behar, izaera konplexu eta dialek tiko baten seinale gisa baizik. Izaera horrek, nolana ere, ahobatezko tasunik lortzen ez duten (agian hori lortzea ere ez da komeni) baina elkarriketa konstruktibo eta errespetuzkoan oinarrituta dauden eztabai dak egiten laguntzen du.

Filosofiaren izaera plural hori nabariagoa da dimentsio historikoaren bitartez ulertzen dugunean. Dena dela, ikuspegi-aberastasun horrek ez du zalantzan jartzen eginkizun filosofiko oro egiaren eta errealita tearen zentzuaren alderdirik oinarritzkoenen baldintzatu gabeko bilaketa integral gisa definitzen duen funtsezko batasuna. Bestalde, ikusmolde filosofikoei dagozkien argudiatze eta azalpen mota desberdinak eta haiek interpretatzeko dauden askotariko moduak ezagutzea esperientzia aproposa da pentsamendu konplexua, analisisa eta sintesia lantzeko eta errealitatea eta arazo filosofikoak eta gizarte-garrantzia du tenak hain partziala izango ez den eta dogmatismo ororekin kritikoa izango den ikuspegi sakonago eta pluralago batetik ulertzeko, herritartasun demokratikoaren gauzatzeak izan behar duenarekin bat etorritz.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HK1, HK2, HK3, KAKK1.

6. Arazo filosofiko berak hainbat garaitan eta ikuskera filosofikotan nola planteatu diren ezagutzea, testuak eta beste adierazpide filosofiko, historiko

edo kultural batzuk aztertuz eta interpretatuz, arazo horiei tradizioaren ekarpenaren ezagutzari buruzko gogoeta kritiko batetik abiatuta aurre egiteko. Gogoeta filosofikoa gaika lantzen zen nagusiki Batxilergoko lehen mailan, eta bigarren mailan ere era diakronikoan ematen da, arazo filosofikoak garai historiko, hizkuntza eta forma desberdinen bidez aztertuz, eta garai eta kultura bakoitzeko alderdi soziokulturalei lotuta. Ikasleek fase edo une horiek guztiek osatzen duten planteamendu eta erantzun multzoa ezagutu behar dute, atzean geratu den historia eta “historia” kontzeptua bera ulertzeko ez ezik, oraina ulertzeko eta etorkizunari buruz arretaz eta modu gogoetatsu baten pentsatzeko. Bestalde, filosofiaren izaera plurala eta beti irekia dela eta, filosofian beste jakintza batzuetan baino beharrezkoa da prozesu historiko horretaz jabetzea. Prozesua bera go goeta filosofikoaren xede da, eta pentsamendu garaikide osoaren hazia aurkitzeko aukera ematen du.

Hortaz, beharrezkoa da ikasleek historian izan diren arazo filosofikoak aztertzea, arazo horiek agertu diren une historiko bakoitzeko baldintza soziokulturalak argitzea eta arazo horiei pentsamendu-korrante eta pentsamendu-eskola desberdinetan eman zaien tratamenduarekin lotzea. Helburua da ikasleek arazo horiei, haien erradikaltasun eta unibertsaltasunaren zein haien adierazpenen aniztasun eta alda kortasunaren ezagutzatik heltzea, bi alderdi hauen arteko loturari buruz gogoeta eginez, filosofiaren eta hura txertatuta dagoen kulturaren ezagutza sakona eta kritikoa sustatzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HK1, HK2, HK3, KAKK1.

7. Galdera filosofikoak eta haiei erantzuteko ahaleginak kulturaren beste esparru batzuetan historiko ki nola aurkeztu diren ezagutzea, esparru horietako testuen eta beste adierazpen batzuen interpreta zio-azterketa eginez, mendebaldeko kulturaren historiaren eta ideia filosofikoek bete duten zereginaren ikuskera sistematiko, erlazional eta konplexu bat sustatzeko.

Filosofia ez da bere arazoetan eta hizkuntzan bakartuta dagoen jakintza bat, giza existentziaren gaine rako jakintza eta alderdietatik kanpo dagoena. Aitzitik, beti agertu izan du interesa ezagutzaren beste esparru batzuetaz hitz egiteko, hornitzeko eta ideiak emateko. Gainera, filosofia ikastea suspergarriagoa eta aberatsagoa da arazo eta ikuskera historiko-filosofikoak agertzen diren (tazituki bada ere) beste kulturaadierazpen batzuen azterketaren bidez lantzen denean. Hori dela eta, Filosofiaren Historia jakin tzagaira hurbiltzeko, beharrezkoa da, filosofo handien testuak aztertu eta interpretatzea ez ezik, filosofo fikoki garrantzitsuak diren izaera politiko, artistiko, zientifiko edo erlijiosoko beste dokumentu eta gertae ra historiko batzuk aztertzea ere bai.

Helburua bikoitza da. Alde batetik, ikasleek gogoeta filosofikoaren diziplinarteko eta diziplinaz haraindiko izaera eta jakintza guztiak egituratzeko betetzen duen funtzioa ulertzea. Bestetik, dauden teoria filoso fikoek eta haien espazio historiko eta kultural berekoak diren mugimendu, doktrina eta sorkuntza sozia len, politikoen, moralen, artistikoen, zientifikoen eta erlijiosoen arteko lotura ezagutzea, elkarren arteko eraginak eta, bereziki, mugimendu, doktrina eta sorkuntza horien azpian dauden funts eta arazo filoso fikoak identifikatuz.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HK1, HK2, HK3, KAKK1.

8. Egungo gai garrantzitsuen planteamenduan ikuspegi sistemiko eta diziplinaz haraindiko bat esku ratzea, gai horien inguruko jarrera historiko-filosofiko desberdinak kritikoki azalduz, haien askotariko alderdiak aztertuz eta kategorizatuz, funtsezkoa dena eta osagarria dena bereiziz eta hainbat diziplina-esparrutako informazioa eta ideiak txertatuz, judizio-autonomia garatzeko eta etikoki kontsekuen teak diren jarrerak sustatzeko.

Historian zehar garatu diren pentsamendu-sistema handiak ez dira, besterik gabe, iragana, gure kultura-ezaugarri bereizgarriak edo gure izateko, ezagutzeko eta baloratzeko modua sakonki ulertzeko erreferentzia hutsak. Horrez gain, eta kritikoki erabiliz gero, egungo eztabaidarik konplexuenak argitzen dituzten gidak ere badira, eta, beraz, ezinbesteko tresna mundu justuago, jasangarriago eta arrazionalago bat sustatzeko zereginean. Zentsu honetan, filosofiaren historia errealitatea ulertzeko eta giza ekintza bideratzeko ahalegin progresibo baten isla da, zentzu indibidualean zein kolektiboan. Gainera, ikasleei erreferentzia-esparru egokia eskaintzen die herritartasun kontzientea, balio komunekin kritikoki konprometitua eta XXI. mendeko erronken aurrean gogoetan oinarritutako jarrera konstruktibo bat gauzatzeko. Hortaz, gaurkotasuna duten gaietan (hala nola desberdintasunean eta pobrezian, giza eskubideek munduan duten egoeran, gizonen eta emakumeen arteko benetako berdintasunaren lorpenean edo arazo ekosozialetan) inplikaturik dauden ideia, teoria eta eztabaida filosofikoak sakon ezagutzen diren heinean, hobeto ulertuko dira eta hobeto egingo zaie aurre ikuspegi global, sistemiko eta diziplinaz haraindiko batetik.

Azken xedea da ikasleek haien aurrean jarrera bat hartu ahal izatea, haien askotariko alderdiak aztertuz eta kategorizatuz, funtsezkoa dena eta osagarria dena bereiziz, eta diziplina-esparru desberdinetako informazioa eta ideiak bateratuz, beren ideiek pentsamendu filosofikoaren ibilbide historikoari zor diote. Horrek eskakizun kritiko handiagoa eta ideia horien hobekuntzarekiko eta haietatik ondoriozta daitezkeen jarrera eta ekintzekiko konpromiso irmoagoa ekarri beharko luke.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1.

9. Pentsamendu kritikoa eta emozioen hezkuntza garatzea, kooperazio-prozesu dialogikoetan parte hartzearen bidez eta gai horiei buruzko berariazko gogoeta egin duten egileen bitartez, elementu horiek pentsamenduaren garapenean betetzen duten zeregina hobeto ulertzeko eta autoezagutza eta kudeaketa pertsonal handiagoa lortzeko.

Pentsamendu kritikoaren eta emozioen hezkuntzaren garapena giza nortasunaren eraketaren berezko parte da, eta, horregatik, Filosofiaren Historia jakintzagaiaren helburuetako bat izan behar du. Curriculum honetan azalduetakoari jarraikiz, ez da komeni bereiztea ideiak ulertzeak dakarren ariketa intelektuala eta ideia horietara hurbiltze filosofiko bat ahalbidetzen diguten ezaugarri pertsonalen garapena. Pentsamendu kritikoaren garapena pentsamendu filosofikoaren zutabeetako bat da. Zutabe hori egileen ideietara kritikoki hurbilduz eta ikasleek egile horiek landu dituzten galderei buruzko gogoeta eginez garatzen da. Horrez gain, gai horien inguruko berariazko gogoeta egin duten egileen ideiak landu behar dira.

Autoezagutza handiagoa eta kudeaketa pertsonal hobea ahalbidetzen diguten gai emozionalak bi norabidetan gara daitezke: alde batetik, arlo honetan

landutako gaietako batzuek dakarten esperientzia emozionalaren inguruan, eta, bestetik, gai horri buruz berariazko gogoeta egin duten egileen ideien azterketaren inguruan.

Esandako guztiagatik, ezinbestekoa da filosofiaren historia jarduera dialogiko eta kooperatiboekin hornitzea. Jarduera horietan, ikasleek, historian gai horiei buruz adierazi diren ideiak ulertzeaz gain, bizipen jardunbidetik abiatuta pentsamendu kritikoa eta emozioen hezkuntza garatu ahal izango dute.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK2.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

Filosofiaren Historia

1. Konpetentzia espezifikoa

1.1. Filosofikoki garrantzitsuak diren iturri eta dokumentuen ezagutza zehatza sortzea, haiek bilatu, antolatu, aztertu, konparatu eta interpretatzeko teknikak testuinguru analogikoetan zein digitaletan aplikatuz eta testuinguru historikoekin, arazoekin, tesiekin, egileekin eta beste kultura esparru batzuetako elementuekin behar bezala lotuz.

Filosofiaren Historia

1.2. Arazo historiko-filosofikoei buruzko iritzi propioak eraikitzea, haiei buruzko dokumentuak eta ikerketa-lanak zehaztasu nez eginez eta aurkeztuz, ohiko protokoloak bakarka zein taldean eta kooperazioan aplikatuz, jabetza intelektuala errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.

2. Konpetentzia espezifikoa

2.1. Argudioak zehatz erabiltzea, arau, teknika eta jarraibide logikoak, erretorikoak eta argudiatzekoak ezagutuz eta aplikatuz, eta iritziak eta hipotesiak defendatzeko modu dogmatikoak, faltsuak eta partzialak saihestuz.

2.2. Argudioetan oinarritutako elkarrietzeta enpatikoa, irekia eta ezagutzaren bilaketarekin konstruktiboki konprometitua erabiltzeko ohitura hartzea, proposatzen diren jarduera guztietan aktiboki, errespetuz eta elkarlanean parte hartuz.

3. Konpetentzia espezifikoa

3.1. Gai eta arazo filosofikoei buruzko ahozko eta idatzizko argudio-diskurtsoak egitea eta ebaluatzea, arau eta jarraibide logikoen, erretorikoen eta argudiatzekoen erabilera zuzena erakutsiz.

3.2. Iritziak eta hipotesiak defendatzeko modu dogmatikoak, faltsuak eta partzialak detektatzea eta saihestea, eta argudia tzearen ahalmenak baliatzea, modu faltsu eta partzial horien izaera azalduz.

3.3. Kooperazioaren, egiarekiko konpromisoaren, aniztasunarekiko errespetuaren eta jarrera diskriminatzaile edo arbitrario ororen bazterketaren garrantzia ezagutzea, pentsamendu arretatsuaren ideian oinarrituta printzipio horiek argudiatze-jar dunean eta gainerakoekiko elkarrizketan aplikatuz.

4. Konpetentzia espezifikoa

4.1 Historian egin diren proposamen filosofikorik garrantzitsuei buruzko ezagutza esanguratsua eskuratzea eta adieraztea, haiei buruzko ikerketa eginez eta erantzun duten galderak identifikatuz.

4.2 Pentsamenduaren historiako arazo, ideia, tesi eta eztabaida filosofiko nagusiak identifikatzea, ulertzea eta haiei buruz eztabaidatzea, testu eta dokumentu filosofikoen edo filosofian garrantzitsuak diren galderen azterketa eta iruzkin kritikoak eginez.

5. Konpetentzia espezifikoa

5.1. Pentsamenduaren historiaren ikuskera plural, dialektiko eta kritiko bat sortzea, azterketa-, konparazio- eta sintesi-jardueren bidez garai edo tradizio bereko edo garai eta tradizio desberdinetako tesi, eskola eta filosofoen arteko aurkakotasun eta osagarritasun-erlazioak ulertuz eta adieraziz.

5.2. Gatazken zentzuzko eta elkarrizketan oinarritutako konponbide batekin konprometitutako jarrera irekia eta tolerantea garatzea, gai filosofikoen aniztasuna eta konplexutasuna barneratuz.

6. Konpetentzia espezifikoa

6.1. Arazo filosofiko handiak ezagutzea, haien denbora-dimentsioa eta dimentsio unibertsala ulertuz, arazo horien agerpenari eta bilakaerari lotutako kultura-baldintzei eta garai, eskola, tradizio eta egile desberdinek arazo horiei emandako tratamendu filosofikoari buruzko azterketa kritikoaren bidez.

6.2. Gauzak zalantzan jartzea pentsamendu filosofikoaren historiaren funtsezko elementutzat hartzea, garai desberdinetako filosofoek egindako galderen bidez pentsamendu hori egituratzen duten galderak identifikatuz.

7. Konpetentzia espezifikoa

7.1. Mendebaldeko kulturaren historiaren eta ideia filosofikoek historia horretan bete duten zereginaren ikuskera sistemikoa eta erlazionala eskuratzea, literatura-izaerako testu edo dokumentuen, historiografikoen, kazetaritzakoen, zientifikoen edo erlijiosoen eta filosofiaren historian garrantzitsuak izan diren arazoak eta ikuskerak adierazten dituzten mota orotako kultu ra-adierazpenen konparazioazterketa eta konparazio-iruzkina eginez.

8. Konpetentzia espezifikoa

8.1. Egungo funtsezko arazoen inguruko judizio-autonomia garatzea eta etikoki eta zibikoki kontsekuenteak diren planteak menduak, jarrerak eta ekintzak sustatzea, arazo horiek argitzen lagundu dezaketen ideia, teoria eta eztabaida historiko-filosofikoak ulertuz eta ikuspegi global, sistemiko eta diziplinaz haraindiko batean oinarrituta proposamen kritikoak eta pertsonalak eginez.

9. Konpetentzia espezifikoa

9.1. Arazo filosofikoak kontuan hartzean alderdi arrazionalaren eta alderdi emozionalaren arteko oreka egokia lortzea, historian arazo horien inguruan egin diren ekarpen teorikoak ulertuz eta oreka horren garapena sustatuko duten jardueretan parte hartuz.

9.2. Gaitasun kritikoa eta gogoeta egitekoa garatzea, historian arazo horien inguruan egin diren ekarpen teorikoak ulertuz eta oreka horren garapena sustatuko duten jardueretan parte hartuz.

I. ERANSKINA: ARLOAREN, JAKINTZAGAIAREN EDO EREMUAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA EGITEKO TXANTILOIA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiertzo Batxilergo Ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapia:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	Espainiako Historia	Irakasleak:	Andrea Etxaniz Machin Olatz Mtxelena Lizaso		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Espainiako Historiak gure iragana aztertzeak gaur egun gure bizitza sozial, politiko eta ekonomikoa ulertzeko duen garrantzia definitzen du, egungo munduan zentzua hartzen duten tresna kontzeptualak eskaintzen dizkigulako. Are gehiago, irakasgaiak gazteen adimenaren garapen orekaturako beharrezkoak diren datuak eta jarduera intelektualak errazten dituzten tresna kontzeptualak ematen dizkigu. Beraz, eztaba daezina da *Espainiako Historia* garaikidea lantzeko beharra, pentsamendu eta judizio analitiko askerako gaitasuna sustatzen laguntzen duen irakasgai gisa.

Historiak, gertakarietan eta ondorengo hausnarketetan oinarrituta, nor garen eta zergatik garen jakiten laguntzen digu. Beraz, ondoriozta daiteke irakasgai honen oinarritzko jakintzak irakasteak barne hartzen dituela, ez bakarrik iraganeko garaiei buruzko ezagutzak, baizik eta gertaeretatik abiatutako gogoeta egitea eta iraganaren eta orainaren arteko erlazioak bilatzea ere.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Cadizko Gorteak eta 181ko Konstituzioa	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3	1.1., 1.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik. 3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa. 4. Iberiar Penintsularen esanahi geostrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia.* Mediterraneo, Atlantikoa eta Europa kontinentalak Historia Garaikidearen erroetan. 5. Herentzia koloniala Aro Garaikideko Espainian: kolonien independentzia Fernando VII.ren garaitik, Marokoko auzira arte. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak. 7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, librepentsamendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 20. Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak.
	2. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1.	2.1., 2.2.	
	3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3.	3.1., 3.2.	
	5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1.	5.1., 5.2.	

	6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.	6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.* 2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoaren erabilera, Espainiako ekonomiaren Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabalitzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa
Estatu Liberalaren eraikuntza (1833-1868)	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3 2. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1,	1.1., 1.2. 2.1., 2.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik. 3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa.

	KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3. 5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1. 2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.	3.1., 3.2. 5.1., 5.2. 6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	4. Iberiar Penintsularen esanahi geostrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterranea, Atlantikoa eta Europa kontinentala Historia Garaikidearen erroetan. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak. 7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, librepenetsamendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 8. Estatu liberalaren eraikuntza: Antzinako Erregimenaren krisitik Seiurteko Liberalera. Absolutismoa eta Liberalismoa aurrez aurre. Ideologiak eta kultura politikoak Espainian Aro Garaikidearen hasieran. Gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. 10. Euskal lurraldeak Aro Garaikidean. Independentzia Gerratik Gerra Karlistetara: Foru Sistema desagerrarazteko prozesua eta Ekonomia Itunen sorrera. 11. Kapitalismorako trantsizioa Espainian: hazkunde-erritmoak eta -zikloak. Mendizabal eta Madoz, Trenbideen legea, Meategien legea eta Kataluniako eta Euskal Herriko industrializazioak. Berrezarkuntzaren egiturak eta Primo de Rivera. 15. Gizarte-gatazkak eta langile-mugimenduak. Marxismoa eta Anarkismoa Espainia Garaikidean. Subjektu kolektiboaren ekintza Historian 1890eko grebaz geroztik. Estatuaren erantzunak. 20. Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak. B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.*
--	---	---	--

			2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoaren erabilera, Espainiako ekonomiaren Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabaltzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Errestaurazioa. 1875-1931	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3 2. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5,	1.1., 1.2. 2.1., 2.2. 3.1., 3.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik. 3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa. 4. Iberiar Penintsularen esanahi geoestrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterranea, Atlantikoa eta Europa kontinentala Historia Garaikidearen erroetan. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren

	KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3. 5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1. 2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.	5.1., 5.2. 6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak. 7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, librepentsamendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 8. Estatu liberalaren eraikuntza: Antzinako Erregimenaren krisitik Seiurteko Liberalera. Absolutismoa eta Liberalismoa aurrez aurre. Ideologiak eta kultura politikoak Espainian Aro Garaikidearen hasieran. Gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. 9. Berrezarkuntza-sistema: jatorria, lidergoa, ezaugarriak eta funtzionamendua. Indar monarkikoak, karlismoa, errepublikanismoa eta langile-mugimenduak. Nazionalismoak eta erregionalismoak. Primo de Riveraren diktadura eta Berrezarkuntzaren amaiera. 10. Euskal lurraldeak Aro Garaikidean. Independentzia Gerratik Gerra Karlistetara: Foru Sistema desagerrarazteko prozesua eta Ekonomia Itunen sorrera. 11. Kapitalismorako trantsizioa Espainian: hazkunde-erritmoak eta -zikloak. Mendizabal eta Madoz, Trenbideen legea, Meategien legea eta Kataluniako eta Euskal Herriko industrializazioak. Berrezarkuntzaren egiturak eta Primo de Rivera. 15. Gizarte-gatazkak eta langile-mugimenduak. Marxismoa eta Anarkismoa Espainia Garaikidean. Subjektu kolektiboaren ekintza Historian 1890eko grebaz geroztik. Estatuaren erantzunak. 20. Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak. B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.*
--	---	---	--

			2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoaren erabilera, Espainiako ekonomiaren Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabaltzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa.
Industrializazioa, langile mugimendu eta nazionalismoa	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3 2. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2,	1.1., 1.2. 2.1., 2.2. 3.1., 3.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik. 3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa. 4. Iberiar Penintsularen esanahi geoestrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterranea, Atlantikoa eta Europa kontinentala Historia Garaikidearen erroetan. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak.

	KPSII5, HK1, HK3. 5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1. 2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.	5.1., 5.2. 6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, librepenamendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 8. Estatu liberalaren eraikuntza: Antzinako Erregimenaren krisitik Seiurteko Liberalera. Absolutismoa eta Liberalismoa aurrez aurre. Ideologiak eta kultura politikoak Espainian Aro Garaikidearen hasieran. Gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. 9. Berrezarkuntza-sistema: jatorria, lidergoa, ezaugarriak eta funtzionamendua. Indar monarkikoak, karlismoa, errepublikanismoa eta langile-mugimenduak. Nazionalismoak eta erregionalismoak. Primo de Riveraren diktadura eta Berrezarkuntzaren amaiera. 10. Euskal lurraldeak Aro Garaikidean. Independentzia Gerratik Gerra Karlistetara: Foru Sistema desagerrarazteko prozesua eta Ekonomia Itunen sorrera. 11. Kapitalismorako trantsizioa Espainian: hazkunde-erritmoak eta -zikloak. Mendizabal eta Madoz, Trenbideen legea, Meategien legea eta Kataluniako eta Euskal Herriko industrializazioak. Berrezarkuntzaren egiturak eta Primo de Rivera. 12. Industrializazioa Euskal Herrian, eraldaketa ekonomiko eta sozialak, eta abertzaletasunaren sorrera. 13. Aldaketak eta gizartea antolatze modu berriak: estamentuzko gizartearen desagertzea eta herritartasunaren kontzeptuaren garapena. Burgesiaren garaipena eta ondorengo proletarizazioa industrial. Erdi-mailako klaseen sorrera eta ongizate-estatura. 14. Espainiako gizartearen eboluzioa: biztanleria, familiak eta ziklo demografikoak landa-munduan eta hiri-munduan.* Landaren eta hirien arteko interdependentsia- eta elkarrekotasun-harremanak. Nekazaritza-gizartetik landa exodoetara eta gaur egun Espainia hustua deritzonera. Hiri-fenomenoa Espainia garaikidean. 15. Gizarte-gatazkak eta langile-mugimenduak. Marxismoa eta Anarkismoa Espainia Garaikidean. Subjektu kolektiboaren ekintza Historian 1890eko grebaz geroztik. Estatuaren erantzunak.
--	---	---	--

			20- Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak. B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.* 2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoen erabilera, Espainiako ekonomiak Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabaltzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa.
II. Errepublika (1931-1936)	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3 2. Konpetentzia:	1.1., 1.2. 2.1., 2.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik.

	HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3. 5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1. 2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5,	3.1., 3.2. 5.1., 5.2. 6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa. 4. Iberiar Penintsularen esanahi geoestrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterranea, Atlantikoa eta Europa kontinentala Historia Garaikidearen erroetan. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak. 7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, libreentsamendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 8. Estatu liberalaren eraikuntza: Antzinako Erregimenaren krisitik Seiurteko Liberalera. Absolutismoa eta Liberalismoa aurrez aurre. Ideologiak eta kultura politikoak Espainian Aro Garaikidearen hasieran. Gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. 15. Gizarte-gatazkak eta langile-mugimenduak. Marxismoa eta Anarkismoa Espainia Garaikidean. Subjektu kolektiboaren ekintza Historian 1890eko grebaz geroztik. Estatuaren erantzunak. 16. II. Errepublika eta Espainiaren eraldaketa demokratikoa: egiturazko erreforma handiak eta horien arrazoi historikoak. Alternantzia politikoa. Gizartearen polarizazioa eta erreformen aurkako erreakzio antidemokratikoak. Armadaren eta Elizaren papera. 19. Politika ekonomikoak XX. mendean: II. Errepublika, Gerra Zibila eta Autarkia eta desarrollismo frankista: ongizate-estatuaren eraketa. 20- Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak. B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen
--	---	---	---

	KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.		eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.* 2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoaren erabilera, Espainiako ekonomiaren Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabaltzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Gerra Zibila (1936-1939)	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3 2. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1,	1.1., 1.2. 2.1., 2.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik. 3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa.

	KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3. 5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1. 2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.	3.1., 3.2. 5.1., 5.2. 6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	4. Iberiar Penintsularen esanahi geoestrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterranea, Atlantikoa eta Europa kontinentala Historia Garaikidearen erroetan. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak. 7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, librepsamendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 8. Estatu liberalaren eraikuntza: Antzinako Erregimenaren krisitik Seiurteko Liberalera. Absolutismoa eta Liberalismoa aurrez aurre. Ideologiak eta kultura politikoak Espainian Aro Garaikidearen hasieran. Gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. 15. Gizarte-gatazkak eta langile-mugimenduak. Marxismoa eta Anarkismoa Espainia Garaikidean. Subjektu kolektiboaren ekintza Historian 1890eko grebaz geroztik. Estatuaren erantzunak. 18. 1936-39ko Gerra Zibila eta Frankismoa. Erregimen frankistaren oinarri ideologikoak eta sozialak, nazioarteko harremanak eta etapa politiko eta ekonomikoak. Oposizioa, errepresioa eta diktaduraren aurkako protesta mugimenduak. 19. Politika ekonomikoak XX. mendean: II. Errepublika, Gerra Zibila eta Autarkia eta desarrollismo frankista: ongizate-estatuaren eraketa. 20- Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak. B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.* 2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari
--	---	---	--

			eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoaren erabilera, Espainiako ekonomiaren Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabaltzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa.
Frankismoa (1939-1975)	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3 2. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3.	1.1., 1.2. 2.1., 2.2. 3.1., 3.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik. 3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa. 4. Iberiar Penintsularen esanahi geoestrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterranea, Atlantikoa eta Europa kontinentalak Historia Garaikidearen erroetan. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak.

	5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1. 2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.	5.1., 5.2. 6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, librepentsamendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 8. Estatu liberalaren eraikuntza: Antzinako Erregimenaren krisitik Seiurteko Liberalera. Absolutismoa eta Liberalismoa aurrez aurre. Ideologiak eta kultura politikoak Espainian Aro Garaikidearen hasieran. Gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. 15. Gizarte-gatazkak eta langile-mugimenduak. Marxismoa eta Anarkismoa Espainia Garaikidean. Subjektu kolektiboaren ekintza Historian 1890eko grebaz geroztik. Estatuaren erantzunak. 18. 1936-39ko Gerra Zibila eta Frankismoa. Erregimen frankistaren oinarri ideologikoak eta sozialak, nazioarteko harremanak eta etapa politiko eta ekonomikoak. Oposizioa, errepresioa eta diktaduraren aurkako protesta mugimenduak. 19. Politika ekonomikoak XX. mendean: II. Errepublika, Gerra Zibila eta Autarkia eta desarrollismo frankista: ongizate-estatuaren eraketa. 20- Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak. B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.* 2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoaren erabilera, Espainiako ekonomiak Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak.
--	--	---	--

			C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabaltzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa.
Trantsizioa (1975-1982)	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3 2. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1. 3. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3. 5. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3,	1.1., 1.2. 2.1., 2.2. 3.1., 3.2. 5.1., 5.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Iturri historikoak: tipologia eta horien erabilera zientifiko zuzenaren garrantzia. Artxiboen garrantzia. Historia irakasgaiaren terminoak eta kontzeptu teknikoak. Testu-iruzkinak. 2. Eskola historiografikoei eta iraganeko gakoak berreraikitze eta interpretatzeko dituzten moduei buruzko sarrera, ekonomiaren, gizartearen, politikaren eta abarren ikuspegitik. 3. Iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: egungo gizartearen eztabaidetan agertutako gertaera historikoen azterketa. 4. Iberiar Penintsularen esanahi geoestrategikoa eta ondare historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterraneo, Atlantikoa eta Europa kontinentala Historia Garaikidearen erroetan. 6. Zentralizazio politiko eta administratiboa XIX. eta XX. mendeetako estatu liberalaren eraketan eta garapenean. Gerra napoleonikoa eta Cadizko Gorteak. 7. Erlijio-sentimendua Espainian eta Euskal Herrian Aro Garaikidean: laikotasuna, librepen-samendua, sekularizazioa, klerikalismoa eta antiklerikalismoa. 8. Estatu liberalaren eraikuntza: Antzinako Erregimenaren krisitik Seiurteko Liberalera. Absolutismoa eta Liberalismoa aurrez aurre. Ideologiak eta kultura politikoak Espainian Aro Garaikidearen hasieran. Gatazkak, sistema politikoak eta

	KAKK1. 6. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3. 7. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2. 8. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.	6.1., 6.2. 7.1., 7.2. 8.1., 8.2.	boterearen erabilerak. 15. Gizarte-gatazkak eta langile-mugimenduak. Marxismoa eta Anarkismoa Espainia Garaikidean. Subjektu kolektiboaren ekintza Historian 1890eko grebaz geroztik. Estatuaren erantzunak. 18. 1936-39ko Gerra Zibila eta Frankismoa. Erregimen frankistaren oinarri ideologikoak eta sozialak, nazioarteko harremanak eta etapa politiko eta ekonomikoak. Oposizioa, errepresioa eta diktaduraren aurkako protesta mugimenduak. 19. Politika ekonomikoak XX. mendean: II. Errepublika, Gerra Zibila eta Autarkia eta desarrollismo frankista: ongizate-estatuaren eraketa. 20- Emakumeen papera Espainiaren Historia Garaikidean: hezkuntza, eta lana eta boterea eskuratzeko aukera gizarte-mailaren arabera. Emakume protagonistak, indibidualak eta kolektiboak. B. Egungo munduaren erronkak 1. Memoria demokratikoaren legea: Espainiako Historia garaikidean askatasunaren aldeko ekintza eta mugimenduen errekonozimendua, iraganeko gertaera traumatikoen eta indarkeriazko egoera mingarriak ez errepikatzearen kontzientzia. Indarkeriaren biktimen erreparazioa.* 2. Auzi nazionala: Espainia garaikidean nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriari eta eboluzioari heltzeko, kontzientzia historikoa eta iturrien kritika. 3. Hazkunde ekonomikoa eta iraunkortasuna: datuen, aplikazioen eta grafikoen erabilera, Espainiako ekonomiak Desarrollismotik gaur egunera arte izan duen eboluzioa aztertzeko. Gizarte-, lurralde- eta ingurumen-desorekak. 4. Trantsizioa: Erreforma Politikorako Legetik 1978ko Konstituziora. Autonomien estatua, sufragio unibertsal demokratikoa, oposizio bortitza eta adostasun politiko soziala. Moncloako Itunak. Emakumeen emantzipazioaren aldeko borroka eta mugimendu feministak 1978az geroztik. 5. Euskal Herriko antolaketaren eta administrazioaren oinarriko elementuak Espainiako estatuaren testuinguruan: autogobernuaren iturriak eta 1979ko Autonomia
--	---	---	--

			Estatutua. 1982ko Nafarroako Estatutua. 6. Espainia Europar Batasunean: Europar Batasunean integratzeko prozesuaren ondorio ekonomiko, sozial eta politikoak, egungo egoera eta etorkizunerako itxaropenak. 7. Espainia eta mundua: Espainiak munduko segurtasunari eta kooperazioari egiten dion ekarpena eta nazioarteko erakundeetan duen partaidetza. Erakundeek Garapen Iraunkorrerako Helburuen aurrean duten konpromisoa eta horrek herritarren bizitzan dituen ondorioak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa. Konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea: eskubideak eta betebeharrak. 2. Nortasuna eta kide izatearen sentimenduak: estatuaren eta nazioaren arteko bereizketa eta Espainiaren konplexutasunaren ezagutza. 3. Portaera ekosoziala: Garapen Iraunkorrerako Helburuekiko konpromisoa. 4. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. 5. Europeismoaren balioak: Europar Batasunaren ideia gidatzen duten printzipioak eta Erkidegoko programen eta proiektuen aurrean jarrera parte-hartzailea. 6. Elkartasuna eta kooperazioa: Espainiari eta munduari eragiten dieten erronka handiak eta konpromiso sozialera, asoziazionismora eta boluntariora bideratutako jokabideak. 7. Ondare historikoaren kontserbazioa eta zabaltzea: artxiboak, museoak eta interpretazio-zentroak. Memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa.
--	--	--	--

Konpetentzien azalpena

1. Konpetentzia espezifikoa: Idatzizko iturri historikoei buruzko iruzkin kritikoak fidagarritasunez egitea, haien tipologia desberdinak ezagutuz eta haien erabilera zientifikoan trebatuz eta informazioa alderatuz, ikerketa historikoan duten garrantziaz jabetzeko, eta historialarien lan zorrotza eta artxiboen beharra eta munta baloratzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:
 - 1.1 Idatzizko Iturri historikoen iruzkin kritikoen prozesuak fidagarritasunez egitea, informazioa aztertu eta kontrastatu ondoren, haien garaiko testuinguruan kokatuz, eta aurreko eta ondorengo auziekiko zein uneko errealitatearekiko dituen inplikazioen inguruan hausnartuz.
 - 1.2. Metodologia zientifikoak historialarien zereginean duen garrantziaz jabetzea, tokiko ingurunean interesgarriak diren gertakari, pertsonaia edo gertaera historikoei buruzko produktuak sortzen dituzten banakako edo taldeko ikerketa- eta ikerketa-lanak eginez, objektibotasuna eta ikuspegi historikoa islatuz.

2. Konpetentzia espezifikoa: Hainbat erregimen politikoen eraketa- eta eboluzioa -prozesua, eta erregimen horietan herritarrek parte hartzeko moduak ezagutzea eta azaltzea, antolamendu politiko mota desberdinak konparatiboki aztertuz eta terminologia zuzena erabiliz, eskubideak eta askatasunak sustatu dituzten mugimenduak eta ekintzak baloratzeko, eta 1978ko Konstituzioaren eta 1979ko Autonomia Estatutuaren dimentsioa ulertzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:
 - 2.1 Zenbait erregimen politikoen eta beraietan herritarrek parte hartzeko moduen eraketa- eta eboluzio-prozesua ezagutzea eta deskribatzea, Espainiako Historia Garaikidean zehar, 1978ko Konstituziora arte; etapak ezaugarrituz eta antolaketa politiko desberdinak konparatiboki aztertuz, eta horretarako, irakasgaiari lotutako terminoak eta kontzeptuak egoki erabiliz.
 - 2.2 Zenbait erregimen politikoen eta beraietan herritarrek parte hartzeko moduen eraketa- eta eboluzio-prozesua ezagutzea eta deskribatzea, Euskal Herriko Historia Garaikidean eta 1979ko Autonomia Estatutura arte, etapak ezaugarrituz, irakasgaiari lotutako terminoak eta kontzeptuak egoki erabiliz.

3. Konpetentzia espezifikoa: Aro Garaikidean Espainiako eta Euskal Herriko ekonomiaren garapenean eta modernizazioan parte hartu duten faktoreak ezagutzea eta aztertzea, iturri historikoak erabiliz, hala nola grafikoak, estatistikak, erroldak..., egungo koiuntura, gizarte-ongizateari lotutako aurrerapenaren ideia, berrikuntza, etengabeko ikaskuntza eta jasangarritasuna ulertzeko eta horien guztien inguruko begirada kritikoa eraikitzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII1.2, KPSII5, HK1, HK3.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:
 - 3.1. Antzinako Erregimenaren amaieratik gaur arte Espainiak izan duen bilakaera ekonomikoa ezagutzea eta aztertzea, bere inguruko herrialdeen testuinguruan, kapitalismoaren eta industrializazioaren garapen-prozesu eta erritmoari, eta hazkunde-, krisi- eta berreskurapen-zikloei

erreparatuz, eta iturri historiografikoez eta dokumentu historikoen iruzkinez baliatuz.

3.2. Antzinako Erregimenaren amaieratik gaur arte Euskal Herriak izan duen bilakaera ekonomikoa ezagutzea eta aztertzea, Espainiako estatuaren testuinguruan, kapitalismoaren eta industrializazioaren garapen-prozesu eta erritmoari, eta hazkunde-, krisi- eta berreskurapen-zikloei erreparatuz, eta iturri historiografikoez eta dokumentu historikoen iruzkinez baliatuz.

4. Konpetentzia espezifiko: Espainiako eta Euskal Herriko gizartek Aro Garaikidean zehar izan dituzten aldaketak eta jarraitutasunak deskribatzea eta aztertzea, bertako biztanleriaren eboluzioa eta horrek bizitza-mailekin eta moduekin, lan-baldintzekin, gizarte gatazkekin eta langile-mugimenduekin duten lotura kontuan hartuz, gaur egungo gizarte-aniztasunaz jabetzeko, hartu diren neurrien irismena balioesteko, eta berdintasunerako, ongizaterako, justiziarako eta gizarte-kohesiorako aurrerapausoak eta mugak ulertzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:

4.1. Antzinako Erregimenaren amaieratik Espainian eta Euskal Herrian izandako gizarte-erlaketak ezagutzea eta deskribatzea, iturri historikoen eta historiografikoen azterketa kritikoaren bidez, mendeko izatetik herritar izatera igarotzea soziabilitate modu berriekin lotuz, eta gizarte-harremenen eboluzioa eta boterea talde jakin batzuen eskuetan kontzentratzea identifikatuz.

4.2. Aro Garaikideko eboluzio demografikoa, eta bizi-maila eta bizimoduetan izandako aldaketak deskribatzea eta aztertzea, lan-baldintzak, gizarte-gatazkak, langileen mugimenduak eta Estatuak ondorengo etapa politikoetan hartutako neurriak kontuan hartuz, baita horren guztiaren ondorioak eta gorabehera ere.

5. Konpetentzia espezifiko: Sinesmenek eta ideologiek Espainian eta Euskal Herrian historia garaikidean izan duten eboluzioa eta gizartearekin eta politikarekin izan duten harremana ulertzea eta zorrotasun historikoz adieraztea, identitateen eta proiektu politikoaren konfigurazioan duten eragina kontuan hartuz, gure herriaren aniztasuna aitortu eta baloratzeko, eta errespetuzko jarrerekin egungo arazoei buruz hausnartzeko eta eztabaidatzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD3, KPSIIK1. 2, KPSII3. 1, KPSII5, HK1, HK2, HK3, KAKK1.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:

5.1. Historia Garaikideko sinesmen eta ideologiaren jatorria eta eboluzioa, eta horiek Espainiako eta Euskal Herriko artikulazio sozial eta politikoarekin duten harremana zorrotasun historikoz adieraztea, zenbait identitate politiko eta lurraldekoak, eta horien antolatze moduak eta proiektu politikoak identifikatuz, baita aurre egin dioten aurkaritza ere.

5.2. Identitate desberdinek Espainian eta Euskal Herrian betetzen duten eginkizuna ulertzea, aniztasuna aitortuz eta baloratzuz, egungo auziei buruz hausnartzuz eta eztabaidatuz, bereak ez diren taldekide izatearen sentimenduen eta norberaren ideiekin bat ez datozenen aurrean errespetuzko jarrerak erakutsiz.

6. Konpetentzia espezifiko: Iberiar Penintsularen balio geoestrategikoa ezagutzea eta Espainiako eta Euskal Herriko Historia Garaikidearekin eta nazioarteko panoramarekin lotzea, informazio bibliografikoa eta webgrafikoa bilatuz eta tratatuz, gaur egungo Espainiak munduan duen benetako eginkizuna ulertzeko, baita berak dituen nazioarteko kooperazio-, elkartasun-, europeismo- eta segurtasun-konpromisoen garrantzia ere.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:
 - 6.1. Iberiar Penintsularen balio geoestrategikoa Espainiako eta Euskal Herriko Historia Garaikidearekin eta gaur egun munduan duten zereginarekin lotzea, informazio bibliografikoa eta webgrafikoa bilatuz eta tratatuz.
 - 6.2. Espainiako estatuak nazioarteko politikan dituen erronkak eta konpromisoak ezagutzea eta azaltzea, bereziki NBEko, EBko eta NATOko kide izatearen ondoriozkoak, horien ondorioak adieraziz eta kooperazio-, elkartasun- eta segurtasun balioen garrantzia nabarmenduz.

7. Konpetentzia espezifiko: Ondare historiko eta kulturalak memoria kolektiboaren legatu eta adierazpen gisa, herentzia material eta immaterial gisa eta Historiaren iturri gisa duen esanahia aintzatestea, lan individual edo kolektiboen bidez ikertuz, haren garrantzi kulturalaz eta aniztasunaren aberastasunaz jabetzeko, eta haren kontserbazioa bermatzen duten legeei balioa emateko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, KD1, KD2, KD3, KPSII1. 2, KPSII3.2, KPSII4, KPSII5, HK1, HK3, KAKK1, KAKK2.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:
 - 7.1. Ondare historiko eta kulturalaren kontzeptuaren esanahia modu arrazoituan azaltzea, memoria kolektiboarekin erlazionatuz, historiaren iturri gisa eta herentzia material eta immaterial gisa duen balioa kontuan hartuz, eta haren kontserbazioa bermatzen duten legeak kontsideratuz.
 - 7.2. Azterketa- eta ikerketa-lanak egitea, iturri historiografikoez baliatuz eta metodologia historikoari ekinez, ingurune gizarte- edo kultura-intereseko gertaera, pertsonaia edo ondare-elementuei buruz memoria kolektiboarekin lotutako produktuak sortuz, ondare historikoa babestu beharreko ondasun komun gisa balioetsita.

8. Konpetentzia espezifiko: Genero-ikuspegia txertatzea Espainiako eta Euskal Herriko Historia Garaikidearen eta egungo egoera soziopolitikoaren azterketan, emakumeen eginkizuna aztertuz, iturri historikoak erabiliz eta mugimendu feministei buruzko ikerketa zuzena eginez, Historian emakumeen presentzia aitortzeko, oztopoak eta aurrerapen- eta atzerakada-uneak ohartarazteko, eta emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorraren aldeko jarrerak sustatzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK3, EK3.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:
 - 8.1. Genero-ikuspegia txertatzea Espainiako eta Euskal Herriko Historia Garaikidearen azterketan eta egungo panoramaren behaketan, gizonen eta emakumeen arteko desparekotasuna sortu eta mantendu duten mekanismo kulturalak eta soziopolitikoak identifikatuz, baita bakoitzari esleitutako rolak eta tradizionalki okupatutako jarduerak ere.
 - 8.2. Emakumeek Historian zehar izan duten bazterketaren errealitatea egiaztatzea, iturri historikoak aztertuz, eta emakumeak gizartean eta politikan aitortzeko oztopoak eta aurrerapen- eta atzerapen-uneak ohartaraziz, emakumeen emantzipazioaren eta mugimendu feministaren aldeko ekintza guztiak baloratuz, eta isildutako eta ahaztutako pertsonaia esanguratsuak berreskuratuz, individualak zein kolektiboak.

Erabaki metodologikoak

EDUKIEN ANTOLAKETA:

- Ikasturte hasieran irakasleak apunteak banatuko ditu eta horietan oinarrituta esplikazioak emango ditu gai bakoitzean zehar. Ideia nagusiak lantzeko baliabide desberdinak erabiliko ditu:
 - Apunteetan oinarritutako **aurkezpenak** (PPT formatuan) erabiliko dira, hauen bidez gaiak ikasgelan landuaz.
 - Aurkezpenekin batera, gaiek eskatzen duten heinean, ikasgaiari loturiko **testu iruzkinen lanketa** ere egingo da, hauek Selektibitateko azterketa prestatzeko balioko dute:
 - Hauek lantzeko, irakasleak eskema oinarri bat luzatuko die ikasleei, eta honen gainean, iruzkina bera gauzatzeko argibideak emango ditu.
 - Iruzkina egin ahal izateko beharrezkoak diren testuak, ikasgaiaren plataforma digitala izango den Alexia Classroomen izango dituzte exekita.
 - Iruzkinen lanketa, modu kooperatiboa eta autoebaluazioa jarraituz gauzatuko da:
 - Ikasgela talde desberdinetan banaturik egongo da. Irakasleak iruzkinen lanketa gauzatu behar dela esaten duenean, bantatutako talde hauetariko bati eskatuko dio iruzkinaren lanketa. Ondoren, iruzkinak zuzendurik bueltatuko ditu.
 - Iruzkinaren lanketa zuzenean egokitu ez zaien gainerako ikasleek iruzkina bera egin beharko dute. Iruzkinaren zuzenketaz baliatzeko, beraien kideekin (egitea egokitu zaien taldekide eta zuzendua duten iruzkinarekin) alderatu beharko dute, beraiek ongi duten edo ez konprobatzeko.
 - **Garatzeko galdera** ere izango da landu beharreko beste aspektu bat. Horretarako, gaiak lantzen diren heinean, ideien arteko lotura eta hauen ideia nagusiak barneratzeko prozedurak erabiliko dira.
- **Emakumeek** historia idatzian duten presentzia eskaxa ikusirik, gai bakoitzean, garaiari loturik, Espainia eta Euskal Herrian nabarmendu ziren emakumeen historiografia laburrak landuko dira:
 - Horretarako, aurkezpena (PPT formatuan) erabiliko da.
 - Lanketa hauen helburua, ikasgelan honen inguruko hausnarketa egitea izango da.
 - Ikasgelan ikusiko den material guzti hori, Alexia Classroomen izango dute kontsultarako ikusgai.
- **Oroimen historikoari** lotuta, bereziki Euskal Herrian jazotako gertaeren inguruko lanketa egingo da:
 - Hau burutzeko, “Oroimen harra” izeneko unitate didaktikoan oinarritutako saio berezia egingo da.
 - Hau ere, ikasgelako plataforma digitala den Alexia Classroomen izango dute eskuragarri.

IKT BALIABIDEAK:

Alexia Classroom izango da ikasgela birtuala eta bertatik bideratuko dira eduki eta jarduera guztiak. Hau da ikasgela birtualaren helbidea: [Alexia Classroom](#)

- Ikasmaterial guztia eskura izango dute plataforman (testuak, gelako apunteak, bideoak, material gehigarria eta abar).
- Indagaziorako eta informazioa biltzeko proposatzen diren web orrien estekak ere bertan izango dira eskuragarri; esaterako: [Ahotsak](#), [Artehistoria](#), ["Oroimen harra"](#) gaiarekin zer ikusia duten bideo link-ak.
- Ikasleek egin eta entregatu beharreko lanak word edo Google.docs formutuan izan beharko da.
- Pandemia egoeran Meet eta G-suite komunikazio baliabideak erabiliko dira klaseak zuzenean jarraitzeko. Horretarako, beharrezkoak diren sarbideak Alexia Classroomen izango dira.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
IDATZIZKO PROBA Ebaluazio bakoitzean idatzizko proba bat egingo da selektibitateko azterketa eredu oinarri harturik. Horrela azterketa bi atal ezberdinez osatuta egongo da: 1. Garaiaren garapena: Ebaluazioan zehar klasean landutako gaiaren inguruko galdera orokora bat izango da. 2. Testu iruzkina: Ebaluazioan zehar klasean landutako testu iruzkin bat izango da. TESTU IRUZKINA Ikasle bakoitzak, ebaluazio bakoitzean irakasleak agindutako testu iruzkina egin beharko du, aurreko atalean adierazitako irizpideak jarraituta.	Ebaluazio bakoitzaren ondoren, errekupeazio azterketa bat egingo da aurreko azterketako irizpide berdinak erabiliz.	• Ebaluazioko nota, ikasleak egiten dituen lan guztien batz bestekoa izango da; testu iruzkina (%10) eta idatzizko proba (%90). Guztietan minimoa atera beharko da batezbestekoa egiteko. ◦ Idatzizko probak hurrengo ponderazioa izango du: ■ <u>Garaiaren garapena: 5 puntu</u> ■ <u>Testu iruzkina: 5 puntu</u> • Testu iruzkinetan, ebaluazio bakoitzean derrigorrezkoa izango da irakasleak adierazten duen testu iruzkina egitea. Honek, gehienez puntu bateko balioa izango du. Egin ezean, idatzizko proba gaitutut badu ere, eta batzbestekoak gaitututut ematen badio ere, ez da ikasgaia gaitututuko. • Nota igotzeko aukera egongo da ebaluazio guztietan. Nota onenarekin geratuko da ikaslea.

LATINA II

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-24
Eta:	BATXILERGOA	Zikloa/maila:	2.MAILA		
Arloa/Jakintzagaia:	LATINA	Irakasleak:	SARA ALBERDI OYARZUN		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Latina modalitateko jakintzagaia da Humanitateen eta Gizarte Zientzien Batxilergoan, eta gogoeta sakona ahalbidetzen du orainari buruz eta Humanismoak XXI. mendeko erronken eta desafioen aurrean bete dezakeen eta bete behar duen zereginari buruz, erromatar hizkuntzarekin, kulturarekin eta zibilizazioarekin zerikusia duten alderdien ikaskuntzaren bitartez.

Latinaren helburu nagusia da latinezko oinarritzko hizkuntza-konpetentzia eskuratzea, batez ere idatzizko ulermenarekin zerikusia duena. Horri esker, ikasleek Erromatar Antzinatean sartzeko iturri primarioak erabili ahal izango dituzte haren alderdi nagusiak ezagutzeko, ulertzeko eta interpretatzeko, eta kontzientzia kritikoa eta humanista garatu ahal izango dute, latindar zibilizazioak euskal identitateari, Estatukoari eta Europakoari egindako ekarpenak ulertu eta analizatu ahal izateko. Hori dela eta, jakintzagai hau hiru ardatzen inguruan egituratzen da: latina, erromatar mundurako hurbilketa kritikoa eta latindar zibilizazioaren ondarearen eta legatuaren azterketa.

Batxilergoko latinerako konpetentzia espezifikoek orainaren eta iraganaren artean elkarrizketa sakona ezartzeko aukera eskaintzen dute eta bi ardatz nagusiren inguruan egituratzen dira: era askotako testuen irakurketa eta ulermena eta latindar zibilizazioak egindako ekarpenari buruzko gogoeta kritikoa.

Oinarritzko jakintzak bost multzotan antolatuta daude: latina, eleaniztasuna, literatura-hezkuntza, Antzinako Erroma eta legatua eta ondarea. Hurrengo orrietan daude zehatzago azalduta guztiak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (KE) eta deskriptore operatiboak (DO)	Ebaluazio-irizpideak (zehaztasunetarako)	Oinarrizko jakintzak (zehaztasunetarako)
LEHEN HIRUHILEKOA			
Gramatika eta analisi morfosintaktikoa	KE: 1 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7	A. Latina
Hizkera jasoan eta hizkuntza juridikoan erabiltzen diren esamoldeak	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2. KE: 5 DO: HKK3, KD2, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2.	2.1, 2.3 5.1	A. Latina B: Eleaniztasuna E: Legatua eta ondarea
Eboluzio fonetikoa	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4	B: Eleaniztasuna E: Legatua eta ondarea
Literatura: erromatar	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.2, 3.4	C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea

antzerkia eta poesia epikoa			
Obra baten inguruko hausnarketa	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.2, 3.4	A: Latina C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Gramatika eta analisi morfosintaktikoa	KE: 1 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7	A. Latina
Hizkera jasoan eta hizkuntza juridikoan erabiltzen diren esamoldeak	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2. KE: 5 DO: HKK3, KD2, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2.	2.1, 2.3 5.1	A. Latina B: Eleaniztasuna E: Legatua eta ondarea
Eboluzio fonetikoa	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4	B: Eleaniztasuna E: Legatua eta ondarea
Obra baten inguruko hausnarketa	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.2, 3.4	A: Latina C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea

Literatura: latindar historiografia eta prosa klasikoa	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.2, 3.4	C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Gramatika eta analisi morfosintaktikoa	KE: 1 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7	A. Latina
Hizkera jasoan eta hizkuntza juridikoan erabiltzen diren esamoldeak	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2. KE: 5 DO: HKK3, KD2, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2.	2.1, 2.3 5.1	A. Latina B: Eleaniztasuna E: Legatua eta ondarea
Eboluzio fonetikoa	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4	B: Eleaniztasuna E: Legatua eta ondarea
Obra baten inguruko hausnarketa	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.2, 3.4	A: Latina C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea

Literatura: poesia lirikoa	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.2, 3.4	C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea
Emakumea Erroman	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.3	D: Antzinako Erroma E: Legatua eta ondarea

Erabaki metodologikoak

OINARRIZKO JAKINTZAK

- A MULTZOA. Latina
- B MULTZOA. Eleaniztasuna.
- C MULTZOA. Literatura-hezkuntza.
- D MULTZOA. Antzinako Erroma.
- E MULTZOA. Legatua eta ondarea.

BALIABIDE DIDAKTIKOAK

- Ikus-entzunezko material egokitua.
- SAIOKA ikasgela birtualean material osagarria eta zereginak.
- DRIVE talde lan kolaboratiboetarako.

HIZKUNTZEN TRATAERA

- Estrategia: Hizkuntzen Trataera Bateratua (HTB).
- Transferentziak beste hizkuntzetara.

JARDUERA MOTAK

- Hasierako fasean:
 - Egoera erreal edo simulatuetan ikas-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko.
 - Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea.

- Garapen fasean:
 - Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak.
 - Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak.
- Aplikazio eta komunikazio fasean:
 - Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
 - Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
 - Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak.

IDU

- Ikasle taldearen ezaugarri bereziak ezagutzean, programazioa eta ikas-egoerak egokituko dira denentzat irisgarriak izateko.
- Ikasleen askotariko konpetentziak garatzeko, askotariko euskarriak baliatuko ditugu dinamikak proposatzerakoan (esaterako, testu analisiak ahots sintesi sistemaren bitartez aurkeztuta).

IKASLEEN ETA IRAKASLEEN EGINKIZUNAK

- Ikasleek egunerokoan banaka edo binaka jardungo dute. Talde lana ere sustatuko da ebaluazioro, elkarlana eta kooperatibismoa sustatzeko, eta ahozkotasuna lantzeko bereziki.
- Ikasgaia jarraitzeko lan-plangintza proposatuko zaie ikasleei, baina bakoitzak bere erritmora egokituko du, norberaren autonomia lantzeko helburuarekin.
- Edukiak barneratzeko eta konpetentziak lantzeko teknika egokienak martxan jarriko dira ikasle eta irakaslearen elkarlanean.
- Ikasleak bere ikasketa prozesuaren jabe egitea sustatuko da.
- Zalantza edo galderetarako, eskola orduetaz gain, bulego orduak ere izango dira.
- Irakasleak konpetentziak lantzeko testuinguruak proposatuko ditu, aurre-ezagutzak aktibatuz eta ikas-egoera bakoitzean dagozkien konpetentzia eta edukiak landuz. Ikasleen behar berezietara egokituko ditu materialak.
- Irakasleak konpetentziak garatzen jarraitzeko feedbacka eskainiko die ikasleei, modu indibidualean nahiz taldean.
- Irakasleak jakintza esparruan landutakoa eta egunerokoaren arteko loturak egingo ditu.

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

- Egunerokoan ikasgela erabiliko da lanerako.
- IKT gela edo bestelako gelak erabiliko dira beharrezkoa denetan.
- Astean lau saio izango ditugu.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak		
Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
HELBURUA Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. FINKATUTAKO DENBORA Ikasgaia 3 hiruhilekotan banatuta dago, bakoitzean konpetentzia eta eduki zehatzak lantzeko eta ebaluatzeko moduan. Ikas-egoera bakoitzaren aurretik, bitartean eta ondoren, (auto-/ko-) ebaluaziorako tarteak eskainiko dira, modu formalago edo informalago batean. Hala irakasleak nola ikasleak berak hasiera puntua zein den ikusi eta aurrera begirakoak baloratzeko. EBALUAZIO TEKNIKAK, TRESNAK ETA ERRAMINTAK Hiruhileko bakoitzaren amaieran banakako azterketa bat egingo da ebaluazioan zehar landutako edukiak barneratu direla frogatzeko; baina ez da kalifikatuko den ariketa bakarra izango. Hiruhilekoan zehar bakarkako edo taldeko lanak eta literaturarekin lotutako	1. eta 2. ebaluazioek bere errekupeazioa izango dute. Ebaluazioko nota igo nahi dutenek ere errekupeaziora joateko aukera izango dute. 3. ebaluazioak ez du errekupeaziorik izango eta, beraz, suspendituz gero, 1. deialdian berreskuratu beharko dute ikasgaia. Ikasgaiaren atal batzuk jarraiak direnez (gramatikarekin lotutakoak bereziki), ebaluazio baten bat suspenditu duten ikasleek, hurrengo gaingituz gero aurrekoa gaingituko dute. Lehenengo deialdian suspenditu duten horren azterketa egingo dute. Nota igotzera doazen ikasleek 1. deialdian 3. ebaluazioko azterketa egiteko aukera izango dute soilik, aurrekoetan errekupeazio egunetan izan dutelako horretarako aukera. 2. deialdian, ikasturtean zehar gaingitu ez dutena gaingitzeko aukera izango dute. Ebaluazioko edo kurtsoko nota igotzea lortzen ez duen ikasleari notarik altuena hartuko zaio kontuan amaierako kalifikaziorako.	Ikastetxearen kalifiikazio sistema jarraituz, Orik 10erako kalifikazioa izango dute ikasleek ebaluazio amaieratan. Horretarako, hiruhileko bakoitzean egingo diren dinamika hauek hartuko dira kontuan: - 1. ebaluazioan: - %50 azterketa - %20 lanak (banaka zein taldeka) - %20 kontrola - %10 inplikazioa - 2. ebaluazioan: - %40 azterketa - %25 literatura - %25 kontrola - %10 inplikazioa - 3. ebaluazioan: - %40 azterketa - %20 literatura - %20 lanak (banaka zein taldeka) - %10 kontrola - %10 inplikazioa Amaierako notaren media egiteko irizpide horiek guztiak kontuan hartzeko azterketan 4.5 atera behar dute ikasleek nahitaez. Bestela azterketan

dinamikak egingo dira. Ikasleek klasean duten inplikazioa eta parte-hartzea ere ebaluatuko dira. ERAGILEAK Irakaslearen ebaluazioak izan ohi du pisurik handiena, baina kontuan hartzen dira norberak bere buruari egiten dion autoebaluazioa eta ikaskideei egiten zaien koebaluazioa ere. Horrek denak ikaslea bere ikasketa prozesuaz jabeago egitea bilatzen du.	ERREFORTZU-NEURRIAK Ebaluazio probek ikasleen ahulguneak identifikatzeko balioko dute, besteak beste. Ahulgune horiek indartzeko errefortzu-neurriak eta ariketa osagarriak proposatuko zaizkio hala dagokion ikasleari. Berak ere eska ditzake behar duenean. Kasuak kasu, programazio didaktikoaren berrikusketa egingo da ikasle batek konpetentzia konkretuak garatzeko zailtasunak baditu. Behar bereziak dituzten ikasleen irisgarritasuna bermatzeko ebaluatuko diren ariketetan (azterketak barne) baliabidearen doikuntza eskainiko zaio (tamainak, koloreak... egokituz). Ariketa horietan, denbora gehiago eskainiko zaio, ikastetxearen kriterioa jarraituz.	ateratako nota geratuko zaie ebaluazio horretako kalifikazio orokorrean.
--	---	---

LATINA I ETA II - KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Latinezko testu gero eta zailagoen ideia nagusiak ulertzea eta interpretatzea, latinaren oinarriko alderdiak ezagutuz, unitate linguistikoak identifikatuz eta analizatuz eta horiei buruz gogoeta eginez, irakaskuntzako hizkuntzekiko eta ikasleen erreperitorio indibidualeko beste hizkuntza batzuekiko konparazioaren bidez, latinezko literatura klasikoaren altxorretara zuzenean hurbiltzeko.	
Enuntziatu eta testuen idatzizko ulermenaren hizkuntza-trebetasuna eskuratzea da hizkuntza klasikoak ikasteko prozesuaren muina. Horretarako, idatzizko eta ahozko ulermenaren eta produkzioaren, interakzioaren eta bitartekotzaren trebetasunak aldi berean eta pixkanaka garatzea ahalbidetuko duen didaktika proposatzen da, ikasleak latinaren morfologiaren, sintaxiaren eta lexikoaren funtsezko ezagutzarantz bideratzeko. Eskuratutako ezagutzetatik abiatuta, ikasleek modu gero eta autonomoagoan irakurri, ulertu, produzitu eta interpretatzen dituzte enuntziatu errazak eta zailtasun egoki eta mailakatuko testuak euskarri analogiko eta digitaletan, eta, gainera, bitartekotza linguistikoko trebetasunak garatzen dituzte (laburbiltzea, sintetizatzea, azaltzea, parafraseatzea, itzultzea eta abar) latinetik irakaskuntzako hizkuntzetara, zuzentasun ortografikoari eta estilistikoari erreparatuta. Enuntziatu eta testuak idatziz eta ahoz ulertzeko eta sortzeko trebetasunak eta interakzioaren eta bitartekotza linguistikoaren trebetasunak pixkanaka lortzeak erraztu egiten die ikasleei latinaren lexikoa eta egitura sintaktikoak barneratzea, eta hizkuntzari berari buruzko gogoeta, termino metalinguistikoaren erabilera eta lexiko-erreperitorioa areagotzea bultzatzen du. Horri dagokionez, testuak interpretatzearen eta deskodetzearen didaktikak lagundu egiten du latinaren unitate linguistikoak analizatzeko eta identifikatzeko estrategiak indartzen ez ezik, hizkuntza ezagunekiko konparazioarekin osatuz, testuaren testuingurua eta zentzua ezagutzeko funtsezkoak diren testu barneko eta testuen arteko erreferentziak ezagutzen ere. Ikasleek latina ikasteko prozesuan duten zeregin aktiboak didaktika espezifikoak eskatzen du, hizkuntza-konpetentzia desberdinetan eragina duten hainbat estrategia txertatzeko, hala nola idatzizko eta ahozko ulermena eta produkzioa, interakzioa eta bitartekotza. Horiek horrela, irakasleak taldearen gidari gisa betetzen duen egitekoa funtsezkoa da, euskarri analogiko eta digitaletan baliagarriak diren baliabide eta iturri bibliografikoen erabilerari buruz orientatzeko ez ezik, ikasleak latinezko komunikazio-prozesuetan inplikatzeko ere. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1. Testu edo pasarte egokitu edo jatorrizkoak, zailtasun egokikoak, modu gidatuan boz gora irakurtzea, euskarri analogikoetan edo digitaletan, latinaren azentuazio- eta ahoskera-arauak aplikatuz. 1.2. Zailtasun egokiko eta progresiboko testu edo pasarte egokitu edo jatorrizkoetako ahozko edo idatzizko enuntziatuetatik informazio garrantzitsua gero eta modu autonomoagoan ateratzea, euskarri analogikoetan, digitaletan edo multimodaletan, hizkuntzaren unitate linguistiko erregularrak identifikatuz eta analizatuz, eta euskararekiko, gaztelaniarekiko eta beste hizkuntza ezagun batzuekiko aldaerak eta kointzidentziak antzemanaz. 1.3. Etoparako zailtasun egokiko eta progresiboko testu edo zati egokitu edo jatorrizkoen ideia nagusiak eta oinarriko argumentu-ildoak gero eta modu autonomoagoan interpretatzea, ortografia- eta adierazpen-zuzentasunarekin. 1.4. Hitz polisemikoen esanahi egokia hautatzea eta erabakia justifikatzea, informazio kotestuala edo testuinguru-informazioa kontuan hartuz eta interpretazio eta bitartekotza idatzizkoaren prozesuari laguntzeko tresnak erabiliz (laburbiltzea, sintetizatzea, azaltzea, parafraseatzea, itzultzea eta abar) zenbait euskarritan, hala nola hiztegi-zerrendak, glosarioak, hiztegiak, mapak edo atlasak, zuzentzaile ortografikoak, gramatikalak eta estilo-liburuak. 1.5. Testuen edo zatien interpretazio eta bitartekotza idatzizkoaren lanak, norberarenak eta ikaskideenak, berrikustea eta zuzentzea, hobekuntza-proposamenak eginez eta aldaketak terminologia espezializatuarekin argudiatuz, gogoeta linguistikotik abiatuta. 1.6. Zailtasun egokiko eta progresiboko testuak idatzea eta enuntziatuak adieraztea, euskarri analogikoetan edo digitaletan, latinaren berezko egiturak behar bezala erabiliz. 1.7. Latina ikasteko aurrerapenak eta zailtasunak erregistratzea, zailtasun horiek gainditzeko eta ikaskuntza finkatzeko estrategiarik egokienak eta eraginkorrenak hautatuz, norberaren ikaskuntza planifikatzeko jarduerak, autoebaluazioa eta koebaluazioa eginez, hala nola Hizkuntzen Europako Portfolioan (HEP) edo ikaskuntza-egunkari batean proposatutakoak, esplizitu eginez eta partekatuz.
2. Latinezko formanteak bereiztea eta denboran zehar gertatu diren aldaketak azaltzea, irakaskuntzako hizkuntzetakoekin eta ikasleen erreperitorio indibidualeko beste hizkuntza batzuetakoekin konparatuz, lexiko ezagunaren esanahi etimologikoa eta lexiko berriaren edo espezializatuaren esanahiak ondorioztatzeko.	

Latina ikuspegi eleaniztunetik irakasteak aukera ematen die ikasleei beren hizkuntza-errepertorio indibiduala aktibatzeke, hura osatzen duten hizkuntzak erlazionatuz eta horietan latinezko sustrai, aurrizki eta atzizkiak identifikatuz, eta denboran zehar gertatu diren aldaketa fonetiko, morfologiko edo semantiko posiblei buruz gogoeta eginez. Etengabeko ikaskuntzarako funtsezko konpetentziei buruzko 2018ko maiatzaren 22ko Kontseiluaren Gomendioaren arabera, ikuspegi eleaniztunak hizkuntza berrien ikaskuntza hobetzeko behar diren trebetasunak garatzen laguntzen du, eta ikasleen hizkuntza-ezagutzen maila desberdinak eta haien errepertorio indibidualak kontuan hartzea ahalbidetzen du. Konpetentzia espezifiko honek hizkuntzak elkarri lotuta ikasteko eta, ondorioz, hizkuntza-transferentziak egiteko bidea ematen du, latina zenbait hizkuntza modernoren jatorri-hizkuntza eta kultura-adstratua dela aitortuz, askotariko hizkuntza-eskakizunak balioesteko, eta aniztasun linguistikoa, dialektala eta kulturala identifikatzen, baloratzeko eta errespetatzen lagunduz, kultura partekatua eraikitzeke.

Latinaren bilakaera ikasteak, latin kultuaren zein latin arruntaren formatatik abiatuz, irakurmena eta ahozko eta idatzizko adierazpena hobetzen laguntzen du, baita ikasleen errepertorio lexikala osatzen duten hizkuntzetan, erromanikoetan eta ez-erromanikoetan, finkatzen eta zabaltzen ere, termino baten esanahi etimologikoa identifikatu eta definitzeko eta termino berri edo espezializatuen esanahiak ondorioztatzeke aukera eskainiz.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2.

2.1. Erabili ohi den termino baten esanahi etimologikoa ondorioztatzea eta termino agertu berrien edo lexiko espezializatutik datozenen esanahia inferitzea, latinezko formanteak ezagutzeko estrategiak aplikatuz, gertatu diren aldaketa fonetikoak, morfologikoak edo semantikoak kontuan hartuz.

2.2. Latin kultutik zein latin arruntetik irakaskuntzako hizkuntzetaraino gertatu diren gero eta konplexutasun handiagoko aldaketa fonetikoak, morfologikoak edo semantikoak azaltzea, ahal denean bere errepertorioko beste hizkuntza batzuekiko konparazioaz baliatuz.

2.3. Latinaren eta hizkuntza modernoaren arteko erlazioa azaltzea, latin-jatorriko elementu linguistiko komunak analizatuz eta ikasleen errepertorioa osatzen duten hizkuntzen eta hizkeren estrategiak eta ezagutzak modu gidatuan erabiliz.

2.4. Aurreiritzi eta estereotipo linguistikoak identifikatzea eta kritikoki analizatzea, aniztasuna aberastasun kultural, linguistiko eta dialektal gisa baloratzeko eta errespetatzeko jarrera hartuz, emandako irizpideetatik abiatuz.

3. Hainbat genero eta garaitako latinezko testuak irakurtzea, interpretatzea eta komentatzea, sorkuntza-prozesua konplexua eta testuinguru historiko, sozial eta politikotik eta haren eragin artistikoetatik bereizezina dela onartuz, haien genealogia eta Europako literaturari egindako ekarpena identifikatzeko.

Zenbait genero eta garaitako latinezko testuen irakurketa, interpretazioa eta komentarioa Latin jakintzagaiaren zutabeetako bat da batxilergoko etapen, eta ezinbestekoa da ikasleak informazioa lortzeko iturri primarioak erabiltzeak duen garrantziaz jabetu daitezen. Testu horien ulermenak eta interpretazioak ikaskuntzaren emaitza izan behar duen testuinguru historikoa, zibikoa, politikoa, soziala, linguistikoa eta kulturala behar du. Edizio elebiduneko testuekin, testu osoekin edo hautatutako zatien bitartez lan egiteak latinezko oinarritzko kontzeptu eta terminoei arreta jartzea ahalbidetzen du, lexikoa eta kultura ezagutzea dakartenei, irakurketa kritikoa egiten laguntzeko eta klasiko gisa duten balioa mugatzen duten faktoreak zehazteko. Gainera, testu elebidunekin lan egiteak hizkuntza-jakintzak eta hizkuntzaz kanpokoak integratzen laguntzen du, zenbait itzulpen eta interpretazio-ikuspegi konparatzeko aukera eskainiz eta horien hurrenez hurreneko indar eta ahuleziei buruz eztabaidatuz.

Latinezko testuak irakurtzeak, oro har, ikasleen esperientziarekin zerikusirik ez duten testuak eskuratzea dakar berekin; horregatik, beharrezkoa da interpretazio-tresnak eskuratzea, irakurketarekin berarekin gero eta autonomia handiagoa izateko eta balio-iritzi kritikoak emateko. Latinezko testuak interpretatzeak berekin dakar mendebaldeko

3.1. Gero eta konplexutasun handiagoko era askotako testu eta zati literarioak interpretatzea eta komentatzea, norberaren esperientzia mobilizatzea, mundua eta giza izaera ulertzea eta sentsibiltate estetiko eta irakurtzeko ohitura garatzea dakarten analisi- eta gogoeta-estrategiak aplikatuz.

3.2. Latinezko obra edo zati literarioen generoak, gaiak, topikoak eta balio etikoak edo estetikoak analizatzea eta azaltzea, geroztiko obra edo zati literarioekin konparatuz, testuen arteko ikuspegitik eta genero-ikuspegia aintzat hartuz.

3.3. Latindar zibilizazioa aztertu eta ulertzeko funtsezko kontzeptuak izendatzen dituzten latinezko hitzak identifikatzea eta definitzea, zeinen ikaskuntzak ezagutza lexiko eta kulturalak konbinatzen baititu, hala nola imperium, natura, civis edo paterfamilias, zenbait formatutako testuetan.

3.4. Testu indibidualak edo kolektiboak sortzea, literatura-asmoz, estilo-kontzientziaz, zenbait euskarritan eta beste hizkuntza artistiko eta ikus-entzunezko batzuen laguntzarekin, inspirazio-iturri gisa latindar zibilizazioa eta kultura hartu dituzten obra edo

zibilizazioaren fundazioarekin lotuta daudela ulertzea eta onartzea, testuetarako hurbilketa testuinguruari eta gaiari buruzko ezagutzatik hasi eta analisi- eta gogoeta-estrategiak garatzeraino kontuan hartzen duen prozesu dinamikotzat hartuz, betiere genero-ikuspegitik, norberaren esperientziari zentzua emateko, mundua eta giza izaera ulertzeko eta sentsibiltate estetikoak garatzeko. Literatura- eta arte-sorkuntzak eta Antzinate klasikoko gertakari historikoak eta elezaharretakoak eza- gutzeak, baita asmo estetikoak duten testuak sortzeak ere, horiek inspirazio-iturritzat hartuta, zenbait euskarriren bitartez eta beste hizkuntza artistiko, ikus-entzunezko edo digital batzuen laguntzarekin, obrak ulergarriago egiten laguntzen du, gure kultura-ondarean duten iraupena identifikatuz eta baloratuz, baita erreferentziak antzinako ereduetatik hartu dituzten kulturetara eta literatura-, kultura- eta arte-mugimenduetara egokitze prozesuak ere. Testuen genealogia testuen arteko ikuspegiaren bitartez ezartzeko irakaskuntza-bitartekotzari esker, egiaza daiteke garai horietan unibertsal formalak eta tematikoak daudela, eta, aldi berean, bizitzan zehar gero eta konplexutasun, kalitate eta aniztasun handiagoa izango duten irakurketa-ibilbideak modu autonomoan sortzen laguntzen du. Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2..	zati adierazgarrien irakurketatik abiatuz.
4. Latindar zibilizazioak esparru pertsonalean, erlijiosoan eta soziopolitikoan dituen ezaugarriak analizatzea, genero-ikuspegiarekin, erromatar munduari buruzko ezagutzak bereganatuz eta oraina eta iragana kritikoki konparatuz, latindar mundu klasikoak gure inguruneari egin dizkion ekarpenak baloratzeko, herritartasun demokratiko eta konprometituen oinarri gisa.	
Latindar zibilizazioaren ezaugarriak eta Europako identitateari egin dion ekarpena analizatzeak berekin dakar latindar iturrien bitartez adierazitako informazioa jasotzea eta kontrastatzea, ezaugarri horien legatuari eta gure gizartean duen presentziari buruz gogoeta egin ahal izateko estrategia egokiak aktibatuz. Konpetentzia espezifikoa hau hiru esparruren inguruan egituratzen da: pertsonala, familia-loturak eta antzinako munduko pertsonen bizitzako etapen ezaugarriak edo adinekoekiko errespetua bezalako alderdiak biltzen dituenak, besteak beste; erlijiosoa, sakratuaren antzinako kontzeptua eta gizabanakoak jainkoekin eta errituekin duen harremana biltzen dituenak, besteak beste; eta soziopolitikoak, gizabanakoak hiriarekin eta haren erakundeekin dituen harremanak eta gobernu-moduen arabera antolaketa-moduak kontuan hartzen dituenak. Aipatutako hiru esparruen azterketa genero-ikuspegitik egin behar da, ikasleek aukera izan dezaten gizakiei esleitutako desberdintasun kulturalen ondorio diren emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunei buruzko gogoeta egiteko. Iraganaren eta orainaren arteko erlazioaren analisi kritikoak ikerketa eta informazio-bilaketa gidatua eskatzen du, taldean edo bakarka egina, iturri analogikoetan zein digitaletan, ikuspegi humanistatik gogoeta egiteko denboran zeharreko konstante zein aldagai kulturalen buruz. Analisi kritikoko prozesuek gogoeta- eta komunikazio-testuinguru dialogikoak behar dituzte, Antzinate klasikoaren herentzia eta hura jatorri duten desberdintasun kulturalak errespetatzen dituztenak, herritartasun demokratikoa eta inguruan duen munduarekin konprometitu finkatzera bideratuak. Beraz, aukera bikaina eskaintzen dute ikasgelan eztabaidarako eta ahozko azalpenerako teknikak eta estrategiak abian jartzeko.	4.1. Erromatar gizartearen prozesu historikoak eta politikoak, bizimoduak, erakundeak eta ohiturak azaltzea, genero-ikuspegia aintzat hartuz, egungo gizarteekin dituztenekin konparatuz, gizartearen bilakaeraren eta giza eskubideen argitan izandako egokitzapenak eta aldaketak modu kritikoan baloratuz, eta kultura partekatuen eta memoria kolektiboarekin eta balio demokratikoekin konprometitutako herritarren garapenaren alde eginez. 4.2. Gure gizarteko erromatar legatuaren zenbait alderdiren garrantziari, bilakaerari, asimilazioari edo horiek zailtasun jartzeari buruz eztabaidatzea, estrategia erretorikoak eta oratoria modu gidatuan erabiliz, behar denean jarreraren artean bitartekotza eginez, informazio eta esperientzia egiazkoak hautatuz eta kontrastatuz, eta beste iritzi eta argudiatze batzuekiko interesa, errespetua eta enpatia erakutsiz. 4.3. Latindar zibilizazioaren esparru pertsonal, erlijioso eta soziopolitikoko legatuaren alderdiei buruzko ikerketa-lanak zenbait euskarritan egitea, emakumearen figura, ikuskera, lana eta ekarpena analizatuz, zenbait iturritatik datorren informazioa hautatuz, kontrastatuz eta berriz landuz, haren fidagarritasuna eta egokitasuna kalibratuz, eta zorroztasunaren eta jabetza intelektualaren printzipioak errespetatuz.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	
5. Latindar zibilizaziotik jasotako ondare historiko, arkeologiko, artistiko eta kulturala kritikoki baloratzea, haren iraunkortasunaz interesatuz eta giza sorkuntzaren emaitza gisa eta historiaren lekukotasun gisa ezagutuz, latindar legatu material eta immateriala ezagutzaren transmisore gisa eta sorkuntza moderno eta garaikideen inspirazio-iturri gisa azaltzeko.	
Kultura ondarea, UNESCOk adierazten duen moduan, iraganetik oinordetzan hartzen diren, orainean sortzen diren eta etorkizuneko belaunaldiari transmititzen zaizkien baliabideen emaria gizartearen esku jartzen duen produktua eta prozesua da aldi berean. Gainera, mitologia klasikoarekin gertatzen den bezala, sormenerako eta berrikuntzarako inspirazio-iturria da, eta kultura-produktu garaikideak eta etorkizunekoak sortzen ditu; beraz, hura ezagutu eta identifikatzea lagungarria da kultura-produktuak eta horien bilakaera eta denboran zeharreko erlazioa ulertzeko. Latindar zibilizazioaren legatua, bai materiala bai immateriala (aztarna arkeologikoak, testu-transmisioa, hirien, mitoen eta kondairen antolaketa eta plangintza, usadio sozialak, errituak eta abar), herentzia aparta da, eta haren iraunkortasunak berekin dakar oreka bidezkoa aurkitzea gaur egungo kultura-ondareari etekina ateratzen eta etorkizuneko belaunaldientzat ondare horren aberastasuna babestearen artean. Ildo horretan, latindar ondare kulturala babesteko, iraganeko memoria kolektibo gisa duen balioa kontserbatzeko eta haren funtzio sozial eta kulturalak berrikusteko eta eguneratzeko interesa duten herritarren konpromisoa behar da, egungo arazoekin erlazionatzeko eta etorkizunean haien zentzua, esanahia eta funtzionamendua mantentzeko gai izan daitezen. Erromatar munduaren herentziaren iraupenari eta hura babesteko, kontserbatzeko eta zaharberritzeko prozesuei buruzko ikerketak baliabide analogikoak zein digitalak erabiltzea eskatzen du, dokumentazio-espazioetara iristeko, hala nola liburutegietara, museoetara edo indusketetan. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KD2, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2.	5.1. Latindar zibilizazioaren legatu materiala eta immateriala inspirazio-iturri gisa identifikatzea eta azaltzea, geroztiko produkzio kulturalak eta artistikoak analizatuz, emandako irizpideetatik abiatuz. 5.2. Latindar zibilizaziotik oinordetzan hartutako ondare historiko, arkeologiko, artistiko eta kulturala ikertzea, modu egokian, enpatikoan eta errespetuzkoan jardunez, eta eraikitze, babesteko, kontserbatzeko eta zaharberritzeko prozesuekiko eta haren iraunkortasuna ziurtatzen duten jarrera zibikoekiko interesa erakutsiz. 5.3. Ikasleen ingurunean erromanizazioaren aztarnak eta erromatar legatua arakatzea, eskuratutako ezagutzak aplikatuz eta haien erabileren inplikazioei buruz gogoeta eginez, Antzinate klasikoak beren eguneroko bizitzan duen iraupenaren adibideak emanez, eta emaitzak zenbait euskarriren bitartez aurkeztuz

DESKRIPTORE OPERATIBOEN AZALPENA

HIZKUNTZA KOMUNIKAZIOA	HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarioetasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko. HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko. HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera. HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeo, asmo literarioak lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko. HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.
ELEANIZTUNA	KE1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, famili hizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan. KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko. KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA eta INGENIERITZA	STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inductiboak, deductiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deductiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformatuz, beharrezkoa izanez gero. STEM2: Pentsamendu zientifiko erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz. STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz. STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatze eta eraikitze. STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz. STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoen gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko papera argudiatzen du.
KONPETENTZIA DIGITALA	KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegiratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko. KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko. KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatze. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du. KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du. KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

KOMPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKO	KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin. KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko. KPSII2: Bizimodu jasagarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz. KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko. KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatutak lortzen laguntzeko. KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko. KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatutak garatzeko.
HERRITARTASUNA	HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko. HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jardura guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin. HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzia propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz. HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jardura eta ohiturekin.

EKINTZAILETZA	EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifiketatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan. EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak. EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.
KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KOMPETENTZIA	KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intenzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere. KAKK3.1: Ideiak, iritiak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan. KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimua erekin, ekimenarekin eta irudimenarekin. KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta. KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

I. ERANSKINA: ARLOAREN, JAKINTZAGAIAREN EDO EREMUAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA EGITEKO TXANTILOIA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo Batxilergo Ikastola	Kodea:		Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	Batxilergoko Bigarren maila.		
• Arloa/Jakintzagaia:	Artearen Historia	Irakasleak:			

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Hezkuntza-sistemaren xedea herritar gogoetatsu eta sortzaileak sortzea da, gure gizartea gero eta anitzagoa eta aldakorragoa baita. Alde batetik, honek areagotzen du nerabezaroan irudimentsuki pentsatzeko gaitasuna sustatzearen beharra, premia berriei egokitzeko. Bestalde, gizarte demokratikoek kognitiboki prestatutako eta emantzipatutako pertsonak behar dituzte, balio demokratikoak defendatzeko gai direnak. Horrek guztiak jarraipena ematen dio Batxilergoan Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako Geografia eta Historia jakintzagaiaren konpetentziak garatzeko prozesuari, eta Artearen Historiaren ikasketak duen garrantzia definitzen du, egungo gure bizitza soziala eta kulturala ulertzeko; izan ere, gaurko munduan zentzua hartzen duten tresna analitiko eta kontzeptualak eskaintzen ditu, zehazki, gazteen adimenaren garapen orekaturako beharrezkoak diren datuak eta ariketa intelektuala errazten dutenak. Horrenbestez, eztaba da jakintzagai hau beharrezkoa dela, pentsamendu eta judizio independentea sustatzen duen heinean.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebal.- irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1. ANTZINAKO ARTEA I. Grezia Klasikoa.	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1.	A. Artearen historiari hurbilketa 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzeke tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. B. Artea eta bere funtzioak historian zehar. 3. Artea eta bere funtzio estetiko. Arte grekoaren azterketa, testuinguruan kokatzea, ezaugarri nagusiak, aroak, artistak, adibideak eta bilakaera. C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 1. Artea eta identitate indibiduala eta kolektiboa. Geure burua irudikatzeke beharra: giza gorputzaren irudia eta erretratua. Artistaren irudiaren bilakaera. Eskolak, erregionalismoak eta identitate kolektiboak.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1. 2.2.	
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2	3.1. 3.2.	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1. 4.2.	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1. 5.2.	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1. 6.2.	

2. ANTZINAKO ARTEA II. Erroma Klasikoa	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1.	A. Artearen historiari hurbilketa 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzekeko tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. B. Artea eta bere funtzioak historian zehar. 2. Artea eta bere funtzio politikoa, boterearen komunikazio-tresna gisa. Testuinguruan kokatutako kasuen azterketa, ezaugarri nagusiak, aroak, artistak, adibideak eta bilakaera: – Arte mesopotamiarra, Arte egiptoarra eta Arte erromatarra. C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 1. Artea eta identitate indibiduala eta kolektiboa. Geure burua irudikatze beharra: giza gorputzaren irudia eta erretratua. Artistaren irudiaren bilakaera. Eskolak, erregionalismoak eta identitate kolektiboak. 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea D. Errealitatea, espazioa eta lurraldea Artean. 3. Artea eta lurraldean esku hartzea: hirigintza arte gisa. 4. Arkitektura eta hirigintza Euskal Herrian.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1. 2.2.	
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1. 3.2.	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1. 4.2.	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1., 5.2.	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2.	7.1, 7.2	

3. ERDI AROKO ARTEA I. Arte Erromanikoa	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1.	A. Artearen historiari hurbilketa: 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzeko tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herritartasun etikoa ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1. 2.2.	B. Artea eta bere funtzioak historian zehar. 5. Artea eta bere funtzio pedagogiko erlijiosoa gizarte teozentrikoetan. Azterketa, testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak, bilakaera eta kasuen arteko erlazioa: - Arte paleokristaua eta Arte bizantziarra.* - Arte islamiarra Penintsula iberikoan.* - Arte erromanikoa eta Arte gotikoa.* - Arte erromanikoaren eta Arte gotikoaren gorabehera Euskal Herrian.* C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea. D. Errealitatea, espazioa eta lurraldea Artean. 3. Artea eta lurraldean esku hartzea: hirigintza arte gisa. 4. Arkitektura eta hirigintza Euskal Herrian.
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1., 3.2.	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1. 4.2.	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1. 5.2.	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1. 6.2.	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2.	7.1, 7.2	

BIGARREN HIRUHILEKOA			
4. ERDI AROKO ARTEA II. Arte Gotikoa	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1	A. Artearen historiari hurbilketa: 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzekeko tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herritartasun etiko ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. B. Artea eta bere funtzioak historian zehar. 5. Artea eta bere funtzio pedagogiko erlijiosoa gizarte teozentrikoetan. Azterketa, testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak, bilakaera eta kasuen arteko erlazioa: – Arte paleokristaua eta Arte bizantziarra. – Arte islamiarra Penintsula iberikoan. – Arte erromanikoa eta Arte gotikoa. – Arte erromanikoaren eta Arte gotikoaren gorabehera Euskal Herrian. C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea. D. Errealitatea, espazioa eta lurraldea Artean. 3. Artea eta lurraldean esku hartzea: hirigintza arte gisa. 4. Arkitektura eta hirigintza Euskal Herrian.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1, 2.2	
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1, 3.2	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1, 4.2	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1, 5.2	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1, 6.2	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2	7.1, 7.2	

5. ARO MODERNOKO ARTEA I. Errenazimenduko artea.	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1	A. Artearen historiari hurbilketa: 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzeke tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herriartasun etiko ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. B. Artea eta bere funtzioak historian zehar. 6. Artea eta gizarte-bereizle gisa betetzen duen funtzioa: mezenasgoa eta bilduma-zaletasuna. Azterketa, testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak, bilakaera eta kasuen arteko erlazioa: - Errenazimenduko artea.* - Arte barrokoa.* - Errenazimendua eta Barrokoa Euskal Herrian.* C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 1. Artea eta identitate indibiduala eta kolektiboa. Geure burua irudikatzeko beharra: giza gorputzaren irudia eta erretratua. Artistaren irudiaren bilakaera. Eskolak, erregionalismoak eta identitate kolektiboak.* 2. Emakumea artean: - Emakumearen irudikapena, ikuspegi kritikotik.* - Emakumeak artista gisa eta ikusgarritasuna lortzeko egin duten borroka, historian zehar. Artemisia Gentileschi-tik Helen Frankenthaler-era.* 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea. D. Errealitatea, espazioa eta lurraldea Artean. 1. Pintura, espazioa eta perspektiba: hirugarren dimentsioaren konkista.* 3. Artea eta lurraldean esku hartzea: hirigintza arte gisa.* 4. Arkitektura eta hirigintza Euskal Herrian.*
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1, 2.2	
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1, 3.2	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1, 4.2	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1, 5.2	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1, 6.2	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2.	7.1, 7.2.	
	8. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.2, PSIIK5, HK1, HK2, HK3, KKAK1, KKAK2	8.1, 8.2.	

6. ARO MODERNOKO ARTEA II. Arte Barrokoa	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1	A. Artearen historiari hurbilketa: 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzeako tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herritartasun etiko ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. B. Arte eta bere funtzioak historian zehar. 6. Arte eta gizarte-bereizle gisa betetzen duen funtzioa: mezenasgoa eta bilduma-zaletasuna. Azterketa, testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak, bilakaera eta kasuen arteko erlazioa: – Errenazimenduko artea.* – Arte barrokoa.* – Errenazimendua eta Barrokoa Euskal Herrian.* C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 1. Arte eta identitate indibiduala eta kolektiboa. Geure burua irudikatzeko beharra: giza gorputzaren irudia eta erretratua. Artistaren irudiaren bilakaera. Eskolak, erregionalismoak eta identitate kolektiboak.* 2. Emakumea artean: – Emakumearen irudikapena, ikuspegi kritikotik.* – Emakumeak artista gisa eta ikusgarritasuna lortzeko egin duten borroka, historian zehar. Artemisia Gentileschi-tik Helen Frankenthaler-era.* 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1, 2.2	
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1, 3.2	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1, 4.2	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1, 5.2	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1, 6.2	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2.	7.1, 7.2.	
	8. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.2, PSIIK5, HK1, HK2, HK3, KKAK1, KKAK2	8.1, 8.2.	

HIRUGARREN HIRUHILEKOA

7. XVIII. MENDEKO ARTEA. Neoklasizismoa, Erromantizismoa eta Errealismoa. Francisco de Goya.	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1	A. Artearen historiari hurbilketa: 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzeke tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herritartasun etiko ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1, 2.2	B. Arte eta bere funtzioak historian zehar. 7. Arte eta bere funtzio kritikoa. Azterketa, testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak, bilakaera eta kasuen arteko erlazioa: - Goyaren pintura. - Erromantizismoa. - Errealismoa. C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 1. Arte eta identitate indibiduala eta kolektiboa. Geure burua irudikatze beharra: giza gorputzaren irudia eta erretratua. Artistaren irudiaren bilakaera. Eskolak, erregionalismoak eta identitate kolektiboak. 2. Emakumea artean: - Emakumearen irudikapena, ikuspegi kritikotik. - Emakumeak artista gisa eta ikusgarritasuna lortzeko egin duten borroka, historian zehar. Artemisia Gentileschi-tik Helen Frankenthaler-era. 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea.
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1, 3.2	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1, 4.2	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1, 5.2	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1, 6.2	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2.	7.1, 7.2.	
	8. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.2, PSIIK5, HK1, HK2, HK3, KKAK1, KKAK2	8.1, 8.2.	

8. ARO GARAIKIDEA. XIX eta XX. mendeko artea.	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1	A. Artearen historiari hurbilketa: 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzeke tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herritartasun etiko ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. B. Arte eta bere funtzioak historian zehar. 8. Arte, eta arteak sentimenduak eta emozioak komunikatzeko betetzen duen funtzioa. Testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak eta bilakaera: – Pintura inpresionista eta postimpresionista.* – Fauvismo frantziarra.* – Espresionismoa. 9. Arte eta aurrerapen teknologikoak, Industria Iraultzatik aro digitalera. – Industria Iraultza: material berriak, joera arkitektoniko berriak, espazioaren ikuskera berria eta hiri-zabalguneak.* – Testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak eta bilakaera: – Funtzionalismo arkitektonikoa.* – Futurismoa.* 10. XIX. eta XX. mendeetako artea Euskal Herrian. Adibideak: Adolfo Guiard, Arteta, Iturrino. 11. Artisautzatik diseinura. Testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak eta bilakaera: Modernismoa, Art Nouveau eta Art Decó.* 12. Arte eta Abstrakzioa. Testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak eta bilakaera: – Kubismoa; Suprematismoa eta Neoplastizismoa; Abangoardiako eskultura.* C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 1. Arte eta identitate indibiduala eta kolektiboa. Geure burua irudikatze beharra: giza gorputzaren irudia eta erretratua. Artistaren irudiaren bilakaera. Eskolak, erregionalismoak eta identitate kolektiboak. 2. Emakumea artean: – Emakumearen irudikapena, ikuspegi kritikotik. – Emakumeak artista gisa eta ikusgarritasuna lortzeko egin duten borroka, historian zehar. Artemisia Gentileschi-tik Helen Frankenthaler-era. 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1, 2.2	
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1, 3.2	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1, 4.2	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1, 5.2	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1, 6.2	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2.	7.1, 7.2.	
	8. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.2, PSIIK5, HK1, HK2, HK3, KKAK1, KKAK2	8.1, 8.2.	

9. XX. mendearen erdialdetik aurrerako mugimenduak.	1. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	1.1	A. Artearen historiari hurbilketa: 1. Artearen terminologia eta hiztegi espezifikoa, arkitekturan, eskulturan eta pinturan. 2. Arte-ekoizpenak aztertzeke tresnak: elementu teknikoak, formalak eta estilistikoak, haien esanahia, identifikazioa, testuingurua eta garrantzia. Analisi konparatiboa. 3. Artearen kontzeptua eta funtzioak historian zehar. 4. Arte-mintzairak komunikazio-bide gisa. Artean dauden askotariko kodeak. Sormeneko eta iritzi estetiko subjektibotasuna. 5. Eraginak, maileguak, jarraipenak eta hausturak Artearen historian. 6. Herriartasun etiko ingurune analogiko eta digitaletan: artelana, egile-eskubideak eta jabetza intelektualarekiko errespetua. Informazioa, desinformazioa eta manipulazioa. B. Arte eta bere funtzioak historian zehar. 8. Arte, eta arteak sentimenduak eta emozioak komunikatzeko betetzen duen funtzioa. Testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak eta bilakaera: – Espresionismo abstraktua.* 9. Arte eta aurrerapen teknologikoak, Industria Iraultzatik aro digitalera. – Argazkilaritzaren eta zinemaren iraultza. – Postmodernitatea eta Arte digitala. 10. XIX. eta XX. mendeetako artea Euskal Herrian. Adibideak: Oteiza eta Chillida. Pintura berria eta euskal eskultura: Ruiz Balerdi, Zumeta, Dora Salazar, Txomin Badiola, Cristina Iglesias, Juan Luis Moraza.* 12. Arte eta Abstrakzioa. Testuinguruan kokatzea, ezaugarri orokorrak, aroak, adibideak eta bilakaera: – Europako Informalismoa.* – Abstrakzio postpiktorkoa.* C. Artearen dimentsio indibidual eta soziala. 1. Arte eta identitate indibiduala eta kolektiboa. Geure burua irudikatzeko beharra: giza gorputzaren irudia eta erretratua. Artistaren irudiaren bilakaera. Eskolak, erregionalismoak eta identitate kolektiboak. 2. Emakumea artean: – Emakumearen irudikapena, ikuspegi kritikotik. – Emakumeak artista gisa eta ikusgarritasuna lortzeko egin duten borroka, historian zehar. Artemisia Gentileschi-tik Helen Frankenthaler-era. 3. Ondare artistikoa: balio soziala, kulturala eta memoria kolektibokoa. Zaintza, kontserbazioa, zaharberritzea eta erabilera jasagarriak. Museografiaren eta Museologiaren arteko aldea eta elkarren osagarriak. Ondare nazionalaren legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ondarearen legea.
	2. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	2.1, 2.2	
	3. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	3.1, 3.2	
	4. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	4.1, 4.2	
	5. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	5.1, 5.2	
	6. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	6.1, 6.2	
	7. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK2, EKK1, KKAK1, KKAK2.	7.1, 7.2.	
	8. Konpetentzia espezifikoa: HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.2, PSIIK5, HK1, HK2, HK3, KKAK1, KKAK2	8.1, 8.2.	

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

EDUKIEN ANTOLAKETA

Edukiak multzo hauetan antolatuta daude:

- MULTZOA Eduki komun zeharkakoak eta Eduki komun espezifikoa.k
- MULTZOA Artea, giza adierazpena denboran eta espazioan.
- MULTZOA Artelana ulertzeko eta aztertze modua.
- MULTZOA Arte-estiloak: bilakaera historikoa eta espazio-aniztasuna.
- MULTZOA Arte garaikidean izan diren aldaketak eta bere horretan iraun duten ezaugarriak.
- MULTZOA Artegintzaren gauekotasuna

JARDUERA MOTAK

Hasierako fasean:

Egoera erreal bat edo simulatueta arazo-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea

Garapen fasean:

Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak

Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak

Aplikazio eta komunikazio fasean:

Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko. Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.

Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak.

BALIABIDEAK

IRAKASLEA:

-Gaien sintesiak, Artelanen aurkezpenak eta Garai Historikoen Azalpenak.

-Bideoak, Dokumentalak, Filmak eta Museoetara bisitak.

-Alexia Classroom ikasgela birtualean, saioetan landutako euskarri eta erabilitako URL guztietara sarbidea izango da, bai eta aparteko informazio gehigarria ere egokiro antolatua. Plataforma honek eskaintzen dituen ikasleen jarraipenerako eta kalifikaziorako tresnak ere erabiliko dira.

-IKASLEA:

Ikerketa lanak burutu eta aurkezteko drive programa kolaboratiboa erabiliko da. Ekoizpenetarako, testu modua (word edo Google docs), aurkezpen formatua (ppt, prezi...) bai eta ikusentzunezko edizioa ere (draw my life, wevideo...) eskatuko da. Mapa kontzeptualak, Infografiak eta liburutxuka-edizioak egiteko baliabideak ere erabiliko dira (Lucidchart eta Canva esaterako). Analogikoan ere egingo dugu lan, eskuz burututako lanak ere egingo dira.

Lehenetsiko den materiala irakasleak banatuko dituen idatzizko apunteak izango dira, power point aurkezpenekin batera.

Testu liburuak ere erabiliko ditugu kontsultarako material gisa. Batxilergoko 2.mailako Artearen Historiako liburuak izango dira, Erein eta Vicens Vives argitaletxeak.

TALDEKATZEAK

Bakarka, hiru/biko taldetan nahiz talde handiagotan antolatuko gara. Gela osoaren izaerari eta ahalmenari garrantzia emango zaio eta zenbait jarduera kolektibo bultzatuko dira ikasgaiaren ahalik eta ikuspegi zabalenera heltzeko.

ESPazio-DENBORAREN ANTOLAKETA

Ikasgela, IKT gela, Ikaslearen portatila, Ikus-entzunezko gela, Adierazpen teknika grafikoetako gela, Gertuko museo eta erakusketak baliatuko ditugu.

Astean lau saio dira. Hiruhilekotan antolatutako eta multzokatutako edukiak lantzeko, hasiera fasea, garapen fasea, aplikazio fasea eta komunikazio faseak burutuko dira.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

AZALPENEN BIDEZ edukiak lantzea: gaiak, kontzeptuak, hiztegia eta ikuspegi orokorra azaltzea. AURKIKUNTZA GIDATU BIDEZ interesak biltzea: aurre-ezagutzak jaso eta ikasketa berriak bultzatzea. IRUDI BIDEZ artelanak, estiloak behatzea: ikusizko hizkuntza eta begirada artistikoa garatzea.

IKASLEEN EGINKIZUNA

IKASTEN-IKASTEKO TEKNIKA BIDEZ Informazio, Errepresentazio eta Aplikazio ekintzak burutzea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak:
Ebaluazioaren helburuak bi izango dira: formatiboa, prozesu osoan zehar egingo dena eta ikaskuntzaren erregulazioa bermatuko duena; eta akreditatzailea, aurretik ezarritako helburuak zein neurritan lortu diren zehazteko eta ebaluatutako produktua positiboki ala negatiboki baloratzeko. Finkatutako denbora: Hiru ebaluazio egongo dira. Ebaluazio bakoitzean hiru ikas-egoera jorratuko dira hasierako fasea, garapen fasea eta amaierako fasean banatuta. Ebaluazio bakoitzaren hasierako fasean landu behar den gaia kokatzeko jarduerak burutu eta ebaluatuko dira ikaslea konpetentziekin erlazionatutako egoerarekiko kokatzeko, bere aurrezagupenak azaleratzeko eta haren eskakizunei erantzuteko.	Ebaluazioa BERRESKURATZEKO AUKERA izango da hiruhileko bakoitzean. NOTA IGOTZEKO AUKERA berriz ohiko deialdian. Saiakeraren, lanaren eta ekarpenen JARRAIPEN zorrotza egingo da. Indartze sistemetan eta sakontze-errefortzuetan ere bai, beharrezkoa bada.	LANA, AZTERKETA eta JARRERA kalifikatuko dira 10a bitarte. -Lehen ebaluazioko GAKOAK: SAIKERA-EKARPENA, GAIK LANTZEA eta MINTZAIK BARNERATZEA dira. -Bigarren ebaluazioko GAKOAK: EGOKITASUNA-EKARPENA, TEKNIKA BARNERATZEA eta ESTILOAK IDENTIFIKATZEA dira. -Hirugarren ebaluazioko GAKOAK: BALORAZIOA-EKARPENA, IKUSPEGI OROKORRA IZATEA ETA IKASGAI MENPERATZEA dira. -Ebaluazioko nota: ebaluazioa gainditzeko hauexek izango dira Jarrera %10

Hasierako faseko jarduerak galdetegien bitartez ebaluatuko dira. Heteroebaluazioa eta autoebaluazioa burutuko dira. Garapen fasean Konpetentziekin erlazionaturiko edukiak bereganatzea eta eduki horiek mobilizatzen eta integratzen ikastea bermatuko da, arazo-egoerari irtenbidea emateko. .pentsamendu ulerkorra garatzeko jarduerak, pentsamendu kritikoa garatzeko jarduerak, eduki berriak integratzeko eta sendotzeko aplikazio-jarduerak, edukiak eta eskura dituzten baliabideak modu integratuan mobilizatzeko integrazio-jarduerak etab. Garapen faseko jarduerak errubrika eta kontrol zerrenden bitartez ebaluatuko dira heteroebaluazioa, koebaluazioa eta autoebaluazioaren bidez. Amaierako fasean edo Aplikazio- eta komunikazio-fasean ikas-egoerari irtenbidea eman eta egindakoa azaltzean datza. Hasierako arazo-egoerari erantzuna ematen zaio, Amaierako emaitzak komunikatzeko jarduerak daude. ikas egoeran burutu den ekoizpenaren eta azterketaren bitartez ebaluatuko dira. Errubrikak eta txantiloak erabiliz. Heteroebaluazioa eta koebaluazioa burutuko dira. USE hautaprobaren prestaketarako ebaluazio jarraia eta pertsonalizatua eskainiko da. Beste arlo hauek ere ebaluatuko dira.		Ebaluazio bakoitzari dagozkion lruzkina %10 Ebaluazio bakoitzari dagokion ikas-egoeran planteatutako ekoizpena %30 Azterketak (Partzialak zein ebaluazio amaierakoak) %50 -Justifikatu gabeko hutsuneak jarrera desegokia dira eta kalifikazioan eragina dute. (3 hutsune = Jarrera Kalifikazioan 0) -Nota igotzeko aukera ikasturte bukaerako ohiko deialdian soilik izango da, ikasturte osoko edukiak frogatuz.
--	--	--

-Ekarpenak, hausnarketak, iritziak... parte-hartze aktiboa izatea saioetan, behaketa zuzenaren eta kontrol zerrenden bitartez. -Gaiak lantzerakoan apunteak hartzea eta jarduerak anitzetan ekarpena egitea. -Bakarkako lanak zein taldekakoak garaiz eta egoki burutzea. -Aplikazio ezberdinak, gai garapenak eta artelanen iruzkinak besteak beste... jarraibideak aplikatuz burutzea		
---	--	--

PROGRAMAZIO LABURREAN ERABILI DIREN LABURDUREN AZALPENA

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	DESKRIPTORE OPERATIBOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
1. Konpetentzia espezifikoak. Arte-terminologia espezifikoak ezagutu eta erabiltzea, Artearen Historiako edozein garaitako artelanen eta artisten ezaugarri formal, tekniko eta adierazkor esanguratsuenak argi eta koherentziaz adierazteko, eta norberaren gogoetak arin, ahoz edota	HKK1. Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.	1.1. Artearen historiaren jakintzagaiko terminologia espezializatuari dagozkion kontzeptu nagusiak ezagutzea eta erabiltzea, kontzeptu horiek behar bezala aplikatuz edozein garaitako obra orori buruzko irizpen formalak eta teknikoak argitasunez eta koherentziaz adierazteko, gogoeta pertsonalak arin komunikatzeko eta norberaren produktuak egiteko.

sintesi, laburpen, txosten, aipamen edo berezko aurkezpenen bidez komunikatzeko. HKK1, HKK2, KE1, KE2, KD1, KD2, KPSIIK1.1, KPSIIK3.2, KPSIIK5, EK2, KKAK1, KKAK2.	HKK2. Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.	
	KE1. Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familia²hizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.	
	KE2. Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.	
	KD1. Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.	
	KD2. Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasun²neurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.	
	KPSII1.1 Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.	
	KPSII3.2 Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan	

	banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko. KPSII5. Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko. EK2. Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak. KAKK1. Edozein garaitako kultura- eta arte-ondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko. KAKK2. Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.	
2. Estilo artistiko nagusiak identifikatzea eta ezaugarritzea, informazioa hautatuz eta haien artean sortzen diren eragin-, mailegu-, jarraitutasun- eta	KPSII3.1 Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.	2.1. Historiako estilo artistiko nagusiak identifikatzea, informazioa hautatuz, oinarritzko ezaugarriak eta horiek denboran izan duten garapena deskribatuz eta arte-adierazpen guztiekiko errespetua erakutsiz.

haustura-harremanak ezagutuz, artearen historiaren bilakaera zuzentzen duten mekanismoak ulertzeko eta edozein garai eta kulturatako arte-adierazpenekiko errespetua eta estimua garatzeko. HKK1, HKK2, KE1, KE2, KD1, KD2, KPSIIK1.1, KPSIIK3.1, KPSIIK3.2, KPSIIK5, HK1, KKAK1, KKAK2.	HK1. Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko. <i>Gainontzeko deskriptore oprartiboak 1. Konpetentzian azalduta daude.</i>	2.2. Artearen historiaren bilakaera zuzentzen duten mekanismoak ezagutzea eta azaltzea, zenbait garaitako artelanen analisi konparatibotik, eta estiloen, artisten eta mugimenduen artean sortzen diren eragin, mailegu, jarraipen eta haustura²ko erlazioen azalpenetik abiatuta.
3. Arte-adierazpen garrantzitsuenak aztertzea eta espazioan eta denboran kokatzea, haien ezaugarri teknikoak, formalak, funtzioa eta ingurune sozial, politiko eta kulturala iruzkinduz, artelanak eta artistak korrante jakin baten adierazle gisa eta bere garaiko eta esparruko adierazpide gisa baloratzeko eta bere sormena balioesteko. HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, KPSIIK1.1, KPSIIK3.1, KPSIIK3.2, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	HK3. Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz. <i>Gainontzeko deskriptore oprartiboak 1. Konpetentzian azalduta daude.</i>	3.1. Zenbait hizkuntza, mugimendu artistiko eta garaitako artelanak aztertzea eta iruzkindzea, haien ezaugarri bereziak (teknikoak, formalak, funtzioa...) antzemanaz baita egileak dagozkien korranteen adierazgarri gisa ere, prozeduraren ikuspegi orokorra erakutsiz eta sormena baloratuz. 3.2. Artelanak beren testuinguru ideologikoan, erlijiosoan, sozialean, politikoan, kulturean eta ekonomikoan kokatzea, aurreiritziak saihestuz, erlazio horiek azalduz eta aurreko eta ondorengo testuinguruekin loturak bilatuz, irizpen kritiko eta arrazoitu baten bidez.
4. Arte-mintzairak ezagutzea eta ideien, desioen eta emozioen komunikazio eta adierazpide estetiko²korako bide gisa identifikatzea, esparru artistikoarekin zerikusia duten komunikazio-egoeretan jarrera kooperatiboz parte hartuz, nork bere iritziak eta sentimenduak koherentziaz eta arintasunez adierazteko, besteen estimazio eta adierazpideekiko errespetua eta enpatia gordeta.	<i>Konpetentzia honetan deskriptore oprartiboak 1. Konpetentzian azalduta daude.</i>	4.1. Arte-mintzairak ezagutzea, garai, une historiko, kultura, genero, estilo edo artista bakoitzari dagozkion bai teknikak, bai kode adierazgarriak eta bisualak ezagutuz. 4.2. Artelanak komunikabide gisa betetzen duten paperari buruzko iritziak sortzea, esparru artistikoarekin lotutako komuni²kazio-egoeretan jarrera kooperatiboz parte hartuz, ideiak argi, koherentziaz eta arintasunez adieraziz, eta besteen iritzi eta adierazpenekiko errespetua eta enpatia erakutsiz.

HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, KPSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.		
5. Arteak historian zehar izan dituen funtzioak eta kontzeptzioak bereiztea eta aztertzea, informazioa modu kritikoan hautatuz eta aztertuz eta horren ikuspegi orokorra lortuz, ekoizpen anitzak giza sormenaren emaitza gisa baloratzeko eta artelanei buruzko iritzi arrazoituak eta informatuak emateko. HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, KPSIIK1.1, KPSIIK1.2, KPSIIK3.1, KPSIIK3.2, KPSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2	<i>Konpetentzia honetan deskriptore oprartiboak 1. Konpetentzian azalduta daude.</i>	5.1. Zenbait artelanek beren testuinguruari dagokionez betetzen duten funtzioa bereiztea, informazioa hautatzetik eta adibide zehatzak aztertzetik abiatuta, horren guztiaren ulermen eta irizpen kritiko eta arrazoitua erakutsiz. 5.2. Artearen kontzeptzioa historian zehar modu kritikoan aztertzea eta azaltzea, artearen kodeak, mintzairak, sinboloak eta interpretazioak aintzat hartuz, ekoizpenen aniztasuna, giza sormenaren emaitza gisa, modu arrazoituan eta informatuan baloratzuz eta haiekiko errespetua erakutsiz.
6. Artearen historian izandako aldaketa estetikoak eta edertasun-kanonak deskribatzea, zenbait estilo, garai eta tokitako artelanen arteko analisi konparatiboak eginez, artisten eta irudikatutako pertsonaien psikologia eta asmoa atzematen ikasteko, eta aniztasunarekiko sentsibiltatea eta errespetua lortzea ahalbidetuko duen heldutasun pertsonala lortzeko, estereotipoak eta aurreiritziak gaindituz. HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK5, HK1, HK3, KKAK1, KKAK2.	<i>Konpetentzia honetan deskriptore oprartiboak 1. Konpetentzian azalduta daude.</i>	6.1. Artearen historian edertasunaren ideia sozialak eta filosofikoak eta haren proiektio estetikoko kanonek izan duten bilakaera ezagutzea eta azaltzea, dagozkien artelanetan identifikatuz eta etapa bakoitzeko ikuspegi nagusia aztertuz, aldi desberdinetako adibideen azterketa konparatiboaren bidez. 6.2. Estilo eta garai desberdinetako artelanetan edertasun-kanon desberdinei buruzko nork bere argudioak egitea, irudika²pen horien formak eta helburuak identifikatuz, aniztasuna aberastasun-iturri gisa aintzat hartuz eta estereotipoak eta aurreiritziak gaindituz.
7. Tokiko, nazioko eta munduko	HK4. Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko	7.1. Artelan nabarmen batzuk kultura-adierazpen eta

Ondare Artistikoa identifikatzea eta baloratzea, identitate indibidual eta kolektiboak eta kulturalak definitzen eta transmititzen dituen elementu gisa, betiere haren funtzioen eta kudeaketaren adibide zehatzak modu kritikoan eta elkarrizketaren bidez ikertuz eta aztertuz, ondare artistikoaren kontserbaziorako eta hedapenerako konpromiso arduratsua hartzeko eta Garapen Iraunkorreko Helburuak lortzearekin erlazionatzeko. HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.2, PSIIK4, PSIIK5, HK1, HK4, EKK1, KKAK1, KKAK2.	interdependentzia- eta ekomendetasun-harremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin. <i>Gainontzeko deskriptore oprartiboak 1. Konpetentzian azalduta daude.</i>	identitate indibidual eta kolektiboaren adierazpen transmisore gisa definitzen dituzten elementuak identifikatzea, horretan lagungarri izan diren baliabide estetiko eta ikonografikoaren erabilera, modu kritikoan eta elkarrizketan, historiaren garai guztietako adibide zehatzak aztertuz. 7.2. Ondare artistikoaren garrantzia azaltzea eta baloratzea, ondare hori eskuratzeko, kontserbatzeko eta hedatzeko prozesuei buruz eta haren funtzioei buruz ikertuz, ondare hori arautzen duten legeen existentzia ezagutuz, artista sortzailearekin zerikusirik ez duten ekintzek arte-lanetan duten eragin positiboaz eta negatiboaz jabetuz eta egungo artea Garapen Iraunkorreko Helburuak lortzeko kontzientziazio-tresna gisa hartuz.
8. Artearen Historiaren ikasketan genero-ikuspegia txertatzea, obra garrantzitsuetan aztertuz emakumeak zer zeregin bete duen eta emakumeen zer irudi eman den estilo eta mugimendu artistikoetan, emakumezko artistak ikusarazteko eta benetako berdintasuna sustatzeko. HKK1, HKK2, KE1, KE2, DK1, DK2, PSIIK1.2, PSIIK5, HK1, HK2, HK3, KKAK1, KKAK2.		8.1. Artearen historiako emakumezko figura nagusien ibilbidea eta garrantzi artistikoa ezagutu eta azaltzea, emakumea artista gisa ikusaraziz, bere lanaren garapenaren testuinguru politiko, sozial eta kulturala aztertuz, eta testuinguru horretan bere burua baliatzeko egindako ahalegina aintzatetsiz. 8.2. Emakumeek artearen historian duten irudiaren eboluzioa kritikoki aztertzea, hainbat mugimendu, artelan garrantzitsuen iruzkina, eta irudi femeninoa irudikatuta dagoen zenbait garai eta kulturatako obren analisi konparatiboa eginez, elementu teknikoetan, formaletan eta estilistikoetan oinarrituta.

I. ERANSKINA: ARLOAREN, JAKINTZAGAIAREN EDO EREMUAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA EGITEKO TXANTILLOIA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	OIARTZO BATXILERGO IKASTOLA	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	BATXILERGOA	Zikloa/maila:	2.MAILA		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	GEOGRAFIA	Irakasleak:	ANDREA ETXANIZ		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

- Geografia jakintzagaiak, Batxilergoko etapako helburu orokorrak lortzen eta funtsezko konpetentziak eskuratzen laguntzen du, eta aurreko etapan GEografia eta Historia jakintzaigaiarekin hasitako ikasleen pentsamendu geografikoa garatzeko aukera ematen du.
- Geografiak pertsonen eta lurraldearen arteko elkarreragin eta interdependentzia konplexuak aztertzen ditu, eta pertsonak bizi diren espazioa ezagutzen laguntzen du, tokiko ingurunearen erreferentziatik testuinguru globalera. Era berean, etengabe eraldatzen ari den errealitate ekosoziala ulertzeko eta munduan gure tokia aurkitzeko gida baliagarria da, betiere mugak ezagutze aldera eta XXI.mendeko erronken aurrean aukerak bilatze aldera.
- Espazio geografikoa da geografiaren aztergaia, eta jakintzagaiaren xedea da lurralde hori denboraren poderioz modelizatzen duten prozesu naturalen eta giza prozesuen ulermen eta azalpen holistikoa.
- Geografia jakintzagaiak hurbileko errealitate horiek eta errealitate globalak ulertzen laguntzen du, eta hori funtsezkoa izango da ikasleen nortasuna erakitzeko, betiere norberaren identitatea osatzearen eta bestena errespetatzearen ildotik.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1-Espainiako espazio geografikoa. Aniztasun geomorfologikoa	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 2.KONPETENTZIA STEM4, STEM5, DK1, HK1, HK4, EK1, KKAK1, KKAK2 3.KONPETENTZIA KE3, STEM1, STEm4, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1. 4.KONPETENTZIA HKK1, K·2, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2 4: 4.1, 4.2, 4.3	A. Ingurune Fisikoaren jasagarritasuna: - Espainia eta Euskal Herria: munduan duten lokalizazioa eta situazio geografikoa, erliebe-mapen eta mapa bioklimatikoaren bidez. Geoposizionamendua eta gailu mugikorak. Geografia Informaziorako Teknologia, baliagarritasuna eta aplikazio praktikoak.* - Faktore fisikoak eta paisaien eta ekosistemen aniztasuna. Irudien, kartografiaren eta datuen interpretazioa. Euskal Herriko eta Espainiako faktore fisikoen —geomorfologia, klimatologia, edafologia, hidrografia eta landaredia—, eta paisaien aniztasunaren analisia. Faktore fisikoak, giza jardueren baldintzatzaileak; eta giza jardueren faktore fisikoei eragindako alderazioak.*Pertsonenkin Pertsonentzat arriskuen prebentzioa. - Geomorfologia. Erliebearen eraketa eta eraldaketa. Iberiar penintsularen formazio geologikoa eta eremu litologikoa. Erliebe-unitate nagusien identifikazioa eta banaketa. Giza jardueren erliebearen gainean duten inpaktua.*

2-Klima aniztasuna	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 2.KONPETENTZIA STEM4, STEM5, DK1, HK1, HK4, EK1, KKAK1, KKAK2 3.KONPETENTZIA KE3, STEM1, STEm4, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1. 4.KONPETENTZIA HKK1, K·2, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK5, HK3, EK1, EK3 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2 4: 4.1, 4.2, 4.3 7: 7.1	A. Ingurune fisikoaren jasangarritasuna - Aniztasun klimatikoa. Klimen banaketari eta irudikapenari buruzko analisi konparatiboak. Euskal Herriko eta Espainiako eskualde klimatikoak irudikatzen dituzten klimogramen azterketa. Klima larrialdia: aldaketa eredu termoplubiometrikoetan. Kausak, ondorioak eta egokitze-neurriak. Eguraldia interpretatzeko estrategiak eta alerta meteorologikoak; web-orriak eta aplikazio mugikorrak. - Ingurumen politikak: natura-ondarea babesteko diagnostiko-tresnen erabilera. Naturagune Babestuen Sarea eta Natura 2000Sarea. Garapena-ereduearen aldaketei buruzko eztabaida:iraunkortasun printzipioa.
----------------------------------	---	--	--

3-Uren landareen eta lurzoruen dibertsitatea	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 2.KONPETENTZIA STEM4, STEM5, DK1, HK1, HK4, EK1, KKAK1, KKAK2 3.KONPETENTZIA KE3, STEM1, STEm4, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1. 4.KONPETENTZIA HKK1, K·2, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK5, HK3, EK1, EK3 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2 4: 4.1, 4.2, 4.3 7: 7.1	A. Ingurune fisikoaren jasagarritasuna - Biodibertsitatea, lurzoruak eta sare hidrikoa. Ezaugarri hidrikoak, edafikoak eta begetalak, eskualde naturalen arabera. Euskal Herriko eta Espainiako arro hidrografiko nagusiak eta ibai-erregimenak. Giza jardueren inpaktua eta horien gaineko ondorioak; biodibertsitatearen galera, lurzoruen galera eta uraren kudeaketa. Pertsonen sortutako arriskuak. - Ingurumen politikak: natura-ondarea babesteko diagnostiko-tresnen erabilera. Naturagune Babestuen Sarea eta Natura 2000Sarea. Garapena-ereduearen aldaketei buruzko eztabaida:iraunkortasun printzipioa.
--	---	--	--

4-Paisaia naturalak eta giza-jarduerak natura ingurunean	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 2.KONPETENTZIA STEM4, STEM5, DK1, HK1, HK4, EK1, KKAK1, KKAK2 3.KONPETENTZIA KE3, STEM1, STEM4, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1. 4.KONPETENTZIA HKK1, K·2, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK5, HK3, EK1, EK3 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2 4: 4.1, 4.2, 4.3 7: 7.1	A. Ingurune fisikoaren jasagarritasuna - Espainia eta Euskal Herria: munduan duten lokalizazioa eta situazio geografikoa, erliebe-mapen eta mapa bioklimatikoaren bidez. Geoposizionamendua eta gailu mugikorrak. Geografia Informaziorako Teknologia, baliagarritasuna eta aplikazio praktikoak.* - Faktore fisikoak eta paisaien eta ekosistemen aniztasuna. Irudien, kartografiaren eta datuen interpretazioa. Euskal Herriko eta Espainiako faktore fisikoen —geomorfologia, klimatologia, edafologia, hidrografia eta landaredia—, eta paisaien aniztasunaren analisia. Faktore fisikoak, giza jardueren baldintzatzaileak; eta giza jardueren faktore fisikoei eragindako alderazioak.*Pertsonekin Pertsonentzat arriskuen prebentzioa. - Geomorfologia. Erliebearen eraketa eta eraldaketa. Iberiar penintsularen formazio geologikoa eta eremu litologikoa. Erliebe-unitate nagusien identifikazioa eta banaketa. Giza jardueren erliebearen gainean duten inpaktua.* - Aniztasun klimatikoa. Klimen banaketari eta irudikapenari buruzko analisi konparatiboak. Euskal Herriko eta Espainiako eskualde klimatikoak irudikatzen dituzten klimogramen azterketa. Klima larrialdia: aldaketa eredu termoplubiometrikotik. Kausak, ondorioak eta egokitze-neurriak. Eguraldia interpretatzeko estrategiak eta alerta meteorologikoa; web-orriak eta aplikazio mugikorrak. - Biodibertsitatea, lurzorua eta sare hidrikoa. Ezaugarri hidrikoak, edafikoak eta begetalak, eskualde naturalen arabera. Euskal Herriko eta Espainiako arro hidrografiko nagusiak eta ibai-erregimenak. Giza jardueren inpaktua eta horien gaineko ondorioak; biodibertsitatearen galera, lurzoruen galera eta uraren kudeaketa. Pertsonen sortutako arriskuak.
--	---	--	---

			Ingurumen politikak: natura-ondarea babesteko diagnostiko-tresnen erabilera. Naturagune Babestuen Sarea eta Natura 2000Sarea. Garapena-ereduearen aldaketei buruzko eztabaida:iraunkortasun printzipioa.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
5-Lehen Sektorearen espazioak	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 5.KONPETENTZIA HKK5, STEM1, STEM5, PSIIK3.1, DK4, HK2, HK3, HK4, EK1, KKAK4.1 6.KONPETENTZIA STEM4, PSIIK1.2, PSIIK3.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2, KKAK3.2 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 5: 5.1, 5.2, 5.3 6: 6.2 7: 7.1	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean - Landa-espazioak. Nekazaritza paisaien identifikazioa eta elementuak. Nekazaritza eta abeltzaintza-jardueren eraldaketak: jardunbide jasangarriak eta jasangaitzak. Hurbileko nekazaritzako elikagaien eta baso-produktuen gizarte-, ingurumen-eta ekonomia balioa: aztarna ekologikoen eta egitura sozioraboren azterketa. Egungo Nekazaritza Politika Erkideak landa garapenean eta iraunkortasunean duen eragina. Kasuen azterketa: etiketa bereiziak, ekologikoak eta abar. - Itsas baliabideak eta itsasertzaren eraldaketa:arrantza, akuikultura eta bestealko aprobetxamenduak. Iraunkortasuna eta Arrantza Politika Erkidea. Kasuen azterketa: itsaski-bilketa, baxurako eta alturako arrantza, akuikultura, arratza-kalen gehiegizko ustiapena eta abar. - Ingurumen politikak: natura-ondarea babesteko diagnostiko-tresnen erabilera. Naturagune Babestuen Sarea eta Natura 2000Sarea. Garapena-ereduearen aldaketei buruzko eztabaida:iraunkortasun printzipioa.

6-Industria espazioa	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 5.KONPETENTZIA HKK5, STEM1, STEM5, PSIIK3.1, DK4, HK2, HK3, HK4, EK1, KKAK4.1 6.KONPETENTZIA STEM4, PSIIK1.2, PSIIK3.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2, KKAK3.2 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 5: 5.1, 5.2, 5.3 6: 6.2 7: 7.1	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean • Bigarren sektoreko espazioak. Industria-jardueren bilakaera eta eraldaketak, lehengaien erauzketa eta energia-ekoizpena. Bigarren sektoreko jardueren paisaia duten inpaktuak. Azterna ekologikoen ebaluazioa; energia-mendekotasuna eta trantsizioa, industria, gizarte eta lan sarearen egitura eta zeharkako enplegua. kasuen azterketa: eraikuntza, autonobilgintza, nekazaritzako elikagaien industria etab. Lokalizazio-faktoreak. Europar Batasuneko politiken eraginari eta globalizazioari buruzko eztabaida: desindustrializazioa, deslokalizazioa eta industria-birmoldaketa. • Ingurumen politikak: natura-ondarea babesteko diagnostiko-tresnen erabilera. Naturagune Babestuen Sarea eta Natura 2000Sarea. Garapena-ereduearen aldaketei buruzko eztabaida:iraunkortasun printzipioa.
7-Zerbitzu sektorearen espazioak	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 5.KONPETENTZIA HKK5, STEM1, STEM5, PSIIK3.1, DK4, HK2, HK3, HK4, EK1, KKAK4.1 6.KONPETENTZIA STEM4, PSIIK1.2, PSIIK3.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2, KKAK3.2	1: 1.1, 1.2, 1.3 5: 5.1, 5.2, 5.3 6: 6.2	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean • Espazio tertziarizatuak. Gizarte postindustrialak eta ekonomiaren tertziarizazioa. Azterna ekologikoen, lurralde antolaketaren eta gizarte eta lan egituraren analisi kritikoa, erantzukizun sozial korporatiboa eta kontsumitzaileen erantzukizuna. Hirugarren sektoreko jardueren paisaia duten inpaktuak: lokalizazio-faktoreak, zerbitzuen eredu jasangaitzak eta alternatibak. Kasuen azterketa: lehiakortasuna eta desorekak garraioan, merkataritzan, turismoan, funtsezko zerbitzuetan, eta abar. Ekonomia zirkularreko ereduak eta zerbitzuak: ekoizpenaren, banaketaren eta salmentaren arteko erlazioak. Ekonomia digitala. <<ekonomia kolaboratiboaren>>

	7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	7: 7.1	inpaktua eta negozio-eredu berriak testuinguru globalean eta Europar Batasunean. Ingurumen politikak: natura-ondarea babesteko diagnostiko-tresnen erabilera. Naturagune Babestuen Sarea eta Natura 2000Sarea. Garapena-ereduearen aldaketei buruzko eztabaida:iraunkortasun printzipioa.
8-Espainiako biztanleria	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 6.KONPETENTZIA STEM4, PSIIK1.2, PSIIK3.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2, KKAK3.2 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 6: 6.1, 6.2, 6.3 7: 7.1	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean Biztanleriaren bilakaera eta egungo egoera: egituraren eta desoreken analisia. Adierazle nagusiak eta eredu demografikoak. Datuen, grafikoen, eta mapen interpretazioa: iraganeko eta oraingo joerak eta proiektzioak. Migrazio-mugimenduak: kanpoko eta barneko migrazioak eta migrazioen ondorioak. Aniztasun etnokulturalarekiko errespetua. Erronka demografikoak, kasuen azterketa: biztanleriaren zahartzea, eta landa-espazioaren despoblazioa...
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
9-Hiri espazioa	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 6.KONPETENTZIA STEM4, PSIIK1.2, PSIIK3.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2, KKAK3.2 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1,	1: 1.1, 1.2, 1.3 6: 6.1, 6.2, 6.3 7: 7.1	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean Hiri-espazioak: hiri-konzentrazio handiak Europako eta munduko testuinguruan. Hiriaren funtzioak eta inguruko lurraldearekiko interdependentzia-erlazioak. Hiri-egitura, planoen bidez. Hirigintza-politikek bizimoduan dituzten ondorioak eta ingurumen-inpaktuak. Hiri jasangarrien ereduak; mugikortasuna. Egungo hirien erronkak, kasuen azterketa: etxebizitzaren arazoa, espazio publikoaren erabilerak, gentrifikazioa-prozesuak, suburbanizazioa eta abar.

	PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3		
10-Lurraldearen antolamendua, desorekak eta politikak	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 5.KONPETENTZIA HKK5, STEM1, STEM5, PSIIK3.1, DK4, HK2, HK3, HK4, EK1, KKAK4.1 6.KONPETENTZIA STEM4, PSIIK1.2, PSIIK3.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2, KKAK3.2 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 5: 5.1, 5.2, 5.3 6: 6.1, 6.2, 6.3 7: 7.1	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean Euskal Herriko administrazio-antolamendua, Espainiako Estatuaren testuinguruan lurraldeen arteko desoreken azterketa, nazio eta autonomia mailan. Adierazle sozioekonomiko ofizialen erabilpena eta erabilera: Eustat, IGN, Espainiako Atlas Nazionala. Lurraldearen kudeaketa eta antolamendua: eskualdearen kohesio eta garapenerako politikei buruzko eztabaida. Ongizate estatuaren egungo egoera proiektzioak.
11-Espainia European	1.go KONPETENTZIA HKK1,HKK3, KE1, K·2, STEM5,PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 3.KONPETENTZIA KE3, STEM1, STEm4, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1.	1: 1.1, 1.2, 1.3 3: 3.1, 3.2	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean Euskal Herria eta Espainia munduan. Egoera geografikoa munduan, mapa politikoen bidez. Munduan duten posizio erlatiboa, zenbait adierazle sozioekonomikotan. Globalizazioaren mehatxuak eta aukerak. Munduko testuingutu geopolitikoa eta nazioarteko erakundeetan parte hartzea. Nazioarteko kooperazioa eta kanpo mistoak. Garapen iraunkorrerako helburuerkiko konpromisoen diagnostikoa.

	5.KONPETENTZIA HKK5, STEM1, STEM5, PSIIK3.1, DK4, HK2, HK3, HK4, EK1, KKAK4.1 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	5: 5.1, 5.2, 5.3 7: 7.1	Europa: herrialdeen lokalizazioa eta alderdi naturalak. Europar Batasuna gaur egun: lurralde desorekak eta kohesioa politikak, mapa, eta adierazle sozioekonomikoen bidez.
12-Espainia munduan	1.go KONPETENTZIA HKK1, HKK3, KE1, K2, STEM5, PSIIK2, PSIIK4, HK4, EK1, DK1 3.KONPETENTZIA KE3, STEM1, STEm4, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1. 5.KONPETENTZIA HKK5, STEM1, STEM5, PSIIK3.1, DK4, HK2, HK3, HK4, EK1, KKAK4.1 7.KONPETENTZIA HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3	1: 1.1, 1.2, 1.3 3: 3.1, 3.2 5: 5.1, 5.2, 5.3 7: 7.1	C. Lurraldearen antolamendua ikuspegi ekosozialean - Euskal Herria eta Espainia munduan. Egoera geografikoa munduan, mapa politikoen bidez. Munduan duten posizio erlatiboa, zenbait adierazle sozioekonomikotan. Globalizazioaren mehatxuak eta aukerak. Munduko testuingutu geopolitikoa eta nazioarteko erakundeetan parte hartzea. Nazioarteko kooperazioa eta kanpo mistoak. Garapen iraunkorrerako helburuerkiko konpromisoen diagnostikoa. - Europa: herrialdeen lokalizazioa eta alderdi naturalak. Europar Batasuna gaur egun: lurralde desorekak eta kohesioa politikak, mapa, eta adierazle sozioekonomikoen bidez.

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

EDUKIEN ANTOLAKETA:

- Liburuaren gaien antolaketa izango da ikasgaia emateko irizpide ordena.
- Gaiak, eskuliburu eta liburu digitalaren oinarritik abiatu, aurkezpenetan (PPT) egongo dira laburturik eta hauek izango dira ikasgaia azaltzerako orduan erabiliko den materiala.
- Azaldutako hori, ikasleek hobetu barneratu dezaten, mapa mentalak, ariketak eta bestelako proiektuak gauzatuko dituzte.
- Lan talde eta proiektuen jarduna bultzatuko da.
- Ebaluazioan zehar azterketa kontrol desberdinak egingo dira baita ebaluazio azterketa ere.
- **ESPAZIOAREN - DENBORAREN ANTOLAKETA** :Multzoen **antolaketa ebaluazioka** honakoa izango da:
 - 1.go ebaluazioa: 1.go 2. 3. eta 4. ikas-egoerak.
 - 2.ebaluazioa: 5., 6., 7. eta 8. ikas-egoerak
 - 3. ebaluazioa: 9., 10., 11. eta 12. ikas-egoerak.
- **BALIABIDE DIDAKTIKOAK**:
 - Eskuliburua da:
 - Haritza argitaletxeko, **Geografia 2 Mundua Helburu**, ISBN 978-84-143-1944-4
 - IKT-ei dagokienean:
 - **Alexia Classroom** plataforma:
 - Bertan multzoetan antolaturik dauden gaiak izango dituzte exekita.
 - Gaia atal hauetan, ikasgelan erabilitako ppt-ak, youtubeko estekak eta bestelako baliabideak izango dituzte eskuragarri; egunkarietako artikulak, mapak etab.
 - Baliabideak eskuragarri izateaz ezezik, Alexia Classroom plataforma ere, ikasleei eskatzen zaizkien zereginak jasotzeko gunea izango da.
 - **GEOGRAFIA liburu digitala**:
 - Bertan, plataforma digitalak eskaintzen dituen baliabideak erabiliko dira:**Jarduerak etab.**
 - Ikasleek egin eta entregatu beharreko lanak, **(Word edo Google docs)**, eta aurkezpen formatuan (edozein plataforma, **ppt, prezi, google**) eskatuko zaie.
 - Pandemia egoeran **Meet** komunikazio baliabide erabiliko da, Alexia Classroomen txertatuta, saioak jarraitu ahal izateko etxetik eta material guztia eskura izateko.
 - Liburu digitala baita Alexia Classroom bidez lana egitea bultzatuko denez, ikasleek **beraien ordenagailua ekarri beharko dute** ikasgelara.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• <i>Helburua (formatiboa, akreditatzailea)</i> • <i>Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran)</i> • <i>Ebaluatze teknika, tresnak eta erramintak</i> • <i>Eragileak (autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea)</i>	• <i>Kalifikazioa</i> • <i>Programazio didaktikoaren berrikuspena eta doitzea</i> • <i>Errefortzu-neurriak hartzea, egokitzeko neurriak hartzea, curriculum zabaltzeko eta aberasteko proposamenak</i> • <i>Berriazko programatan parte hartzea.</i> • <i>Etab.</i>	Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola: - o Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea - o Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea. - o Gaitasunen garapen-maila adostea - o Berriazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea) - o etab.
-PROIEKTUAK: Ikasgaian, gai desberdinak lantzerako orduan, kontzeptuei loturiko lan-proiektu desberdinak landuko dira (aurkezpenak, informazio txostenak, ikerketa lanak etab.) -DEFINIZIOAK: Ebaluazio bakoitzean, multzo desberdinetan azaltzen diren kontzeptuen inguruko zerrenda landuko dugu.	-Gaiaren garapena eta iruzkinen praktikan ebaluazio bakoitzerako aurreikusitako maila lortu arte ekinen iraun araztea izango da errehabilitazioa. Garapen progresiboa: azken azterketa urtean zehar garatutako arloko konpetentziaren maila kalifikaziorako funtsezkoa izango da. -Errehabilitazio gisa azterketako egikerak (menperatu arte) birlanduko dira.	-PROIEKTUAK: Ebaluazioko notaren %40 izango du. -DEFINIZIOAK: Ebaluazio notaren %10eko balioa izango du. -ARIKETAK: Kalifikazio finalaren %10 izango du. -KONTROLAK:

-ARIKETAK: Gaia lantzen den heinean, irakasleak, liburu digitaleko baita liburu fisikoko ariketak eskatuko ditu. -KONTROLAK: Gaiaren arabera, kontrol txiki bat egiteko aukera egongo da, ebaluazio azterketan materia kentzeko. -AZTERKETA: Gai bakoitzari loturiko azterketa labur bat egingo da ebaluazioan.		Egiten badira, ebaluazio notaren %10 izango du. -AZTERKETA: Nota finalaren %30ko ponderazioa izango du.
--	--	---

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Euskal Herriko eta Espainiako egungo eta etorkizuneko erronka ekosozialei buruzko argudioak modu kritikoan eta irizpide geografikoekin ematea, kanal ofizialetik -formaletatik eta informaletatik- jasotako mezuen kalitatea, fidagarritasuna eta asmoa identifikatuz, bizitza-ohiturak eta kontsumo-eredu jasangaitzak aldatzeko.
 - **Deskriptoreak:** HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM5, PSIIK2, PSIIK4, HK1, HK4, EK1, DK1
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 1.1. Euskal Herriak eta Espainiak gaur egun eta etorkizunean izango dituzten erronka ekosozial nagusiak identifikatzea, geografiaren ikuspegiaren bidez haien kausak eta ondorioak azalduz.
 - 1.2. Euskal Herriko eta Espainiako erronka natural eta sozialei buruz argudiatzea, modu konprometituan eta besteen iritzia errespetatuz, eskuratutako jakintzak erabiliz eta jendaurrean datu zorrotzak aurkeztuz, grafikoen, irduien eta kartografiaren laguntza digitalarekin.
 - 1.3. Jasangaitzak diren bizimoduak eta kontsumo-ereduak auzitan jartzea eta egon daitezkeen alternatibak baloratzea, egungo eta etorkizuneko erronka ekosozialak jorratzen dituzten orotariko informazio-iturrien analisi geografikoaren bidez eraikitako argudioetan oinarrituz.
2. Paisai naturalak eta gizartiarituak osatzen dituzten elementuak identifikatzea eta aztertzea, informazio-iturri bisualak, kartografikoak, estatistikoak, grafikoak eta idatziak interpretatuz, espazio geografikoaren eta haren osagaien arteko elkarreraginen konplexutasuna ulertzeko, haren aberastasuna estimatzeko eta jasangairritasuna ingurumen-kontserbaziorako ezinbesteko printzipio gisa aitortzeko.
 - **Deskriptoreak:** STEM4, STEM5, DK1, HK1, HK4, Ek1, KKAK1, KKAK2
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 2.1. Paisaia naturalei eta gizartiarituei buruzko informazioa zenbait iturritatik ateratzea, elementuak bereiziz eta faktore fisikoen eta giza faktoreen arteko elkarreraginak eta erlazioak interpretatuz.
 - 2.2. Iraunkortasun printzipioa ingurune naturala kontserbatzeko modu gisa baloratzea, haren konplexutasun sistemikoa onartuz eta ekintza antropikoak haren gainean duen eragina onartuz.
3. Euskal Herriko eta Espainiako dibertsitate natuala eta Europarekiko berezitasun geografikoak aztertzea, erliebearen, klimaren, hidrografiaren eta biodibertsitatearen arloko ezaugarri komunak eta espezifikoak alderatuz, espazioaren pertzepzio pertsonalari buruz gogoeta egiteko.
 - **Deskriptoreak:** KE3, STEM1, STEM4, PSIIK3.1, HK1, HK3, KKAK1
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 3.1. Euskal Herriko, Espainiako eta Europako paisaia naturalen aniztasuna eta berezitasunak identifiatzea, haien elementuak, banaketa, ezaugarriak eta kontrasteak zenbait eskalatan alderatuz, baita gizakiak ingurune horiekin erlazionatzeko moduak alderatuz ere.

3.2 Espazio geografikoaren pertzepzioari buruz gogoeta egitea, mapetan ezaugarri komun eta espezifikoak dituzten eskualde geomorfologikoak eta bioklimatikoak lokalizatuz eta ezagutuz, eta ingurunearen iraunkortasunari egiten dion ekarpena nabarmenduz.

4. Fenomeno naturalak eta giza fenomenoak lokalizatzea eta haien mugak edo kategoriak zehaztasunez argudiatzea, Geografia Informaziorako Teknologiak (GIT) aplikatuz eta geografiaren eta kideko beste edozein zientzien berezko beste metodo eta teknika batzuk aplikatuz, edozein azterketatan edo ondoriozko jarduketa-proposamenetan eskalak zer garrantzi duen ulertzeko.

- **Deskriptoreak:** HKK1, KE2, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK5, HK3, EK1, EK3.
- **Ebaluazio-irizpideak:**

4.1 Geografia Informaziorako Teknlogiek, eta geografiaren eta kideko zientzietako beste metodo eta teknika batzuek ezagutza geografikoa eraikitzeke egiten duten ekarpena baloratzea, horien erabilerarekin ohituz.

4.2 Geografia Informaziorako Teknologien laguntzaz, edozein fenomeno fisiko eta giza fenomeno lokalizatzea edo irudikatzea, eskala egokia erabiliz eta aukeratuako metodoak eta datuak justifikatuaz, baita eskualdeak edo analisirako kategoriak eta trantsizio- eremuak mugatuz ere.

4.3 Azalpenak emateko helburua duten banakako edo taldeko produktu propioak sortzea, diagnostikoak jakinaraziz, hipotesiak eta ondorioak proposatuz eta Geografia Informaziorako Teknologiak aplikatuz.

5. Bai globalizazioaren kausak eta ondorioak, zein sistema ekonomikoen bilakaeran eta azkenaldiko gizarte-portaeretan globalizazioak duen eragina ulertze, egungo munduaren interkonexioari eta interdependentziari buruz ikertuko duten berezko produktuak sortuz, egungo sistemak giza duintasunaren eta ingurumenaren gainean dituzte zenbait eskalatako ondorioez jabetzeko.

- **Deskriptoreak:** HKK5, STEM1, STEM5, PSIIK3.1, DK4, HK2, HK3, HK4, Ek1, KKAK4.1
- **Ebaluazio-irizpideak:**

5.1 Globalizazioaren kausak azaltzea, baita globalizazioak antolamenduan sektore ekonomiekoetan - zenbait eskalatan- dituen ondorioak ere, egitura ekonomikoaren bilakaerarekin eta ingurune hurbileko portaera sozialekin erlazionatuz.

5.2 Gure ekintzek ingurune hurbileko zein beste herrialde batzuetako lan- eta bizi- baldintzetan dituzten ondorioak azaltzen dituzten produktuak sortzea, formatu analogikoak nahiz digitalean, arrazoizko irtenbideak proposatuz.

5.3 Ingurumena zaintzeko beharra adieraztea, ekoizpen-, banaketa- eta kontsumo moduek tokiko eskalan eta eskala globalean duten inpaktua aztertuz eta hobetzeko jarduerak proposatuz.

6. Euskal Herriko eta Espainiako lurraldeen arteko desorekak eta egitura soziorabiala eta demografikoa modu kritikoan azaltzea, haien kausak aztertuz, lurraldeen arteko interdependentziaz jabetzeko eta elkartasuna, kooperazio-mekanismoak eta gizarte-kohesioa baloratzeko.

- **Deskriptoreak:** STEM4, PSIIK1.2, PSIIK3.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2, KKAK3.2
- **Ebaluazio-irizpideak:**

6.1 Euskal Herriko eta Espainiako estatuaren lurralde eta administrazio egitura eta Europar Batasunean sartzearen ondorioak aztertzea, erabaki politikoek biztanleriaren eta errentaren banaketan duten eragina antzemanaz.

6.2 Euskal Herriko, Espainiako eta Europako desoreka sozioekonomikoen jatorria argudiatzea, adierazle demografiko eta sozioekonomiko nagusiak interpretatuz eta gizarte tertziarizatueta jarduera ekonomikoen eta biztanleriaaren lokalizazio faktoreak aztertuz.

6.3 Norbanakoen arteko desberdintasunak eta lurralde-desberdintasunak konpentsatzeko mekanismoen beharra argudiatzea, menakismo horiek sortu dituzten prozesuak eta kausak eta horien ondorio soziolaboralak eta demografikoak identifikatuz.

7. Aurretiko ezagutzak, berriak eta beste jakintza arloetatik datozenak mobilizatzea, iraganeko, egungo eta etorkizuneko egoerei ekitean, erabakiak eta banaka - zein talde-lanerako estrategiak planifikatuz eta birplanteatuz, inguru hurbileko erronkak identifikatzeko eta eraldatzen ari diren testuinguruei irtenbide berritzaileak emateko.

- **Deskriptoreak:** HKK5, KE2, STEM1, PSIIK1, PSIIK1.1, PSIIK1.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK3, EK1, EK3.
- **Ebaluazio-irizpideak:**

7.1 Tokiko eskalan eta eskala indibidual eta kolektiboan garrantzitsuak diren fenomeno naturalei eta giza fenomenoari buruzko jakintzak berregitea, pentsamendu geografikoa aplikatuz, alde aurreko ezagutzak eta ezagutza berriak mobilizatuz eta modu kritikoan berrikusiz, hurbileko landa edo hiri ingurune arazoak eta aukerak diagnostikatuz eta aurreikuspenak eta balizko irtenbideak arrazoituz.

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023/2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	Marrazketa Teknikoa II	Irakasleak:	Iñigo Jaka Ruiz		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Irakasgaiaren curriculumak oso zabala denez, hainbat unitate didaktikotan banatzea erabaki da, pixkanaka lantzeko, gaiak hobeto ulertzeko eta barneratzeko. Unitate didaktiko bakoitzean gaitasun desberdinak lantzeraz animatzen da, horiek guztiak curriculumak eskatzen duen bezala garatzea lortzeko.

Landutako programazioaren abiapuntua da ikasleak batxilergoko etapan daudela. Izan ere, derrigorrezko etapan eskuratutako hainbat gaitasun, ezagutza eta, noski, portaera egokia izatea suposatzen zaie etapa honetan. Kontzentratzeko gaitasuna eta lan egiteko gaitasuna garatuta dutela suposatzen da. Horregatik, ebaluazio-probak zabalagoak dira eta ikasgelan egiten den lana zorrotzagoa da, ikasle eta pertsona gisa garatzera bideratuak.

Batxilergoa, gainera, unibertsitaterako edo goi-mailako heziketa-ziklo baterako prestatzera bideratuta dago, eta, beraz, garrantzitsua da curriculumean eskatzen diren ikasgaiak ematea. Unibertsitatera iritsi nahi izanez gero, sarbide-proba gainditzeko erronkari egin beharko diote aurre. Baldintza horren ondorioz, batez ere hau bezalako bigarren mailako irakasgai batean, arretaz prestatu behar dira, etorkizuna baldintzatuko duen hori ahalik eta berme handienekin egin ahal izan dezaten. Alde horretatik, aurreko urteetako selektibitate-azterketak egiteak garrantzi handia du, eta, beraz, azterketa horiek gainditzeko gaia eta ezagutza nahikoa emateaz gain, horrelako probetan entrenatuko dira.

Oso garrantzitsua da, halaber, lanerako eta ikasteko ohiturak hartzea, baita etorkizunari begira ere, eta, beraz, etxean egin beharko dituzte lanak, nota igotzeko balioko dienak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikak	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
JAKINTZA OROKORRAK			
0. Ikas-egoera guztietan kontuan izango dena.	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK2, STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2. Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: HKK2, STEM1, STEM4, KD2, KPSII1.1, KPSII5, EK3.	1.1 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 4.1	Orokorrak - Analisirako gaitasuna, sormena, autonomia, pentsamendu dibergentea eta ikuspegi espaziala indartzea. - Terminologia espezifikoaren erabilera. - Marrazketa tekniko mundua ezagutzeko modu gisa baloratzea. - Marrazketa teknikoak arkitekturan eta ingeniartzan duen garrantziaren ezagutzea. - Arrazoibideetan zorrotasuna eta egikaritzean zehaztasuna, argitasuna eta garbitasuna agertzea. - Ongi egindako lanaren balorazioa. - Egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta. - Errespetua, enpatia eta iritzi eta ikuspuntu desberdinen balorazioa.
LEHEN HIRUHILEKOA			
1. Sistema diedrikoaren oinarriak.	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3.	1.1 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	B. Geometria proiektiboa. Sistema diedrikoa. Planoetan dauden figurak. Eraispinak eta benetako magnitudeak. Biraketak eta plano-aldaketak. Aplikazioak. Gorputz geometrikoen irudikapena: prismak eta piramideak. Sekzio lauak eta sekzioaren benetako magnitudeak. Biraketa-gorputz zuzenen irudikapena: zilindroak eta konoak. Poliedro erregularren irudikapena: tetraedroa, hexaedroa eta oktaedroa.
2. Sistema diedrikoko metodoak: eraispina, biraketa eta plano aldaketa.	Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3.	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	A. Oinarri geometrikoak. - Transformazio geometrikoak: homologia eta afinitatea. Irudikapen-sistemetan problemak ebazteko aplikazioak. B. Geometria proiektiboa. - Sistema diedrikoa. Planoetan dauden figurak. Eraispinak eta benetako magnitudeak. Biraketak eta plano-aldaketak. Aplikazioak. Gorputz geometrikoen irudikapena: prismak eta piramideak. Sekzio lauak eta sekzioaren benetako magnitudeak. Biraketa-gorputz zuzenen

			irudikapena: zilindroak eta konoak. Poliedro erregularren irudikapena: tetraedroa, hexaedroa eta oktaedroa.
3. Selek prestatzen: ➤ Bistak. ➤ Ebakidurak eta normalizazioa. ➤ Proiektzioak eta benetako magnitudea	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: HKK2, STEM1, STEM4, KD2, KPSII1.1, KPSII5, EK3.	1.1 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 4.1	A. Oinarri geometrikoak. - Geometria arkitekturan eta ingeniartzan, industria-iraultzaz geroztik. Garapen teknologikoan eta forma berrien eraikuntzari aplikatutako teknika digitaletan lortutako aurrerapenak. - Transformazio geometrikoak: homologia eta afinitatea. Irudikapen-sistemetan problemak ebazteko aplikazioak. B. Geometria proiektiboa. - Sistema diedrikoa. Planoetan dauden figurak. Eraispinak eta benetako magnitudeak. Biraketak eta plano-alaketak. Aplikazioak. Gorputz geometrikoen irudikapena: prismak eta piramideak. Sekzio lauak eta sekzioaren benetako magnitudeak. Biraketa-gorputz zuzenen irudikapena: zilindroak eta konoak. Poliedro erregularren irudikapena: tetraedroa, hexaedroa eta oktaedroa. C. Normalizazioa eta proiektuen dokumentazio grafikoa. - Industria-gorputz eta industria-pieza sinpleen irudikapena. Tailerreko krokisak eta planoak. Ebakidurak, sekzioak eta hausturak. Perspektiba normalizatuak. - Diseinua, ekologia eta iraunkortasuna. - Kolaborazioan egiteko proiektuak. Ingeniaritza- edo arkitektura proiektu sinple baten dokumentazio grafikoa lantzea.. - Muntaketa-plano sinpleak. Lantzeko eta interpretatzeko jarraibideak.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
4. Plano aldaketaren aplikazioak: paralelotasuna eta perpendikulartasuna, elkarguneak eta distantziak.	Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3.	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	B. Geometria proiektiboa. Sistema diedrikoa. Planoetan dauden figurak. Eraispinak eta benetako magnitudeak. Biraketak eta plano-alaketak. Aplikazioak. Gorputz geometrikoen irudikapena: prismak eta piramideak. Sekzio lauak eta sekzioaren benetako magnitudeak. Biraketa-gorputz zuzenen irudikapena: zilindroak eta konoak. Poliedro erregularren irudikapena: tetraedroa, hexaedroa eta oktaedroa.
5. Gorputz trinkoak eta gainazalak.	Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3.	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	B. Geometria proiektiboa. Sistema diedrikoa. Planoetan dauden figurak. Eraispinak eta benetako magnitudeak. Biraketak eta plano-alaketak. Aplikazioak. Gorputz geometrikoen irudikapena: prismak eta piramideak. Sekzio lauak eta sekzioaren benetako magnitudeak. Biraketa-gorputz zuzenen irudikapena: zilindroak eta konoak. Poliedro erregularren irudikapena: tetraedroa, hexaedroa eta oktaedroa.
6. Gainazalen ebakidurak eta garapenak.	Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5:	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 5.1	B. Geometria proiektiboa. Sistema diedrikoa. Planoetan dauden figurak. Eraispinak eta benetako magnitudeak. Biraketak eta plano-alaketak. Aplikazioak. Gorputz geometrikoen irudikapena: prismak eta piramideak. Sekzio lauak eta sekzioaren benetako magnitudeak. Biraketa-gorputz zuzenen

	STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD3, EK3, KAKK4.1.		irudikapena: zilindroak eta konoak. Poliedro erregularren irudikapena: tetraedroa, hexaedroa eta oktaedroa. D. CAD sistemak. CAD aplikazioak. Eraikuntza grafikoak euskarri digitalean.
7. Selek prestatzen: ➤ Bista lagungarriak. ➤ Elkarguneak. ➤ Distantziak eta benetako neurriak	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3.	1.1 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	B. Geometria proiektiboa. Sistema diedrikoa. Planoetan dauden figurak. Eraispinak eta benetako magnitudeak. Biraketak eta plano-aldaketak. Aplikazioak. Gorputz geometrikoen irudikapena: prismak eta piramideak. Sekzio lauak eta sekzioaren benetako magnitudeak. Biraketa-gorputz zuzenen irudikapena: zilindroak eta konoak. Poliedro erregularren irudikapena: tetraedroa, hexaedroa eta oktaedroa.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
8. Sistema axonometriko ortogonal.	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3.	1.1 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	A. Oinarri geometrikoak. - Transformazio geometrikoak: homologia eta afinitatea. Irudikapen-sistemetan problemak ebazteko aplikazioa. B. Geometria proiektiboa. - Sistema axonometrikoa, ortogonal eta zeiharra. Figuren eta solidoen irudikapena.
9. Potentzia eta inbertsioa.	Konpetentzia espezifikoa 2: HKK2, STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD3, EK3, KAKK4.1.	2.1, 2.2, 2.3 5.1	A. Oinarri geometrikoak. - Geometria arkitekturan eta ingeniartzan, industria-iraultzaz geroztik. Garapen teknologikoan eta forma berrien eraikuntzari aplikatutako teknika digitaletan lortutako aurrerapenak. - Transformazio geometrikoak: homologia eta afinitatea. Irudikapen-sistemetan problemak ebazteko aplikazioa. - Puntu baten potentzia zirkunferentzia batekiko. Ardatz erradikala eta zentro erradikala. Aplikazioak tangenzietan. D. CAD sistemak. - CAD aplikazioak. Eraikuntza grafikoak euskarri digitalean.
10. Selek prestatzen: ➤ Isometrika. ➤ Kurba konikoak. ➤ Ukiztaileak.	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK2, STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2. Konpetentzia espezifikoa 3:	1.1 2.1, 2.2, 2.3	A. Oinarri geometrikoak. - Geometria arkitekturan eta ingeniartzan, industria-iraultzaz geroztik. Garapen teknologikoan eta forma berrien eraikuntzari aplikatutako teknika digitaletan lortutako aurrerapenak. - Transformazio geometrikoak: homologia eta afinitatea. Irudikapen-sistemetan problemak ebazteko aplikazioa. - Kurba konikoak: elipsea, hiperbola eta parabola. Propietateak eta eraikuntza-metodoak. Zuzen ukiztaileak. Trazadura tresna digitalekin eta gabe. B. Geometria proiektiboa. - Sistema axonometrikoa, ortogonal eta zeiharra. Figuren eta solidoen irudikapena.

	STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2 , EK3.	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	C. Normalizazioa eta proiektuen dokumentazio grafikoa. • Industria-gorputz eta industria-pieza sinpleen irudikapena. Tailerreko krokisak eta planoak. Ebakidurak, sekzioak eta hausturak. Perspektiba normalizatuak. • Diseinua, ekologia eta iraunkortasuna. • Kolaborazioan egiteko proiektuak. Ingeniaritza- edo arkitektura proiektu sinple baten dokumentazio grafikoa lantzea.. • Muntaketa-plano sinpleak. Lantzeko eta interpretatzeko jarraibideak.
	Konpetentzia espezifikoak 4: HKK2, STEM1, STEM4, KD2, KPSII1.1, KPSII5, EK3.	4.1	

Erabaki metodologikoak

Erabiltzen den metodologiak, ikasleen autonomia sustatu beharko du. Horretarako funtsezkoak dira ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, Marrazketa Teknikoaren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean talde-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

- Gai batzuetan ikasleen ikerketa bultzatuko da, aurreko ezagutzetan oinarrituz gai berrien prozedurak aurki ditzaten.
- Gelan ikasleak hiruak edo lauak eseriko dira, elkarlana eta lankidetzak bultzatzeko.
- Irakasleak gaiak azalduko ditu, ikasle guztiak uler ditzaten.
- Ikasleek gai batzuk prestatuko dituzte eta besteen aurrean azaldu. Gaien laburpenak eta eskemak bultzatuko dira ikasleek edukiak bere garrantziaren arabera sailkatzen ikas dezaten.
- Ikasleek zenbait ariketa egingo dituzte gaiaren zehaztasunak ulertzeko eta barneratzeko. Hauetako zenbait lan irakasleak zuzenduko ditu eta ikasleari itzuli. Beharrezkoa izanez gero lanak berriro eginaraziko zaizkio ikasleari.
- Lanak proposatuko dira, gaietan eta ariketetan ikasi dutena errealitatearekin zerikusia duten proiektuetan erabil ditzaten.
- Aplikazio informatikoak erabiliko dira ikasleek bere ordenagailuetan ere ariketa batzuk ebatz ditzaten.

BALIABIDEAK:

Apunteak: Arloaren euskarri nagusia, liburu ezberdinetatik jasotako apuntetan oinarritua dago.

Testu liburuak: Testu liburu bat baino gehiago erabili dira apunteak osatzeko. Horien artean: *Marrazketa Geometrikoa* eta *Geometria Deskribatzailea* barne, *Marrazketa Sistema diedrikoan* (F. Javier Rodríguez de Abajo eta Roberto Galarraga), *Logse Batxilergoa- Marrazketa Teknikoa* (Anaya), *Marrazketa Teknikoa* (Erein) , daude.

Internet: Arbela digitalaren laguntzaz interneten dauden baliabideak (web-orriak, animazioak, bideoak) gaietan sakontzeko erabiliko dira.

Alexia Classroom (moodle): plataforma honetan apunteak web orri gisa zintzilikatuta daude, honek ematen duen aukerak aprobetxatu nahian (geogebra appletak, bideoak, aurkezpen dinamikoak eta abar txertatzea, adibidez).

Programa informatikoak: Erregela eta ohiko tresnak aparte, ordenagailua ere zenbait ariketa egiteko erabiliko dute, Geogebra erabiliz.

Google Meet bitartez konfinatuta dauden ikasleekin komunikatu eta klaseak emango zaizkie, Alexia Classroom ezagutzak transmititzeko ardatz hartuta.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
<u>Helburua:</u> ebaluazioaren helburu nagusia formatiboa da, kurtsoan zehar ariketa desberdinak zuzenduz, ebaluatuz eta azalduz, formazio etengabe batean. Halere, azkeneko ariketak, azterketakoak, akreditatzaileak ere badira. <u>Finkatutako denbora:</u> ebaluazioa prozesuan zehar ematen da, helburu formatibo batean, eta amaieran, akreditatzeko. <u>Ebaluatzeko teknika, tresnak eta erramintak:</u> 1. Ebaluazio bakoitzean azterketa bat egingo da. Bertan selektibitateko ariketak eta ebaluazioan zehar eman diren gaien ariketak jarriko dira. 2. Astero selektibitateko ariketak klasean egin eta mota bakoitzetik 2 kalifikatuko dira. Selektibitatearen ariketen mota bakoitzaren notaren batez bestekoa 6 edo gehiago bada, azterketaren zati hori liberatzen da. 3. Lehenengo ebaluazioan plano aldagetari eta diedrikoaren oinarriari buruz kontrol bat egingo da. Errepikatu behar izango dute gaingitu arte. 4. Astean behin etxeko-lanak bidaliko dira eta nota igotzeko balio izango dute. 5. Talde-lanak eta proiektuak ere kalifikatu egingo dira. <u>Eragileak:</u> neurri handi batean heteroebaluazioa ematen da, baina aurkezpenak ematen direnean coebaluazioa lantzen da, eta ariketen berrikuspenean autoebaluazioa ere ematen da.	• Ebaluazioa gaingitu ez bada, berreskurapena azterketa berriro egitea izango da. ○ Ebaluazioan zehar selektibitateko motaren bat liberatu bada, nota gordeko da eta ez du berreskurapenean egin behar. ○ Etxeko-lanak ez dira gordeko. ○ Talde-lanen eta proiektuen nota gordeko da. ○ Berreskurapena gaingitzeko 5 bat nahikoa izango da. • Nota igotzera aurkezten dena azterketa osoa egin beharko du, ebaluazioan egindako selektibitateko ariketak ez dira kontuan edukiko, eta nota hobetzen badu bakarrik kontatuko dio. • Ohiko deialdian gaingitu gabe dituen ebaluazioak egingo ditu. Ez dira gordeko ebaluazio horietan liberatutako zatiak, dena egin beharko du. Kurtso osoa duenari programazioa egokituko zaio oinarritzko kompetentziak ebaluatzeko. • Ezohiko deialdian gaingitu gabe dituen ebaluazioak egingo ditu. Ez dira gordeko ebaluazio horietan liberatutako zatiak, dena egin beharko du. Kurtso osoa duenari programazioa egokituko zaio oinarritzko kompetentziak ebaluatzeko. Aprobatur gero, azterketaren notari 3 puntu jaitsiko zaizkio (5 bat minimoa izanda), ebaluazioetan zehar atera duenarengandik bereizteko.	1. Ebaluazioaren nota azterketaren nota izango da. Nolanahi ere, notan eragina izango duten aldatzaileak egongo dira, jarraian ikusiko dugun bezala. 2. Selektibitateko motaren bat liberatzen bada, asteroko kontroletan atera duen nota batez bestekoa egiteko kontuan hartuko da. Ikasleak nota hori igotzeko aukera izango du azterketan, eta nota altuena jarriko zaio. 3. Plano aldagetari eta diedrikoaren oinarriari buruz kontrolak azterketaren zati baten balioa izango du, notaren %25. 4. Azterketako nota ez da biribilduko ebaluazioko nota jartzeko, horretarako etxeko-lanak erabiliko dira. Etxeko-lan bakoitzak nota bat izango du (0,1 ondo badago, 0 erdixka eta -0,1 gaizki badago), eta azterketaren notari gehituko zaio. Hau egin eta gero, nota osorik baxuenera biribilduko da. 5. Talde-lanak eta proiektuak egiten direnean, notaren %20 izango dira.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokitzuz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatzuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasun neurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoa barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arte ondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Arkitekturako edo ingeniariatzako elementuak edo multzoak aztertzea, erabilitako egitura geometrikoak eta elementu teknikoak aztertuz, pentsamendu dibergentea sortzailea garatzeko eta haien estimazioa eta kontserbazioa sustatzeko.

1.1. Arkitektura eta ingeniariatza garaikideetan egitura geometrikoek eta elementu teknikoek izan duten bilakaera aztertzea, aurrerabide teknologikoak eta irudikapen- eta modelatze-teknika digitalek arkitekturan eta ingeniariatzaan duten eragina baloratuz.

2. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Problema grafiko-matematikoetan arrazoibide induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzea, geometria lauaren oinarriak aplikatuz eta haiek gauzatzeko zorroztasuna erabiliz, eragiketa matematikoak, erlazioak, eraikuntzak eta transformazioak grafikoki ebazteko.

2.1. Figura lauak eraikitzea, transformazio geometrikoak aplikatuz, irudikapen-sistemetan duten erabilgarritasuna baloratuz eta egikaritzean zorroztasuna erabiliz.

2.2. Ukiztaileak ebaztea, "potentzia" kontzeptuak zehaztasunez egikaritzeko jarrera batekin aplikatuz.

2.3. Kurba konikoak eta haien zuzen ukitzaileak trazatzea, propietateak eta eraikuntza-metodoak aplikatuz eta zehaztasunarekiko interesa agertuz.

3. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Ikuspegi espaziala garatzea, proiektu sinpleetan geometria deskribatzailea erabiliz, marrazketak arkitekturan eta ingeniartzetan duen garrantzia kontuan hartuz, problemak ebazteko eta planoan hiru dimentsioko errealitatea interpretatzeko eta grafikoki birsortzeko.

3.1. Problema geometrikoak eraispen, biraketa eta plano-aldaketen bidez ebaztea, arrazoibideetan zorrotasuna agertuz eta erabilitako metodoei eta lortutako emaitzei buruzko gogoeta eginez.

3.2. Gorputz geometrikoak eta biraketa-gorputzak irudikatzea, sistema diedrikoaren oinarriak aplikatuz eta zehaztasuna eta ongi egindako lana baloratuz.

3.3. Hiru dimentsioko errealitatea irudikatzea solidoak perspektiba axonometrikoan eta konikoan irudikatzearen bidez, prozesuaren zehaztasun grafikoa eta sistema horiek arkitekturan eta ingeniartzan duten erabilera baloratuz.

3.4. Proiektu grafiko sinpleak plano akotatuaren sistemaren bidez garatzea, sistema horri buruzko ezagutza espezifikoa aplikatuz eta egikaritzean zehaztasuna eta garbitasuna agertuz.

3.5. Dauden irudikapen-sistemetan marraztea, ebazpen eta eraikuntza grafikoko prozesuaren argitasuna eta zehaztasuna baloratuz.

4. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Diseinu teknikoak formalizatzea, definitzea eta lantzea, UNE ISO arauak era egokian aplikatuz eta krokisak duen garrantzia baloratuz, arkitektura- eta ingeniartzar-proiektuak grafikoki dokumentatzeko.

4.1. Hainbat eremutako proiektuetarako dokumentazio grafiko egokia lantzea, diseinu teknikoak formalizatuz eta definituz, arauen arabeko krokisak eta planoak erabiliz, eta zehaztasunarekiko interesa erakutsiz.

5. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Elementu, plano eta eskema teknikoak digitalki ikertzea, esperimintatzea eta irudikatzea CAD programa espezifikoa bakarka edo taldean erabiliz, egungo lanbideetan duten erabilera balioetsiz, 2 eta 3 dimentsioko objektuak eta espazioak birtualizatzeke.

5.1. Objektuak eta eraikuntzak irudikatzean euskarri digitala kritikoki, etikoki eta arduraz eta CAD aplikazioen bidez integratzea, tresna horiek marrazketarako eta kolaborazio-lanerako ematen dituzten aukerak baloratuz.

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023/2024
Etapa:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	Fisika	Irakasleak:	Iñigo Jaka Ruiz		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Irakasgaiaren curriculumak oso zabala denez, hainbat unitate didaktikotan banatzea erabaki da, pixkanaka lantzeko, gaiak hobeto ulertzeko eta barneratzeko. Unitate didaktiko bakoitzean gaitasun desberdinak lantzeraz animatzen da, horiek guztiak curriculumak eskatzen duen bezala garatzea lortzeko.

Landutako programazioaren abiapuntua da ikasleak batxilergoko etapan daudela. Izan ere, derrigorrezko etapan eskuratutako hainbat gaitasun, ezagutza eta, noski, portaera egokia izatea suposatzen zaie etapa honetan. Kontzentratzeko gaitasuna eta lan egiteko gaitasuna garatuta dutela suposatzen da. Horregatik, ebaluazio-probak zabalagoak dira eta ikasgelan egiten den lana zorrotzagoa da, ikasle eta pertsona gisa garatzera bideratuak.

Batxilergoa, gainera, unibertsitaterako edo goi-mailako heziketa-ziklo baterako prestatzera bideratuta dago, eta, beraz, garrantzitsua da curriculumean eskatzen diren ikasgaiak ematea. Unibertsitatera iritsi nahi izanez gero, sarbide-proba gainditzeko erronkari egin beharko diote aurre. Baldintza horren ondorioz, batez ere hau bezalako bigarren mailako irakasgai batean, arretaz prestatu behar dira, etorkizuna baldintzatuko duen hori ahalik eta berme handienekin egin ahal izan dezaten. Alde horretatik, aurreko urteetako selektibitate-azterketak egiteak garrantzi handia du, eta, beraz, azterketa horiek gainditzeko gaia eta ezagutza nahikoa emateaz gain, horrelako probetan entrenatuko dira.

Oso garrantzitsua da, halaber, lanerako eta ikasteko ohiturak hartzea, baita etorkizunari begira ere, eta, beraz, etxean egin beharko dituzte lanak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
JAKINTZA OROKORRAK			
0. Ikas-egoera guztietan kontuan izango dena.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1..	1.1, 1.2	A. Zientziaren eta ikerketa zientifikoaren trebetasunak. - Metodologia zientifikoa eta honen oinarrizko ezaugarriak aplikatzeko irizpideak eta jarraibideak galderak planteatzean, problemak ebaztean, lan esperimentalean eta proiektu zientifikoaren ekintzailatzean. - Zientzia-ikaskuntzako inguruneen eta baliabideen erabilera egokia. - Hainbat bitartekotatik abiatuta, informazio zientifikoa interpretatzeko eta ekoizteko formatuak. - Lan esperimentalaren zorrotasunarekin eta zehaztasunarekin, eta hizkuntza zientifikoaren erabilera zuzenarekin lotutako lan zientifikoaren berezko estrategiak, unitate eta tresna matematikoen sistemen erabilera egokia barne. - Fisikaren eta kimikaren mugarri historiko eta egungo garrantzitsuenetan zientzia-kulturaren eta gizon eta emakume zientzialarien zereginaren balorazioa, eta horrek gizartearen aurrerapenean eta hobekuntzan duen isla.
	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4.	2.1, 2.2, 2.3	
	Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3.	3.1, 3.2, 3.3	
	Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4.	4.1, 4.2	
	Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3.	5.1, 5.2, 5.3	
	Konpetentzia espezifikoa 6: STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.	6.1, 6.2	
LEHEN HIRUHILEKOA			
1. Mekanika.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1..	1.1, 1.2	Zinematika - Objektu batek, kanpoko indarrarekin edo gabe, izan ditzakeen mugimendu ezberdinen denboraren arabera aldagai zinematikoak: fisikarekin eta eguneroko ingurunearekin lotutako benetako egoeren ebazpena. - Mugimendu zuzen eta zirkularrean eragiten duten aldagaiak: magnitudeak eta erabilitako unitateak. Ibilbide mota horiek dituzten eguneroko mugimenduak.
	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4.	2.1, 2.2, 2.3	

	Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.	3.1, 3.2, 3.3 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3 6.1, 6.2	- Mugimendu konposatu baten ibilbidearen eta hori deskribatzeko magnitudeen arteko lotura. Estatika eta dinamika - Partikula baten eta solido zurrin baten portaera estatiko edo dinamikoaren aurreikuspena, osaera bektorialetatik abiatuta eta indar pare baten eraginpean. - Partikula baten gainean aplikatutako mekanika bektorialaren eta bere atseden- edo mugimendu-egoeraren arteko erlazioa: fisikaren aplikazio estatiko edo dinamikoak beste eremuetan, adibidez, ingeniartzan edo kirolean. - Dinamikaren legeen interpretazioa, magnitudeen terminoetan, momentu lineala eta bultzada mekanikoa kasu: benetako munduan aplikazioak. Energia - Lan- eta potentzia-kontzeptuak: eguneroko ingurunearen sistema mekanikoen edo elektrikoen energia-kontsumoari eta errendimenduari buruzko hipotesiak egitea. - Sistema sinple baten energia potentziala eta energia zinetikoa: sistema kontserbatzaile eta ez-kontserbatzaileetan energia mekanikoa kontserbatzeko eta mundu errealean objektuen mugimendua eragiten duten kausak aztertzeko aplikazioak.
2. Elkarrekintza grabitatorioa	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1.. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3. Konpetentzia espezifikoa 6:	1.1, 1.2 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3 6.1, 6.2	B. Eremu grabitatorioa. - Kalkulu bektorialaren bidez, masa-sistema batek sortutako eremu grabitatorioaren zehaztapena. Eremuan murgilduta dauden objektuen aldagai zinematikoen eta dinamikoen gaineko eraginak. - Eremu grabitatorio bateko objektu baten momentu angeluarra: kalkulua, indar zentraleko erlazioa eta haren kontserbazioaren aplikazioa mugimenduaren azterketan. - Eremu grabitatorio baten mende dagoen objektu baten energia mekanikoa: berak duen mugimendu mota deduzitzea, posizio, abiadura eta ibilbide mota desberdinen arteko desplazamenduetan dauden energia-balantzeen edo lanaren kalkulua. - Mugimendu planetarioan egiaztatzen diren legeak eta sateliteen eta zeruko gorputzen mugimendura estrapolazioa. - Kosmologiarako eta astrofisikarako sarrera, eremu grabitatorioaren aplikazio gisa: fisikaren inplikazioa objektu astronomikoen eboluzioan, unibertsoaren ezagutza eta ikerketaren eragina esparru horietan, industrian, teknologian, ekonomian eta gizartean.

	STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.		
BIGARREN HIRUHILEKOA			
3. Eremu elektrikoa	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1.. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.	1.1, 1.2 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3 6.1, 6.2	C. Eremu elektromagnetikoa.. - Eremu elektrikoa eta magnetikoa: tratamendu bektoriala, karga elektriko libreen aldagai zinematikoen eta dinamikoen zehaztapena eremu horien aurrean. Efektu horiek dituzten fenomeno naturalak eta aplikazio teknologikoak. - Eremu elektrikoaren intentsitatea karga diskretu eta jarraituen banaketetan: eremu elektrikoaren fluxuaren kalkulua eta interpretazioa. - Karga estatikoen banaketa baten energia: karga libreak potentzial elektriko desberdineko puntuen artean mugitzean aldatzen diren eta konstante irauten duten magnitudeak.
4. Elektromagnetismoa.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1.. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3. Konpetentzia espezifikoa 4:	1.1, 1.2 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3	C. Eremu elektromagnetikoa.. - Eremu elektrikoa eta magnetikoa: tratamendu bektoriala, karga elektriko libreen aldagai zinematikoen eta dinamikoen zehaztapena eremu horien aurrean. Efektu horiek dituzten fenomeno naturalak eta aplikazio teknologikoak. - Hainbat konfigurazio geometrikotan korrante elektrikoa duten hariak sortutako eremu magnetikoak: zuzenak, espirak, solenoideak edo torikoak. Elkarrekintza ingurunean dauden karga elektriko libreekin. - Karga sinpleen, imanen eta korrante elektrikoa duten harien banaketek konfigurazio geometriko desberdinetan sortutako eremu elektriko eta magnetikoko lineak. - Indar elektroeragilearen sorkuntza: motorren, sorgailuen eta transformadoreen funtzionamendua fluxu magnetikoaren aldaketa gertatzen den sistemetatik abiatuta.

	STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.	4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3 6.1, 6.2	
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
5. Uhinak	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1.. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.	1.1, 1.2 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3 6.1, 6.2	D. Bibrazioak eta uhinak... - Oszilazio-higidura: gorputz oszilatzaile baten aldagai zinematikoak eta energia-kontserbazioa sistema horietan. - Uhin-higidura: oszilazio-grafikoak posizioaren eta denboraren arabera, hori deskribatzen duen uhin-ekuazioa eta mugimendu harmoniko sinplearekin duen erlazioa. Uhin-higidura mota desberdinak naturan. - Uhin-fenomenoak: zenbait uhin-fenomeno eta aplikazio agerian uzten dituzten egoera eta testuinguru naturalak. Soinu-uhinak eta horien ezaugarriak. Aldaketak uhinen propietateetan, igorlearen eta hartzailearen desplazamenduaren arabera.
6. Argia eta optika.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1..	1.1, 1.2	D. Bibrazioak eta uhinak... Argiaren natura: eztabaida eta debate historikoak. Argia uhin elektromagnetiko gisa. Espektrorik elektromagnetikoa.

	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.	2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3 6.1, 6.2	• Irudien eraketa errefrakzio-indize desberdineko bitarteko eta objektuetan. Sistema optikoak: lente meheak, ispilu lauak eta kurbatuak eta horien aplikazioak.
7. Fisika modernoa	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII4, EK1.. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM5, KPSII2, HK4. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE2, STEM1, STEM4, KD3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, STEM5, KD1, KD3, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, KPSII3.2, HK4, EK3.	1.1, 1.2 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3 4.1, 4.2 5.1, 5.2, 5.3	E. Fisika erlatibista, kuantikoa, nuklearra eta partikulena... • Erlatibitate espazialaren oinarriko printzipioak eta ondorioak: luzeraren uzkuradura, denboraren dilatazioa, energia eta masa erlatibistak. • Uhin-korpuskulu dualtasuna eta kuantizazioa: De Broglie-ren hipotesia eta efektu fotoelektrikoa. Ziurgabetasun-printzipioa, denboran eta energian oinarrituta formulatua. • Partikulen fisikaren eredu estandarra. Funtsezko partikulen sailkapenak. Funtsezko elkarrekintzak, partikulak trukatzeko prozesu gisa (bosoia). Partikulen azeleragailuak. • Nukleo atomikoak eta isotopoen egonkortasuna. Erradioaktibitate naturala eta beste prozesu nuklear batzuk. Aplikazioak ingeniartzaren, teknologiaren eta osasunaren arloetan.

	Konpetentzia espezifikoa 6: STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK1, EK1, KAKK1.	6.1, 6.2	
--	---	----------	--

Erabaki metodologikoak

Erabiltzen den metodologiak, ikasleen autonomia sustatu beharko du. Horretarako funtsezkoak dira ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, Fisikaren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean gelako-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

- Gai batzuetan ikasleen ikerketa bultzatuko da, aurreko ezagutzetan oinarrituz gai berrien prozedurak aurki ditzaten. Laborategian edo klasean esperimendu txiki batzuk egingo dira, gaiak ikuspegi esperimental batetik aurrera egiteko.
- Irakasleak gaiak azalduko ditu, ikasle guztiak uler ditzaten.
- Irakaslea gaiak deskribatzen diren fenomenoaren eragina eguneroko bizitzan azaltzen saiatuko da.
- Gaiak laburpenak eta eskemak bultzatuko dira ikasleek edukiak bere garrantziaren arabera sailkatzen ikas dezaten.
- Ikasleek zenbait ariketa egingo dituzte gaiaren zehaztasunak ulertzeko eta barneratzeko. Klasean denbora izango dute ariketak egiteko eta beste ikaskide batzuekin ebazteko modua partekatu ahal izango dute. Hauetako zenbait ariketa irakasleak klasearen aurrean zuzenduko ditu.
- Aplikazio informatikoak, web orriak, bideoak, eta abar erabiliko dira ikasleek gaia hobeto ulertzeko eta etxetik ere landu ahal izateko.

BALIABIDEAK:

Apunteak: Irakasleak emandako apunteak eta ariketen zerrenda.

Internet: bertan dauden bideoak eta animazioak gaia azaltzeko erabiliko dira.

Alexia Classroom (moodle): apunteak eta ariketak ebatzita zintzilikatuko dira. Gaiak orri moduan antolatutako dira, ematen dituen aukerak aprobetxatzeko: bideo interesgarriak erakutsi, fenomeno fisikoen animazioak eta abar. Audioak ere (podcast) zintzilikatzen dira gaiaren kontzeptuak hobeto ulertzeko eta sakontzeko.

Google Meet bitartez konfinatuta dauden ikasleekin komunikatu eta klaseak emango zaizkie, Alexia Classroom ezagutzak transmititzeko ardatz hartuta.

Laborategian eta klasean egindako gai desberdineko esperimenduak eta esperientziak.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
<u>Helburua:</u> ebaluazioaren helburu nagusia formatiboa da, kurtsoan zehar ariketa desberdinak zuzenduz, ebaluatuz eta azalduz, formazio etengabe batean. Halere, azkeneko ariketak, azterketakoak, akreditatzaileak ere badira. <u>Finkatutako denbora:</u> ebaluazioa prozesuan zehar ematen da, helburu formatibo batean, eta amaieran, akreditatzeko. <u>Ebaluatzeko teknika, tresnak eta erramintak:</u> Ebaluazioetan bi azterketa egongo dira: 1. Ebaluazioko azken egunetan gai teorikoen azterketa izango dute, 4 gai 1. ebaluazioan, 6 gai 2. ebaluazioan eta 8 gai 3. ebaluazioan. Azterketa momentuan dado batekin erabakiko da gaia, 3. ebaluazioan 2 aldiz botako da dadoa, eta ikasleek bietatik nahi duten gaia jorratuko dute. ➤ Azterketa teorikoan kontuan izango dira eta baloratu ere: azalpenen argitasuna eta koherentzia, kontzeptuen zehaztasuna eta azterketaren aurkezpen egokia (txukuntasuna, garbitasuna). 2. Ebaluazioaren azterketa praktikoa izango da, eman diren gaien ariketak jarriko dira. <u>Eragileak:</u> neurri handi batean heteroebaluazioa ematen da, baina ariketen berrikuspenean autoebaluazioa ere ematen da.	• Ebaluazioa gainditu ez bada, berreskurapena azterketa berriro egitea izango da. - o Azterketa teorikoa gainditu bada, nota berreskurapenerako gordeko zaio. Azterketa praktikoa beti egin beharko du. - o Berreskurapena gainditzeko 5 bat nahikoa izango da. 5 bat baino gehiago bada, biribiltzeko momentuan puntu bat jaitsiko da, bere garaian ateratzen duena eta errekupeazioan ateratzen duena bereizteko. • Nota igotzera aurkezten dena azterketa osoa egin beharko du, teorikoa eta praktikoa. • Azterketa teorikoa behin gaindituz gero, nota gordeko da hurrengo deialditarako. • Ohiko deialdian aprobatur gero, azterketaren notari 2 puntu jaitsiko zaizkio (5 bat minimoa izanda), ebaluazioetan zehar atera duenarengandik bereizteko. • Ezohiko deialdian aprobatur gero, azterketaren notari 3 puntu jaitsiko zaizkio (5 bat minimoa izanda), ebaluazioetan zehar atera duenarengandik bereizteko.	1. Azterketa teorikoaren balioa notaren %25 izango da. 2. Azterketa praktikokoaren balioa notaren %75 izango da.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritzia argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilereko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimendazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzeko eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiaturik, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jotzen duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatutako lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK4: Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasun harremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arte ondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzeko du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Prozesu fisiko garrantzitsuenak arautzen dituzten teoriak, printzipioak eta legeak erabiltzea, euren oinarri esperimentalak eta problemak ebaztean garapen matematikoa kontuan hartuz, fisika teknologiararen, ekonomiaren, gizartearen eta ingurumen-jasangarritasunaren garapenean inplikaturako zientzia garrantzitsutzat hartzeko.

1.1. Fisikak zientziaren, teknologiararen, ekonomiaren, gizartearen eta ingurumen-jasangarritasunaren garapenean duen garrantzia ezagutzea, esparru horiei buruzko oinarri zientifikoak behar bezala erabiliz.

1.2. Problema modu esperimentalean eta analitikoan ebaztea, fisikaren printzipioak, legeak eta teoriak erabiliz.

2. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Fisikaren eredu, teoria eta lege onartuak sistema naturalen azterketa-oinarri gisa hartzea, haien eboluzioa aurreikusiz, gizarteak teknologia-, industria- eta biosanitario-arloan eskatzen dituen aplikazio praktikoekin erlazonatutako eguneroko problemei soluzio orokorrak emateko.

2.1. Sistema naturalen eboluzioa aztertzea eta ulertzea, fisikaren ereduak, legeak eta teoriak erabiliz.

2.2. Problema orokorretarako soluzioak ekartzea, egoera partikularrak eta horien mende dauden aldagaiak aztertuz.

2.3. Teknologia-, industria- eta biosanitario-alorretan gizartearentzat baliagarriak diren aplikazio praktikoak eta produktuak ezagutzea, fisikaren ereduak, legeak eta teoriak oinarri hartuta haiek aztertuz.

3. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Fisikaren hizkuntza erabiltzea bere printzipio, magnitude, unitate, ekuazio eta abarren formulazio matematikoaz baliatuz, komunitate zientifikoen arteko komunikazio egokia ezartzeko, eta ikerketarako funtsezko tresna bat gisa.

3.1. Printzipio, lege eta teoria zientifikoak aplikatzea inguruneko prozesu fisikoen azterketa kritikoan, hala nola komunikabide desberdinetan behatutakoak eta argitaratutakoak, horien sorburuak aztertuz, ulertuz eta azalduz.

3.2. Aldagai fisikoen unitateak zorrotz erabiltzea unitate-sistema desberdinetan, euren notazioa eta baliokidetasunak behar bezala erabiliz, eta aldagai fisikoak erlazonatzen dituzten grafikoak behar bezala lantzea eta interpretatzea, komunitate zientifiko osoarekin komunikazio eraginkorra ahalbidetuz.

3.3. Ariketak eta problemak ebaztean, emaitzak behar bezala adieraztea, lortutako irtenbideak argudiatuz, bai egoera errealean bidez, bai egoera idealean bidez.

4. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Banakako eta taldeko lanean, modu autonomoan, eraginkorrean, kritikoan eta arduratsuan erabiltzea baliabideak hainbat formatutan, informazio- eta komunikazio-plataforma digitalak, sormena sustatzeko, zientzia- eta dibulgazio-materialak ekoiztuz eta elkartrukatzuz, eta fisika gizarteari hurbiltzea errazteko, jakintza-eremu irisgarri gisa.

4.1. Ikaskuntza-inguruneko beste kide batzuekin zientzia- eta dibulgazio-materialak kontsultatzea, lantzea eta trukatea hainbat formatutan, plataforma digitalak modu autonomoan eta efizientean erabiliz.

4.2. Komunikabide digitalak eta tradizionalak modu kritikoan, etikoan eta arduratsuan erabiltzea, banakako eta taldeko lanaren bidez ikaskuntza aberasteko modu gisa.

5. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Fisikaren berezko lan- eta ikerketa-teknikak aplikatzea, baita esperimentazioa, arrazoiketa logiko-matematikoa eta lankidetzaren ere, problemak ebartziz eta erlazioetatutako egoerak interpretatuz, balio etiko eta jasangarrietan oinarritutako gizartean fisikak duen zeregina balioesteko.

5.1. Aldagai fisikoen arteko erlazioak lortzea, datu esperimentalak neurtuz eta tratatuz, erroreak zehaztuz eta irudikapen grafikoko sistemak erabiliz.

5.2. Prozesu fisiko jakin batzuk —errealak edo birtualak izan daitezke— laborategietan erreproduzitzea, haiek baldintzatzen dituzten aldagaiak aldatuz, inplikatur dauden printzipio, lege edo teoriak kontuan hartuz, dagokion txostena formatu egokiarekin sortuz eta argudioak, ondorioak, datu-etaulak, grafikak eta erreferentzia bibliografikoak barne hartuz.

5.3. Fisika baloratzea, bere aurrerapenen inguruan eta, etikaren eta jasangarritasunaren ikuspegitik, gizartean duen inplikazioaren inguruan modu arrazoituan eztabaidatuz.

6. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Fisikaren diziplina anitzeko izaera aitortzea eta aztertzea, haren ibilbide historiko garrantzitsua eta ezagutza zientifikoak aurrera egiteko egindako ekarpenak etengabeko eboluzioan eta berrikuntzan oinarritutako prozesutzat hartuz, beste diziplina zientifiko batzuekin ezagutza- eta erlazio-oinarriak ezartzeko.

6.1. Zientzia-diziplina guztietan gaur egun onartuta dauden legeak eta teoriak formulatzen lagundu duten fisikarekin erlazioetatutako aurrerapen zientifiko nagusiak identifikatzea, hala nola zientziaren metodologiak, horien etengabeko eboluzioa eta unibertsaltasuna ulertzeko faseak.

6.2. Zientziaren diziplina anitzeko izaera eta diziplina batzuek besteei egiten dizkieten ekarpenak onartzea, fisikaren, kimikaren, biologiaren, geologiaren edo matematikaren arteko erlazioak ezarriz.

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	Adierazpen Teknika Grafiko Plastikoak	Irakasleak:	Araitz Olaiz Leibar		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Adierazpen-beharrak, materialak, tresnak eta prozedurak eboluzionatu egiten dira denborarekin, eta ondare tekniko-artistiko bat osatzen dute. Ondare hori ezagutzea helburua izango da jakintzagai honetan, obra artistikoak aztertu edo ekoizteko prest dagoen edozein pertsonaren baliabideak aberasteko.

Jakintzagaiaren bidez, ikasleek tradizioz pintura, grabatu eta estanzazio gisa sailkatutako teknikei buruzko ezagutzak bereganatuko dituzte. Era berean, sailkapen horretatik kanpo dauden teknika alternatibo eta berritzaileenetara hurbilduko dira.

Teknika grafiko-plastikoa praktikatzek ikusizko komunikazioaren materialtasuna ahal-bidetzen dute, eta hizkuntza propioak ikertzea eta bilatzea errazten dute, nolabaiteko konplexutasuna duten sormen-proiektuei ekiteko, bai banaka, bai modu kolaboratiboan, betiere ikuspegi inklusibotik —bertan materialen erabilerrari buruzko ezagutzak eta iraunkortasuna kontuan hartuz, bai erabileran, bai arte-ekoizpenak sor ditzakeen hondakinen kudeaketan.

Jakintzagai honetan 5 konpetentzia espezifiko finkatuko dira, Kontzientzia eta Adierazpen Kulturaletarako konpetentziaren 6 osagaien inguruan artikulatzen direnak: kultura-harrera eta -nortasuna, ikerketa eta analisisa, autoadierazpena, bizi-esperientzia, arte- eta kultura-ekoizpena, plangintza eta antolamendua.

Era berean, ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak barne hartzen dituzten ebaluazio-irizpide batzuk formulatu dira:

- Ondare artistiko-plastikoaren inguruan sentsibilizatzea eta hura errespetatzea.
- Ekoizpen artistiko grafiko-plastikoak ulertzea eta interpretatzea.
- Baliabide materialak eta prozedurazkoak hautatzea.
- Obra grafiko-plastikoak sortzea, ideiak, sentimenduak edo emozioak komunikatzeko.

Konpetentzia espezifiko horiek eskuratzeko aktibatu beharko diren jakintzagaiari buruzko oinarritzko jakintzak bost multzotan antolatzen dira: Alderdi orokorrak; Pintura-teknikak; Grabatzeko eta estanpatzeko teknikak; Teknika mistoak eta alternatiboak; Proiektu grafiko-plastikoak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoera	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio irizpideak	Oinarritzko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1. Teknika grafiko-plastikoen adierazpenerako aukerak frogatu eta artistaren bilduma osatuko dugu.	<u>Konpetentzia espezifikoak:</u> <u>1 eta 2</u> HKK3, STEM2, KD1, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII2, HK1, HK2, HK4, KAKK1, KAKK2, KAKK 3.1, KAKK 3.2, KAKK 4.1, KAKK 4.2, EK3.	1.1 /1.2 /1.3 /2.1 /2.2	A. Alderdi orokorrak: -Hizkuntza grafiko-plastikoa: forma, kolorea, testura eta konposizioa. -Teknika grafiko-plastikoei lotutako euskarriak, tresnak, pigmentuak, aglutinatzaileak eta disolbatzaileak. -Material artistikoen segurtasuna, toxikotasuna eta ingurumen-inpaktua. B. Pintura-teknikak: -Ur-teknikak: akuarela, tenpera eta akrilikoa. -Teknika solidoak, olioizkoak eta mistoak: Arrautza-tenplea. Enkaustadurak. Pastelak. Akrilikoak. Pintura biodegradagarriak. C. Grabatzeko eta estanpatzeko teknikak: -Terminologia espezifikoa. -Monoinprimaketa eta erreprodukzio anizkoitza. -Erliebezko estanpazioa: Xilografia. Linoleoa. -Hutsunedun estanpazioa: Kalkografia. Teknika zuzenak eta zeharkakoak. -Estanpazio laua: Metodo planografikoa. Litografia. Metodo permeografikoa. Serigrafia.

BIGARREN HIRUHILEKOA			
2. Sormen prozesuetan barneratuko gara aurkezten zaizkigun erronka anitzei erantzuteko.	<u>Konpetentzia espezifikokoak:</u> 4 eta 5 STEM3, KPSII1.1, KPSII 1.2, KPSII3.1, KPSII 3.2, EK2, EK3, KAKK1, KAKK2, KAKK 3, KAKK 3.2, KAKK 4.1, HK4.	4.1 /4.2 /4.3 /5.1 / 5.2	A. Alderdi orokorrak: -Genero-ikuspegia, kulturarteko ikuspegia eta ikuspegi inklusiboa ekoizpen grafiko-plastikoetan. -Produktu kulturalak eta artistikoak ikertzeko, aztertze, interpretatzeko eta kritikoki baloratzeko estrategiak. -Jabetza intelektualaren aurrean jarrera etikoa. Erabilera arduratsuak. D. Teknika mistoak eta alternatiboak: -Adierazpen grafiko-plastikoko beste teknika, material eta prozedura batzuk. -Irudi digitala. Arte digitala. Metodo elektronikoa. Copy Art.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
3. Bakarkako zein taldeakako proiektu artistikoak planifikatu, burutu eta plazaratuko ditugu.	<u>Konpetentzia espezifikoa:</u> 3 STEM3, KPSII 3.2, KPSII 4, EK2, KAKK 4.2.	3.1 /3.2	E. Proiektu grafiko-plastikoak: -Proiektu-metodologia. -Proiektu grafiko-plastikoak planifikatzeko eta garatzeko estrategiak. Lan-taldeen antolamendua. -Pintura-lan bat egiteko prozesua. -Autonomia eta zorroztasuna lanak egitean eta/edo egikaritzean. -Proiektu grafiko-plastikoen erakusketa eta hedapena. -Proiektu grafikoaren faseak eta emaitzak ebaluatzeko estrategiak. Errorea hobetzeko eta ikasteko aukera gisa.

*Dokumentu honen bukaeran daude konpetentzien eta ebaluazio irizpideen azalpenak osorik

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

JAKINTZAGAIEN ANTOLAKETA

Oinarrizko jakintzak konpetentzia espezifiko hauetan biltzen dira:

1. Obra grafiko-plastikoak aztertzea, sormena bultzatuko duen eta ondarearekiko jarrera positiboa sustatuko duen erreferentziazko esparru pertsonal bat eratzeko.
2. Hizkuntza grafiko-plastikoaren berezko elementuak eta prozedurak erabiltzea, adierazteko gaitasun autonomoa eta pertsonala garatzeko.
3. Obra grafiko-plastikoak banaka eta taldeka egiteko prozesua planifikatzea, baita proposamen jakin bati egokitzeko ahalmena frogatzea ere.
4. Banakako eta kolaborazioko proiektu grafiko-plastikoak garatzea, helburu jakin batzuei modu efikaz, jasangarri eta sortzailean erantzuteko.
5. Norberaren eta besteen produktu grafiko-plastikoak ebaluatzea, garapen pertsonala eta profesionala bultzatuko duen jarrera kritikoa eta arduratsua sustatzeko.

JARDUERA MOTAK

Hasierako fasean:

- Egoera erreal bat edo simulatuetan arazo-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko.
- helburuak hitzez esplizitatzea.

Garapen fasean:

- Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak.
- Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak.

Aplikazio eta komunikazio fasean:

- Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
- Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
- Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gaingintzeko ekintzak.

BALIABIDEAK

- Ikasturteko helburu, proiektu eta ariketa ugarien bisualizazioa eta azalpenak Alexia Classroom ikasgela birtualean aurkitu ahal izango ditu ikasleak. Ikastolako saioetan ere bertatik bideratuko dira eduki eta jarduera guztiak.
- Adierazpen Teknika grafiko plastikoak frogatzeko, Arte Ederretako materialak, euskarriak eta tresnak eskuratuko ditu ikastetxeak.
- Irudigintza eta Argazkigintza digitalerako Gimp programa eta Pixlr edo Pixl pic bezalako aplikazioak erabiliko dira. Stop Motion Studio aplikazioa animazioetarako eta publikazio, enkoadernaketa eta autoediziorako errekurtsoak (DIY), besteak beste.
- Pandemia egoeran ere Classrooma izango da iparrorratza eta komunikazioa, email bidez, Alexiako jakinarazpenen bidez eta Meet bidezko streaming saioen bitartez bermatuko da.

TALDEKATZEAK

- Bakarka, talde txikietan eta kolektiboki jardungo dugu.

ESPAZIO-DENBORAREN ANTOLAKETA

- Ikasgela, IKT gela eta ikastetxeko zenbait espazio ezberdin erabiliko dugu.
- Astean lau saio dira. Hiruhilekorako antolatutako edukiak lantzeko, hasiera faseei ekingo zaie unitate multzo bakoitzean eta jarraian kontzeptuzko edukiak landuko dira. Ondoren, prozedurak landu eta frogatuko dira aplikazio-ariketa ugarietan.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

EDUKIEN AZALPENAK: teknika, material eta prozedurei buruzkoak.
ARIKETEN LANKETA GIDATUA ETA PRAKTIKOA saioetan.
PROIEKTUEN jarraipena.

IKASLEEN EGINKIZUNA

EDUKIEN INTEGRAZIOAN, ARIKETEN LANKETAN ETA SORKUNTZA-PROZESUAN URRATSAK EMATEA izango dira ikaslearen lanik funtsezkoenak.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. Saioen bidez garatutako prozesu oso da ebaluaketarako finkatutako denbora. Gakoak hauek izango dira: • Edukiak praktikan integratzea. • Euskarri eta material ezberdinak frogatzea ariketa ugarietan. • Iradokizunak aintzat hartzea eta libreki apunteak gehitzea. Ekarpen pertsonala eta talde-dinamikaren partaide izatea baloratuko da. • Lan pertsonalak garaiz eta egoki aurkeztea. • Talde-jardueraren ardura hartzea, dinamizatzea eta lortutako emaitzak baloratzea. • Proiektu kolektiboek dituzten faseak errespetatzea. Gehienez irakasleak ebaluatzen du baina gainerako heteroebaluazioak ere egon daitezke eta elkar ko-ebaluatzeko ariketak ere bai.	Ebaluazioaren ondorioak Ebaluazio oro errekonferentzia aldia izango da gaitasun gabekoa berreskuratzeko.	Kalifikazio-irizpideak • %20 jarrerazkoak • %30 jakintzagaiak • %50 konpetentziazkoak EBALUAZIOKO NOTA: EBALUAZIOA GAITASUNTZEKO ATAL GUZTIAK GAITASUNTZE BEHARRA DAGO NAHITAEZ, ONDOREN BAKARRIK EGINGO DA BATEZ BESTEKOA. JUSTIFIKATU GABEKO HITSUNEAK JARRERA DESEGOKIA DIRA ETA KALIFIKAZIOAN ERAGINA DUTE (Hitsuneak 3 = Jarrera kalifikazioa 0) AZKEN NOTA HIRU EBALUAZIOEN BATAZ BESTEKOA IZANGO DA. NOTA IGOTZEKO AUKERA IKASTURTE BUKAERAKO OHIKO DEIALDIAN SOILIK IZANGO DA, AZTERKETA BIDEZ.
---	---	---

*

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
1. Obra grafiko-plastikoak aztertzea, haien alderdi formalak baloratuz, haiek gauzatzeko eta kontser-batzeko erabilitako teknikak, materialak eta prozedurak alderatuz, eta ingurumenean izan dezaketen eraginari buruz hausnartuz, sormena bultzatuko duen eta ondarearekiko jarrera positiboa —iraunkortasunarekin konprometituta egotearekin batera— sustatuko duen erreferentziazko esparru pertsonal bat eratzeke.	1.1 Mota eta garai desberdinetako obra grafiko-plastikoak aztertzea, erabilitako materialak, teknikak eta prozedurak identifikatuz, euren adierazpen-efektuak baloratuz eta alderdi formalen azterketatik abiatuta balio estetikoaren judizioak txertatuz. 1.2 Ekoizpen grafiko-plastikoetan erabiltzen diren elementuak, teknikak eta prozedurak alderatzea, ezberdintasunak eta alderdi komunak identifikatuz eta horien arteko erlazioak ezarrit.

	1.3 Zenbait une historikotan sorkuntza grafiko-plastikoan erabilitako prozeduren eta materialen iraunkortasuna eta ingurumen-inpaktua kritikoki baloratzea, ingurumena errespetatzen duten alternatibak proposatuz.
2. Hizkuntza grafiko-plastikoaren berezko elementuak eta prozedurak erabiltzea, ezagutza teknika erakutsiz, eta sormenez eta modu berritzailean esperimendatuz bere aukerekin eta konbinazioekin, adierazteko gaitasun autonomoa eta pertsonala garatzeko eta helburu jakin batzuei erantzuteko.	2.1 Baliabide grafiko-plastiko egokiak sormenez hautatzea, adierazpen-egoera edo eskatutako jardueraren asmoa kontuan hartuz. 2.2 Adierazpen- eta komunikazio-beharrak ebaztean, adierazpen grafiko-plastikoaren teknika, material eta prozedurak sormenez eta autonomiaz erabiltzea, egikaritzean eta azken produktuaren iraunkortasunean zorrotasuna azpimarratuz.
3. Obra grafiko-plastikoak banaka eta taldeka egiteko prozesua planifikatzea, teknika, material eta prozedurek eskaintzen dituzten aukerak baloratuz, baita proposamen jakin bati egokitzeko ahalmena ere, kultura- edo arte-ekoizpenarekin lotutako edozein jarduerari eraginkortasunez eta sormenez erantzuteko.	3.1. Askotariko lan grafiko-plastikoak, banakakoak edo taldekoak, egiteko prozesua planifikatzea, egikaritze-faseak ezarriz eta komunikazio- edo sormen-asmoen arabera egokienak diren teknika, material, prozedura eta hizkuntzen aukeraketa argudiatuz. 3.2 Kolaborazio-proposamenetan, faseen eta lan-taldeen antolamendua behar bezala planifikatzea, kasu bakoitzean eskatzen diren trebetasunak identifikatuz eta zereginak irizpidearekin banatuz eta onartuz.
4. Banakako eta kolaborazioko proiektu grafiko-plastikoak garatzea, hainbat material, teknika eta prozedura trebetasunez erabiliz, sormen-prozesua integratzeko eta jarduteko helburu jakin batzuei modu efikaz, jasangarri eta sortzailean erantzuteko.	4.1 Ideiak, iritziak eta sentimenduak adieraztea, arrazoi edo planteamendu desberdinei buruzko ekoizpen grafiko-plastiko indibidualak eta kolaboratiboak sortuz, eta prozedura desberdinak kaudimenez eta kontrol tekniko aplikatuz. 4.2 Produkzio grafiko-plastiko kolektiboen garapenean modu koordinatuan eta kolaboratiboan jardutea, taldeko kideen artean iritzi desberdinak daudenean jarrera errespetuzkoa, sortzailea eta bateratzailea erakutsiz. 4.3 Konposizio grafiko-plastiko indibidualak edo kolaboratiboak egitea, ahal denean material birziklatuen erabilera integratuz eta inklusio- eta iraunkortasun-irizpideak aplikatuz.
5. Norberaren eta besteen produktu grafiko-plastikoak ebaluatzea, gizartean eta kulturen izan dezaketen eragina baloratuz, adierazpen grafiko-plastikoaren eremuan garapen pertsonala eta profesionala bultzatuko duen jarrera kritikoa eta arduratsua sustatzeko.	5.1 Produktu grafiko-plastikoak ebaluatzea, erabilitako hizkuntzak, teknikak, materialak eta prozedurak aurreikusitako asmora zenbateraino egokitzen diren argudiatuz —berariazko terminologiarekin—, eta gauzatzearen zorrotasuna eta kalitatea baloratuz, baita iraunkortasunarekin eta jabetza intelektualarekin lotutako alderdiak ere. 5.2 Adierazpen grafiko-plastikoko teknikak ezagutzearen ondorioz sortzen diren garapen pertsonalerako eta profesionalerako aukerak identifikatzea eta baloratzea.

I ERANSKINA: Deskriptoreen azalpenak.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, famili hizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiaturaz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta teknikoen elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoen gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze laguntza helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteei eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kultura ondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jardura guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

BIOLOGIA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	BIOLOGIA	Irakasleak:	Ane Zubizarreta		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Biologiaren jakintzak hainbat testuingurutan erabiltzea da helburuetako bat, eta eguneroko egoeretan aztertzea zientzia horrek zer harreman duen teknologiarekin, gizartearekin eta ingurumenarekin, gizakiak dituen arazo lokalei eta globalei buruzko erabakietan herritar gisa parte hartzeko, bizitza pertsonala eta soziala hobetzen laguntzeko.

Garrantzitsua da problemak identifikatzea, planteatzea eta konpontzea, ikerketa txikiak egitea –bakarka edo taldeka–, gero eta autonomia gehiagorekin erabiltzea zientzien estrategiak, eta lan zientifikoa saiakuntzaren eta sormenaren bidez egiten dela ohartzea, modu kritikoan eta testuinguruaren barruan ekin ahal izateko interes zientifikoa edo soziala duten eguneroko egoerei.

Informazio zientifikoa bilatzea, interpretatzea eta adieraztea terminologia egokia eta hainbat euskarri eta baliabide erabiliz, modu zehatzean, arrazoituan eta kritikoan komunikatu ahal izateko Biologiarekin lotutako gai zientifiko, teknologiko eta sozialei buruz.

Azkenik, biologia bizia dela eta etengabe eraikiz doala ohartzea, hipotesi eta teoria kontrajarriak aztertzea eta konparatzea, bai eta debate zientifikoek giza jakintzari egindako ekarpenak balioestea ere, era horretan pentsamendu kritikoa garatzeko, zientziak pertsonen prestakuntza integralerako balio duela konturatzeko, eta gizartean eta ingurumenean dituen ondorioak balioesteko.

Aurreko helburuak lortzeko, Biologiako konpetentzia espezifikoak landuko dira, funtsezko konpetentzietan oinarrituz, eta honako jakintzagai multzoak landuz: Biomolekulak, genetika molekularra, biologia zelularra, metabolismoa, ingeniariak genetikoak eta bioteknologia eta immunologia.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Biomolekulak ezagutu eta bizidunetan duten funtzioa identifikatu (A blokea)	Konpetentzia espezifikoa 3 HKK2, KE1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KPSII 5, HK3 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 6 HKK1, HKK2, KE1, STEM1, STEM2, KPSII 4 eta HK4.	3.1.; 3.2.; 6.1.; 6.2.	-Bioelementuak, ezaugarri orokorrak eta izaki bizidunentzako garrantzia. -Biomolekula organikoak eta inorganikoak: ezaugarri orokorrak eta desberdintasunak. -Ura eta gatz mineralak: euren ezaugarri kimikoen eta funtzio biologikoen arteko erlazioa. -Monosakaridoak: ezaugarri kimikoak, forma linealak eta ziklikoak, isomeriak, loturak eta funtzioak. -Disakaridoak eta polisakaridoak: garrantzi biologiko handiena dutenen adibideak. -Lipido saponifikagarriak eta ez-saponifikagarriak: ezaugarri kimikoak, motak, desberdintasunak eta funtzio biologikoak. -Proteinak: ezaugarri kimikoak, egitura, funtzio biologikoa, paper biokatalizatzailea. -Bitaminak eta gatzak: funtzio biologikoa kofaktore entzimatikoko gisa eta haiek dietan sartzearen garrantzia. -Azido nukleikoak: motak, ezaugarri kimikoak, egitura eta funtzio biologikoa.
Genetika molekularra eta bizitzaren transmisioa identifikatu eta biomolekulen jakintzarekin lotu (B blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII 4. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII 4, EK3 eta KAKK4 Konpetentzia espezifikoa 3: HKK2, KE1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KPSII 5, HK3 eta EK1.	1.1; 1.2; 2.1.;2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.	-DNAren erreplikazio-mekanismoa: eredu prokariotoa. -Adierazpen genikoaren etapak: eredu prokariotoa. Kode genetikoak: ezaugarriak eta problemen ebazpena.

BIGARREN HIRUHILEKOA

Genetika molekularra eta sor ditzazken arazoak (B blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII 4. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII 4, EK3 eta KAKK4 Konpetentzia espezifikoa 3: HKK2, KE1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KPSII 5, HK3 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 4: HKK1, HKK2, STEM1, STEM2, KD1, KD5, KPSII1.1, KPSII5 eta EK3.	1.1; 1.2; 2.1.;2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2., 4.1.; 4.2.;	-Mutazioak: DNAren erreplikazioarekin, eboluzioarekin eta biodibertsitatearekin duten lotura. -Adierazpen genikoaren erregulazioa: zelulen bereizketan duen garrantzia. -Genoma prokariotoak eta eukariotoak: ezaugarri orokorrak eta desberdintasunak.
Biologia zelularra, zelularen ezagutza, organuluaren identifikazioa eta honen bizirapena (C blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII 4. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII 4, EK3 eta KAKK4 Konpetentzia espezifikoa 5: HKK3, STEM2, STEM5, STEM6, KD4, KPSII2, HK4 eta EK1	1.1; 1.2; 2.1.;2.2.; 2.3.; 5.1.; 5.2.;	-Teoria zelularra: inplikazio biologikoak. -Mikroskopia optikoa eta elektronikoa: irudiak, bereizmena eta laginak prestatzeko teknikak. -Mintz plasmaticoa: ultraegitura eta propietateak. -Prozesu osmotikoa: animalia-zelularen, landare-zelularen eta zelula prokariotoaren gaineko eragina. -Mintz plasmaticoaren bidezko garraioa: mekanismoak (difusio sinplea eta erraztua, garraio aktiboa, endozitosia eta exozitosia) eta horietako bakoitzarekin garraiatutako molekula motak. -Organulu zelular eukariotoak eta prokariotoak: oinarritzko funtzioak. -Ziklo zelularra: faseak eta erregulazio-mekanismoak. -Mitosis eta meiosis: faseak eta funtzio biologikoa. -Minbizia: mutazioekin eta ziklo zelularraren alterazioarekin lotura. Azken ikerketak.

Ingeniaritza genetikoaren eta bioteknologiaren gaur egungo zientzia (E blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII 4. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII 4, EK3 eta KAKK4 Konpetentzia espezifikoa 3: HKK2, KE1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KPSII 5, HK3 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 5: HKK3, STEM2, STEM5, STEM6, KD4, KPSII2, HK4 eta EK1 Konpetentzia espezifikoa 6: HKK1, HKK2, KE1, STEM1, STEM2, KPSII 4 eta HK4	1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2. 5.1.; 5.2.; 6.1.; 6.2.	-Transgenearen kontzeptua. Edizio genetikoaren eta transgenesiararen arteko aldeak. -Ingeniaritza genetikoaren teknikak eta horien aplikazioak: PCR, murrizketa-entzimak, klonazio molekularra, CRISPR-CAS9, etab. -Bioteknologiaren garrantzia eta ondorioak: aplikazioak osasunean, nekazaritzan, ingurumenean, material berrietan, elikagaien industrian, etab. Mikroorganismoen zeregin azpimarragarria.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Metabolismoa. Bizidunen erreakzio multzoa bizitzeko (D blokea)	Konpetentzia espezifikoa 5: HKK3, STEM2, STEM5, STEM6, KD4, KPSII2, HK4 eta EK1 Konpetentzia espezifikoa 6: HKK1, HKK2, KE1, STEM1, STEM2, KPSII 4 eta HK4	5.1.; 5.2.; 6.1.; 6.2.	-Metabolismoaren kontzeptua. -Anabolismoaren eta katabolismoaren kontzeptuak: desberdintasunak. -Arnasketa zelular anaerobikoan (glukolisia eta hartzidura) eta aerobikoan (gantz-azidoen β-oxidazioa, -Krebs zikloa, elektroien garraio-katea eta fosforilazio oxidatiboa) inplikaturako prozesuak. -Metabolismo aerobikoa eta anaerobikoa: hauen errendimendu energetikoen kalkulua konparatiboa. -Anabolismo heterotrofoaren (aminoazidoen, proteinen eta gantz-azidoen sintesia) eta autotrofoaren (fotosintesia eta kimiosintesia) bidezidor nagusiak: garrantzi biologikoa

Inmunitate sistemaren funtzionamenduaren ulermena gaixotasunen aurrean. (F blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII 4 Konpetentzia espezifikoa 2: HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII 4, EK3 eta KAKK4 Konpetentzia espezifikoa 5: HKK3, STEM2, STEM5, STEM6, KD4, KPSII2, HK4 eta EK1 Konpetentzia espezifikoa 6: HKK1, HKK2, KE1, STEM1, STEM2, KPSII 4 eta HK4.	1.1., 1.2, 2.1., 2.2., 2.3., 5.1., 5.2., 6.1.; 6.2	-Immunitatearen kontzeptua. -Kanpoko hesiak: patogenoen sarrera zailtzeko duten garrantzia. -Berezko eta berariazko immunitatea: desberdintasunak. -Immunitate humoral eta zelularra: ekintza-mekanismoak. -Immunitate artifiziala eta naturala, pasiboa eta aktiboa: funtzionamendu-mekanismoak. -Gaixotasun infekziosoak: faseak. -Immunitate-sistemaren patologia nagusiak: kausak eta garrantzi klinikoa.
---	---	---	--

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

Erabiltzen den metodologiak, ikasleen autonomia sustatu beharko du, funtsezkoak diren ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak erabiliz; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, biologiaren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean gelako-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

1. Gai bakoitzaren alderdi teorikoa eta praktikoa landuko da, bai liburua erabiliz baita ikasgelan emandako aurkezpenekin ere.
2. Idatzizko zein ahozko informazioa emango zaie ikasleei gaiari buruz. Testu-liburuaz gain, errebista zientifikoetatik edota beste egunkari eta errebistetatik ateratako artikulak banatuko zaizkie gaiari dagokionean.
3. Ikasgelan emandako gai teorikoak egungo egoerekin lotzen saiatuko gara, idatzizko zein entzunezko albisteak landuz.
4. Ikerketa zientifiko txikiak egiteko testu zientifikoak landuko dira eta laborategira joango gara.
5. Ikus-entzunezko materiala erabiliko dugu zenbait gaietan, emandako gai teorikoak sendotzeko.
7. Laborategiko saiakuntzak egingo dituzte ikasteek, ikasgelan emandako alor teorikoa praktikan jartzeko.

Ikasgelako baliabide nagusia BIOLOGIAko testuliburua izango da. Horrez gain, gai bakoitzeko aurkezpen bat erabiliko da, euskarri digital moduan.

Baliabide digitalei dagokionez, Alexia Classroom izango da ikasgela birtuala eta bertatik bideratuko dira eduki eta jardura guztiak. Hau da ikasgela birtualaren helbidea: Alexia Classroom

- Alexia Classroom izango da ikasleek baliabide gehigarri moduan erabiliko duten IKT baliabidea. Bertatik informazio gehigarria, bideo eta dokumentalak ikusi ahalgo dituzte. Ikasgelan emango zaizkien baliabide guztiak bertan aurkituko dituzte esekita.
- Eskatutako lanak Alexia Classroom plataformara igo beharko dituzte, beti ere PDF formatuan. Eskuz ere egin ditzakete entregatzeko lanak, baina entrega beti Alexia Classroom plataforma bitartez egingo da horrela mugikorra edo eskanerra erabili beharko dute PDF formatura pasatzeko.
- Ariketa osagarriak egiteko eta informazio gehigarria bilatzeko web orri hau erabiliko da: <http://recursos.cnice.mec.es/biosfera/profesor/2bachillerato/1.htm>
- Pandemia egoeran Meet eta G-suite komunikazio baliabideak erabiliko dira, Alexia Classroomen txertatuta, saioak jarraitu ahal izateko etxetik eta material guztia eskura izateko.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa • <i>Helburua (formatiboa, akreditatzailea)</i> • <i>Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran)</i> • <i>Ebaluatze teknika, tresnak eta erramintak</i> • <i>Eragileak (autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea)</i>	Ebaluazioaren ondorioak: • <i>Kalifikazioa</i> • <i>Programazio didaktikoaren berrikuspena eta doitzea</i> • <i>Errefortzu-neurriak hartzea, egokitzeko neurriak hartzea, curriculum-a zabaltzeko eta aberasteko proposamenak</i> • <i>Berariazko programatan parte hartzea.</i> • <i>Etab.</i>	Kalifikazio-irizpideak Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola: • <i>Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea</i> • <i>Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea.</i> • <i>Gaitasunen garapen-maila adostea</i> • <i>Berariazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea)</i> • <i>etab.</i>
Ebaluazioa beti ere formatiboa izango da, ebaluatuz ikasteko eta aldi berean akreditatzailea, ikasten den horren jarraipena egiteko. 1. Ikasgaian hiru ebaluazio partzial egingo dira. 2. Ebaluazio bakoitzean bi idatzizko proba egingo dira, bat ebaluaketa erdian eta bestea ebaluaketa garaian. 3. Gai batzutan galdetegiak egin beharko dituzte 4. Laborategiko esperimentuak planteatzen direnean, bertan egindako lanaren inguruan txosten bat entregatu beharko da 5. Zenbait gaietan eskemak eskatuko dira 6. Zenbait gai talde aurkezpenen bidez landuko dira. 7. Azterketa eta entregatutako lan teorikoak kontuan izango dira eta baloratu ere: azalpenen argitasuna eta koherentzia, kontzeptuen zehaztasuna eta aurkezpen egokia (txukuntasuna, garbitasuna). Ebaluazio orokorra, heteroebaluazio moduan izango da, hala eta guztiz ere aurkezpenen kasuan koebaluazioa bultzatuko da, eta zenbait lan	1. Ebaluazio bakoitzaren ondoren errekonferentzia-azterketa bat izango da. Azterketa hori ebaluazioko gai guztiarena izango da, eta bertan ateratako nota izango da ebaluaketako nota. 2. Ikasturte bukaeran aurretik gaingitu gabeko ebaluaketak gaingitzeko aukera emango zaie ikasleei. 3. Kurtsoko nota globala igotzeko aukera ere izango dute ikasleek, horrela nahi dutenak, horretarako kurtso guztiko gaien inguruko azterketa bat eginaz.	1. Ebaluazio partzial bakoitzean bi azterketa egingo dira. Lehenengo azterketa ebaluazio-egunetatik kanpo egingo da eta ikasleak gaingitzen badu, materia hori hurrengo azterketatik ken dezake. Bigarrena, ebaluazio-egunetan egingo da. Ebaluazioko batz bestekoa egiteko bietan gutxienez 4 bat ateratu beharko dute, eta bien arteko batz bestekoak gutxienez 5a eman beharko du 2. Lehenengo azterketa gaingitu ez duenak, edo nota gehiago lortu nahi duenak, ebaluazio-egunetan ebaluaketa osoko gaien azterketa egin beharko du. 3. Ebaluazioan zehar eskatutako lanak entregatzea beharrezkoa izango da ebaluaketako batz bestekoa egiteko. Entregatzen ez badira, errekonferentzia azterketa egin beharko du ikasleak. 4. Bi azterketen pisua gutxienez 60% izango da eta lanena gehienez 40%. Lan eta azterketen pisu zehatza ebaluaketan zehar definituko da, entregatutako lan kopuruen arabera. 5. Gai guztietako laburpen-eskemak positiboki baloratuko dira. 6. Zati bat edo gai guztia gaingitu ez duenak, ebaluazioko gai guztiaren errekonferentzia-azterketa egin beharko du errekonferentzia egunetan. Errekonferentzian ateratako nota izango da ebaluaketa horretako batz bestekoa.

konkretutan ikasleei norberaren ikasketa prozesuari buruz hausnartzea eskatuko zaie, autoebaluazioa erabiliz.		7.Nota igo nahi duenak, errekupeazio egunetan azterketa osoa egin beharko du, eta ebaluazioeko nota azterketa horretan ateratako nota izango da. 8.Ikasleak klasean duen jarrera eta parte hartzea ere kontuan hartuko da batz bestekoa egiterakoan. Gutxienez puntu bateko pisua edukiko du ebaluaketako notaren batz bestekoan. 9.Azken nota hiru ebaluazioetako noten batz bestekoa izango da. Eskema guztiak garaiz eta ondo entregatu, eta hiru ebaluaketak lehenengoan gaintitzen dituen ikasleari, nota finaleko batz bestekoan puntu erdi bat gehituko zaio zuzenean.
--	--	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA eta EBALUAZIO IRIZPIDEAK

1 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Iturri fidagarriak aurkitzea eta erabiltzea, informazioa identifikatuz, hautatuz eta antolatuz, hura kritikoki ebaluatuz eta egiazkotasuna egiaztatuz, modu autonomoan planteatutako galderak ebazteko eta zientzia biologikoekin erlazionatutako edukiak sortzeko.

Ikertketa zientifiko oro aztertu nahi den eremuko argitalpenen bilduma batekin hasten da. Horretarako, beharrezkoa da iturri fidagarriak ezagutzea eta erabiltzea, eta horietan bilatzea, planteatutako galderei erantzuteko informazio garrantzitsua hautatuta.

Gainera, bizialdi osoko ikaskuntzak zentzu kritikoa izan behar du iturri edo erakunde egokiak hautatzeko, informazioa bahetzeko eta planteatutako helburuaren arabera garrantzitsua den informazioa eskuratzeko.

Hautaketa hori egiteko trebetasuna, beraz, oso garrantzitsua da, egiten ari diren eta ondoren garatuko dituzten ikasketetarako ez ezik, lanbide zientifikoetan edo beste karrera profesional batzuetan aritzeko ere.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII 4.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

1.1. Galderak planteatzea eta ebaztea eta jakintzagaiaren jakintzekin lotutako edukiak sortzea, iturriak modu egokian aurkituz eta aipatuz, eta informazioa hautatuz, antolatuz eta kritikoki aztertuz.

1.2. Jakintzagaiarekin lotutako informazioaren egiazkotasuna kontrastatzea eta justifikatzea, iturri fidagarriak erabiliz, datuak

emanez eta oinarri zientifikorik gabeko informazioekiko —hala nola sasizientziak, konspirazio-teoriak, funtsik gabeko sinesmenak, gezurrak, etab.— jarrera kritiko eta eszeptikoa hartuz.

2 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Informazioa eta datuak interpretatzea eta transmititzea lan zientifikoetatik abiatuz eta lan horiei buruz zehaztasunez argudiatzea, hainbat formatu erabiliz, zientzia biologikoen kontzeptuak, prozesuak, metodoak, esperimentuak edo emaitzak aztertzeke.

Zientziaren barruan, komunikazioak leku garrantzitsua betetzen du, kolaboraziorako eta ezagutzaren hedapenerako ezinbestekoa baita, aurrerapenak eta aurkikuntzak azkarrago aintzat hartzen lagunduz. Komunikazio zientifikoak, oro har, informazio garrantzitsua modurik eraginkorrean trukatzeko bilatzen du, eta, horretarako, hainbat formatutan —grafikoak, formulak, testuak, txostenak edo ereduak, besteak beste— oinarritzen da, komunitate zientifikoak haiek berrikusi, egiaztatu eta zabaldu ahal izateko.

Ikasleek eduki zientifikoak interpretatu eta transmititu behar dituzte, baita horiei buruzko iritzi propioa osatu ere, arrazoibideetan eta ebidentzietan oinarrituta, eta arrazoitu eta aberastu egin behar dute besteek emandako ikuspuntu eta probekin.

Laburbilduz, komunikazio zientifikoa prozesu konplexua da, askotariko trebetasunak (linguistikoak, ma- tematikoak, digitalak, arrazoibide logikoa, etab.) modu integratuan uztartzen dituenak, ezagutzak mobilizatzen dituenak eta solaskidearekiko jarrera irekia eta tolerantzia eskatzen duena. Hori guztia beharrezkoa da ez bakarrik karrera zientifikoko lanerako; horretaz gain, funtsezko alderdia ere bada gizaki ororen garapen pertsonal, sozial eta profesionalerako.

Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII 4, EK3 eta KAKK4.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

2.1. Kontzeptu eta prozesu biologikoak kritikoki aztertzea, informazioa hainbat formatutan (ereduak, grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak edo bestelakoak) hautatuz eta interpretatuz.

2.2. Jakintzagaiari buruzko jakintzekin lotutako informazio edo iritzi arrazoituak komunikatzea, modu argi eta zorrotzean transmitituz, terminologia eta formatu egokiak erabiliz (ereduak, grafikoak, taulak, bideoak, txostenak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak edo eduki digitalak, besteak beste), eta prozesuan zehar sor daitezkeen galderei modu arrazoitu eta zehatzean erantzunez.

2.3. Irizpide zientifikoekin argudiatzea jakintzagaiari buruzko jakintzekin zerikusia duten alderdiei buruz, jarrera desberdinen indarguneak eta ahuleziak arrazoituz eta besteen iritziarekiko jarrera ireki, malgu, hartzaila eta errespetuzkoa kontuan hartuz.

3 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Zientzia biologikoekin lotutako ikerketa- edo dibulgazio-lanak aztertzea, haien egiazkotasuna edo metodo zientifikoaren urratsak zuzen jarraitu ote dituzten zentzu kritikoz egiaztatuz, ondorioen fidagarritasuna ebaluatzeko eta zientziak gizarteari egiten dion ekarpenari buruz argudiatzeko

Pentsamendu kritikoa da, ziurrenik, giza garapenerako trebetasun garrantzitsuenetako bat, eta gainditzeko eta hobetzeko espirituaren oinarria. Esparru zientifikoan funtsezkoa da, besteak beste, ikerketa-lana binaka berrikusteko, horixe baita zientziaren zorroztasunaren eta egiazkotasunaren oinarria.

Pentsamendu kritikoa hezkuntzako lehen etapetatik lantzen hasi behar bada ere, Batxilergoan garapen-maila esanguratsua lortzen du, eta konpetentzia espezifikoa horretan aurrera egiteak hura hobetzen laguntzen du. Gainera, lan zientifiko baten ondorioak aztertzeak berekin dakar ikasleengan pentsamendu kritikoa ez ezik, beste trebetasun batzuk ere mugiaraztea, hala nola komunikaziokoak eta digitalak, eta arrazoibide logikoa.

Era berean, konpetentzia espezifikoa horren bidez garatzen diren jarrera analitikoa eta arrazoizko zalantza lantzea erabilgarriak dira testuinguru ez-zientifikoetan, eta ikasleak iruzurak, gezurak eta informazio sasizientifikoa antzemateko prestatzen dituzte. Zientziak gizarteari egiten dion ekarpenari buruzko ebidentzietan eta ezagutzan oinarritutako arrazoiketa lagungarria izango da ikasleentzat iritzi propioa eta egiazkoa sortzeko, herritar analitiko, aktibo eta kritikoen parte izateko.

Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, KE1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KPSII 5, HK3 eta EK1.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

3.1. Jakintzagaiari buruzko jakintzekin lotutako ikerketa edo dibulgazio zientifikoko lan baten ondorioen fidagarritasuna ebaluatzea, lortutako emaitzen interpretazioa kontuan hartuz

3.2. Zientziak gizarteari egiten dion ekarpenari buruz —adibide zehatzak erabiliz— eta zientzian diharduten pertsonen lana argudiatzea, emakumearen zeregina nabarmenduz eta ikerketa etengabe eboluzionatzen ari den lan kolektibo eta diziplinarteko gisa ulertuz, testuinguru politikoak eta baliabide ekonomikoak eraginda

4 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Problemak planteatzea eta ebaztea, estrategia egokiak bilatuz eta erabiliz, soluzioak kritikoki aztertuz eta, beharrezkoa balitz, prozedura birformulatuz, zientzia biologikoekin lotutako fenomenoak azaltzeko

Batxilergoko 2. mailan, garrantzitsua da ikasleekin ekimena lantzea, arrazoibidea eta beste estrategia batzuk erabiliz konpon daitezkeen gai edo problema berriak planteatzen.

Konpetentzia espezifiko hori adierazitako problemak ebazteko oinarri gisa arrazoibidea erabiltzeari dagokio. Hala ere, nabarmendu behar da, aurreko etaparekin alderatuta, ikasleek ebazpen-estrategia berriak bilatzea lortu nahi dela, eskuratuta ditzuten estrategiak nahikoak ez direnean. Horretarako, hainbat tresna eta baliabide teknologiko erabili beharko dira, erronkekiko eta ziurgabetasun- eta erresilientzia-egoerekiko jarrera positiboa, hasieran arrakastarik lortu ezean ebazpen-bide berriak probatzen jarraitzeko edo emaitzak hobetzeko.

Problemak ebaztea funtsezko konpetentzia da karrera zientifikoan; izan ere, zientzian diharduten pertsonak erronka eta ezusteko handiak izaten dituzte maiz beren helburuak lortzeko. Era berean, konpetentzia espezifiko hori beharrezkoa da bizitza profesionaleko eta pertsonaleko beste testuinguru askotan; beraz, ikasleen heldutasun intelektualari eta emozionalari laguntzen dio, eta, azken batean, herritar guztiz integratuak eta gizartearen hobekuntzarekin bat datozenak prestatzen laguntzen du.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, STEM1, STEM2, KD1, KD5, KPSII1.1, KPSII5 eta EK3.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

4.1. Fenomeno biologikoak azaltzea, problemak planteatuz eta ebatziz, eta estrategia eta baliabide egokiak bilatuz eta erabiliz.

4.2. Problema baten soluzioa kritikoki aztertzea, Biologia jakintzagaiaren jakintzak erabiliz, eta erabilitako prozedurak edo ondorioak birformulatzea, soluzio hori bideragarria ez bada, edo geroago emandako edo aurkitutako datu berrien aurrean.

5 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Iraunkorrarekin eta osasunarekin lotutako ekintza jakin batzuk kritikoki aztertzea, biologia molekularren funtsetan oinarrituz, ohitura jasagarriak eta osasungarriak hartzeak duen garrantziari buruz argudiatzeko

Batxilergoko 2. mailako Biologia jakintzagaiak osasuna mantentzearekin eta hobetzearekin eta garapen iraunkorren ereduarekin bateragarriak diren jarrerak eta ohiturak irakatsi nahi ditu. Jakintzagai honen berritasuna, aurreko etapekin alderatuta, bere ikuspegi molekularra da. Hori dela eta, ekosistemen eta zenbait organismoren garrantzia aztertzeko, egiten ditzuten erreakzio biokimikoak eta planeta-mailan duten garrantzia jorratuko dira. Horrela, molekulen mundua mundu makroskopikoarekin konektatuko da.

Garapen iraunkorreko eredu bat lortzea da, hain zuzen, gizateriaren erronka handienetako eta garran- tzitsuenetako bat gaur egun. Asmo handiko helburu hori gauzatu ahal izateko, gizarteak —gure kasuan ikasleek— sistema biologikoen funtzionamendua sakon ulertzea lortu behar du, haien balioa balioetsi ahal izateko. Horrela, ohiturak barneratuko dira eta jarrera arduratsuak hartuko dira, ekosistemak eta biodibertsitatea kontserbatzera eta baliabideen kudeaketa hobetzera bideratuak.

Beraz, konpetentzia espezifiko horren helburua da ikasleek beren ohiturak eta hezkuntza-komunitateko kideenak aztertzea, eta, horretarako, biologia molekularren funtsetan oinarritutako jarrera kritikoa garatzea, bizimodu osasungarriago eta jasagarriago baterako aldaketa positiborako neurriak hartzeak duen garrantziaz argudiatzeko.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM2, STEM5, STEM6, KD4, KPSII2, HK4 eta EK1

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

5.1. Ohitura osasungarriak hartzearen garrantziari buruz argudiatzea, biologia molekularren printzipioetan oinarrituz etaprosesu makroskopikoekin lotuz.

5.2. Garapen iraunkorreko eredu baten garrantzia justifikatzea, biologia molekularren printzipioetan oinarrituz eta prozesu makroskopikoekin lotuz

6 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Biomolekula, bioelementu eta horien egitura eta interakzio biokimiko nagusien funtzioa aztertzea, organismo bizidunetan duten garrantziari buruz argudiatuz, horien ezaugarri makroskopikoak ezaugarri molekularretatik abiatuta azaltzeko.

Gaur egun, izaki bizidunen ulermena haien ezaugarri molekularren azterketan oinarritzen da. Izaki bizidunen konposizio kimikoa haien egiturak osatzen dituen oinarria da; haien ezagutza eta interakzio biokimikoak funtsezkoak dira izaki bizidunen funtzionamendua ulertzeko. Aurrerapen zientifiko-teknologikoari esker, izugarri aberastu da kimika organikoaren, biologia molekularren eta biokimikaren ingurukoezagutza.

Konpetentzia espezifiko honen helburua da ikasleak izaki bizidunen ezaugarri makroskopikoak azaltzeko gai izatea, haiek osatzen dituzten biomolekulen funtzioaren analitik abiatuta. Gainera, maila honetako ikasleen heldutasunak biomolekulen garrantziari eta izaki bizidunen egituretan eta funtzionamenduan duten elkarreraginei buruzko argudioa lantzea ahalbidetzen du.

Horregatik, konpetentzia espezifiko hori funtsezkoa da Batxilergoko ikasleentzat, eta aukera ematen die molekulen mundua makroskopikoarekin lotzeko, organismo bizidunen ikuspegi global osoa eskuratzeko eta hipotesiak formulatzeko eta biologiako diziplina ugariekin (biosanitarioak, bioteknologikoak, biofisikoak, biokimika, ingeniari-tza biomedikoa...) lotutako problemak ebazteko beharrezkoak diren trebetasunak garatzeko.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, KE1, STEM1, STEM2, KPSII 4 eta HK4

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

6.1. Izaki bizidunen ezaugarriak eta bizi-prozesuak azaltzea, haien biomolekulak, haien arteko interakzio biokimikoak eta erreakzio metabolikoak aztertuz.

6.2. Laborategian metodologia analitikoak aplikatzea material egokiak zehaztasunez erabiliz

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeke, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteke, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inductiboak, deductiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deductiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutza konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizibaldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzeko duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegiratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeko laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentsia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaen aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifiketatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoa barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoa eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

INGELESA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etap:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	INGELESA	Irakaslea:	HSR		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Jakintzagai honek atzerriko hizkuntzan era egokian eta eraginkorrean komunikatzea eta hizkuntza-errepertorio indibiduala aberastea ahalbidetzen die ikasleei.

Edukia eta hizkuntza integratuz, Batxilergoan, atzerriko hizkuntza irakasgaiko konpetentzia espezifikoek Oinarrizko Hezkuntza amaitzean eskuratutako konpetentziak sakontzea eta zabaltzea dakarte.

Ebaluazio-irizpideek, ikasleek Batxilergoa amaitzean lortutako konpetentzia espezifikoen eskuratze-maila ezartzen dute. Ebaluazio-irizpideen nibelazioa Hizkuntzatarako Europako Erreferentzia Esparru Bateratuan (HEEEB) oinarritua dago.

Oinarrizko jakintzek irakasgaiko konpetentzia espezifikoak eskuratzeko beharrezkoak diren ezagutzak (jakitea), trebetasunak (egiten jakitea) eta jarrerak (izaten jakitea) biltzen dituzte. Hiru multzotan egituratuta daude: Komunikazio multzoa (Reading, Writing, Speaking, Listening & Mediation), Eleaniztasunari buruzko multzoak hizkuntzen funtzionamenduari buruzko gogoeta egiteko gaitasunari lotutako jakintzak biltzen ditu (Grammar & Vocabulary) eta Kulturartekotasunari buruzko multzoa (Civilisation).

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak	Ebal. Irizp.	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1 <i>Going Places</i> Gaur egun bidaiatzeaz, bereziki bidai eta opor merkeak egiteaz. 2 <i>A Healthy Future</i> Medikuntza eta osasunaz.	1.konpetentzia espezifikoak (Reading) HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. 2.konpetentzia (Writing) HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1 3.konpetentzia (Listening & Speaking) HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1 4.konpetentzia (Mediation) HKK5, KE1, KE2, KE3,	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3 3.1/3.2 4.1/4.2	A. Komunikazioa (Listening, Reading, Speaking, Writing & Mediation): jakintza guztiak. B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar & Vocabulary): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntza herrien arteko komunikaziorako eta elkar ulertzeko baliabide gisa, beste kultura eta hizkuntza batzuetara hurbiltzeko bideratzaile gisa eta parte-hartze sozialerako eta aberaste pertsonalerako tresna gisa. - Atzerriko hizkuntzako hitzuneekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. – - Konbentzio sozialei, adetasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan. - Hitzeko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak.

	STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 5.konpetentzia (Grammar & Vocabulary) KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. 6.konpetentzia (Civilisation & Culture) HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	
BIGARREN HIRUHILEKOA			
3 <i>That's Entertainment</i> Zinema, bere historia eta efektuak.	1.konpetentzia espezifikoa (Reading) HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. 2.konpetentzia (Writing) HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3,	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3	A. Komunikazioa (Listening, Reading, Speaking, Writing & Mediation): jakintza guztiak B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar & Vocabulary): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntza herrien arteko komunikaziorako eta elkar ulertzeko baliabide gisa, beste kultura eta hizkuntza batzuetara hurbiltzeko bideratzaile gisa eta parte-hartze sozialerako eta aberaste pertsonalerako tresna gisa.

4 World of Work	KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1	3.1/3.2	- Atzerriko hizkuntzako hitzuneekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. –
Lan-mundua eta turismoa.	3.konpetentzia (Listening & Speaking)		
	HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1	4.1/4.2	- Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan.
	4.konpetentzia (Mediation) HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1	5.1/5.2/5.3	- Balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuz hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko estrategiak. - Hitzezko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak.
	5.konpetentzia (Grammar & Vocabulary)		
	KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5.	6.1/6.2/6.3	- Literatura-testuaren eta irakurketaren balorazioa gozamen-iturri gisa, arte- eta kultura-adierazpenetarako hurbilketari eta hizkuntza-aberastasunari eta aberastasun pertsonalari begira
	6.konpetentzia (Civilisation & Culture)		
	HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.		
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
5 Law and Order	1.konpetentzia espezifikoa (Reading)	1.1/1.2/1.3	
Legeaz, legez kanpoko zenbait trikimailu eta	HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2.		A. Komunikazioa (Listening, Reading, Speaking, Writing & Mediation): jakintza guztiak.

legearen zenbait bidegabekeri historiko. 6 Living Green Ingurugiroaz, klima-aldaketaren ondorioez eta eteteko baliabideez.	2.konpetentzia (Writing) HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1 3.konpetentzia (Listening & Speaking) HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1 4.konpetentzia (Mediation) HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 5.konpetentzia (Grammar & Vocabulary) KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. 6.konpetentzia (Civilisation & Culture) HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	2.1/2.2/2.3 3.1/3.2 4.1/4.2 5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar & Vocabulary): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntzako hitzuneekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. - Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan. - Atzerriko hizkuntzak munduan dituen aldaerak - Balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuz hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko estrategiak. - Hitzezko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeke eta haien aurrean jarduteko estrategiak.
--	--	--	--

Erabaki metodologikoak

EDUKIEN ANTOLAKETA

Edukiak multzo hauetan banatuta daude:

- Ikasgai guztien eduki komunei buruzkoak
- Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: entzutea eta hitz egitea (Listening and Speaking)
- Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: irakurzea eta idaztea (Reading and Writing)
- Hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar and Vocabulary)
- Literatura dizkurtsoari buruzkoak
- Hizkuntzaren alderdi sozialari buruzkoak.

JARDUERA MOTAK

Unitate didaktiko guztiek egitura berdina dute ("Review" edo 0 unitateak salbu):

- Sarrera-motibazio iharduerak (hasierako fasean)
- Ikasketa prozesuaren garapenerako iharduerak: Introductory Vocabulary and Listening aimed at the Reading / Grammar / more Vocabulary about the Listening and Speaking skills linked to the topic / Writing / Revision and extension of Vocabulary / and Life skills.
- Ikas prozesua norberak garatzeko edo eta norberaren ebaluaziorako ariketak (aplikazio eta komunikazio fasean): Workbook exercises and other Practice exercises.

BALIABIDEAK

Eguneroko lanerako **Advantage 2** (*Burlington*) metodoa erabiltzen dugu. Metodo honek material inprimatua eta digitala konbinatzen ditu, eta hau bereziki efikaza bihurtu zen 2019-20 ikasturtearen bukaeratik, pandemiak bultzatuta etxean lan egiteko modu egokia izanik.

- Gelan liburu digitalak (*Student's Book & Workbook*) proiektatzen dira pantallan. Ikasleak paperean daukan guztiaren bertsio digitala dira. Horrek presentazio teorikoak, ariketa guztien zuzenketak, entzuketak eta beste gehigarri asko barneratzen ditu, hala nola:

Vocabulary presentations & practice

Grammar tutor & practice

Integrated videos & slideshows (communication videos, culture videos, info videos, life skills...)

- Ikasleek gelan *Student's Book* eta *Workbook* liburu fisikoak izango dizutzte. Pandemia konfinamendua geroztik, material honen beraren bertsio digitala zabaltzen duen Burlington argitaletxeak ikasle guztientzat (www.burlingtonbooks.es). Honek asko erreztuko du klasera huts egingo duten ikasleen lana, errepaso indibiduala behar dutenena, edota ikasle konfinatuena (halakorik balego)...

Bestalde, gainera Interactive Student delako baliabide digitala erabil dezakete, gelako lana osatuz (ikus www.burlingtonbooks.es) Honoko tresnak dira erabilgarri:

Flipped Classroom: klasean azalduko den teoria (Vocabulary & Grammar sailak) aurrez ikusteko aukera ematen die, edota klasean azaldu ondoren etxean errepasatzeko.

Extra Practice: sendotze ariketa gehigarriak (vocabulary practice, wordlists and activities & grammar practice)

Extra Resources: listening practice, Grammar Bank (gramatika laburpen sintesiak) & videos.

Interactive Student, <https://webbook.burlingtonbooks.com> weborrian dute eskuragarri (ikasturte hasieran sartutako kodearen bidez bakarrik).

- Irakasleari ere LMS (Learning Management System) edo ikasleen jarraipena egiteko aukera ematen dio *Advantagek*. Konfinamendu osoko egoeratan erabilgarri bilaka daiteke.

Bestelako zenbait material ere aipatu behar ditugu: Oiertzo English Mintegian sortutako apunte-ariketa bilduma -*Photocopy Book 2 Complementary Material*-, Unibertsitatara sartzeko *hautafrogetako testu eta azterketak* (EHUkoak nahiz kanpokoak), bi *irakurgai* -ikasleen hizkuntza mailara egokitutako ingelesezko literaturako bi obra: "*Short Stories*" (Oscar Wilde) eta "*A Tale of Two Cities*" (Charles Dickens)-, *filmeak* (bi urtean), *abestiak* eta beste.

Amaitzeko, *Alexia Classroom* plataforman material osagarrien atal handi bat eskura izango dute, hots, *Advantage 2* izan ezik beste guztia. Bertan txertatua, Meet erabiliko litzateke konfinatutako ikasleek klase saioak etxetik jarraitu ahal izateko.

TALDEKATZEA

Ikasleek talde handian, txikian (2-4 ikasle) nahiz banaka egingo dute lan.

ESPAZIO ETA DENBORAK

2.Batxilergoan 4 gela dira. Astean Ingelesezko 3 saio dira. Saioak gelan bertan izaten dira orokorrean, beharrezko guztia bertan dago-eta.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

-Beharrezko azalpenak ematea.

-Iturri desberdinetatik materialak lortzea gelan aztertzeko.

-Ikasleen lanak zuzentzea, ikasleek beraien akatsetatik ikasketa bat atera dezaten eta hizkuntza zuzentasun eta aberastasun maila hobe dezaten.

IKASLEEN EGINKIZUNA

-Irakaslearen azalpenak aktiboki jarraitzea.

-Agintzen edo eta aholkatzen zaizkion lanak bere kabuz, arduraz eta adostutako eperako eginak egotea.

-Taldean egindako lanetan arduraz aritzea, ekarpenak egitea, lan osoaren erantzule delako jarreraz.

-Bere lanak hobetze aldera irakasleak zuzendutakoari edo esandakoari kasu egitea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. Bildumako ebaluazioan erabiliko diren tresnak anitzak izango dira: - Hiruhilabete bukaerako azterketa, bi ataletan: Grammar-Vocabulary eta Reading-Writing. - Etixerako eguneroko lan idatziak: Workbookeko ariketak, Student's Bookeko ariketak, ahozkoak prestatzea, informazioa bilatzea... Etxeko lanak egin gabe etortzea penalizatu egingo da. - Bi idazlan gutxienez hiruhilabete bakoitzean, epe barruan entregatuak eta gelan argitutako irizpideen arabera eginak. - Irakurritako obra literarioari buruzko azterketatxoa (1. eta 2. hiruhilabeteen) - Gelako lan-produkzioa eta jarrera. Ebaluazioa heteroebaluatzailea da (tresna gehienak irakasleak ebaluatuta) baina autoebaluatzailea ere bai (jakinaraziko zaio ikasleari ze lan ebaluatu behar dituen berak)	Bildumako ebaluazioa jarraia edo etengabea izango da. 1. eta 2. trimestreko azterketan errekupeziarik ez da izango. Ebaluazio berriak aurreko azterketa gaitzitzeko aukera ematen du. 3. ebaluazioko azterketa gaitzitzen ez duenak, 1. deialdiko azterketara aurkeztu beharko du, hau kurtso osokoa izanik. 2. deialdiko azterketa ere orokorra da, kurtso osoko edukinei buruzkoa.	Ebaluazioa etengabea eta jarraia da. Hori dela eta, lehen aipatutako tresna guztiak erabiliko dira. Ez da azterketen errekupeziarik izango: hurrengo azterketak aurrekoa gaitzitzeko aukera emango du. Ikasturte amaierako notan, aurreko ebaluazioetan lortutako notak kontuan hartuko dira, eta batez bestekoari erreparatuko zaio, kurtsoan zehar izandako lan-ekoizpena eta jarrera ahaztu gabe. Beraz, 3.ebaluazioko nota ezin da automatikoki bukaerako notarekin identifikatu. Irakaslearen esku geratzen da kurtso amaierako batez besteko notaren xedapena. Ikasturteko nota igo nahi izanez gero (aprobatua izanda, noski), 1. deialdiko azterketa finalera aurkezteko aukera du nahi duenak. Bi notetatik altuena hartuko da kontuan. (Ikus ikasleei banatzen zaien dokumentua - <i>Requirements to pass & Assessment of essays and exams</i>-, bertan aipatzen dira irizpide eta tresna hauei buruzko zehaztasun gehiago).

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Erabili ohi diren diskurtso-generoetako testuak, hizkuntza estandarrean adierazitakoak, ulertzea eta interpretatzea, iturri fidagarriak bilatuz eta esanahiak inferitu eta egiaztatzeko estrategiak erabiliz, betiere ideia nagusiak ateratzeko eta aztertzeko, eta planteatutako komunikazio-beharretan oinarritzko argudio-ildoak kritikoki baloratzeko.

Ulermenak informazioa jasotzea eta prozesatzea dakar. Batxilergoko etapan, ahozko testuetan, idatzizkoetan eta multimodaletan oinarrituta garatu beharreko komunikazio-trebetasun bat da ulermena. Garapen Iraunkorrerako Helburuei lotutako eta hizkuntza estandarrean adierazitako garrantzi pertsonaleko edo interes publikoko gaiak landuko dira.

Maila honetan, ulermenak honako hauek dakartza: testuak ulertu eta interpretatzea, ideia nagusiak eta argudio-ildorik azpimarragarrienak ateratzea, eta edukia, asmoa, diskurtso-ezaugarriak eta ñabardura jakin batzuk (hala nola ironia eta hizkuntzaren erabilera estetikoa) kritikoki baloratzea. Horretarako, estrategiarik egokienak abiarazi behar dira, asmoa eta testuetako iritzi inplizituak zein esplizituak bereizteko. Ikasleentzako ulermen-estrategiarik baliagarrien artean, honako hauek aipa daitezke: esanahien inferentzia eta egiaztapena, hitzik gabeko elementuen interpretazioa, testuen azpian dauden iritziei eta

asmoari buruzko hipotesien formulazioa eta ikasleen hizkuntza-errepertorioa osatzen duten hizkuntzen ezagutza, trebetasun eta jarreraren transferentzia eta integrazioa. Formatu multimodalean, testuaren asmoari eta zentzuari buruzko hasierako hipotesia egiaztatzea eta, beharrezkoa izanez gero, hipotesi alternatiboak planteatzea ahalbidetzen duten hainbat irudikapen motaren (idazketa, irudia, grafikoa, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), testuinguru-informazioaren (hizkuntzaz kanpoko elementuak) eta informazio kotestualaren (hizkuntza-elementuak) interpretazioa biltzen ditu ulermenak.

Estrategia horiez gain, iturri fidagarriak euskarri analogikoetan zein digitaletan bilatzea oso metodo baliagarria da ulermenerako, informazioa egiaztatu, balidatu eta sostengatzea eta testuetan oinarrituta ondorio garrantzitsuak lortzea ahalbidetzen baitu. Ulertzeko eta interpretatzeko prozesuetarako, aurreiritzi eta estereotipoen identifikazio kritikoa eta desberdintasun eta antzekotasun etnokulturalekiko interesa bultzatuko duten komunikazio-testuinguru dialogikoak behar dira.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2.

2. Erabili ohi diren diskurtso-generoetako testu originalak ekoiztea, hedadura handiagokoak, argiak, ondo antolatuak eta xehatuak, plangintza, sintesia, konpentsazio eta autozuzenketa gisako estrategiak erabiliz, betiere komunikazio-xede zehatzei jarraikiz ideiak eta argudioak era sortzaile, egoki eta koherentean adierazteko.

Ekoizpenak ahozko adierazpena, idatzizkoa zein multimodala biltzen ditu. Etapa honetan, Garapen Iraunkorrerako Helburuei buruzko garrantzi pertsonaleko edo interes publikoko testuak sormenarekin,

koherentziarekin eta egokitasunarekin idazteari eta azaltzeari lotuta egongo da ekoizpena. Etapa hone-tan, hainbat formatu eta euskarritako ekoizpenak honako alderdi hauek bildu ditzake: tamaina ertaineko aurkezpen formal baten azalpena (ideiak adibide eta xehetasun egokiekin sendotuz), deskribapen argia eta xehatua, eta egitura logiko bati erantzungo dioten eta tresna digital eta analogikoen bidez planteatu-tako ikuspegiaren aldeko eta kontrako puntuak azalduko dituzten argudio-testuen idazketa. Ekoizpenak, halaber, Interneteko informazioaren bilaketa aurreratua dakar, dokumentazio-iturri gisa. Formatu multi-modalean, ekoizpenak esanahia sortzeko hainbat baliabideren erabilera bateratua aurreikusten du (idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), baita komunikatzeko, kolabo-razioan lan egiteko eta informazioa partekatzeko gailu digitalen, tresnen eta aplikazioen hautaketa, konfigurazioa eta erabilera ere, sareko ekintzak, presentzia eta agerikotasuna arduraz kudeatuz. Testuen ekoizpenari lotutako jarduerak funtzio garrantzitsuak betetzen dituzte eremu akademiko eta profesionalean, eta funtzio horiei lotutako balio sozial eta zibiko zehatz bat dago. Hainbat euskarritako ekoizpenik formalenetan lortutako trebetasuna komunikazioaren konbentzioen eta diskurtso-ezaugarririk ohikoenen erabileraren bidezko ikaskuntzaren emaitza da. Hizkuntza-izaerako alderdi formalagoak ez ezik, erabilitako generoari lotutako aurreikuspenen eta konbentzioen ikaskuntza, hizkuntzaren erabilera etikoa, sormenezko ekoizpeneko tresnak eta erabilitako euskarriaren ezaugarriak ere biltzen ditu. Ekoizpen formala zein informala hobetzeko aukera ematen duten estrategiek honako hauek biltzen di-tuzte etapa honetan: plangintza, autoebaluazioa eta koebaluazioa, atzeraelikadura eta monitorizazio,

balidazio eta konpentsazio autonomia eta sistematikoa.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1.**

3. Beste pertsona batzuekin aktiboki, behar adinako jario eta zehaztasunarekin eta naturaltasunez elkarreraginean aritzea, kooperazio-estrategiak erabiliz, baliabide analogikoak eta digitalak erabiliz eta adeitasun-arauak errespetatuz, betiere komunikazio-xede zehatzei erantzuteko.

Interakzioak bi parte-hartzaile edo gehiago inplikatzeko bat osatzeko garaian. Pertsona arteko interakzioa hizkuntzaren jatorritzat hartzen da, eta pertsona arteko funtzioak, kooperatiboak eta transakzionalak biltzen ditu. Beste pertsona batzuekiko interakzioan, honako hauek esku hartzen dute: hizkuntza-adeitasunak, netiketak, komunikazioaren hitzezko eta hitzik gabeko elementuek, eta ahozko genero dialogikoetarako, idatzizkoetarako eta multimodaletarako egokitzapenak. Hezkuntza-etapa honetan, interakzioak ikasleentzat garrantzi pertsonala duten edo interes publikokoak diren gaiak lantzea espero da.

Konpetentzia espezifiko hau funtsezkoa da ikaskuntzan, hizkuntzen arteko transferentziak egiteko, kooperazioan jarduteko, hitza eman eta hartzeko zein argibideak edo berrespena eskatzera bideratutako galderak egiteko estrategiak biltzen baititu. Interakzioa, gainera, ezinbesteko jardura da kooperazio-lanean. Izan ere, lan horretan, zereginak eta erantzukizunak modu zuzen, eraginkor, errespetuzko eta enpatikoan banatu eta onartzea helburu partekatuak lortzera bideratuta dago. Horrez gain, hizkuntza-adeitasunari eta etiketa digitalari buruzko arauak eta printzipioak ikasi eta aplikatzeak herritartasun

demokratikoa, arduratsua, errespetuzkoa, segurua eta aktiboa gauzatzeko prestatzen ditu ikasleak.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1.

4. Hizkuntzen edo aldaeren, edota hizkuntza bereko modalitate edo erregistroen arteko bitartekotza egitea, kontzeptuak eta iritziak azaltzera edo mezuak sinplifikatzera bideratutako estrategia eta eza-gutza eraginkorrak erabiliz, informazioa modu eraginkor, argi eta arduratsuan helarazteko eta komunikazioa erraztuko duen giro positiboa sortzeko.

Bitartekotza hainbat estrategiatan (hala nola birformulazioan) oinarrituta mezuak edo testuak ahoz edo idatziz azaltzean eta haien ulermena erraztean datzan hizkuntza-jarduera da. Bitartekotzan, ikasleek zubiak eraikitzeaz arduratutako gizarte-eragile gisa jardun behar dute, eta mezuak dialogikoki sortzen edo adierazten lagundu behar dute, hizkuntza desberdinen artean ez ezik, hizkuntza bereko modalitate edo erregistro desberdinen artean ere bai. Horretarako abiapuntuak kooperazio-lana eta besteen iritziak eta jarrerak argitzera bideratutako lana izango dira.

Batxilergoko etapan, bitartekotzak hiru alderdi ditu ardatz nagusi. Alde batetik, hizkuntzak komunikazio-testuinguruan sortzen diren erronkei aurre egiteko eta komunikaziorako eta ikaskuntzarako espazio eta baldintza egokiak sortzeko tresna gisa betetzen duen rola dago. Bestalde, bitartekotzak gainerakoen parte-hartzea behar du esanahi berriak sortu eta ulertzeko. Azkenik, bitartekotzak informazio berria era egoki, arduratsu eta konstruktiboan helaraztea dakar. Horretarako, baliabide konbentzionalak zein apli-

kazio edo plataforma birtualak erabil daitezke edukiak itzultzeko, aztertzeko, interpretatzeko eta partekatzeko. Etapa honetan, mezuak edo testuak ikasleentzat garrantzitsuak diren edo interes publikoa duten gaiei buruzkoak izango dira. Formatu multimodalean, birformulazioak edo bitartekotzak esanahia sortzeko baliabideen interpretazioa eta erabilera hartzen du kontuan: idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar.

Bitartekotzak ikasleen pentsamendu estrategikoaren garapena errazten du. Izan ere, beren errepertorio-riko trebetasun eta estrategiarik egokienak behar bezala aukeratu behar dituzte komunikazio eraginkorra lortzeko eta, halaber, norberak eta beste pertsona batzuek informazioaren elkartrukerako kooperazio-inguruneetan parte hartzeko. Era berean, eskuragarri dauden baliabideak ezagutu behar dira, eta gainerakoen motibazioa eta enpatia sustatu behar da, solaskideen motibazioak, iritziak, ideiak eta inguruabar pertsonalak ulertuz eta errespetatuz eta norberarenekin harmonizatuz. Hori dela eta, enpatia, errespetua, espiritu kritikoa eta zentzu etikoa funtsezko elementuak dira bitartekotzan.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1.**

5. Norberaren hizkuntza-errepertorioa mobilizatzea eta erabiltzea, errepertorio hori osatzen duten hizkuntza eta aldaera bakoitzaren funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoa eginez eta norberaren ezagutzak eta estrategiak esplizitu eginez eta partekatuz, betiere atzerriko hizkuntza ikasteko gaitasuna eta norbere komunikazio-beharretarako erantzuna hobetzeko.

Hizkuntza-errepertorioaren erabilera eta haren funtzionamenduari buruzko gogoeta hizkuntzak eskura-

tzeko ikuspegi eleaniztunari lotuta daude. Ikuspegi eleaniztunaren abiapuntua da ikasleek ezagutzen dituzten hizkuntzekin dituzten esperientziak hizkuntza berrien ikaskuntza zabaltzeko eta hobetzeko oinarria direla, eta hizkuntza-errepertorio eleaniztuna eta jakin-min eta sentsibilizazio kulturala garatzen eta aberasten laguntzen dietela.

Batxilergoko etapan, ezinbestekoa da ikasleek hizkuntzen funtzionamenduari buruzko gogoeta egitea eta beren errepertorio pertsonala osatzen duten hizkuntzak sistematikoki alderatzea, antzekotasunak eta desberdintasunak aztertuz, hizkuntza horietan lortutako ezagutzak eta estrategiak zabaltzeko. Era horretan, hizkuntza berrien ikaskuntza erraztu eta komunikaziorako konpetentzia hobetuko da. Hizkuntzei eta haien funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoak eta sistematikoak ikasleek hizkuntzen arteko erlazioak ulertzea dakar, eta hizkuntza- eta komunikazio-esparruan dituzten indarrak eta gabeziak identifikatzen laguntzen du. Ikasleak, gainera, ezagutza eta estrategia propioez jabetuko dira, eta esplizitu egingo dituzte. Ildo horretan, ziurgabetasunari aurre egiteko eta ekimenaren zentzua eta helburuak lortzean edo erabakiak hartzean beharrezkoa den jarraikitasuna garatzeko trebetasunak ere beharko dira.

Gainera, hainbat hizkuntza eta aldaera ezagutzeak gizartearen hizkuntza-aniztasuna alderdi aberasgarri gisa kritikoki baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea ahalbidetzen du. Norberaren hizkuntza-errepertorioari buruzko eduki berriak sortu eta txertatzeko gailu eta tresna analogikoak zein digitalak hautatzeak, konfiguratzeak eta aplikatzeak beste hizkuntza batzuk eskuratzeko eta hobetzeko zeregina erraztu dezakete.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5.**

6. Atzerriko hizkuntzatik abiatuta, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna kritikoki baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea, hizkuntzen eta kulturen arteko antzekotasun eta desberdintasunei buruzko gogoeta eginez eta haiek partekatuz, betiere kulturarteko egoeretan enpatiaz, errespetuz eta eraginkortasunez jokatzeko eta elkar ulertzea sustatzeko.

Kulturartekotasunak gizartearen hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna esperimentatzea, aztertzea eta hari etekina ateratzea dakar. Batxilergoko etapan, kulturartekotasunak gainerakoekin ulertzea errazten du, eta arreta espezifikoa merezi du. Izan ere, ikasleek herritartasun arduratsua, errespetuzkoa eta konprometitua gauzatzeko oinarriak finkatzen ditu, eta estereotipo eta aurreiritzien ondorioz kulturartekotasunaren pertzepzioa desitxuratuta egotea eta hori diskriminazio mota jakin batzuen jatorria izatea eragozten du. Balorazio kritikoak eta aniztasunera egokitzeak kulturarteko egoeretan enpatiaz, errespetuz eta arduraz jokatzeko ahalbidetu behar diete ikasleei.

Aniztasunaz jabetzeak hainbat kulturaren arteko lotura ezartzeko aukera ematen die ikasleei. Gainera, sentsibiltate artistiko eta kulturalaren garapena bultzatzen du, baita beste kultura batzuetako pertsonekin harremanak ezartzea ahalbidetuko duten estrategia ugari identifikatu eta erabiltzeko gaitasuna ere. Atzerriko hizkuntzaren irakaskuntzan planteatu daitezkeen kulturarteko egoerek (Europako programen esparruan, adibidez) esperientzia, ideia, gizarte eta kultura berrietara irekitzeko, desberdinarekiko interesa agertzeko, norberaren ikuspegia eta kultura-balioen sistema bera erlatibizatzeke eta diskriminazio mota orotan oinarritutako jarreraren edo estereotipoen sendotzearen ondorioak baztertzeke eta ebaluatzeke aukera ematen diete ikasleei. Hori guztia kultura partekatu bat eta iraunkortasunarekin eta balio demokrati-

koekin konprometitutako herritartasuna bultzatzeko eta justifikatzeko helburuarekin garatu behar da.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1**

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarriotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeke, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteke, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazioak eta aurrerapen zientifiko-teknologikoak gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteeen, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeko laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekeko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduerak eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAIETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein

globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuaekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratzuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

ENPRESA ETA NEGOZIO EREDUEN DISEINUA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	ENPRESA ETA NEGOZIO EREDUEN DISEINUA	Irakasleak:	Gaskon Etxeberria Irure		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Enpresa-erakundeak gure eguneroko bizitzaren parte dira, eta milioika pertsonen, eguneroko lanaren bidez, beren bizi-proiektua gara dezaten ahalbidetzen dute. Era berean, gure gizarteak aurrera egin dezan laguntzen dute. Horrexegatik da garrantzitsua haren funtzionamendua aztertzea, gure ingurunean izandako aldaketen ondorioz sortzen diren arazoei erantzuteko eta irtenbideak bilatzeko aukera ematen baitigu, proiektu ekintzaile berritzaileen sorreraren bidez.

Diziplina hori Batxilergoko Curriculumean sartzeak espiritu ekintzailea sendotzen laguntzen du, sormena, malgutasuna, ekimena, talde-lana, norberaren gaineko konfiantza eta zentzu kritikoa gisako jarreraren bidez. Horrekin, ikasleek, prestakuntza-etapa honetan, trebetasun sozialak eta taldeetan eta erakundeetan inte- gratzeko trebetasunak gara ditzakete, konpetentziak behar bezala garatze aldera. Era berean, gizarte-zien- tziekin zerikusia duten ikasketetarako irteerak bideratu eta erraztu nahi dira, batez ere ekonomiaren eta administrazioaren arloko ikasketetarako irteerak. Horrez gain, gero eta beharrezkoagoak diren harrema- netarako eta komunikaziorako gaitasunekin, informazioaren tratamendurako teknika arrazionalen erabile- rarekin, ekimenarekin eta autonomiarekin lotzen diren irteerak ere bideratu eta erraztu nahi dira.

Laburbilduz, ekonomia-sistema bateko partaide/hitirar izango garen horretan, ekonomia horren jardura bideratzen duen funtsezko erakundearen (enpresa) funtzionamendua ulertu, eredu berriak nola bultzatu eta ekintzaile nola izan jakitea oinarritzeko da.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak <i>(Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)</i>	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
ENPRESA EKONOMIAN:, ENPRESABURUA ETA INGURUNEA	1.KONPETENTZIA: HKK2, KD2, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, HK1, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, HK3, EK1.	1.1 1.2 2.1 2.2 2.3 3.2	A. Enpresa eta bere ingurunea 1. Enpresaburua. Ekintzailea. Profila*. Enpresaburuen irudiaren aitortza, egungo testuinguruaren eragile eraldatzaile gisa.* Ekintzailatza-kulturaren sustapena. 2. Enpresa. Sailkapena.*Enpresaren lokalizazioa eta dimentsioa: enpresa txiki eta ertainek euskal industria-ehunean duten garrantzi berezia*. Enpresa-jarduera arautzen duen esparru juridikoa.*Enpresen forma juridikoak. Kasu espezifiko bat: euskal kooperatibismoa.* 3. Enpresa-ingurunea*. Erantzukizun sozial korporatiboa. Emakumea eta ekintzailatza. Gizarteratzea eta ekintzailatza. Enpresak Garapen Iraunkorrerako Helburuekin duen konpromisoa: 2030 Agenda. B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 1. Enpresa eta negozio-ereduak. Tradizionala versus egungoa.* D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertzeke metodoak 1. Negozio-ereduaren ingurunea. Aurreikuspena: funtsezko joerak. Makroekonomia: aldagai makroekonomikoak. Lehia: lehia-indarrak.

ENPRESA-LEGEDIA: ZERGA ETA MERKATARITZA LEGEDIA	2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1.	2.1 2.2 2.3	A. Enpresa eta bere ingurunea 2. Enpresa. Sailkapena.*Enpresaren lokalizazioa eta dimentsioa: enpresa txiki eta ertainek euskal industria-ehunean duten garrantzi berezia*. Enpresa-jarduera arautzen duen esparru juridikoa.*Enpresen forma juridikoak. Kasu espezifiko bat: euskal kooperatibismoa.* 4. Enpresaren zerga- eta lan-arloko betebeharrak halabeharrez bete izanaren ikuskapena; euskal zerga-sistema eta Gizar- te Segurantzaz.* D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertze metodoak 4. Ideiaren, produktuaren eta markaren babesa.*
ENPRESA EREDUAK: FORMA JURIDIKOAK	1.KONPETENTZIA: HKK2, KD2, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, HK1, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1.	1.1 1.2 2.2	A. Enpresa eta bere ingurunea 2. Enpresa. Sailkapena.*Enpresaren lokalizazioa eta dimentsioa: enpresa txiki eta ertainek euskal industria-ehunean duten garrantzi berezia*. Enpresa-jarduera arautzen duen esparru juridikoa.*Enpresen forma juridikoak. Kasu espezifiko bat: euskal kooperatibismoa.* B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 1. Enpresa eta negozio-ereduak. Tradizionala versus egungoa.*
ENPRESA ZUZENDARITZA: ADMINISTRAZIOA ETA LIDERGOA	1.KONPETENTZIA: HKK2, KD2, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, HK1, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, HK3, EK1.	1.1 1.2 2.1 2.2 3.1 3.2 4.1 4.2	A. Enpresa eta bere ingurunea 1. Enpresaburua. Ekintzailea. Profilak*. Enpresaburuen irudiaren aitortza, egungo testuinguruaren eragile eraldatzaile gisa.* Ekintzailatza-kulturaren sustapena. 5. *Enpresa, digitalizazioa eta berrikuntza. I+G+B*. Berrikuntzaren teoriak. Berrikuntza motak. Joera emergenteak. Berri- kuntza-estrategiak. Iraultza digitalak eta teknologikoak eragindako aldaketen balorazio kritikoa. B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 1. Enpresa eta negozio-ereduak. Tradizionala versus egungoa.* D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertze metodoak 1. Negozio-ereduaren ingurunea. Aurreikuspena: funtsezko joerak. Makroekonomia: aldagai makroekonomikoak. Lehia: lehia-indarrak. 2. Negozio-ereduaren aurretiazko ebaluazioa:*AMIA analisia* Diru-sarreraren eta kostuen aurreikuspenaren analisia eta*e- rrentagarritasun-atalasea*.

	4.KONPETENTZIA: HKK1, HKK3, KE1, KE2, KD2, KPSII3.2, EK2. 5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.		3. Negozio-ereduaren balidazioa. Lean Startup. Bezeroen garapena. Produktu arineko garapena. 4. Ideiaren, produktuaren eta markaren babesa.* 5. Erabakiak hartzeko prozesua. Estrategiak. Simulazioa kalkulu-orrian. Oinarrizko negozioplanaren idazketa.
ENPRESA JARDUERA: EKOIZPENA	1.KONPETENTZIA: HKK2, KD2, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, HK1, EK1, EK2. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, HK3, EK1. 5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.	1.2 3.1 3.2 5.2	B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 3. Ekoizpen- eta hornikuntza-funtzioa*. Ekoizpen-prozesua. Efizientzia eta produktibitatea. Funtsezko jarduerak. Funtsezko baliabideak. Funtsezko asoziazioak.*Kostuen egitura: kostuen sailkapena eta kalkulua.* Izakinak baloratzeko metodoak: FIFO eta batez besteko prezio haztatua; inbentarioaren kudeaketa: Eskabide-puntua. JIT.* D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertzeke metodoak 2. Negozio-ereduaren aurretiazko ebaluazioa:*AMIA analisia* Diru-sarreraren eta kostuen aurreikuspenaren analisia eta*e- rrentagarritasun-atalasea*. 4. Ideiaren, produktuaren eta markaren babesa.*
BIGARREN HIRUHILEKOA			
ENPRESA HORNIKUNTZA: STOCK-AREN KUDEAKETA	4.KONPETENTZIA: HKK1, HKK3, KE1, KE2, KD2, KPSII3.2, EK2. 5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.	4.1 4.2 5.2	B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 3. Ekoizpen- eta hornikuntza-funtzioa*. Ekoizpen-prozesua. Efizientzia eta produktibitatea. Funtsezko jarduerak. Funtsezko baliabideak. Funtsezko asoziazioak.*Kostuen egitura: kostuen sailkapena eta kalkulua.* Izakinak baloratzeko metodoak: FIFO eta batez besteko prezio haztatua; inbentarioaren kudeaketa: Eskabide-puntua. JIT.*

MERKATURATZEA: MARKETING-A ETA MERKATUKO LEHIA ESTRATEGIA DESBERDINAK	2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, HK3, EK1. 4.KONPETENTZIA: HKK1, HKK3, KE1, KE2, KD2, KPSII3.2, EK2. 5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.	2.1 2.2 2.4 3.2 4.1 5.3 5.5	B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 2. Merkataritza-funtzioa*. Bezeroen segmentua. Balio-proposamena. Kanalak. Bezeroekiko harremanak. Diru-sarreraren iturriak.*Marketin-estrategiak: marketin 2.0.* D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertzeke metodoak 1. Negozio-ereduaren ingurunea. Aurreikuspena: funtsezko joerak. Makroekonomia: aldagai makroekonomikoak. Lehia: lehia-indarrak. 2. Negozio-ereduaren aurretiazko ebaluazioa:*AMIA analisia* Diru-sarreraren eta kostuen aurreikuspenaren analisia eta*e- rrentagarritasun-atalasea*. 3. Negozio-ereduaren balidazioa. Lean Startup. Bezeroen garapena. Produktu arineko garapena. 6. Emaizten analisia: merkatuaren azterketa,*kontabilitate informazioaren interpretazioa* eta analisia, eta finantzako egoera-orrien analisia.
ENPRESAREN GIZA BALIABIDEAK: PERTSONEN ETA LAN-ARLOAREN KUDEAKETA.	2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, HK3, EK1. 4.KONPETENTZIA: HKK1, HKK3, KE1, KE2, KD2, KPSII3.2, EK2.	2.1 2.4 3.2 4.1	A. Enpresa eta bere ingurunea 4. Enpresaren zerga- eta lan-arloko betebeharrak halabeharrez bete izanaren ikusapena; euskal zerga-sistema eta Gizar- te Segurantzaz.* B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 4. Giza baliabideen kudeaketa*. Talde arinen osaera eta funtzionamendua. Lan-merkatuak eskatzen dituen gaitasunak: lan kolaboratiboa eta talde-lana arintzen duten trebetasunen garapena eta hobekuntza. Kontratazioa eta enpresaren lan-erla- zioak. Enpresetako berdintasuneta inklusio-politikak.
ENPRESAREN FINANTZA ATALA: INBERTSIOAK	5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.	5.1	B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 5. Finantza-funtzioa*. Ekonomia- eta finantza-egitura. Inbertsioa.*Inbertsioen balorazioa eta aukeraketa: VAN eta PAYBACK*. Finantza-baliabideak. Barne- eta kanpo-finantzaketako iturri alternatiboen analisia. D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertzeke metodoak

			3. Negozio-ereduaren balidazioa. Lean Startup. Bezeroen garapena. Produktu arineko garapena. 5. Erabakiak hartzeko prozesua. Estrategiak. Simulazioa kalkulu-orrian. Oinarrizko negozioplanaren idazketa.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
ENPRESAREN EGOERA FINANTZARIOAK: EGOERA BALANTZEA ETA EMAITZEN ORRIA	5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.	5.1 5.4	B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 6. Enpresako informazioa: kontabilitate-betebeharrak. Ondarearen osaera eta balorazioa. Urteko kontuak eta irudi fidela.* Balantzearen elaborazioa* eta galdu-irabazien kontua. D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertze metodoak 6. Emaizten analisia: merkatuaren azterketa,*kontabilitate informazioaren interpretazioa* eta analisia, eta finantzako egoera-orrien analisia.
FINANTZA EGOEREN ANALISIA	5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.	5.4 5.5	B. Negozio- eta kudeaketa-eredua. 6. Enpresako informazioa: kontabilitate-betebeharrak. Ondarearen osaera eta balorazioa. Urteko kontuak eta irudi fidela.* Balantzearen elaborazioa* eta galdu-irabazien kontua. D. Enpresa-estrategia eta enpresa-errealitatea aztertze metodoak 6. Emaizten analisia: merkatuaren azterketa,*kontabilitate informazioaren interpretazioa* eta analisia, eta finantzako egoera-orrien analisia.
GURE ENPRESA PROIEKTUA ETA HONEN KUDEAKETA	1.KONPETENTZIA: HKK2, KD2, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, HK1, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, HK3, EK1.	1.1 1.2 2.1 2.2 2.3 2.4 3.1 3.2 4.1 4.2	C. Negozio- eta kudeaketa-ereduetan berritze tresnak 1. Negozio- eta kudeaketa-ereduaren mihisea: kontzeptua, arloak, multzoak, utilitatea eta negozioereduen patroiak*(CAN- VAS erredua).* 2. Bezeroen ikuspuntua:*enpatia-mapa.* 3. Sormen-pentsamenduaren sustapena*, negozio- eta kudeaketa-ereduaren diseinura aplikatua.*Sormen-prozesua:* di- bergentzia eta konbergentzia. Negozio-ereduetarako ideia berriak sortzeko dinamikak. 4. Lehia eta merkatu-hobiak bilatzeko tresnak:*Google Trends.* 5. Ideiak antolatze tresnak: ikus-pentsamendua edo Visual Thinking. Laburtzeko gaitasuna. Ideiagintza.*Komunikazioa.* 6. Prototipogintza: kontzeptua eta utilitatea. Prototipogintzaren aukerak: ondasunak, zerbitzuak eta aplikazioak.

	4.KONPETENTZIA: HKK1, HKK3, KE1, KE2, KD2, KPSII3.2, EK2. 5.KONPETENTZIA: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.	5.1 5.2 5.3 5.4 5.5	7. Proiektu edo ideia baten aurkezpen eraginkor eta laburraren garrantziaren balorazioa*. Metodologia: istorioen kontaketa edo storytelling eta igogailuko diskurtsoa edo elevator pitch. Beste metodologia batzuk. 8. Agertokiak: ideien esplorazioa, etorkizuneko agertokiak eta negozio-eredu berriak. 9. Negozio- eta kudeaketa-ereduetan berritzeko beste tresna batzuk.
--	--	--	---

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

METODOLOGIA

- Bakoitzak dakienetik eta denon artean dakiguna bilduz abiatuko gara.
- Irakaslearen azalpenak entzun eta edukien irakurketa, azpimarratze eta laburpen jarduerak egingo dira.
- Gaiak eskatzen dituen gaitasun prozedimentalak lantzeko ariketak planteatuko dira, ikasleek enpresa baten barruko egoera eta arazo desberdinak konpontzeko prozeduretan trebetasunak lortzeko.
- Hausnartzeko jarduerak egingo dira, ikasleen izpiritu kritikoa bultzatzeko, banaka naiz taldeka.
- Eztabaidatzeko gaiak planteatuko dira, errespetuzko jarrera izaten ikasteko: ekonomiaren inguruko eztabaidak, norberaren iritzia eman, bestena entzun.
- Filmaren/Dokumentalen bat ikusiko dugu gogoeta sustatzeko helburuarekin.
- Momentuan gaiak eskatzen duen ariketa praktikoak egingo dira: datuen bilketa, txostenak, eragiketa ekonomikoa sinpleak eta abar.
- Irakaslearen parte hartze aktiboa sustatu eta baloratuko da.
- Ikasleek talde lanak egin eta aurkeztuko dituzte.

BALIABIDEAK

- Sorkuntza propioko Ekonomia gaiko apunteak, hainbat liburu eta gidatan oinarriturik osatutako liburuxka.
- Egunkariak eta ekonomia aktualitateko web orrietako artikuluak.
- **IKT-ei dagokionean**: Sorkuntza propioko materiala erabiliko da, modu irekian elkarbanatuta ikasleekin.
- Alexia Classroom izango da jarduera eta baliabide digitalak bideratzeko ikasgela birtuala.
- Informazioa biltzeko web orriak, Youtube, bilatzaileak, Burtsa informazio orriak, enpresa desberdinen web orriak ... erabiliko dituzte ikasleek.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
	• <i>Kalifikazioa</i>	

• <i>Helburua (formatiboa, akreditatzailea)</i> • <i>Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran)</i> • <i>Ebaluatzeko teknikak, tresnak eta erramintak</i> • <i>Eragileak (autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea)</i>	• <i>Programazio didaktikoaren berrikuspena eta doitzea</i> • <i>Errefortzu-neurriak hartzea, egokitzeko neurriak hartzea, curriculuma zabaltzeko eta aberasteko proposamenak</i> • <i>Berariazko programatan parte hartzea.</i> • <i>Etab.</i>	Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola: - o Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea - o Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea. - o Gaitasunen garapen-maila adostea - o Berariazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea) - o etab.
1. AZTERKETAK: - Oinarrizko ezagutzak neurtuko dira. Orokorrean ebaluazioan azterketa bakarra egingo da. Dena dela, ebaluazioro bi azterketa egin ahalko dira, bata tartekoa eta bestea amaierakoa. Azterketa hauetan gelan egindakoa eta landutakoa neurtuko da. 2. IKASGELAKO LANAK ETA TALDE LANAK -Ikasgelan egiten den lana neurtuko da: interesa, ulertzea, parte hartze aktiboa edo ekarpenak, gelako	BERRESKURAPEN SISTEMA - Azterketa gaingitu ez duten ikasleei Kontzeptuak eta ideiak ulertzeko behar dituzten azalpenak jolas garaietan emango zaizkie (eskatzen baldin badute). Beharrezko material gehigarria ere emango zaie. - Errekuperatzeko azterketa egingo dute. - Nota igotzeko aukera izango dute berreskurapenetan. - Berreskurapenetan, ohikoan eta ezohikoan, ikasleek gaingitu gabe dituzten zatiak bakarrik berreskuratu behar dituzte.	KALIFIKAZIO IRIZPIDEAK: - Azterketa(k): notaren %90 - Klaseko jarrera eta interesa eta egindako lana: %10 • Zati hauetako bakoitza modu independentean baloratuko da. • Atalen batean 0 izateak ebaluazio horretan gehienez 4 ateratzea esan nahiko du (batazbestekoa handiagoa bada ere) • Bi azterketetan gutxienez 4 atera beharko da batazbestekoaren bitartez azterketako zatiaren %90eko kalifikazioa gaingidutzat emateko.

dinamika erraztea/oztopatzea eta eskatutako lanak egitea eta garaiz entregatzea. -Talde lanak egin eta ikasgelan aurkeztea. 3. JARRERA: gelako dinamika erraztu /oztopatzen duen, parte hartzearen pertinentzia, interesa neurtuko dira besteak beste.		
--	--	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Enpresa-jarduera eta jarduera ekintzailea aztertzea, gizartean duten eraldatzeahalmena onartuz eta prozesu horretako berrikuntzaren eta digitalizazioaren balioaz gogoeta eginez, gaur egungo ekonomiaren funtzionamendu orokorrean duten zeregina ulertzeko.

Errealitatea ikuspegi ekonomikotik ulertzea funtsezkoa da gure gizartea hobeto ulertzeko; horregatik, ikasleentzat garrantzi handikoa da pertsona ekintzaileek eta enpresek egungo testuinguruaren elementu eraldatzaile gisa betetzen duten zeregina ezagutzea. Izatez, dinamismo handia eta teknologia berriak eta haien aplikazio ugariak azkar barneratzeko ahalmena egungo testuinguruaren bereizgarri dira. Horrek guztiak eraginda, aldatzen ari da ekoizpen-egitura orokorra, baita egitura ekonomikoa eta gizarte osoa ere, eta horrek berrikuntza funtsezko elementu bihurtzen du edozein enpresarentzat.

Ikasleak beren inguruan zer gertatzen den ulertzeko gai badira, beren bizitza eta gizartea hobetzeko erabakiak hartu ahal izango dituzte.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, KD2, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, HK1, EK1, EK2.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

1.1 Enpresa-jarduerak eta ekintzailetzak egungo ekonomian duten garrantzia ulertzea, gizartean duten eraldatze-ahalmena ezagutuz eta berrikuntzaren eta digitalizazioaren balioaz hausnartuz.

1.2 I+G+Bak gizarte- eta enpresa-garapenean betetzen duen eginkizuna aztertzea, ekonomian inpaktu handia duten joera eta teknologia berriak identifikatuz.

2. Ingurune ekonomikoa eta soziala eta ingurune horrek enpresa-jardueran duen eragina ikertzea, enpresen eta ingurunearen arteko erlazioak aztertuz eta erantzukizun sozial korporatiboaren, berdin- tasunaren eta inklusioaren irizpideetatik abiatzen diren estrategia bideragarriak identifikatuz, enpresen egokitze-gaitasuna baloratzeko.

Errealitatea ikuspegi ekonomikotik eta sozialetik aztertzean, ikasleak jabetu daitezke inguruneak enpre- san duen eraginaz eta enpresa-funtzionamenduak gizartean edo ingurumenean dituen ondorioez, besteak beste.

Enpresak ez dira gizartean gertatzen denaz kanpo dauden erakundeak; hori dela eta, ezinbestekoa da ulertzea ingurune orokorreko eta espezifiko elementuek zer eragin duten hartzen diren erabakietan.

Jakin-mina piztea eta errealitateari buruzko ikuspegi irekia izatea izango da ingurune sozioekonomikoa ikertzearen abiapuntua. Ezagutza horri esker, ikasleek konpondu behar diren arazoak identifikatu ahal izango dituzte eta gizarte-ongizatea areagotzen duten enpresa-soluzioak proposatu ahal izango dituzte.

Horretarako, kontuan hartuko dute soluzio horiek baliabideen agortzea, prekarietatea, desberdintasuna eta bestelako desorekak eragin ditzaketela. Horregatik, funtsezkoa da ikasleek jakitea enpresa batzuek zer ahalegin egiten duten beren enpresa-helburuak Garapen Iraunkorreko Helburuekin (GIH) bat egin dezaten. Izatez, enpresa horiek Erantzukizun Sozial Korporatiboa (ESK) barne hartzen dute, eta, horre- la, desoreka horiek murrizten lagunduko dute eta gizarte bidezkoagoa eta jasangarriagoa lortzen lagun- duko duen balio-proposamena sortzeko gai izango dira, ingurunera azkar egokitzeari utzi gabe. Halaber, ezinbestekoa da ikaslea jabetzea enpresak zerga- eta lan-betebeharrak betetzen dituela, ongizate-es- tatuari euste aldera eta hura garatze aldera.

Kompetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM4, KD1, KPSII2, KPSII5, HK4, EK1.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

2.1 Enpresak jarduera garatzen duen ingurunearen ezaugarriak identifikatzea eta aztertzea, horietatik abiatuta hartutako estrategiak eta erabakiak azalduz eta jarduerak gizartean eta ingurumenean izan ditzakeen ondorioak azalduz.

2.2 Enpresa motak, enpresen elementuak eta eginkizunak eta enpresek hartzen dituzten forma juridikoak ezagutzea, jabeen eta kudeatzaileen legezko erantzukizunak eta kapitalaren eskakizunak horietako bakoitzarekin erlazionatuz.

2.3 Enpresek inguruko aldaketetara eta merkatuaren eskakizunetara azkar, arduraz eta modu jasangarrian egokitzeak duten gaitasuna baloratzea, haien ingurune ekonomikoa eta soziala eta enpresa-jardueran duten eragina ikertuz.

2.4 Negozio-eredua abian jartzeko tramite fiskalak, lanekoak eta Gizarte Segurantzakoak ezagutzea, legezko betekizun horiek betetzearen garrantzia baloratuz.

3. Egungo negozio-ereduak ezagutzea eta ulertzea, beste eredu tradizional batzuekin alderatuz eta sormen-diseinua errazten duten estrategiak eta tresnak aplikatuz, balioa eman, beharrak ase eta ongizate ekonomiko eta sozialari laguntzen dioten negozioereduak proposatzeko.

Negozio-ereduak ezagutuko badira, enpresaren arlo funtzionalak aztertu beharko dira (ekoizpen-arloa, komertziala, finantzarioa...), arlo horiek baitira edozein negozio-ereduren ardatz nagusiak, tradizionale- netik berritzaileenera.

Gaur egun enpresek, tradizionalenetik teknologikoenetara, ingurune dinamikoetan dihardute. Ingurune horietan aldaketak azkar batean gertatzen dira eta aurre egin beharreko arazoak konplexuak izaten dira. Ezaugarri horrek ziurgabetasun handia sortzen du etorkizunera begira, eta inpaktu handia eragiten du enpresen erabaki estrategikoetan.

Negozio-eredu berrien bidez (adibidez, long tail, freemium, multiplataforma eta app), enpresek ingurune horiei aurre egin diezaiekete eta bizkor jardun ahal izango dute. Ikasleek eredu horiek ezagutu beharko dituzte, eta beste batzuk sormenez eta espiritu berritzailez proposatzeko eta diseinatzeko gai izan beharko dute.

Negozio-ereduak sortzeko, CANVAS mihisearen tresna erabiltzea proposatzen da. Tresna horrekin, ikasleek beren balio-proposamena landuko dute eta jarduerak, baliabideak eta funtsezko asoziazioak egingo dituzte, baita kanalak eta bezeroekiko harremanak, kostuen egitura eta diru-sarreraren iturriak landu ere. Tresna horrekin batera, beste tresna osagarri batzuk ere landu daitezke, hala nola bezeroen enpatia-mapa, ikusizko pentsamendua edo ozeano urdinen estrategia.

Gaur egun, enpresek helburu hauek ere planteatzen dituzte: aberastasuna eta, aldi berean, berrikuntza sortzea; etengabe hobetzeko eta ingurunera egokitzeko nahiari eustea; beharrak asetzea; eta gizarte- ongizatea areagotzea. Ezinbestekoa izango da ikasleek ulertzea dualtasun hori osagarria dela enpre- saren ikuspuntutik.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, HK3, EK1.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

3.1 Egungo beharrei erantzutea ahalbidetuko duen negozio-eredu eraldatzailea proposatzea, eredu desberdinak konpara- tuz eta sormen-diseinuko estrategiak eta tresnak erabiliz.

3.2 Enpresa-erakundeen arloak aztertzea, hala nola ekoizpen-arloa, merkataritzakoa, finantzetakoa edo giza baliabidee- takoa, arlo horien ezaugarriak aztertuz, negozio-eredu berritzaile baten kudeaketa efizientea lortzeko.

4. Enpresa-munduan aplikatzekoak diren komunikazio-estrategiak baloratzea eta aukeratzea, formu- la berriak erabiliz eta enpresaren barruan nahiz kanpoan sortzen den informazioa lortuz, erabakiak hartzeko prozesuan beharrezkoa den informazioa eraginkortasunez kudeatzeko eta behar bezala transmititzeko.

Edozein erabaki-prozesutan informazioa eskuratzea eta komunikazio eraginkorra izatea funtsezkoa da edozein arlotako helburuak lortuko badira. Zehazki, enpresen arloan hautematen da hori, enpresak berak zein harekin erlazionatzen diren gainerako eragileek erabiltzen baitute informazio-fluxua. Enpresa-mun- duan aplika daitezkeen eta teknologia berriei oso lotuta dauden komunikazio-estrategiak erabiliz gauza- tzen da hori guztia. Aurrekoarekin lotuta, ikasleek komunikazio-estrategia eraginkorrak eta arinak bali- tu behar dituzte enpresaren eta inguruko eragileen artean informazioa trukatu eta kudeatzean; horrez gain, komunikazio-tresnak aplikatzen jakin behar dute, hala nola istorioen kontaketa (storytelling) eta igogailuko diskurtsoa (elevator pitch). Prozesu horretan, funtsezkoa da ikasleek jarrera kooperatiboa eta errespetuzkoa izatea komunikatzeko moduan, baita argudiatzen eta entzuten ikastea eta ezagutarazi nahi dutena eraginkortasunez transmititzen ikastea ere.

Azkenik, XXI. mendeko berezko ekonomia-globalizazioak berarekin dakar enpresak gero eta nazioartekoa- goak izatea eta gero eta gehiagotan beste hizkuntza batean komunikatzea. Horretarako, funtsezkoa da ikasleek zenbait hizkuntza ikasi eta erabiltzea, askotariko egoeretan zuzen eta autonomiaz komunika daitezen.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, KE1, KE2, KD2, KPSII3.2, EK2.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

- 4.1 Enpresaren barne- eta kanpo-esparruan lortutako informazioa eraginkortasunez kudeatzea, komunikazio-formula berrien bidez informazioaren transmisioa errazten duten komunikazio-estrategiak hautatuz.
- 4.2 Gauzatutako negozio-ereduaren proiektua azaltzea, hizkuntzen erabilera eraginkorraren bidez eta gainerakoak balio proposamenarekin erakartzeko eta interesa pizteko behar diren tresnen erabilera eraginkorraren bidez.

5. Diseinatutako negozio-ereduaren behin-behineko analisia egitea, gauzatutako prozesu osoa ulertzeko eta negozio-ereduaren proposamena baliozkotzeko behar diren enpresa-analisirako tresnak aplikatuz.

Prozesuaren zenbait unetan aplikatutako enpresa-analisirako tresnei esker, lor daiteke negozio-ereduaren proposamena baliozkotzeko informazioa. Baliozkotzea simulatutako egoera jakin batean egin behar da, eta, horretarako, ikasleei prozesu osoaren ikuspegi orokorra emango zaie, eta, aldi berean, ordura arte hartutako edozein erabaki zuzentzeko edo birplanteatzeko aukera emango zaie.

Lortutako informazio guztia, hartutako erabakiak, erabaki horien justifikazioa, eta erabilitako analisi-tresnen emaitzak dira ikasleek oinarrizko negozio-plan bat egiteko oinarria.

Horrela, helburua da ikasleak enpatizatzea eta pertsona ekintzailearen lekuan jartzea, egindako prozesu osoaren ikuspegi integrala lortzea eta asmatzeetatik nahiz akatsetatik ikastea.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII5, EK1, EK2, EK3.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

- 5.1 Planteatutako negozio-eredurako inbertsio-proiektuak baloratzea, VAN eta PAYBACK emaitzetatik abiatuta alternatibarik onuragarrienaren aukeraketa modu arrazoituan justifikatuz.
- 5.2 Diru-sarreraren eta kostuen egitura zehaztea, haien etekina eta errentagarritasun-atalasea kalkulatzeko, planteatutako negozio-eredutik abiatuta.
- 5.3 Simulatutako agertoki jakin batean oinarrizko negozio-plana egitea, hartutako erabakiak justifikatuz.
- 5.4 Ekonomia- eta finantza-egoera aztertzea eta azaltzea, balantzean zein galdu-irabazien kontuan jasotako informaziotik abiatuta, aurkitutako desoreketarako balizko soluzioak adieraziz.
- 5.5 Testuinguru jakin batean diseinatutako negozio-ereduaren proposamena baliozkotzea, gauzatutako prozesu osoa barne hartuz, enpresa-analisirako zenbait tresnaren bidez.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jartotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzailerak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, famili hizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu.

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta teknikoen elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkototasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta bestea, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKO

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimendatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

FRANTSESA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Eta:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
- Arloa/Jakintzagaia: - Eremua: - Diziplinarteko proiektua - Bestelakoak	FRANTSESA	Irakaslea:	HSR		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Gaur egungo gizartean hainbat hizkuntzatan komunikatzea funtsezkoa da kultura demokratikoa garatzeko. Komunikatzeko aukerak, gainera, nazioartekotzea eta mugikortasuna bultzatzen ditu eta beste kultura batzuk ezagutzea eta ikasleen ikuspegiak zabaltzea ahalbidetzen du. Horixe da Batxilergoan atzerriko bigarren hizkuntza bat ikasteko helburua; izan ere, gure autonomia-erkidegoan, beste autonomia-erkidego batzuetan ez bezala, bi hizkuntza koofizialen eta atzerriko lehen hizkuntzaren irakaskuntzari gehitzen zaio.

Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia eta konpetentzia eleaniztuna lortzen ez ezik, Batxilergoa amaitzean funtsezko konpetentziak garatzen eta eskuratzen ere laguntzen du Atzerriko Bigarren Hizkuntza jakintzagaia.

Jakintzagai honek aukera ematen die ikasleei beren hizkuntza-errepertorio indibiduala zabaltzeko. Ikuspegi eleaniztun batetik landu beharko litzateke beraz. Horrela, hausnarketa metalinguistikoa eta interlinguistikoa bultzatuko da, eta hizkuntza-konpetentziak indartuko, hizkuntza-aniztasuna balioetsi eta hizkuntzen arteko erlazioa bultzatuko, ikuspegi inklusibo, demokratiko eta aurreiritzirik gabeko batetik.

Jakintzagai hau sei konpetentzia espezifikotatik abiatuz diseinatu da, Atzerriko Hizkuntzaren curriculumean bezala, eta gai honetako lanaren ardatz izango dira. Batxilergoko konpetentzia espezifikorik horiek ulermeneko, ekoizpeneko, elkarrekintzako eta bitartekaritzako komunikazio-jarduerekin lotutako alderdiak biltzen dituzte, baita eleaniztasunarekin eta kulturartekotasunarekin lotutakoak ere.

Bestalde, oinarritzko jakintzek jakintzagaiko konpetentzia espezifikoak eskuratzeko beharrezkoak diren ezagutzak (jakitea), trebetasunak (egiten jakitea) eta jarrerak (izaten jakitea) biltzen dituzte. Hiru multzotan egituratuta daude: Komunikazioaren multzoa (*Écouter, Lire, Parler, Écrire & Médiation*), Eleaniztasunaren multzoak hizkuntzen funtzionamenduari buruz gogoeta egiteko gaitasunarekin lotzen diren jakintzak biltzen ditu (*Grammaire & Vocabulaire*), eta Kulturartekotasunaren multzoa (*Culture et Civilisation*).

Batxilergoko etapan Atzerriko Bigarren Hizkuntza hautazko jakintzagaia da. Ikasleek lehenago ere izan dezakete harremana jakintzagaiarekin, DBHn landua izan dezaketelako. Hizkuntzetarako Europako Erreferentzia Esparru Bateratua (HEEEB) erreferentea da jakintzagaiaren curriculum-elementuak garatzeko eta berdintzeko. Curriculumeko elementu horiek ikasleen heldutasunera eta garapen psikoebolutibora egokitzen dira pixkanaka, eta jakintzagai honekin lehen harremana duten ikasleei zuzenduta daude. Horregatik, curriculuma doitu eta egokitu beharko dugu ikasleen mailen aniztasunera. Hori kontuan hartuta, ebaluazio-irizpideak eta oinarritzko jakintzak erreferente gisa erabiliko ditugu.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikokoak	Ebal. Irizp.	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1 Vivre la ville. Visiter une ville. 2 On vend ou on garde? Ventes d'autrefois, ventes d'aujourd'hui	1.konpetentzia espezifikoa (Lire): HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. 2.konpetentzia espezifikoa (Écrire): HKK1, HKK5, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KAKK3.1 3.konpetentzia espezifikoa (Écouter et Parler): HKK5, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1 4.konpetentzia espezifikoa (Médiation): HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 5.konpetentzia espezifikoa (Grammaire & Vocabulaire): KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. 6.konpetentzia espezifikoa (Culture et Civilisation): HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3 3.1/3.2 4.1/4.2 5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	A. Komunikazioa (Écouter, Lire, Écrire, Parler & Médiation): jakintza guztiak. B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammaire & Vocabulaire): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntza herrien arteko komunikaziorako eta elkar ulertzeko baliabide gisa, beste kultura eta hizkuntza batzuetara hurbiltzeko bideratzaile gisa eta parte-hartze sozialerako eta aberaste pertsonalerako tresna gisa. - Atzerriko hizkuntzako hitzuneekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komunezko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. - Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan. - Balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuz hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko estrategiak. - Hitzeko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak.

BIGARREN HIRUHILEKOA			
3 Félicitations! En voyage. 4 On fait le ménage. À propos de logement.	1.konpetentzia espezifikoa (Lire): HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2.	1.1/1.2/1.3	A. Komunikazioa (Écouter, Lire, Écrire, Parler & Médiation): jakintza guztiak.
	2.konpetentzia espezifikoa (Écrire): HKK1, HKK5, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KAKK3.1	2.1/2.2/2.3	B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammaire & Vocabulaire): jakintza guztiak.
	3.konpetentzia espezifikoa (Écouter et Parler): HKK5, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1	3.1/3.2	C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture):
	4.konpetentzia espezifikoa (Médiation): HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1	4.1/4.2	- Atzerriko hizkuntza herrien arteko komunikaziorako eta elkar ulertzeko baliabide gisa, beste kultura eta hizkuntza batzuetara hurbiltzeko bideratzaile gisa eta parte-hartze sozialerako eta aberaste pertsonalerako tresna gisa. - Atzerriko hizkuntzako hiztunekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. - Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan.
	5.konpetentzia espezifikoa (Grammaire & Vocabulaire): KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5.	5.1/5.2/5.3	- Balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuz hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko estrategiak. - Hitzezko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak.
	6.konpetentzia espezifikoa (Culture et Civilisation): HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	6.1/6.2/6.3	

HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
5 Tous en forme. Accidents et catastrophe. 6 Faire ses études à l'étranger. Bon voyage! La météo.	1.konpetentzia espezifikoa (Lire): HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2.		A. Komunikazioa (Écouter, Lire, Écrire, Parler & Médiation): jakintza guztiak. B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammaire & Vocabulaire): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntza herrien arteko komunikaziorako eta elkar ulertzeko baliabide gisa, beste kultura eta hizkuntza batzuetara hurbiltzeko bideratzaile gisa eta parte-hartze sozialerako eta aberaste pertsonalerako tresna gisa. - Atzerriko hizkuntzako hiztunekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. - Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan. - Balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuz hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko estrategiak. - Hitzeko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak.
	2.konpetentzia espezifikoa (Écrire): HKK1, HKK5, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KAKK3.1	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3	
	3.konpetentzia espezifikoa (Écouter et Parler): HKK5, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1	3.1/3.2	
	4.konpetentzia espezifikoa (Médiation): HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1	4.1/4.2	
	5.konpetentzia espezifikoa (Grammaire & Vocabulaire): KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5.	5.1/5.2/5.3	
	6.konpetentzia espezifikoa (Culture et Civilisation): HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	6.1/6.2/6.3	

Erabaki metodologikoak

EDUKIEN ANTOLAKETA

Edukiak multzo hauetan banatuta daude:

- Ikasgai guztien eduki komunei buruzkoak
- Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: entzutea eta hitz egitea (Liburuko *Je découvre* eta *Je m'exprime* sailak)
- Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: irakurzea eta idaztea Liburuko *Je découvre* eta *Je m'exprime* sailak)
- Hizkuntzari buruzko gogoeta (*Je m'entraîne* saila).
- Literatura diskurtsoari buruzkoak (*Je m'entraîne* saila)
- Hizkuntzaren alderdi sozialari buruzkoak (*Culture* eta *Atelier vidéo* sailak).

JARDUERA MOTAK

Landuko diren unitate didaktiko guztiek egitura berbera dute:

- Sarrera-motibazio iharduerak (hasierako fasean): *Je découvre* saila.
- Ikasketa prozesuaren garapenerako iharduerak:
Je mémorise saila, lexiko eta fonetikari lotua,
Je m'entraîne saila, gramatikari buruzkoa.
Je m'exprime saila, ahozko nahiz idatzizko produkzioa eragiten duena.
- Ikas prozesua norberak garatzeko edo eta norberaren ebaluaziorako ariketak (aplikazio eta komunikazio fasean): *Cahier d'exercices* edo *Tâche finale* delako sailean.

BALIABIDEAK

Eguneroko lanerako *Nouvelle génération A2-B1* metodoa erabiltzen dugu, bertan ikasleek *Livre de l'élève* eta *Cahier d'activités* liburu bakar batean dituztelarik.

Metodo honek material inprimatua eta digitala konbinatzen ditu. Gelan liburu digitala proiektatzen da pantallan, hain zuzen ikasleak paperean daukan guztiaren bertsio digitala. Horrek presentazio teorikoak, ariketa guztien zuzenketak, entzuketak eta beste gehigarri asko barneratzen ditu. Ikasleek gelan liburu fisikoa erabiliko dute.

Bestalde, frantzesez sortutako irakurgai egokituak entzun / irakurriko dira gelan bertan, dagokien lanketa jarraian egiteko.

Azkenik, filmeak, abestiak, telebista programatako zatiak eta Frankofoniari lotutako material anitzak erabiliko dira.

TALDEKATZEA

Ikasleek talde handian, txikian (2-4 ikasle) nahiz banaka egingo dute lan.

ESPAZIO ETA DENBORAK

2.Batxilergoko hautazko jakintzagaia dugu Frantsesa II –Atzerriko Bigarren Hizkuntza-. Beraz, gaia aukeratu duten 4 geletako ikasleak bertaratuko dira. Orain arte 4 orduko gaia bazen ere, aurtendik 3 saio izango dira astean.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Beharrezko azalpenak ematea.
- Iturri desberdinetatik materialak lortzea gelan aztertzeko.
- Ikasleen lanak zuzentzea, ikasleek beraien akatsetatik ikasketa bat atera dezaten eta hizkuntza zuzentasun eta aberastasun maila hobe dezaten.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Irakaslearen azalpenak aktiboki jarraitzea.
- Agintzen edo eta aholkatzen zaizkion lanak bere kabuz, arduraz eta adostutako eperako eginak egotea
- Taldean egindako lanetan arduraz aritzea, ekarpenak egitea, lan osoaren erantzule delako jarreraz..
- Bere lanak hobetze aldera irakasleak zuzendutakoari edo esandakoari kasu egitea

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

EBALUATZEKO TRESNAK:	EBALUAZIOAREN ONDORIOAK:	KALIFIKAZIO IRIZPIDEAK:
Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. Bildumako ebaluazioan erabiliko diren tresnak anitzak izango dira: - Kontrol frogatxoak egin edo iharduera indibidual desberdinak entregatu beharko dira unitate bakoitzaren bukaeran (2 unitate ebaluazioko) eta ebaluazio-biltzaile azterketa bat izango da trimestre amaieran. - Gaiaren arabera zehaztuko dira ahozko edo idatzizko taldeko aurkezpen eta frogak. - Etxerako bidaltzen diren lanak (<i>Cahier d'exercices</i> edo <i>Livre de l'élève</i>-eko ariketaren bat) ere erabiliko dira ebaluazio tresna gisa. - Gelako lan-produkzioa eta gaiarekiko jarrera ere kontuan hartuko da. Ebaluazioa heteroebaluatzailea da (tresna gehienak irakasleak ebaluatuta) baina autoebaluatzailea ere bai (jakinaraziko zaio ikasleari ze lan ebaluatu behar dituen berak).	Ebaluazioa jarraia izanik, kontrol/iharduera partzialak edo ebaluazio azterketa biltzailea suspenditzekotan, hurrengo ebaluaketako lanaren bidez gainditzeko aukera izango da (1. eta 2.ebaluazioetan). 3.ebaluazioa suspenditzekotan, azterketa finalera aurkeztu beharko du ikasleak. Horregatik, azterketan sartuko diren edukinak modu eraikitzaile batean ebaluazioz ebaluazio pilatzen doaz, eta 3. ebaluaziokoa azterketa orokor bat da, ikasturtean garatutako konpetentzia guztiak bilduko dituelarik. 3. ebaluazioko azterketa gainditzen ez duenak, 1. deialdiko azterketara aurkeztu beharko du, hau ere kurtso osokoa izanik. 2. deialdiko azterketa ere orokorra da, kurtso osoko edukinei buruzkoa.	- Ebaluazioan zehar egindako lanen batez bestekoari (idatzizko nahiz ahozkoak) erreparatuko zaio. - Gelako jarrera, bertako lan produkzioa eta parte hartzea ere kontutan hartuko dira. Ebaluazioa jarraia izango da. Horregatik lehen aipatutako tresna guztiak erabiliko dira. Ez da azterketen errekupeziarik izango: hurrengo azterketak aurrekoa gainditzeko aukera emango du. Ikasturte amaierako notan, aurreko ebaluazioetan lortutako notak kontuan hartuko dira, eta batez bestekoari erreparatuko zaio, kurtsoan zehar izandako lan-ekoizpena eta jarrera ahaztu gabe. Beraz, 3.ebaluazioko nota ezin da automatikoki bukaerako notarekin identifikatu. Irakaslearen esku geratzen da kurtso amaierako batez besteko notaren xedapena. Ikasturteko nota igo nahi izanez gero (aprobatua izanda, noski), 1. deialdiko azterketa finalera aurkezteko aukera du nahi duenak.

--	--	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

- 1. Oinarritzko diskurtso-generoetako testuak, hizkuntza estandarrean eta argi adierazitakoak, ulertzea eta interpretatzea, iturri fidagarriak bilatuz eta esanahiak inferitzeko estrategiak erabiliz, betiere zentzu orokorra eta ideia nagusiak ateratzeko eta komunikazio-egoera zehatzetan horien edukia baloratzeko.**

Ulermenak informazioa jasotzea eta prozesatzea dakar. Batxilergoko Atzerriko Bigarren Hizkuntza jakintzagaian ulermena komunikazio-trebetasuna da, eta ikasleentzako garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiei buruzko eta hizkuntza estandarrean adierazitako ahozko testuetan, testu idatzietan eta multimodaletan oinarrituta garatu behar da.

Maila honetan, Atzerriko Bigarren Hizkuntzaren ulermenak berarekin dakar testuak ulertu eta interpretatzea, eta zentzu orokorra eta xehetasunik garrantzitsuenak ateratzea, testuen komunikazio-beharrak asetze aldera. Horretarako, garapen psikoebolutiborako eta ikasleen premietarako egokienak diren estrategiak aktibatu behar dira, testuaren esanahiaren eta zentzuaren errepresentazioa berreraikitze eta testu horien azpian dagoen komunikazio-asmoari buruzko hipotesiak formulatzeko.

Ikasleentzako ulermen-estrategiarik baliagarrien artean, honako hauek aipa daitezke: esanahien inferentzia eta egiaztapena, hitzik gabeko lementuen interpretazioa, testuen azpian dauden iritziei eta asmoari buruzko hipotesien formulazioa eta ikasleen hizkuntza-errepertorioa osatzen duten hizkuntzen ezagutza, trebetasun eta jarreraren transferentzia eta integrazioa. Testuaren asmoari buruzko hasierako hipotesia egiaztatzea eta, beharrezkoa izanez gero, ikasleei hipotesi alternatiboak planteatzea ahalbidetzen dieten hainbat irudikapen motaren (idazketa, irudia, grafikoa, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), testuinguru-informazioaren (hizkuntzaz kanpoko elementuak) eta informazio kotestualaren (hizkuntza-elementuak) interpretazioa biltzen ditu ulermenak.

Estrategia horiez gain, iturri fidagarriak euskarri analogikoetan zein digitaletan bilatzea oso metodo baliagarria da ulermenerako, informazioa egiaztatu, balidatu eta sostengatzea eta testuetan oinarrituta ondorio garrantzitsuak lortzea ahalbidetzen baitu. Ulertzeko eta interpretatzeko prozesuetarako, aurreiritzi eta estereotipoen identifikazio kritikoa eta desberdintasun eta antzekotasun etnokulturalekiko interesa bultzatuko duten komunikazio-testuinguru dialogikoak behar dira.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2**.

- 2. Oinarritzko eta eguneroko diskurtso-generoetako testu originalak ekoiztea, hedadura ertainekoak, errazak eta antolaketa argikoak, planifikazioa, konpentsazioa edo autokonponketa gisako estrategiak erabiliz, betiere mezu garrantzitsuak sormenez, egokitasunez eta koherentziaz adierazteko eta komunikazio-helburu zehatzei erantzuteko.**

Ekoizpenak ahazko adierazpena, idatzizkoa zein multimodala biltzen ditu. Etapa honetan, ikasleentzat garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiei buruzko testuak idatzi eta azaldu behar dira, sormenez, koherentziaz eta egokitasunez. Etapa honek zenbait formatu eta euskarritako ekoizpenak barne har ditzake: deskribapen edo pasadizo txiki baten azalpena, hedapen handiagoko aurkezpen formala, argudio sinple bat, edo egitateak, kontzeptuak, pentsamenduak, iritziak eta sentimenduak tresna digital eta analogikoen bidez adierazten dituzten testuak idaztea. Ekoizpenak, halaber, interneteko informazioaren bilaketa aurreratua dakar, dokumentazio-iturri gisa. Formatu multimodalean, ekoizpenak esanahia sortzeko baliabideen baterako erabilera aurreikusten du (idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), baita komunikatzeko, kolaborazioan lan egiteko eta informazioa partekatzeko gailu digitalen, tresnen eta aplikazioen hautaketa, konfigurazioa eta erabilera ere, sareko ekintzak, presentzia eta agerikotasuna arduraz kudeatuz.

Testugintzarekin lotutako jarduerak funtzio garrantzitsuak betetzen dituzte esparru pertsonalean, sozialean, hezkuntzakoan eta profesionalean, eta balio sozial eta zibiko zehatza lotzen da horiekin. Hainbat euskarritako ekoizpenik formalenetan lortutako trebetasuna komunikazioaren konbentzioen eta diskurEUSKAL HERRIKO AGINTARITZAREN ALDIZKARIA 109. zk. 2023ko ekainaren 9a, ostirala 2023/2728 (491/368) tso-ezaugarririk ohikoenen identifikazioaren eta esperientziaren bidezko ikaskuntzaren emaitza da. Etapa honetan, ekoizpenak oinarritzen dira oinarritzko alderdi formalen ikaskuntzan (alderdi linguistikoagoak, soziolinguistikoagoak eta pragmatikoagoak), erabilitako ge neroarekin lotutako ohiko itxaropen eta konbentzioen ikaskuntzan, hizkuntzaren erabilera etikoaren ikaskuntzan, sormenezko ekoizpen-tresnen ikaskuntzan eta erabilitako euskarriaren ikaskuntzan. Ekoizpen formala zein informala hobetzeko aukera ematen duten estrategiek honako hauek biltzen dituzte etapa honetan: plangintza, autoebaluazioa eta koebaluazioa, atzeraelikadura eta monitorizazio, balidazio eta konpentsazio autonomia eta sistematikoa.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK1, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KPSII5, KAKK3. 1**.

3. Beste pertsona batzuekin gero eta autonomia handiagoz elkarreaginean aritzea, kooperazio- estrategiak erabiliz, baliabide analogikoak eta digitalak erabiliz eta kortesia arauak errespetatuz, betiere komunikazio-asmo zehatzei erantzuteko.

Elkarrekintzak bi parte-hartzaile edo gehiago inplikatzeko diskurtso bat osatzeko garaian. Pertsona arteko elkarrekintza hizkuntzaren jatorritzat hartzen da, eta pertsona arteko funtzioak, kooperatiboak eta transakzionalak biltzen ditu. Beste pertsona batzuekiko elkarrekintzan, honako hauek esku hartzen dute: hizkuntza-adeitasunak, netiketak, komunikazioaren hitzezko eta ez-hitzezko elementuek, eta ahozko erregistro eta genero dialogikoetarako, idatzizkoetarako eta multimodaletarako egokitzapenak. Hezkuntza- -etapa honetan, elkarrekintzak ikasleentzat garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiak lantzea espero da.

Konpetentzia espezifiko hau funtsezkoa da atzerriko bigarren hizkuntzaren ikaskuntzan, honako estrategia hauek barne hartzen baititu: hizkuntzen arteko transferentziak; kooperazio-estrategiak; elkarriketa hasi, eutsi edo amaitzekoak; hitz egiteko txandak lagatzekoak eta hartzekoak; eta argitzea edo errepikatzea eskatzekoak. Elkarrekintza, gainera, ezinbesteko jardura da kooperazio-lanean. Izan ere, lan horretan, zereginak eta erantzukizunak modu zuzen, eraginkor, errespetuzko eta enpatikoan banatu eta onartzeko zeregina helburu partekatuak lortzera bideratuta dago. Horrez gain, hizkuntza-adeitasunari eta netiketari buruzko arauak eta printzipioak ikasi eta aplikatzeak herritartasun demokratikoa, arduratsua, errespetuzkoa, segurua eta aktiboa gauzatzeko prestatzen ditu ikasleak.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE2, KD3, KPSII3. 1, KPSII3. 2, HK3, KAKK3. 1.**

4. Hizkuntzen arteko edo hizkuntza bereko erregistroen arteko bitartekotza egitea eguneroko egoeretan, kontzeptuak azaltzera edo mezuak sinplifikatzera bideratutako estrategia eta ezagutza errazak erabiliz, informazioa era eraginkor, argi eta arduratsuan helarazteko eta komunikazioa erraztuko duen giro positiboa sortzeko.

Bitartekotza hainbat estrategiatan (hala nola birformulazioan) oinarrituta mezuak edo testuak ahoz edo idatziz azaltzean eta haien ulermena erraztean datzan hizkuntza-jardura da. Bitartekotzan, ikasleek gizarte-eragile gisa jardun behar dute, eta beren ardura izango da zubiak sortzea eta mezuak modu dialogikoan eraikitzea, hizkuntza desberdinen artean ez ezik, hizkuntza beraren modalitate edo erregistroen artean ere bai.

Batxilergoan, Atzerriko Bigarren Hizkuntza jakintzagaian bitartekaritza, batez ere, hiru alderditan zentratzen da: Alde batetik, hizkuntzak komunikazio-testuingurutik sortzen diren erronkak konpontzeko tresna gisa duen rolean, komunikaziorako eta ikaskuntzarako espazio eta baldintza egokiak sortuz. Bestalde, bitartekaritzak kooperazioa eta besteen parte-hartzea sustatzea eskatzen du, esanahi berriak eraikitzeko eta ulertzeko. Azkenik, bitartekotzak informazio berria era egoki, arduratsu eta konstruktiboan helaraztea dakar. Horretarako, baliabide konbentzionalak zein aplikazio edo plataforma

birtualak erabil daitezke edukiak itzultzeko, aztertzeko, interpretatzeko eta partekatzeko. Etapa honetan, mezuak edo testuak garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiei buruzkoak izango dira. Formatu multimodalean, birformulazioak edo bitartekotzak esanahia sortzeko hainbat baliabideren interpretazioa eta erabilera bateratua biltzen ditu: idazkera, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak, etab.

Bitartekotzak ikasleen pentsamendu estrategikoa garatzen laguntzen du; izatez, komunikazio eraginkorra lortze aldera, ikasleek beren erreperiotorioko trebetasun eta estrategiarik egokienak zuzen aukeratzea dakar bitartekotzak. Gainera, informazioa trukatzeko den ingurune kooperatiboetan norberaren eta beste pertsona batzuen parte-hartzea errazten du. Era berean, eskura dauden baliabideak aitortzea eta besteen motibazioa eta enpatia sustatzea eskatzen du, eta, horrekin, solaskideen motibazioak, ideiak eta egoera pertsonalak ulertzea eta errespetatzea eta norberarekin harmonizatzea. Hori dela eta, enpatia, errespetua, espiritu kritikoa eta zentzu etikoa funtsezko elementuak dira bitartekotzan.

Kompetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1.**

5. Norberaren hizkuntza-erreperiotorioa mobilizatzea eta erabiltzea, erreperiotorio hori osatzen duten hizkuntza eta aldaera bakoitzaren funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoa eginez eta norberaren ezagutzak eta estrategiak esplizitu eginez eta partekatuz, betiere atzerriko hizkuntza ikasteko gaitasuna eta komunikazio-behar zehatzei eman beharreko erantzuna hobetzeko.

Hizkuntza-erreperiotorioaren erabilera eta haren funtzionamenduari buruzko gogoeta hizkuntzak eskuratzeko ikuspegi eleaniztunari lotuta daude. Ikuspegi eleaniztunaren abiapuntua da ikasleek ezagutzen dituzten hizkuntzekin dituzten esperientziak hizkuntza berrien ikaskuntza zabaltzeko eta hobetzeko oinarria direla, eta hizkuntza-erreperiotorio eleaniztuna eta jakin-min eta sentsibilizazio kulturala garatzen eta aberasten laguntzen dietela.

Batzilergoko etapan, eta zehazkiago erreperiotorioa hizkuntza bat gehiagorekin zabaltzen duen jakintzagai honetan, ezinbestekoa da ikasleek hizkuntzen funtzionamenduari buruzko gogoeta egitea eta haien banakako erreperiotorioak sistematikoki alderatzea. Horretarako, antzekotasunak eta desberdintasunak aztertuko dituzte, hizkuntza horietan ezagutzak eta estrategiak zabaltze aldera. Era horretan, hizkuntza berrien ikaskuntza erraztu eta komunikaziorako kompetentzia hobetuko da. Hizkuntzei eta haien funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoa eta sistematikoa ikasleek hizkuntzen arteko erlazioak ulertzea dakar, eta hizkuntza- eta komunikazio-esparruan dituzten indarrak eta gabeziak identifikatzen laguntzen du. Ikasleak, gainera, ezagutza eta estrategia propioez jabetuko dira, eta esplizitu egingo dituzte. Ildo horretan, ziurgabetasunari aurre egiteko eta ekimenaren zentzua eta helburuak lortzean edo erabakiak hartzean beharrezkoa den jarraitutasuna garatzeko trebetasunak ere beharko dira.

Gainera, hainbat hizkuntza eta aldaera ezagutzeak gizartearen hizkuntza-aniztasuna alderdi aberasgarri gisa kritikoki baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea ahalbidetzen du. Norberaren hizkuntza- erreperiotorioari buruzko eduki berriak sortu eta txertatzeko gailu eta tresna analogikoak zein digitalak hautatzeak, konfiguratzeak eta aplikatzeak beste hizkuntza batzuk eskuratzeko eta hobetzeko zeregina erraztu dezakete.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5**.

- 6. Atzerriko hizkuntzatik abiatuta, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna modu kritikoan baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea, hizkuntzen eta kulturen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak identifikatuz eta partekatuz, betiere kulturarteko egoeretan enpatiaz, asertibotasunez eta errespetuz jokatzeko eta elkar ulertzea sustatzeko.**

Kulturartekotasunak gizartearen hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna esperimentatzea, aztertzea eta hari etekina ateratzea dakar. Batxilergoko etapan, kulturartekotasunak gainerakoekin ulertzea errazten du, eta arreta espezifikoa merezi du. Izan ere, ikasleek herritartasun arduratsua, errespetuzkoa eta konprometitua gauzatzeko oinarriak finkatzen ditu, eta estereotipo eta aurreiritzien ondorioz kulturartekotasunaren pertzepzioa desitxuratuta egotea eta hori diskriminazio mota jakin batzuen jatorria izatea eragozten du. Balorazio kritikoak eta aniztasunera egokitzeak kulturarteko egoeretan enpatiaz, errespetuz eta arduraz jokatzeko ahalbidetu behar diete ikasleei.

Aniztasunaz jabetzeak hainbat kulturaren arteko lotura ezartzeko aukera ematen die ikasleei. Gainera, sentsibilitate artistiko eta kulturalaren garapena bultzatzen du, baita beste kultura batzuetako pertsonekin harremanak ezartzea ahalbidetuko duten estrategia ugari identifikatu eta erabiltzeko gaitasuna ere. Atzerriko hizkuntzaren irakaskuntzan planteatu daitezkeen kulturarteko egoerek (Europako programen esparruan, adibidez) esperientzia, ideia, gizarte eta kultura berrietara irekitzeko, desberdinarekiko interesa agertzeko, norberaren ikuspegia eta kultura-balioen sistema bera erlatibizatzeak eta diskriminazio mota orotan oinarritutako jarreraren edo estereotipoen sendotzearen ondorioak baztertzeko eta ebaluatzeak aukera ematen diete ikasleei. Hori guztia kultura partekatu bat eta iraunkortasunarekin eta balio demokratikoekin konprometitutako herritartasuna bultzatzeko eta justifikatzeko helburuarekin garatu behar da.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1**.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarriotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetza demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiaketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiaketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta tekniken elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkioten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteei eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduerak eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAIETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprosesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

GZ MATEMATIKA II: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
- Arloa/Jakintzagaia: - Eremua: - Diziplinarteko proiektua - Bestelakoak	GZ MATEMATIKA II	Irakasleak:	Txema Marin Arrizabalaga		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Gizarte Zientziei Aplikaturako Matematika I eta II arloen curriculum-diseinua etapako helburu orokorrak lortzera bideratzen da. Eginkizun horretan, arreta berezia emango zaio ikasleek etapa amaitzean lortu behar dituzten batxilergoko deskriptore operatiboetan kontzeptualizatutako funtsezko konpetentziak garatzeari eta eskuratzeari. Horrela, problemen interpretazioa eta prozeduren eta emaitzen komunikazioa hizkuntza-komunikaziorako konpetentziarekin eta konpetentzia eleaniztunarekin erlazionatuta daude.

Konpetentzia espezifikoen izaera kontuan harturik, kasu batzuetan ebaluazio-irizpideak oinarritzko jakintzen bitartez mailakatzen dira lehen eta bigarren mailen artean. Jakintza horiek zenbait zentzutan taldekatu dira, matematikaren esparruekin erlazionatutako trebetasunen multzo gisa: zentzu numerikoa, metrikoa, aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala, zentzu estokastikoa eta sozioafektiboa. Garrantzitsua da adieraztea zentzuak eta jakintzak agertzeko ordenak ez dakarrela inolako sekuentziaziorik.

Zentzu matematikoa da eduki matematikoak modu funtzionalean eta norberaren trebetasunetan konfiantza izanik testuinguruan menderatzearekin lotutako gaitasunen multzoa. Hori dela eta, matematikaren konpetentzia-irakaskuntza planteatzen da, testuinguruan problemak edo atazak ebazteko kontzeptuak nagusitu eta haiei zentzua emateko, testuingurutik kanpoko egoeretan trebetasunak edo algoritmoak ikasi beharrean. Hala, zentzu matematikoa izan eta garatu behar da matematikoki konpetentziadun izatera iristeko.

Zentzu numerikoaren ezaugarria da numerazioari eta kalkuluari buruzko ezagutza zenbait testuingurutan aplikatzea, bereziki sozialetan, eta zenbakien eta eragiketen ulermenean, irudikapenean eta erabilera malguan oinarritutako trebetasunak, egiteko moduak eta pentsamoldeak garatzea.

Neurriaren zentzuak objektuen atributuak eta bizi garen gizartearen ezaugarriak ulertzea eta konparatzea hartzen du ardatz.

Zentzu aljebraikoak matematika komunikatzeko eta errealtatearen fenomenoak adierazteko hizkuntza eskaintzen du. Zentzu aljebraikoaren eta pentsamendu konputazionalaren funtsezko ezaugarriak honako hauek dira: partikularrean orokorra dena ikustea, aldagaien arteko mendekotasun-patroiak eta -erlazioak antzematea eta hainbat irudikapenen bidez adieraztea, eta egoera matematikoak edo mundu errealekoak adierazpen sinbolikoekin modelizatzea.

Zentzu estokastikoak hainbat alderdi hartzen ditu, hala nola datuak analizatzea eta interpretatzea, aieruak egitea, informazio estatistikotik abiatuta erabakiak hartzea, kritikoki baloratzea, eta, era askotako egoeretan ausazko fenomenoak ulertzea eta komunikatzea.

Zentzu sozioafektiboak berekin dakar, alde batetik, emozioak ulertzeko eta maneiatzeko behar diren ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak eskuratzea eta aplikatzea, eta, bestetik, matematika ikasteko prozesuan agertzen den talde-lana aktiboki kudeatzea. Zentzu hori ez da modu isolatuan landu behar, jakintzagaiaren garapenean zehar baizik

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazonatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
- Ekuazio linealeko sistemak - Matrizeak - Determinanteak eta ekuazio linealeko sistemak. - Programazio lineala.	Konpetentzia espezifikoa 1 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5, PSIIK4, PSIIK5 eta EKK3 Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 4 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK3, DK5, EKK3	1.1. 1.2. 2.1 2.2 4.1	A.1. Eragiketen zentzua. Zenbaki errealekin eta matrizeekin eragiketak egiteko trebetasunaren garapena, kalkulu mentala edo lapitza eta papera erabiliz kasu errazetan eta teknologia kasu konplexuenetan. A.1. Matrizeen batura eta biderkadura: interpretazioa, ulermena eta propietateen aplikazio egokia. A.2. Erlazioak. Matrizeen multzoak: egitura, ulermena eta propietateak. . C.2. Eredu matematikoa. Erlazio kuantitatiboak hainbat egoeratan: erlazioak modeliza ditzaketen funtzio motaren edo moten identifikazioa eta zehaztapena. C.2. Hainbat testuingurutan egoerak modelizatzeko eta ebazteko ekuazio-sistemak eta inekuazioak, baita tresna digitalekin ere. C.2. Matrizeen erabilera, gutxienez ere, ekuazio linealen sistemak edo grafoak agertzen diren egoerak modelizatzeko. C.2. Inekuazio-sistemen erabilera, programazio linealeko problemak sorrazten dituzten egoerak modelizatzeko. C.3. Berdintza eta desberdintza. Adierazpen aljebraikoen forma baliokideak ekuazioen eta inekuazioen ebazpenean, kalkulu mentalaren, arkatx- eta paper-algoritmoen eta tresna digitalen bidez. C.3. Ekuazio- eta inekuazio-sistema linealen ebazpena hainbat testuingurutan C.5. Matrizeekin eta determinanteekin egindako eragiketen eta ekuazio linealen sistemen ebazpenaren propietateen analisi algoritmikoa. C.5. Matrizeekin egindako eragiketen propietateen eta ekuazio linealen sistemen ebazpenaren analisi algoritmikoa.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
-Funtzio polinomikoen azterketa - Funtzio arrazionalen azterketa	Konpetentzia espezifikoa 3 HKK1, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK3, DK5, KK3	3.1 3.2 5.1 6.1	B.2. Aldaketa. Deribatua aldaketa-arrazoi gisa hainbat testuingurutako optimizazio-problemen ebazpenean (gizarte-zientziak, ekonomia...). B.2. Funtzio errazen bidez —funtzio polinomikoak eta funtzio arrazional garrantzitsu batzuk modeliza daitezkeen egoeren irudikapenari eta azterketari limitearen eta deribatuaren kontzeptuak aplikatzeko estrategiak.

- . Zatikako funtzioen azterketa	Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1 Konpetentzia espezifikoa 6 STEM1, STEM2, DK2, PSIIK5, HK4, EKK2, EKK3, KKAK1.		C.4. Erlazioak eta funtzioak. Funtzioen irudikapen grafikoa, analisia eta interpretazioa, zenbait bitarteko erabiliz, digitala barne. C.4. Funtzio moten propietateak: identifikazioa, ulermena eta konparazioa. C.4. Problema-egoera baten, haren funtzio sinbolikoaren moduko ereduaren eta funtzio horren irudikapen grafikoaren arteko konexioak, laguntza digitalarekin. C. 5. Pentsamendu konputazionala. Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemen formulazioa, analisia eta ebazpena, tresna edo programarik egokienak erabiliz.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
- Integrala eta bere erabilerak	Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1 Konpetentzia espezifikoa 6 STEM1, STEM2, DK2, PSIIK5, HK4, EKK2, EKK3, KKAK1.	5.1 6.1	B.1. Neurketa. Kurba baten azpiko azalera gisa definitutako integralaren interpretazioa. B.1. Jatorrizkoak kalkulatzeko oinarritzko teknikak. Funtzio polinomikoek mugatutako barrutien azalaren kalkulurako aplikazioa.
- Probabilitatea - Banaketa normala - Inferentzia estatistikoa	Konpetentzia espezifikoa 1 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5, PSIIK4, PSIIK5 eta EKK3 Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 6 STEM1, STEM2, DK2, PSIIK5, HK4, EKK2, EKK3, KKAK1. Konpetentzia espezifikoa 7 STEM3, STEM4, DK1, DK2,	1.1. 1.2. 2.1 2.2 6.1 6.2 6.3 7.1 7.2	B.1. Probabilitatea ausazko fenomenoekin lotutako ziurgabetasunaren neurri gisa. D.1. Ziurgabetasuna. Probabilitate-kalkulua esperimendu konposatuetan. Baldintzazko probabilitatea eta gertaeren independentzia. Zuhaitz-diagramak eta kontingentzia-etaulak. D.1. Probabilitate totalaren teorema eta Bayesen teorema problemen ebazpenean, ziurgabetasun-egoeretan erabaki egokiak hartzeko. D.1. A priori probabilitatea, egiantz-berresleipena eta a posteriori probabilitatea zuhaitz-diagrama baten edo kontingentzia-taula baten laguntzarekin eta Bayesen teoremarekin duen erlazioa aztertzeko estrategiak. D.2. Probabilitate-banaketak. Ausazko aldagai diskretuak eta jarraituak. Banaketaren parametroak. D.2. Fenomeno estokastikoen modelizazioa probabilitate-banaketa binomialaren eta normalaren bidez. Probabilitateen kalkulua, baita aplikazio informatikoekin ere. D.3. Inferentzia. Lagin adierazgarrien hautaketa; laginketa-tekniken hastapenak. D.3. Batezbestekoaren, proportzioaren eta desbideratze tipikoaren estimazioa eta interpretazioa. D.3. Batezbestekoaren eta proportzioaren zenbatespena. Banaketa normalean oinarritutako konfiantza-tarteak. Testuinguruan kokatutako egoeren eraikuntza, analisia eta erabakiak hartzea. D.3. Konfiantzaren, errorearen eta lagin-tamainaren arteko erlazioa. D.3. Tresna digitalak azterketa estatistikoetan

	DK5, EKK3, KKAK4.1, KKAK4.2.		
--	---------------------------------	--	--

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

Klaseen jarduera: Apunte-txostena da ikasgaiaren garapenerako ardatz nagusia. Kontzeptuen azalpena, adibide lagungarriak eta klasean garatzeko ariketak. Ikasgai bakoitza, unitatetan dago banatuta. Orohar, unitate bat garatzeko eskola ordu bat (saio) erabiltzen da.

Ikasleak ere kabuz egitekoa: Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak

Irakasleak banatutako apunte-txostenak dira baliabide nagusia (3 ale). Hauetan, azalpen teorikoak, klasean egiteko ariketak, ariketa eredu ebatziak eta proposatutako ariketa gehigarriak biltzen dira.

Horretaz gain, klaseetan garatutako kontzeptuak eta prozedurak garatzeko (sakontzeko) ikasgela birtuala erabiliko da. Bertan, txostenetan azaltzen diren ariketa gehigarri guztiak ebatzita, eskuragarri ditu ikasleak. Klaseko jarduerak osatzeko edota detektatu daitezkeen gabeziak indartzeko, zenbait ariketa eredu bideoz egongo dira eskura.

IKT baliabideak. Ikasgela birtuala: Alexia Classroom . Aurrekoarekin batera, ikasturtearen garapen osoa Alexia Classroom aplikazioan joango da azaltzen. Honetan, ikasleak ondorengoak izango ditu eskura:

- Aurreko atalean aipatutako txostenetan azaltzen diren azalpenak, klaseko ariketak eta ariketa gehigarri guztiak ebatzita.
- Klasean garatutakoa, azalpen teorikoak, klasean landuko diren ariketa/problema bideoz grabatuta .
- Astero egin beharreko lanak, frogak eta azterketen edukiak, hauen datak, azterketa ereduak,...

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• <i>Helburua</i> :Formatiboa da nagusiki, nahiz akreditatzailea ere baden. • <i>Finkatutako denborak, prozesuan zehar eta batik bat amaieran</i> • <i>Ebaluatze teknika, tresnak eta erramintak</i> Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak. Asteko azken klasean (ostiraletan) , asteko lanak ebaluatzen dira, frogak labur baten bidez (ariketa bat - 10 minutu- Puntuazioa: 0tik 1 era). Astearen bukaeran (ostiraletan)egindako frogak bakoitzak 0,5 balioko du ebaluazioaren notarako. Azken hauetan lortutakoa.guztira,	Ebaluazioaren errekonferentzia azterketa egiten da . Hori prestatzeko materiala (ariketak) banatu egiten zaie eta lan egiteko egutegi bat proposatu. Ikaslearen esku gelditzen da, programa horri atxekitzea edo errekonferentzia azterketa bere kabuz prestatzea. Maiatzeko azterketan, ikasleak kurtsoan zehar ez errekonferentziatutako ebaluazioak gaitzitzeko aukera berri bat izango du. Bigarren deialdirako, gaitzitu gabeko ebaluazioak gaitzitu ahal izateko azterketa izango du (edo 3.ebaluazioaren errekonferentzia azterketa soilik egin dezake).	Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak. Asteko azken klasean (ostiraletan) , asteko lanak ebaluatzen dira, frogak labur baten bidez (ariketa bat - 10 minutu- Puntuazioa: 0tik 1 era). Ostiraletan egindako frogak bakoitzak 0,5 balioko du ebaluazioaren notarako. Azken hauetan lortutakoa.guztira, ebaluazioaren kalifikazioaren %20a izango da gehienez. Ebaluazio azterketaren baliok, ebaluazioaren kalifikazioaren %80a izango da. Ebaluazio batean bi azterketa eginez gero: zati bakoitzean aurreko paragrafoan azaldutako kriterioa erabiliko da. Aurreko zatia gaitzitu gero, zati hori "liberatu" da. Ebaluazioaren kalifikazioa lortzeko, zati bakoitzak pisu

ebaluazioko kalifikazioaren %20a izango da gehienez. Ebaluazio azterketaren balioa, ebaluazioko kalifikazioaren %80a izango da. **Ebaluazio batean bi azterketa eginez gero:** zati bakoitzean aurreko paragrafoan azaldutako kriterioa erabiliko da. Aurreneko zatia gaindituz gero, zati hori "liberatuko" da. Ebaluazioko kalifikazioa lortzeko, zati bakoitzak pisu desberdina izan dezake, erabilitako ordu lektibo kopuruaren arabera.

Ebaluazioko nota

$$= (\text{ostiraletako nota}) * \%20 \\ + \text{ebaluazioko azterketa} \\ * \%80$$

Ikasturteko kalifikazioa hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da.

- *Eragileak* (*heteroebaluatzea*)

Bigarren deialdirako, gainditu gabeko ebaluazioak geldituko zaizkio pendiente.

desberdina izan dezake, erabilitako ordu lektibo kopuruaren arabera.

Ebaluazioko nota

$$= (\text{ostiraletako nota}) * \%20 \\ + \text{ebaluazioko azterketa} \\ * \%80$$

Ebaluazioaren behin betiko nota kalkulatzeko, bigarren saiakeran lortutako nota (%80) eta lehendik zuen nota (%20) kontutan hartuko dira. Ebaluazioa gainditzeko aukera gehiago balego, behin betiko notarako, aurreko saiakera bakoitzak %20a balio izango du.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazio} \\ - \text{azterketako nota}) * \%80$$

Nota igotzeaz: Ebaluazioa gainditu arren, ikasleak nota hobetzeraz aurkezteko eskubidea du. Salbuespenez erabili behar du ikasleak eskubide hau, ez da ohiko bihurtu behar. Kasu honetan ere, ebaluazioaren behin betiko nota kalkulatzeko, bigarren saiakeran lortutako nota (%80) eta lehendik zuen nota (%20) kontutan hartuko dira.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazio} \\ - \text{azterketako nota}) * \%80$$

Ebaluazioa gainditzeko aukera gehiago balego (edo 1.deialdian) behin betiko notarako, aurreko saiakera bakoitzak %20a balio izango du.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazioko nota}) \\ * \%20 \\ + (2.\text{errekuperazioko nota}) \\ * \%60$$

Ikasturteko kalifikazioa hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da. (Ebaluazioko kalifikazioa bi zenbaki hamartarrez adierazitakoa da, ez kalifikazio-txostenetan, Alexian, adierazitako zenbaki osoa) Lehenengo deialdiko azterketan (Maiatza),

		ikasleak suspendituak dituen ebaluazioak gainditu ahal izateko azterketa izango du (edo 3. ebaluazioko errekupeazio azterketa soilik egin dezake). Bigarren deialdirako, gainditu gabeko ebaluazioak geldituko zaizkio pendiente.
--	--	---

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Eguneroko bizitzako eta zientziako eta teknologiko problemak modelizatzea eta ebaztea, hainbat estrategia eta arrazoitzeko modu aplikatuz, soluzio posibleak lortzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5, PSIIK4, PSIIK5, EKK3.

2. Problema baten soluzio posibleen baliozkotasuna egiaztatzea, arrazoibidea eta argudiatzea erabiliz, haien egokitasuna kontrastatzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3

3. Aieruak edo problemak formulatzea, arrazoibidea eta argudiatzea erabiliz, tresna teknologikoen laguntzarekin, ezagutza matematiko berria sortzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK3, DK5, EKK3.

4. Pentsamendu konputazionala modu eraginkorrean erabiltzea, matematikaren bidez algoritmoak aldatuz, sortuz eta orokortuz, eguneroko bizitzako egoerak eta gizarte-zientzien esparrukoak modelizatzeko eta ebazteko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK3, DK5, EKK3.

5. Ideia matematikoen arteko konexioak ezagutzea eta erabiltzea, kontzeptu, prozedura eta argudioen arteko loturak ezarriz, gizarte-errealitatearen ikuskera matematiko integratua sortzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM3, DK2, DK3, KAK1.

6. Loturak deskubritzea eta matematikak beste ezagutza-arlo batzuekin dituen erlazioetan sakontzea, kontzeptuak eta prozedurak elkarrekin lotuz askotariko egoeretan, bereziki gizarte-zientzien egoeretan, problemak ebazteko eta gaitasun kritikoa, sortzailea eta berritzailea garatzeko

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, DK2, PSIIK5, HK4, EKK2, EKK3, KAK1.

7. Gizarte-errealitateko fenomenoak eta egoerak kontzeptu eta prozedura matematikoen bidez irudikatzea, zenbait teknologia hautatuz, ideiak bistaratzeko eta arrazoibideak egituratzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM3, STEM4, DK1, DK2, DK5, EKK3, KKAK4.1, KKAK4.2.

8. Ideia matematikoak modu indibidual eta kolektiboan komunikatzea, euskarri, terminologia eta zorrotasun egokiak erabiliz, pentsamendu matematikoa antolatzeak eta finkatzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, ELK1, ELK2, STEM2, STEM4, DK2, DK3, KKAK3.2.

9. Trebetasun pertsonalak zein sozialak erabiltzea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz, errorea eta ziurgabetasuna onartuz, harreman osasungarriak sortuz eta talde heterogeneoetan proiektuetan aktiboki eta gogoetatsu parte hartuz, matematikaren ikaskuntzan helburuen lorpena hobetzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: ELK3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, HK2, HK3, EKK2.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jartasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoiak eraikitzeko eta partekatzeak, asmo literarioko lanak sortu eta birstortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezkeen eta euskararen ohiko erabilerekin jarraian proaktiboak izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatzuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta tekniken elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzeko duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKO

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeke laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteke aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILERAKO KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektu profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprosesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimendatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jardueri, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

INFORMAZIOAREN ETA KOMUNIKAZIOAREN TEKNOLOGIAK

URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	IKT II	Irakasleak:	Jon Xabin Urretabizkaia		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

IKTak hainbat kodetan (testua, irudia, soinua, etab.) aurkeztutako informazioa eskuratzeko, prozesatzeko eta komunikatzeko aukera ematen duten teknologia-multzo bat dira. Funtsezko zeregina dute XXI. mendeko gizartean, eta funtsezkoak dira garapen pertsonal, profesional eta sozialerako. Batxilergoko Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologia (IKT) irakasgaiaren helburua da ikasleek IKTak modu seguruan, kritikoan, etikoan, arduratsuan eta iraunkorrean erabiltzeko beharrezko gaitasunak eskuratzeko. Hauek dira eskumen horiek:

- Informazioa aztertu eta prozesatzea, ezagutza berri bihurtzeko.
- IKTak modu seguru, kritiko, etiko, arduratsu eta iraunkorrean erabiltzea.
- Bizitza osoan zehar ikastea eta prestatzea.
- Gizarte- eta gizarte-gaitasunak garatzea, bizitza sozialean eta profesionalean eraginkortasunez eta modu eraikitzailean parte hartzeko.

Irakasgaiak matematikarako gaitasunarekin eta zientzia, teknologia eta ingeniariatzako gaitasunekin lotutako alderdi teknikoak jorratzen ditu, baita hizkuntza-gaitasunarekin, eleaniztunarekin, gaitasun pertsonalarekin, sozialarekin eta ikaskuntzakoarekin, ekintzailatzarekin eta herritarren gaitasunarekin lotutako zeharkako ezagutzekin lotutakoak ere.

Irakasgaiaren edukiak lau multzotan antolatzen dira:

- Ikerketa- eta garapen-proiektuak, hainbat motatako eta konplexutasuneko arazo errealak konpontzeko.
- Ikaskuntza-ingurune pertsonala kudeatzea eta aberastea.
- Segurtasuna, pribatutasuna eta Interneten erabilera segurua, arduratsua eta etikoa.
- Alderdi sozio-emozionalari buruzko ezagutzak.

Bloke horiek gaitasunen ikuspegitik lantzen dira, eta ikasleek beren ezagutzak eta trebetasunak aplikatzeko proiektuak garatzen dituzte, testuinguruan kokatutako ikaskuntza-egoerei erantzuteko.

Beraz, Batxilergoko IKT irakasgaiaren helburua da herritar digital gaituak prestatzea, IKTak modu arduratsuan eta etikoan erabil ditzaten, eta gizarte digital bidezkoa eta ekitatiboa eraikitzen lagun dezaten.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (KE) eta deskriptore operatiboak (DO)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Programatzen ikasi: Python lengoaia	KE: 2 DO: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD3, KD5 eta EK3	2.1 eta 2.2	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. - Hardware eta software proiektuen kudeaketa eta garapena: motak, ezaugarriak eta aplikazioa. - Dokumentazio teknikoaren hedapena eta komunikazioa. Osaera, erreferentziak eta aurkezpena. - Hainbat konplexutasun-mailatako aplikazio informatikoak. Kode irekiko programazio-ingurune eta -lengoiak. - Ideia, kontzeptuak edo emaitzak zorrotz, zehatz eta dagokion hiztegi tekniko bidez aurkeztu eta hedatzeko estrategiak, hainbat forotara egokituta eta lengoaia inklusiboa eta estereotipo sexistarik gabe erabilia.
Segurtasun informatikoa	KE: 4 DO: STEM5, KD4, KPSII2, KPSII5, HK3, HK4 eta EK1	4.1, 4.2 eta 4.3	C. Segurtasuna, pribatutasuna eta herritar digital kritikoak. - Datu pertsonalak babesteari buruzko eskubideak. Interneteko iruzur eta mehatxu ohikoenak. - Informazioaren gizartea eta jakintzaren gizartea. - IKTek gizarteko hainbat testuinguru eraldatzeko egindako ekarpena: hezkuntzan, familian, gizartean, kulturen eta politikan. - Konpetentzia digitalak Europako esparruan: DigComp, digCompEdu, Selfie. - Etika datuen eta tresna digitalen erabileran: adimen artifiziala, joerak (algoritmoak eta ideologiak). zaharkitzapen programatua eta buruiabetza teknologikoa.
Auto-ediziorako eta maketatzeko aplikazioak: Scribus	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. - Ikaskuntzarako ingurune pertsonala hobetzen jarraitzeko estrategiak, ikasleen interesak eta beharrianak kontuan hartuz. - Komunikazioa eta sareko kolaborazioa. - Argitalpen eta hedapen arduratsua sarean. - Informazio-iturrien eta edukien zaintzaren kudeaketa. - Aipuak eta erreferentzia bibliografikoak. Estilo bibliografikoak. - Irudiak, audioak eta bideoak editatzeko aplikazioak.
Internet bidez aplikazio ofimatikoak: Google Drive	KE: 3 DO: KD1, KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII4, KPSII5 eta EK3	3.1, 3.2 eta 3.3	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. - Ikaskuntzarako ingurune pertsonala hobetzen jarraitzeko estrategiak, ikasleen interesak eta beharrianak kontuan hartuz. - Komunikazioa eta sareko kolaborazioa. - Argitalpen eta hedapen arduratsua sarean. - Informazio-iturrien eta edukien zaintzaren kudeaketa. - Aipuak eta erreferentzia bibliografikoak. Estilo bibliografikoak.

BIGARREN HIRUHILEKOA			
Programazioa eta Elektronika: Raspberry Pi	KE: 2 DO: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD3, KD5 eta EK3	2.1 eta 2.2	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. • Hardware eta software proiektuen kudeaketa eta garapena: motak, ezaugarriak eta aplikazioak. • Dokumentazio teknikoaren hedapena eta komunikazioa. Osaera, erreferentziak eta aurkezpena. • Komunikazio-sistemak eta Internet. Sareko gailuak eta funtzionamendua. Tokiko sarea sortzeko prozedura eta gailuen konexioa. • Hainbat konplexutasun-mailatako aplikazio informatikoak. Kode irekiko programazio-ingurune eta -lengoiak. • Konektatutako gailuak (IoT+Wearables), adimen artifiziala (AA) eta big data. • Ideia, kontzeptuak edo emaitzak zorrotz, zehatz eta dagokion hiztegi tekniko bidez aurkeztu eta hedatzeko estrategiak, hainbat forotara egokituta eta lengoiaia inklusiboa eta estereotipo sexistarik gabe erabilia.
Web diseinua eta erabilera: weborriak, blogak, wikiak...HTML lenguaia	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Ikaskuntzarako ingurune pertsonala hobetzen jarraitzeko estrategiak, ikasleen interesak eta beharrianak kontuan hartuz. • Komunikazioa eta sareko kolaborazioa. • Argitalpen eta hedapen arduratsua sarean. • Informazio-iturrien eta edukien zaintzaren kudeaketa. • Aipuak eta erreferentzia bibliografikoak. Estilo bibliografikoak. • Irudiak. audioak eta bideoak editatzeko aplikazioak.
3 Dimentsioko programak: Tinkercad	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Ikaskuntzarako ingurune pertsonala hobetzen jarraitzeko estrategiak, ikasleen interesak eta beharrianak kontuan hartuz. • Komunikazioa eta sareko kolaborazioa. • Argitalpen eta hedapen arduratsua sarean. • Informazio-iturrien eta edukien zaintzaren kudeaketa. • Aipuak eta erreferentzia bibliografikoak. Estilo bibliografikoak. • Irudiak. audioak eta bideoak editatzeko aplikazioak.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Proiektua: gailu bat egitea	KE: 1 DO: HKK1, STEM3, STEM4, KD3, KD4, KD5, KPSII1.1 eta EK3 KE: 6 DO: STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3 eta EK2	1.1, 1.2 eta 1.3 6.1, 6.2 eta 6.3	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. • Hardware eta software proiektuen kudeaketa eta garapena: motak, ezaugarriak eta aplikazioak. • Dokumentazio teknikoaren hedapena eta komunikazioa. Osaera, erreferentziak eta aurkezpena. • Komunikazio-sistemak eta Internet. Sareko gailuak eta funtzionamendua. Tokiko sarea sortzeko prozedura eta gailuen konexioa. • Hainbat konplexutasun-mailatako aplikazio informatikoak. Kode irekiko programazio-ingurune eta -lengoiak. • Konektatutako gailuak (IoT+Wearables), adimen artifiziala (AA) eta big data. • Ideia, kontzeptuak edo emaitzak zorrotz, zehatz eta dagokion hiztegi tekniko bidez aurkeztu eta hedatzeko estrategiak, hainbat forotara egokituta eta lengoiaia inklusiboa eta estereotipo sexistarik gabe erabilia.

Kalkulu-orriak: Excel	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Ikaskuntzarako ingurune pertsonala hobetzen jarraitzeko estrategiak, ikasleen interesak eta beharrianak kontuan hartuz. • Komunikazioa eta sareko kolaborazioa. • Argitalpen eta hedapen arduratsua sarean. • Informazio-iturrien eta edukien zaintzaren kudeaketa. • Aipuak eta erreferentzia bibliografikoak. Estilo bibliografikoak. • Irudiak, audioak eta bideoak editatzeko aplikazioak.
Datu-baseak: Access	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Ikaskuntzarako ingurune pertsonala hobetzen jarraitzeko estrategiak, ikasleen interesak eta beharrianak kontuan hartuz. • Komunikazioa eta sareko kolaborazioa. • Argitalpen eta hedapen arduratsua sarean. • Informazio-iturrien eta edukien zaintzaren kudeaketa. • Aipuak eta erreferentzia bibliografikoak. Estilo bibliografikoak. • Irudiak, audioak eta bideoak editatzeko aplikazioak.
Online erabiltzeko programak	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Ikaskuntzarako ingurune pertsonala hobetzen jarraitzeko estrategiak, ikasleen interesak eta beharrianak kontuan hartuz. • Komunikazioa eta sareko kolaborazioa. • Argitalpen eta hedapen arduratsua sarean. • Informazio-iturrien eta edukien zaintzaren kudeaketa. • Aipuak eta erreferentzia bibliografikoak. Estilo bibliografikoak. • Irudiak, audioak eta bideoak editatzeko aplikazioak.

IKAS-EGOERA GUZTIETAN LANDUKO DIREN OINARRIZKO JAKINTZAK

1. Iritziak, jarrerak eta emozioak	• Jakin-mina, ekimena, pertseberantzia eta erresilientzia teknologia digitalen arazoak ebazteko. • Ikaskuntzan esku hartzen duten emozioak, autokontzientzia eta autoerregulazioa kasu, identifikatzeko estrategiak. • Malgutasun kognitiboaren garapena, beharrezkoa denean estrategia aldatzeko prestutasuna, akatsa ikasteko aukera bihurtuz. • Ekintzailatza eta sormena arazoak diziplinarteko ikuspeititik iorratzeko.
2. Talde-lana eta erabakiak hartzea.	• Talde-lana optimizatzeko teknika kooperatiboak hautatzeko estrategiak. Jokabide enpatikoak eta gatazkak kudeatzeko estrategiak. • Egoera gatazkatsuak ebazteko erabaki egokiak hartzeko metodoak. • Ahalduntzea eta erantzukizun-funtzioetarako emakumeen parte-hartzea.
3. Inklusioa, errespetua eta dibertsitatea.	• Jarrera inklusiboak sustatzeko eta ikasgelako eta gizarteko dibertsitatea onartzeko estrategiak. • Teknologiek eta digitalizazioak giza jakintzen hainbat eremu garatzeko egindako ekarpena genero-ikuspeititik ezautzeko estrategiak.

Erabaki metodologikoak

METODOLOGIA:

Erabiltzen den metodologiak, ikasleen autonomia sustatu beharko du. Horretarako funtsezkoak dira ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, IKTren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean talde-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

- Ikasleek gaien azalpenak eta teoria eskuragarri izango dituzte, beraiei kabuz lantzeko eta ikasteko.
- Irakasleak puntu zailenak edo zalantza gehiago sortu dituztenak azalduko ditu.
- Ikasleek zenbait ariketa egingo dituzte gaiaren zehaztasunak ulertzeko eta barnerratzeko. Hauetako zenbait lan klasearen aurrean aurkeztuko dira eta beste ikasleek, rubriken bitartez, ebaluatuko dituzte (koebaluazioa). Irakasleak ere lan hauek ebaluatuko ditu (heteroevaluaketa).
- Talde-lanak proposatuko dira, gaietan eta ariketetan ikasi dutena errealitatearekin zerikusia duten proiektuetan erabil ditzaten.

BALIABIDEAK:

- Saioka (moodle): ikasgai guztia plataforman dago, unitate didaktikoetan antolatuta, eta bertan azalpenak, loturak, zereginak, tailerrak, galdetegiak eta abar daude ikasleek lantzeko eta ebaluatzeko. Ez dago apunerik paperean.
- Internet: eskatzen diren zereginak lantzeko internetera jotzeko aukera izango dute, ikerketa bultzatuz. Bertan dauden tutorialak eta Youtubeko bideoak erabiliko dituzte.
- Programa informatikoak: programa anitzak erabiliko dira, gaiaren arabera. Nagusienak hauek izango dira: *Scribus* dokumentuen maketazioa lantzeko, *Python* programazio lengoia, *Tynkercad* hiru dimentsioko diseinuak lantzeko, *Google Sites* webgune sinpleak garatzeko. Hauek aparte, ikasleek beste programa batzuk erabili behar dituzte eskatzen diren proiektuak eta lanak burutzeko: testu-editoreak (*word*, *google dokumentuak*...), aurkezpen programak (*Power point*, *google aurkezpenak*...), bideo editoreak (*Wevideo*), soinu-editoreak (*Audacity*), eta abar. Ikasleen lanak gehienetan koebalatu egingo dira moodle-eko tailerraren bitartez.
- Raspberry Pi: Prototipoak egiteko hardware gisa, miniordenagailu hauek erabiliko ditugu. Python bidez programatuko ditugu haien sarrera ireteera portuak.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• Hiru ebaluazio partzial egingo dira. • Ebaluazio bakoitzean egingo den banakako edo taldekako lanak ebaluatuko dira. • Jarrera kontuan hartuko da. • Gainera, urte auztuan zehar egingo den taldekako ikerketa lanak garrantzia handia izango dute.	• Ebaluazio bakoitzean egingo den lanak berretzeko eta hobetzeko aukera izango du ikasleak ebaluazio-eparearen barne. • Ikasturte bukaeran kurtsoko nota globala hobetzeko. eta ainditu ez duenak ainditzeko. lan osagarri baten proposamena egingo zaie.	• Kalifikazioaren ahalgarritasuna prozedurazko ebaluazioari dagokio. Prozedurazko lanak direnak. banakako zein taldekako lanak. entzuten beharrekotako izango dira kurtsoaren batz bestekoa egin ahal izateko. • Kontzeptuak edo edukiak-baliabideak eta jarrera ere neurtuko dira.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Proiektuak koordinatu eta kudeatzea, banaka eta taldean, gailuak eta sareak konektatu eta konfiguratzeko beharrezkoa den konplexutasun anitzeko benetako arazoei irtenbidea emateko, hardware eta software ezagutzak aplikatuz, eguneroko informatikako eta komunikazioko tresnak eta instalazioak kudeatzeko. Konpetentzia espezifiko honetan hainbat motatako arazo teknikoak ebatziko dira, eta proiektu kolaboratiboak koordinatu eta kudeatuko dira, benetako arazo tekniko jakin batzuei soluzio digital sortzaile eta berritzailea emateko. Halaber, hainbat estrategia landuko dira taldeen zereginak antolatu eta planifikatzeko (hainbat fasetan ebatzeko direnak). Horretarako, oinarritzko hasierako soluziotik abiatuko dira, taldeko parte-hartzaileen lan bateratuaren bidez osatzeko. Aurreko etapetan, ikasleek bereganatu dituzte eguneroko gailuak mantendu eta konfiguratzeko trebetasunak, baita ohiko arazo teknikoak identifikatu eta ebatzeko trebetasunak ere. Etapa honetan, trebetasun horiek sendotzeaz gain, gailuen, sareen eta aplikazioen konexioak eta konfigurazioak esku hartzen duten benetako egoerei soluzio globalak emango dizkiete, berrerabilpena eta energia-aurrezpenerako ohiturak kontuan hartuta. Halaber, Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologiek azkar egiten dutenez aurrera, funtsezkoa da Interneteko funtzionalitateak, komunikazio-sistema ezberdinen elementuak jorratzea eta digitalizazioari, objektuen konexioari (IoT), adimen artifizialari (AA) edo big datari buruzko teknologia berriak txertatzea. Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: HKK1. STEM3. STEM4. KD3. KD4. KD5. KPSII1.1 eta EK3.	1.1. Ikerketa- eta berrikuntza-proiektuak garatzea eta kudeatzea, beharrezko gailuen, tokiko sareen eta aplikazioen konexioari eta konfigurazioari lotutako hainbat konplexutasun- mailatako benetako arazoen soluzioak sortuz eta hobetuz, proiektuan esku hartzen duten hainbat sistemarekin lotutako ezagutzak eta prozesuak aplikatuz, soluzioak kritikoki ebaluatuz eta, hala badagokio, prozedura birformulatuz. 1.2. Hardware eta software proiektu jasangarriak koordinatzeko taldeen zereginak antolatzea eta planifikatzea, hobekuntzak identifikatuz eta iterazio-prozesu bidezko prototipoak sortuz, jarrera ekintzailea adieraziz. 1.3. Proiektuaren dokumentazio teknikoa osatzea, proiektuaren ezaugarriak, funtzionaltasunak, abantailak eta desabantailak identifikatuz, lengoia argi eta zorrotzarekin, dagozkion aplikazio informatikoen erabileraren bidez.
2. Hainbat konplexutasun mailatako proiektuak koordinatu eta kudeatzea, benetako arazoei soluzio eraginkor, sortzaile eta berritzailea emateko, pentsamendu konputazionalaren printzipioak erabiliz eta programazio-lengoaia errazak eta intuitiboak erabiliz, programa informatikoetan inplementa daitezkeen algoritmoak diseinatzeko eta garatzeko. Pentsamendu konputazionala erabat lotuta dago arazoak sormenez eta modu berritzailean ebatztearekin eta prozedurak proposatzearekin. Abstrakzioa erabiltzen du alderdi adierazgarrienak identifikatzeko, eta zeregin errazagoetan banatzen du, arazoari irtenbidea emateko modua sistema informatiko batek exekuta dezan. Beste era batera esanda, honako prozesu hauek abian jartzea esan nahi du: proposatutako arazoa bereiztea, informazioa egituratzea, arazoa modelizatzea, prozesua sekuentziaztea eta algoritmoak diseinatzeko; hori guztia, programa informatiko batek exekuta dezan. Hala, konpetentzia honen helburua da hainbat konplexutasun-mailatako proiektuak egitea, eta proiektu horien	2.1. Beharrian eta interesen arabera aplikazioak programatzea, zailtasun desberdinetakoak, programazio-elementuak behar bezala erabiliz eta kode irekiko programazio-lengoia eta -inguruneak baliatuz. 2.2 Software-proiektu errazak garatzea eta kudeatzea, diziplina zientifiko-teknikoan erabili ohi diren aplikazioak garatzearekin lotutako hainbat konplexutasun-mailatako arazo informatikoei irtenbidea emateko eta ikasleen interesekoak izateko, egin beharreko hainbat zeregin garatzea antolatuz eta planifikatuz: definizioa, analisia, diseinua, inplementazioa, frogak eta dokumentazioa.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
soluzioak hainbat algoritmo eta aplikazio informatikoren diseinua eta sormena modu eraginkor, sortzaile eta berritzailean egitea. Konpetentzia espezifikoa hau honako irteera-profilen deskriptore hauekin dago lotuta: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD3, KD5 eta EK3.	
3. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala kudeatzea eta aberastea, norberaren beharrezanetara egokituz, jakin-min berdina dituzten beste pertsonekin sarean kudeatuz eta eremu digitaleko baliabideak baliatuz etengabeko ikaskuntza optimizatzeko eta kudeatzeko.	
Gure ingurunea azkar ari da aldatzen eta etengabe ari dira sortzen komunikatzeko eta ikasteko aukera berriak eskaintzen dizkiguten teknologia, tresna eta zerbitzuak. Horiei guztiei esker, informazioa eta ezagutzak modu pertsonalizatuan jaso ditzakegu. Aurreko etapetan, ikasleek beren ikaskuntzarako ingurunea sortu eta konfiguratu dute; Batxilergoko etapa honetan ingurune hori kudeatzen eta aberasten ikasiko dute, haien jakin-min, ezagutza eta beharrezanetara egokituta, ezagutza sortzeko eta bizitza osoan ikastea optimizatzeko. Horrela, ikasleek hobetu egingo dute edukiak, baliabideak, informazio-iturriak, esperientziak, iritziak eta ideiak kontsultatzeko modua eta, gainera, aukera izango dute berdinaren arteko sareak sortu eta jakin-min eta interesak partekatze, egile-eskubideak errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz. Konpetentzia espezifikoa hau honako irteera-profilen deskriptore hauekin dago lotuta: KD1, KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII4, KPSII5 eta EK3.	3.1. Ikaskuntzarako ingurune pertsonalean baliabide digital eta ezagutza berriak txertatzea, ezagutza eta etengabeko ikaskuntza sortzen aurrera egiteko. 3.2. Komunikazioko espazio birtualetan eta ikaskuntza kolaboratiboko plataformetan elkarri eragitea, informazioa eta datuak partekatuz eta argitaratuz, hainbat erabiltzailetara jarrera parte-hartzaile bidez egokituz. 3.3. Eremu digitalean lankidetzaren sareak sortzea, antzeko interesak dituzten pertsonekin edo taldeekin harremanetan jarri, berdinen arteko ikaskuntza eta lankidetzaren sustatzea.
4. IKTak modu seguruan, arduratsuan eta etikoan erabiltzea, arriskuak ezagutuz eta gure segurtasuna eta pribatasuna babesteko neurriak hartuz, IKTak modu jasangarrian erabiliz eta gizarteari egiten dioten ekarpena aintzat hartuz, herritar digital kritikoak, aktiboak eta arduratsuak bilakatzeko. Erabat konektatuta dagoen mundu batean bizi gara. Komunikazio-gailuak masiboki erabiltzen ditugu eta, ondorioz, arriskuak, mehatxuak eta erasoak jasotzeko aukerak areagotzen dira. Nortasun digitalari eta Interneten uzten dugun aztarnari gero eta arreta handiagoa jarri behar diegu. Bestalde, Internet eta sarean erabiltzen ditugun zerbitzuak funtsezko elementua dira gure bizitzetan, baina zerbitzu horiek erabiltzaileok ematen ditugun informazio eta datu pertsonalei esker jasotzen ditugu. Hortaz, beharrezkoa zaigu horrek guztiak gure segurtasun eta pribatasunarentzat izan dezakeen arriskuaz jabetzea. Konpetentzia honetan Internet modu seguruan, arduratsuan eta etikoan erabiltzeari lotutako alderdiak lantzen dira, eduki ditzakegun arriskuak	4.1 Informazioaren gizartearen ezaugarriak eta Jakintzaren gizarterantz egindako bilakaera ezagutzea eta aintzat hartzea, informazioaren eta haren sareko ezaugarrien garrantzia kontuan hartuz. 4.2 IKTez gizartearen eraldaketan duten eragina ezagutzea, hainbat testuingurutan, hala nola hezkuntzan, familian, gizartean, kulturen eta politikan egindako ekarpena baloratuz, emakumeek beren bokazio zientifiko-teknologikoa sustatzeko egindakoa bereziki aintzat hartuz eta hainbat kolektibok aipatu teknologia erabiltzeko duten etena digitalaz (ekonomikoa, geografikoa, generokoa, hizkuntzakoa...) jabetuz. 4.3 Konektatutako bitarteko digitalek adierazteko ematen duten aukeraren, erraztasunaren eta askatasunaren garrantzia aintzat hartzea, bitartekoen

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
ezagutuz eta sareko zerbitzuak erabiltzeko beharrezko jarraibideak emanez, eten digitalaz kontziente izan eta gure segurtasuna eta pribatutasuna zaintzeko herritar digital kritiko, aktibo eta arduratsuak bilakatzeko. Ikasleek beren nortasun digitala modu eraginkorrean kudeatzea nabarmentzen du, sarean presentzia zaindua izateko, eta kontuan hartuz zabaltzen den irudia eta sarean uzten dugun aztarna. Halaber, ongizate pertsonalak jasan ditzakeen kanpoko mehatxuak ere lantzen dira, baita zibernautak behar bezala tratatzeko eta beste pertsonak sarean egiten dituzten ekintzak errespetatzeko estrategiak ere. IKTek gizarteari egiten dioten ekarpena aintzat hartzen da, baita teknologia digitalek ingurumenean duten eragina ere, IKTak modu jasangarrian erabiltzea sustatuz. Emakumeek teknologia digitalak garatzeko egin duten ekarpena ere kontuan hartuko da, emakumeen bokazio zientifiko eta teknologikoa sustatzeko. Konpetentzia espezifikoa hau honako irteera-profilen deskriptore hauekin daago lotuta: STEM5. KD4. KPSII2. KPSII5. HK3. HK4 eta EK1.	objektibotasuna, ideologia, nahitasuna, joera eta iraungipena kontuan hartuta jasotzen diren mezuak kritikoki aztertuz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
5. Ideia teknologikoak eta digitalak komunikatzea, banaka eta taldean, dagokion euskarria, terminologia eta zorrotasuna erabiliz, pentsamendu digitala antolatzeke eta sendotzeko. Informazioaren eta ezagutzaren gizartean, gero eta agerikoagoa da komunikazio argi eta egiazkoaren beharra, izan ahoz nahiz idatziz. Besteekin harremanetan egonda, ideiak trukatu eta horien gainean hausnartzeko aukera eskaintzen du, elkarrekin aritzeko, kooperatzeko, ezagutza berriak sortu eta indartzeko aukera, hain zuzen ere. Hala, komunikazioa funtsezko elementua da jakintzagai teknologikoak ikasteko. Konpetentzia hau garatzeko, gertaera, ideia, kontzeptu eta prozedura konplexuak ahoz, analitikoki eta grafikoki adierazi behar dira, egiazko datu zorrotzak oinarri eta dagokion terminologia teknikoa erabilita, ideiei esanahia eman eta jendaurrean hedatzeko. Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3.	5.1. Ideia eta soluzio teknologikoak zorrotasunez, argitasunez eta koherentziaz komunikatzea, hartutako erabaki eta soluzioak lengoia teknikoaz arrazoituz eta defendatuz. 5.2. Soluzio tekniko jakin bat garatu eta defendatzen duen talde tekniko baten testuingurura egokitutako terminologia zehatz eta zorrotz erabiltzea.
6. Norberaren eta besteen emozioak identifikatu eta kudeatzeko trebetasun pertsonal eta sozialak erabiltzea, akatsak ikaskuntza-prozesuaren parte direla ikastea, ziurgabetasun-egoerei aurre egitea, lana talde heterogeneoetan aktiboki kudeatzea, IKT ikasle gisa nortasun positiboa edukitzea eta norberaren eta taldearen onizatea eta harreman osasuntsuak sustatzea. Teknologia digitalak esku hartzen duten arazoak edo erronkak ebazteko, maiz, norberaren eta besteen emozioak ezagutu eta kudeatu behar dira, IKTen ikaskuntzan ikasle guztien ongizatea, emozio-erregulazioa eta ikaskuntzarako interesa sustatzeko. Konpetentzia honetan, alde batetik, IKTen ikaskuntza-prozesuan norberaren emozioak identifikatu eta kudeatuko dira, estresa eragiten duten iturriak identifikatuko dira, helburuak lortzeko lan egiten saiatuko dira, modu kritiko eta sortzailean pentsatuko da, erresilientzia sortuko da eta erronka teknologiko berrien aurrean jarrera proaktiboa hartuko da. Beste aldetik, besteekiko enpatia agertuko da, harreman positiboak sortu eta mantenduko dira, entzute aktiboa eta komunikazio asertiboa landuko dira, talde-lanean eta erabakiak arduratsuki hartzean harreman eta lan-ingurune osasuntsuak sortzeko, norberaren konfiantza indartzeko eta berdintasunezko elkarbizitza-egoerak finkatzeko. Halaber, norbanakoei loturiko IKTei buruzko estereotipo eta aurreiritziekin haustea sustatuko da, adibidez, generoarekin eta gai teknologikoetarako trebetasunekin lotura dutenak. Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3 eta EK2.	6.1. Ziurgabetasun-egoeretan helburuak gero eta hobeto lortzea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz eta akatsa ikaskuntza-prozesuaren parte dela ulertuz. 6.2. Motibazio positiboa eta pertseberantzia adieraztea, arrazoitutako kritika onartuz eta ikasiz, teknologia digitalen ikas-egoerei aurre egiteko. 6.3. Zeregin tekniko eta digitalak talde heterogeneoetan inklusiboki banatzea, besteen arrazoiketa entzunez, norbere funtzioaren bidez ekarpenak eginez eta taldearen ongizatea eta harreman mesedegarriak sustatuz.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzailerak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin launtzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako eakokiak diren tresnak erabiltzen ditu. zehaztasunaren eta egiatzotasunaren garrantzia

balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean iokatzen duten papera araudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteei, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna. erresilientzia. autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu. ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeke laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentsia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifiketatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotzasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

KIMIKA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapa:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	KIMIKA	Irakasleak:	Igor Iriarte		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Ikasleak Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan eta Batxilergoko 1. mailan kimika ezagutzen hasi dira, oinarritzko printzipioak ikasita. Batxilergoko 2. mailako Kimikaren helburua zientzia honen ikuspegi zabalago bat eskaintzea da, baita kimikarekiko, eta orokorrean zientziarekiko, interesa garatzea ere.

Prozesu eta fenomeno kimikoen oinarriak ulertzea, kimikaren ereduak eta legeak nola funtzionatzen duten ulertzea eta hizkuntza kimikoa behar bezala erabiltzea materia honen konpetentzia espezifikoaren parte dira. Kimikak egungo industria-, osasun-, ekonomia- eta ingurumen-testuinguruetan daukan papera ulertzea du helburu jakintzagai honek. Horretarako, konpetentzia espezifikoak eta lotutako oinarritzko jakintzak garatuko dira, programazio honetan azaltzen den moduan. Gainera, proposatutako konpetentzia espezifikoekin eta Batxilergoko oinarritzko konpetentzien deskriptoreekin zuzenean lotutako ebaluazio-irizpideak zehaztu dira.

Batxilergoko 2. mailako Kimikaren oinarritzko jakintzak lau multzotan jaso dira:

Lehen multzoa (A blokea) gainerako multzoetan landuko da, eta zientziaren eta ikerketa zientifikoaren trebetasunetan sakontzen du. Multzo honetan zientziaren metodologiak landu, eta kimikaren garapenean duten garrantzia ikusten da.

Bigarren multzoan (B blokea) *lotura kimikoa eta materiaren egitura* lantzen da, atomoaren egitura deskribatuz, eta elementu eta konposatuen eraketa eta propietateak aztertuz.

Hirugarren multzoan (C blokea) *erreakzio kimikoen* oinarri termodinamikoak eta zinetikoak lantzen dira. Gainera oreka kimikoa eta erreakzio itzulgarrien garrantzia azpimarratzen da.

Azkenik, laugarren multzoa (D blokea) *kimika organikoari* dagokio. Konposatu organikoen egitura eta erreaktibotasuna deskribatuko dira multzo honetan.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpi deak	Oinarrizko jakintzak
ZEHARKAKO MULTZOA (A blokea)			
Zientziaren eta ikerketa zientifikoaren trebetasunak (A blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM 5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM 5, KD5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK 5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM1, STEM5, KPSII5 eta EK2. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM4, STEM6, KPSII5, HK4 eta KAKK2.	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 3.3.; 4.1.; 4.2.; 4.3.; 5.1.; 5.2.; 5.3.; 5.4.; 6.1.; 6.2.; 6.3.	-Gaiak planteatzean, problemak ebaztean, lan esperimentalaren egitean eta proiektu zientifikoei ekitean metodologia zientifikoa eta haren oinarrizko ezaugarriak aplikatzeko irizpideak eta jarraibideak. -Ikaskuntza zientifikorako hainbat ingurune eta baliabideren erabilera: Fisikako edo Kimikako laborategiko materialaren eta tresna teknologikoen erabilera egokia. Laborategiko portaera-, lan- eta segurtasun-arauak. Laborategian hondakinak kudeatzeko oinarrizko arauak eta teknikak. -Hainbat euskarrietatik abiatuta, informazio zientifikoa interpretatu eta ekoizteko formatu desberdinak. -Lan zientifikoaren berezko estrategiak, lan esperimentalaren zorrotasun eta doitasunari eta hizkuntza zientifikoaren erabilera zuzenari lotuak, unitate-sistemen eta tresna matematikoen erabilera egokia barne. -Kultura zientifikoaren, emakume gizon-zientzialariek kimikaren mugarri historikoetan eta egungoetan bete duten zereginaren eta gizartearen aurrerapenean eta hobekuntzan duten islaren balorazioa.

LEHEN HIRUHILEKOA

Lotura kimikoa eta materiaren egitura (B blokea)	Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM4, STEM6, KPSII5, HK4 eta KAKK2.	5.4.; 6.1.	1. Espektro atomikoak: -Espektro atomikoak, eredu atomikoa berrikusteko beharraren erantzule gisa. Fenomeno horrek eredu atomikoaren garapen historikoaren testuinguruan duen garrantzia. -Elementuen igorpen-espektroaren eta xurgapen-espektroaren interpretazioa. Atomoaren egitura elektronikoarekiko erlazioa.
	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM 5, KD5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM4, STEM6, KPSII5, HK4 eta KAKK2.	2.3.; 5.4.; 6.1.; 6.2.;	2. Egitura atomikoaren printzipio kuantikoak: -Espektro atomikoen fenomenoaren eta energiaren kuantizazioaren arteko erlazioa. Bohr-en eredutik eredu mekano-kuantikoetara: hainbat mailatako egitura elektroniko baten beharra. -Heisenberg-en ziurgabetasunaren printzipioa eta elektroien uhina-korpuskulua izaera bikoitza "Orbital" kontzeptuaren izaera probabilistikoa. -Zenbaki kuantikoak eta Pauliren eskusio-printzipioa. Atomoaren egitura elektronikoa. Moeller-en diagramaren erabilera elementu kimikoen konfigurazio elektronikoa idazteko.
	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM 5, KD5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK 5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4.	2.1.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 5.4.	3. Taula periodikoa eta atomoen propietateak: -Taula periodikoaren jatorriaren izaera esperimental, elementuak beren propietateen arabera taldekatzeari dagokionez. Egungo teoria atomikoa eta behatutako lege esperimentalekin duen erlazioa. -Elementu batek taula periodikoan duen posizioa, haren konfigurazio elektronikoen arabera. -Joera periodikoak. Taulako elementuen propietateen balioen aurreikuspenen duten aplikazioa, taulako posizioaren arabera. -Lotura kimikoa eta molekulen arteko indarrak. -Lotura motak, osatzen dituzten elementu indibidualen ezaugarrien arabera. Molekulen, kristalen eta egitura makroskopikoen osakeran inplikaturako energia. Substantzia kimikoen propietateak.

			-Lewis-en ereduak, balentzia-geruzaren elektroik bikoitearen pareen aldarapenaren teoria (BGEPAT) eta orbitalen hibridazioa. Konposatu molekularren konfigurazio geometrikoa eta solidoen ezaugarria. -Born-Haber zikloa. Kristal ionikoak sortzean trukaturako energia. -Hodei elektronikoaren ereduak eta banden teoria kristal metalikoen propietate bereizgarriak azaltzeko. -Molekulen arteko indarrak lotura kimikoaren ezaugarrien eta molekulen geometriaren arabera. Konposatu molekularren propietate makroskopikoak.
Kimika organikoa (D blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM 5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM 5, KD5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK 5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM1, STEM5, KPSII5 eta EK2.	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.3.; 4.2.	1. Isomeria: -Konposatu organikoen formula molekularrak eta garatuak. Isomeria estrukturala: motak. -Eredu molekularrak edo molekulen 3D irudikapenerako teknikak. Konposatu baten isomero espazialak eta haien propietateak. 2. Erreaktibitate organikoa: -Funtzio organikoen propietate kimiko nagusiak. Portaera disoluzioan edo erreakzio kimikoetan. -Erreakzio organiko mota nagusiak. Konposatu organikoen arteko erreakzioaren produktuak eta dagozkien ekuazio kimikoak. 3. Polimeroak: -Polimeroak osatzeko prozesua, dagozkien monomeroetatik abiatuta. Egitura eta propietateak. -Polimeroen sailkapena izaeraren, egituraren eta konposizioaren arabera. Aplikazioak, propietateak eta lotutako ingurumen-arriskuak.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Erreakzio kimikoak (C blokea).	Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK 5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3.	3.2.; 5.1.; 5.3.; 5.4.; 6.1.; 6.3.	1. Termodinamika kimikoa: -Termodinamikaren lehen printzipioa: sistemen arteko energia-trukeak beroaren eta lanaren bidez -Ekuazio termokimikoak. "Erreakzio-entalpia" kontzeptua. Prozesu endotermikoak eta exotermikoak.

	Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM4, STEM6, KPSII5, HK4 eta KAKK2.		-Produktuen eta erreaktiboen arteko energia-balantzea Hess-en legearen arabera, formazio-entalpia estandarraren edo lotura-energien bidez erreakzio baten entalpia lortzeko. -Termodinamikaren bigarren printzipioa. Entropia, prozesu kimikoen espontaneotasuna eta itzulezintasuna eraginpean hartzen dituen magnitudea. -Erreakzio kimikoen Gibbs-en energiaren kalkulua eta haien espontaneotasuna sistemaren tenperaturaren arabera.
	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM 5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM 5, KD5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4.	1.1.; 2.3.; 5.4.	2. Zinetika kimikoa: -Talka-teoria, erreakzio kimikoen eskala mikroskopikoko eredu gisa. "Erreakzio-abiadura" eta "aktibazio-energia" kontzeptuak. -Erreakzio-baldintzek erreakzioaren abiaduran duten eragina. -Erreakzio kimiko baten abiaduraren lege diferentziala eta erreakzio-ordenak, erreakzio-abiadurari buruzko datu esperimentaletatik abiatuta.
	Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK 5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4.	3.2.; 5.3.; 5.4.	3. Oreka kimikoa: -Oreka kimikoa prozesu dinamiko gisa: abiadura-ekuazioak eta alderdi termodinamikoak. Oreka-konstantearen adierazpena masa-ekintzaren legearen bidez. -Erreakzioen oreka-konstantea erreaktiboak egoera fisiko desberdinetan daudenean. Kc-ren, Kp-ren eta disolbagarritasun-produktuaren arteko erlazioa oreka heterogeneoetan. -Le Châtelier-en printzipioa eta erreakzio-koizientea. Oreak dauden sistemen bilakaera, sistemaren kontzentrazio-, presio edo tenperatura-baldintzen aldakuntzaren arabera.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Erreakzio kimikoak (C blokea).	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM2, STEM 5, KD5 eta EK1.	2.1.; 2.2.; 2.3.; 3.2.; 3.3.; 4.1.; 4.2.; 4.3.; 5.3.; 5.4.	4. Azido-base erreakzioak: -Substantzia baten izaera azidoa edo basikoa, Arrhenius-en eta Brønsted eta Lowry-ren teorien arabera. -Azido eta base sendoak eta ahulak. Disoziazio-maila uretako disoluzio batean.

Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK 5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM1, STEM5, KPSII5 eta EK2. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4.			-Disoluzio azidoen eta basikoen pH-a. Ka eta Kb konstanteen adierazpena. -“Azido-base bikote konjugatu” kontzeptua. Disoluzioen izaera azidoa edo basikoa, gatz baten hidrolisia gertatzen denean. -Azidoen eta baseen arteko erreakzioak. “Neutralizazio” kontzeptua. Azido-base bolumetriak. -Ingurumena kontserbatzeko prozesuan eragin berezia duten industria- eta kontsumo-mailako azido eta base garrantzitsuak.
Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM 5 eta EK1. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK 5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM4, STEM6, KPSII5, HK4 eta KAKK2.		1.1; 1.3.; 3.2.; 3.3.; 5.1.; 5.4.; 6.1.; 6.3.	5. Erredox erreakzioak: -Oxidazio-egoera. Erreakzio batean murrizten edo oxidatzen diren espezieak, oxidazio-zenbakiaren aldakuntzaren arabera. -Oxidazio-erredukzio ekuazio kimikoak doitzeko ioi-elektroi metodoa. Kalkulu estekiometrikoak. Erredox bolumetriak. -Erredox bikote baten potentzial estandarra. Bi erredox bikote inplikatzan dituzten prozesu kimiko eta elektrokimikoen espontaneotasuna. -Faraday-ren legeak: karga elektrikoaren kantitatea eta substantzia kantitateak prozesu elektrokimiko batean. Kalkulu estekiometrikoak upel elektrolitikoetan. -Oxidazio- eta erredukzio-erreakzioak bateria elektrikoan, upel elektrolitikoan eta erregai-pilen fabrikazioan eta funtzionamenduan, eta metalen korrosioaren prebentzioan.

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

EDUKIEN ANTOLAKETA

1. Eduki komunak.
2. Elementuen egitura atomikoa eta sailkapen periodikoa.
3. Lotura kimikoa.
4. Funtzio organiko batzuen azterketa.
5. Erreakzio kimikoetako transformazio energetikoak. Espontaneotasuna.
6. Oreka kimikoa.
7. Azidoak eta Baseak.
8. Elektrokimikaren sarrera.

BALIABIDEAK

- Apunteak, fotokopiak eta testu mota desberdinak ikasleen laguntzarako.
- Erreferentzia bezala erabiliko den testu liburua: KIMIKA BATXILERGOA 2. ARGITALETXEA: Santillana.
- IKT-ei dagokionez, Alexia Classroom izango da ikasgela birtuala eta bertatik bideratuko dira eduki eta jarduera guztiak. Ikasleek bertan izango dute eskura behar duten material guztia (testuak, bideoak, eskemak, material gehigarria eta abar). Fitxategiak PDF formatuan igoko dira eta bideoak URL baten bidez txertatuko dira. Ikasleen lanak plataforma birtualaren bidez jasoko dira.

TALDEKATZEAK

Orokorrean lanak bakarka burutu beharko dituzte, laborategian ezik. Bertan bi edo hiruko taldeetan banatuko dira.

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

DENBORAREN ANTOLAKETA		
Gaia	Saio kopurua	Ebaluazioa
Elementuen egitura atomikoa eta sailkapen periodikoa	16	1. EBALUAZIOA
Lotura kimikoa eta substantzien propietateak	16	
Kimika organikoa	14	

Erreakzio kimikoetako transformazio energetikoak. Espontaneotasuna	11	2. EBALUAZIOA
Oreka kimikoa	12	
Hauspeaketa-erreakzioak	12	
Azidoak eta baseak	17	3. EBALUAZIOA
Elektrokimikari sarrera	17	

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Galdera edo bestelako baliabideen bidez (artikuluak, bideoak, etab.) ikasleengan interesa piztuko du eta haien aurre-ezagutzak jasoko ditu.
- Gaiak azalduko ditu, ikasle guztiek edukiak uler ditzaten. Horretarako, beste hainbat tresna erabiliko ditu (power point-a, adibidez).
- Edukiak sakontzeko eta ikasitakoa errealitatearekin lotzeko jarduerak eta ikertze eta aplikatze ekintzak proposatuko ditu.
- Ikasleei agindutako ariketak eta problemak talde osoaren aurrean zuzenduko ditu.
- Talde dinamika egokia egoteaz arduratuko da, non, ikaslea eroso eta zaindua sentitzea izango den helburu nagusia.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Indibidualki zein taldean lan egiteko gaitasuna garatzea.
- Ikasteko gaitasuna garatzea, jarduerak egitean eta edukiak barneratzeko orduan teknika egokiak erabiltzeko.
- Independentzia eta autonomia propioa garatzea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioa idatzizko azterketen bitartez egingo da. Azterketetan irakasleak honako puntuak baloratuko ditu: azalpenen argitasuna eta koherentzia, kontzeptuen zehaztasuna, nomenklatura eta formulazioa eta azterketaren aurkezpen egokia (txukuntasuna, garbitasuna). Ebaluazioa ez-jarraitua da.	Lehenengo eta bigarren ebaluazioetan berreskurapena egongo da, baita nota igotzeko aukera ere. Hirugarren ebaluazioan ez dago berreskurapenik, eta nota igotzeko aukera ohiko deialdian emango da. Berreskurapenean lortutako nota izango da ebaluazioko nota lehendabiziko azterketa gainditu ez zutenen kasuan, nota igotzera etortzen direnen kasuan, aldiz, bi notetatik altuena aukeratuko da.	Ebaluazio bakoitzean idatzizko azterketa bat egingo da. Kurtsoko nota hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da.

Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden.	Berreskurapenean gainditzea lortzen ez badute, ohiko deialdira joan beharko dute gaindituta ez dauzkaten zatiekin. Ohiko deialdian dagozkien zatiak gainditzea lortzen ez badute, ez ohiko deialdira joan beharko dute ikasturteko eduki guztiarekin.	
---	--	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Prozesu kimikorik garrantzitsuenen oinarriak ulertzea, deskribatzea eta aplikatzea, haien oinarri esperimentalak eta deskribatzen dituzten fenomenoak kontuan hartuz, kimikak gizartearen garapenean betetzen duen zeregin garrantzitsua ezagutzeko.

Kimikak, natura-zientzien diziplina den aldetik, prozedura zientifikoaren bidez, naturan gertatzen diren fenomenoaren azken zergatiak zein diren jakiten saiatzen da, fenomeno horiek azaltzen dituzten lege zientifikoetan oinarrituta. Diziplina honek, gainera, oinarri esperimental handia du, eta, horregatik, erabilera anitzeko zientzia da, bereziki garrantzitsua beren prestakuntza ibilbide zientifiko, teknologiko edo sanitarioetan jarraitzeko erabakia hartzen duten ikasleek funtsezko prestakuntzarako.

Konpetentzia espezifiko honen garapenean bidez, ikasleek kimika zientzia bizia dela eta haren ondorioak iraganean garrantzitsuak izateaz gain egungo eta etorkizuneko gizartearen hobekuntzari ekarpen handia egiten diotela uler dezaten lortu nahi da. Kimikaren adarren bitartez, kimikak teknologiari, ekonomiari, gizarteari eta ingurumenari egindako ekarpenik garrantzitsuenak zein diren jakingo dute ikasleek.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM5 eta EK1.

2. Sistema materialen propietateak aztertzearen bidez kimikaren ereduak eta legeak baliatzea, kimikaren aplikazio praktikoei eta ingurumenean dituzten ondorioei lotutako eguneroko problemetarako konponbide orokorrak ondorioztatzeko.

Zientzia kimikoa ezagutza-gorputz arrazionala, koherentea eta osatua da, eta haren legeak eta teoriak oinarritzko printzipioak eta behaketa esperimentalak dituzte oinarri. Hala ere, ez litzateke nahikoa izango ikasleek alderdi horretan bakarrik ikastea kimika. Zientzian aurkezten den naturaren eredu koherentea baliagarria dela frogatu behar da, eguneroko egoerekin eta errealitatea behatzean sortzen diren galderekin harremanetan jarritz. Horrela, beraz, sistema materialek beren konposizioaren arabera propietateak eta aplikazio jakin batzuk dituztela eta egungo ingurumen-gai guztien sakonean eta, batez ere, gai horiei lotutako problemak ebazteko ideietan eta metodoetan oinarri kimiko bat dagoela justifikatzen duten kimikaren oinarritzko printzipioak identifikatzeko gai izan beharko dute diziplina hau ikasten duten ikasleek.

Materiaren izaeraren oinarri kimikoaren eta eragiten dioten aldaketen ezagutza sakon horretatik soilik aurkitu ahal izango dira galdera errealak eta praktikoei erantzun eta irtenbide eraginkorrak, gure pertzepzioaren bidez aurkezten diren edo komunikabideetan formulatzen diren moduan.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM2, STEM5, KD5 eta EK1.

3. Hizkuntza kimikoaren kodeak (nomenklatura kimikoa, unitateak, ekuazioak eta abar) zuzen erabiltzea, erregela espezifikoak aplikatuz, komunitate zientifiko desberdinen arteko komunikazio egoki baterako oinarri gisa eta kimikaren ikerketarako funtsezko tresna gisa erabiltzeko.

Kimikak erabiltzen dituen hizkuntzetako kodeak oso espezifikoak dira, eta ezagutu egin behar dira diziplina honetan lan egiteko eta komunitate zientifikoko kideen artean komunikazio-harreman eraginkorrak ezartzeko. Zentzu zabalean, konpetentzia honek, IUPACek izendatzeko eta formulatzeko ezarritako arauak zuzen erabiltzera bideratuta egoteaz gain, kimikarekin zerikusia duen egoera batean beharrezkoak izan daitezkeen tresna guztiak ere aipatzen ditu, hala nola ekuazioei eta eragiketei dagozkien tresna matematikoak, unitateen sistemak eta horien barruko bihurketa egokiak.

Kimikarekin lotutako datuak eta informazioa behar bezala erabiltzea funtsezkoa da, edozein formatutan ematen direla ere, problemak interpretatzeko eta ebazteko, txosten zientifikoak eta ikerketak behar bezala egiteko, laborategiko praktikak egiteko edo ariketak ebazteko, adibidez. Horregatik, gaitasun espezifiko hori oso laguntza garrantzitsua da zientziarentzat oro har, eta kimikarentzat bereziki.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE1, STEM4, KPSII4 eta EK3.

4. Produktu eta prozesu kimikoen erabilera arduratsuak duen garrantzia ezagutzea, kimikak egungo gizartean duen eragin positiboari buruzko argudio informatuak landuz, askotan “kimiko” terminoari ematen zaizkion konnotazio negatiboak gainditzen laguntzeko.

Gizartean zabalduta dago —agian komunikabideen eta, bereziki, produktu jakin batzuen publizitateari lotutakoen eraginaren ondorioz— produktu kimikoak eta kimika, oro har, osasunerako eta ingurumenerako kaltegarriak diren ideia. Ideia hori herritarren informaziorik eta alfabetatze zientifikorik ezaren ondorioa da kasu gehienetan. Kimika ikasten duten ikasleek jakin behar dute unibertsoaren funtzionamendua azaltzen duten oinarrizko printzipioek oinarri zientifikoa dutela, eta gai izan behar dute substantzia eta prozesu naturalak kimikaren kontzeptuetatik abiatuta deskribatu eta justifikatu daitezkeela azaltzeko.

Horrez gain, kimikaren aurrerapenak gizartearen ongizaterako onura handiak ekarri dituela eta aurrerapen horiek zenbaitetan eragiten dituzten arazoak zientziaren eta teknologiaren garapenaren ondoriozko produktuen eta prozesuen erabilera axolagabe, desinformatu, interesatu edo arduragabeak eragiten dituela argudiatzeko eta azaltzeko trebatu behar dituzte ikasleak etapa honetan ikasitako eta praktikan jarritako ideiek.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM5, KPSII5 eta EK2.

5. Kimikako problemak ebaztean eta lotutako egoerak interpretatzean zientzia esperimentalen eta arrazoibide logiko-matematikoaren berezko lan-teknikak aplikatzea, kooperazioaren garrantzia baloratuz, balio etiko eta iraunkorretan oinarritutako gizarte batean kimikak beteko duen zereginaren balioa agerian jartzeko.

Jarduera zientifiko orotan, gizabanako eta entitate desberdinen arteko kolaborazioa funtsezkoa da aurrerapen zientifikoa lortzeko. Taldean lan egiteak, tresna digitalak eta askotariko baliabideak fidagarritasunez erabiltzeak eta azterketen emaitzak partekatzeak (betiere norenak diren ahaztu gabe) ikerketa zientifikoaren hazkunde nabaria dakar, aurrerapena kooperatiboa baita. Ikerketa zientifikoa hobetzearen aldeko apustu irmoa egitea eta horretarako ikerketa horretan bokazioz aritu nahi duten pertsonak izatea oso garrantzitsua da gure egungo gizartean, bizi-kalitatearen, teknologiaren eta osasunaren hobekuntza baitakar, besteak beste.

Konpetentzia espezifiko hori garatzearen helburua da ikasleak etapa honetatik aurrera zientzia esperimentaletan praktikan jartzen diren oinarritzko printzipioen arabera lan egitera ohitzea, eta zientziaren, zientzian aritzen diren pertsonen eta hori garatzen duten eta genero-desberdintasunak, orientazioa, sinesmena eta abar gainditzeko lan egiten duten erakundeen aldeko kidetasuna garatzea. Aldi berean, arrazoibide zientifikoa erabiltzeko trebetasunak eskuratzeak ikerketaren, lan-munduen eta eguneroko errealitatearen hainbat testuingurutan egoera problematikoak interpretatu eta konpontzeko gaitasuna ematen die ikasleei.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, KD1, KD2, KD3, KD5 eta KPSII4.

6. Kimika jakintza-arlo diziplina anitzeko eta moldakorra gisa ezagutzea eta aztertzea, beste zientzia eta jakintza-arlo batzuekiko loturak agerian utziz, haren bidez ezagutza zientifiko eta globalerako hurbilketa holistiko bat egiteko.

Kimikaren oinarritzko kontzeptuak ezin dira sakonki ulertu kimikari lotutako beste zientzia-arlo batzuetako legeak eta teoriak ezagutu gabe. Era berean, kimikaren oinarritzko ideiak aplikatu behar dira beste diziplina zientifiko batzuen oinarriak ulertzeko. Gizartea erabat konektatuta dagoen bezala, kimika ez da diziplina zientifiko isolatu bat, eta kimikak beste zientzia eta jakintza-arlo batzuk garatzeko egiten dituen ekarpenak (eta alderantziz) ezinbestekoak dira zientziaren, teknologiaren eta gizartearen aurrerapen globalerako.

Ikasleak konpetentzia izan daitezen, ikasketa esperimentalaren eta diziplinarteko harreman hori agerian uzten duten egoeren behaketaren bidez garatuko du bere ikaskuntza, ikerkuntzan eta esperimentazioan tresna teknologikoak aplikatuz, eta kimikaren berezko problemak ebazteko tresna matematikoak eta arrazoiaketa logikoa erabiliz. Kimikaren berezko diziplinarteko oinarri holistiko horrek oinarri egokiak ematen dizkie kimika ikasten ari diren ikasleei, hainbat ezagutza-adarretan ikasten jarraitu ahal izan dezaten, hainbat prestakuntza-ibilbideren bidez, eta horrek eraginkortasunez laguntzen du pertsona gaituen prestakuntzan.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM4, STEM6, KPSII5, HK4 eta KAKK2.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatzuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeke laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprosesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrek diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko individual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. Konpetentzia espezifikoak.

1.1. Kimikak eta beste arlo batzuekin dituen loturek gizartearen garapenean, zientziaren aurrerapenean, teknologian, ekonomian eta ingurumena errespetatuko duen garapen iraunkorrean duten garrantzia ezagutzea, kimikak alderdi horietan egin dituen eta funtsezkoak izan diren aurrerapenak identifikatuz.

1.2. Ingurunean gertatzen diren prozesu kimiko nagusiak eta sistema materialen propietateak deskribatzea, kimikaren barruko diziplinen berezko ezagutzen, trebetasunen eta jarreraren bidez.

1.3. Kimikaren izaera esperimentala eta diziplinartekoa eta ikerketa zientifikoan eta egungo lan- eta ekonomia-esparruetan duen eragina ezagutzea, gertakari enpirikoak eta ezagutzaren eta giza jardueraren beste eremu batzuetan dituen aplikazioak kontuan hartuz.

2. Konpetentzia espezifikoa.

2.1. Kimikaren printzipioak zientziaren garapenari lotutako egungo arazo nagusiekin lotzea, komunikabideetan nola komunikatzen diren eta eguneroko esperientzian nola ikusten diren aztertuz.

2.2. Kimikaren oinarriak gizarte-, ekonomia-, politika- eta etika-arloetako gai esanguratsuak aztertzeke eta eztabaidatzeko testuinguruaren barruan ezinbesteko ezagutza-multzoa direla onartzea eta jakinaraztea, eta oinarri horiek eremu horietan duten presentzia eta eragina identifikatuz.

2.3. Kimikaren ereduak eta legeak modu informatu, koherente eta arrazoituan aplikatzea, esperimientuen, fenomeno naturalen, industria-prozesuen eta aurkikuntza zientifikoen ondorioak azalduz eta iragarritz.

3. Konpetentzia espezifikoa.

3.1. IUPACen nomenklatura-arauak komunitate zientifiko osoan komunikazio eraginkorra ahalbidetuko duen kimikarako hizkuntza unibertsal baten oinarri gisa zuzen erabiltzea, arau horiek hainbat espezie kimikoren formulak eta izenak ezagutzean eta idaztean aplikatuz.

3.2. Kimika ikasteen lortzen den pentsamendu zientifikoa garatzen laguntzeko tresna matematikoak zorrotz erabiltzea, tresna horiek problemak ebazteko aplikatuz eta, horretarako, ekuazioak, unitateak, eragiketak eta abar erabiliz.

3.3. Laborategian eta beste ingurune batzuetan substantzia kimikoak manipulatzearekin lotutako segurtasun-arauak praktikatzea eta errespetaraztea, bai eta hondakinak behar bezala kudeatzeko eta ezabatzeko prozedurak ere, kimikaren komunikazio-kode bereizgarriak behar bezala erabiliz.

4. Konpetentzia espezifikoa.

4.1. Ingurunerik hurbilenean, ingurune naturalean eta ingurune industrial eta teknologikoan dauden sistema materialen konposizio kimikoa aztertzea, haien propietateak, aplikazioak eta onurak kimikaren printzipioetan oinarrituta daudela frogatuz.

4.2. Substantzia jakin batzuek ingurunean eta osasunean dituzten ondorio negatiboak zientzia kimikoak eragiten ez dituela eta produktu horiek oker edo zabarkeriaz erabiltzearen emaitza direla era informatuan argudiatzea, kimikaren teoriak eta legeak aplikatuz.

4.3. Teknologia kimikoari lotutako produktu ugariaren onurak zein diren eta haien erabilerak eta aplikazioak gizartearen aurrerapenean nola lagundu duten azaltzea, ezagutza zientifiko egokiak erabiliz.

5. Konpetentzia espezifikoa.

5.1. Hainbat diziplina zientifikotako espezialisten arteko kolaborazio-lanak kimikari egindako ekarpen handia ezagutzea, diziplina bakoitzaren berezko legeen eta teorien arteko konexioak agerian jarritz.

5.2. Kimikak pentsamendu zientifikoaren garapenari eta pentsamendu kritikoaren autonomiari egindako ekarpena ezagutzea, diziplina zientifikoaren berezko lan-metodologiak praktikan jarritz.

5.3. Kimikari lotutako problemak ebaztea eta kimikari lotutako egoerak aztertzea, taldeko kide bakoitzak egiten duen ekarpenaren garrantziaz eta pentsamendu-aniztasunaz jabetuz eta lantaldeen barruan gizarte-trebetasun positiboak sendotuz.

5.4. Zailtasun handienak dituzten kimika-kontzeptuak eraginkortasunez irudikatzea eta bistaratzea, tresna digitalak eta askotariko baliabideak erabiliz, laborategi erreal eta birtualeko esperientziak barne.

6. Konpetentzia espezifikoa.

6.1. Kimikaren oinarrian dauden funtsezko kontzeptuak azaltzea eta arrazoitzea, beste diziplina zientifiko batzuen (eta, bereziki, Fisikaren) kontzeptuak, legeak eta teoriak aplikatuz, esperientzioaren eta ikerketaren bidez.

6.2. Beste diziplina zientifiko batzuen (hala nola biologiaren edo teknologiaren) funtsezko ideiak ondorioztatzea, haien oinarritzko edukien eta kimikaren berezko lege eta teorien arteko erlazioaren bidez.

6.3. Kimikaren problema eta alderdi bereizgarriak ebaztea, matematikak eta teknologiak eskaintzen dituzten tresnak erabiliz eta, era horretan, fenomeno esperimental eta naturalen eta diziplina honen berezko kontzeptuen arteko erlazioa ezagutuz.

MATEMATIKA II: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapak:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	2. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	MATEMATIKA	Irakasleak:	Txema Marin Arrizabalaga		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Matematika I eta II-ren curriculum-garapena etapako helburu orokorrak lortzera bideratzen da, eta arreta berezia eskaintzen zaie ikasleek etapa amaitzean lortu behar dituzten Batxilergoko deskriptore operatiboetan kontzeptualizatutako funtsezko konpetentziak garatzeari eta eskuratzeari.

Arrazoiketa eta argudiaketa, modelizazioa eta pentsamendu konputazionala STEM konpetentziaren elementu bereizgarriak dira. Matematikaren eta beste jakintza-arlo batzuen artean ezarritako loturak eta gizarte-testuinguruetako problemak ebaztea herritartasunerako konpetentziarekin lotuta daude.

Problemak ebazteko, arrazoitze eta frogatzeko eta konexioak egiteko konpetentzia espezifikoak ikerketa matematikoaren berezko prozesuak eskuratzeko diseinatu daude, hala nola galderak egitea, aieruak ezartzea, justifikatzea eta orokortzea, matematikaren berezko kontzeptuak eta prozedurak beste jakintza-arlo batzuetan lotzea eta aitortzea, bereziki zientzietan eta teknologian.

Zentzu matematikoa : matematikaren konpetentzia-irakaskuntza planteatzen da, testuinguruan problemak edo atazak ebazteko kontzeptuak nagusitu eta haiei zentzua emateko, testuingurutik kanpoko egoeretan trebetasunak edo algoritmoak ikasi beharrean. Hala, zentzu matematikoa izan eta garatu behar da matematikoki konpetentziadun izatera iristeko.

Zentzu numerikoaren ezaugarria da numerazioari eta kalkuluari buruzko ezagutza zenbait testuingurutan aplikatzea, eta zenbakien eta eragiketen ulermenean, irudikapenean eta erabilera malguan oinarritutako trebetasunak eta pentsamoldeak garatzea.

Neurriaren zentzua inguratzen gaituen munduko objektuen atributuak ulertzean eta konparatzean oinarritzen da.

Espazio-zentzuak gure ingurunearen alderdi geometrikoen ulermena lantzen du, haien erlazioak identifikatzea, kokatzea, sailkatzea edo horiekin arrazoitzea geometria ikasteko funtsezko elementuak dira.

Zentzu aljebraikoak matematika komunikatzeko hizkuntza eskaintzen du. Zentzu aljebraikoaren eta pentsamendu konputazionalaren funtsezko ezaugarriak honako hauek dira: partikularrean orokorra dena ikustea, aldagaien arteko mendekotasun-patroiak eta -erlazioak antzematea eta hainbat irudikapenen bidez adieraztea, eta egoera matematikoak edo mundu errealekoak adierazpen sinbolikoekin modelizatzea.

Zentzu estokastikoan sartzen dira datuen analisisa eta interpretazioa, aieruak egitea eta erabakiak hartzea estatistika-informaziotik abiatuta, horien balorazio kritikoa egitea eta ausazko fenomenoak ulertzea eta komunikatzea askotariko egoeretan.

Zentzu sozioafektiboak berekin dakar, alde batetik, emozioak ulertzeko eta maneiatzeko beharrezkoak diren ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak eskuratzea eta aplikatzea, eta, bestetik, matematika ikasteko prozesuan agertzen den talde-lanaren kudeaketa aktiboa egitea. Zentzu hori ez da modu isolatuan landu behar, jakintzagaiaren garapenean zehar baizik.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazonatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Algebra Lineala Matrizeak. Determinanteak eta Ekuazio linealetako sistemak	Konpetentzia espezifikoa 1 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5, PSIIK4, PSIIK5 eta EKK3 Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 4 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK3, DK5, EKK3	1.1. 1.2. 2.1 2.2 4.1	A1. Eragiketen zentzua. Bektoreen eta matrizeen batura eta biderkadura: propietateen behar bezalako ulermena eta erabilera. A1. Zenbaki errealekin, bektoreekin eta matrizeekin jarduteko trebetasunak. Kalkulu mentala edo idatzizkoa kasu errazetan, eta tresna teknologikoen erabilera kasurik konplexuenetan. A2. Erlazioak. Bektore eta matrizeen multzoak: egitura, ulermena eta propietateak. D.3 Adierazpen aljebraikoen forma baliokideak ekuazioen eta inekuazioen ebazpenean, kalkulu mentalaren, arkatz- eta paper-algoritmoen eta tresna digitalen bidez. D.3 Ekuazio-sistema linealak: bateragarritasunaren azterketa (Rouché-Fröbeniusen Teorema) eta ebazpena (Cramer, Gauss) hainbat testuingurutan. D.3 Ekuazio eta matrize-sistemen ebazpena.
Geometria Analitikoa espazioan. Zuzena eta planoak Problema metrikoak	Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1 Konpetentzia espezifikoa 7 STEM3, STEM4, DK1, DK2, DK5, EKK3, KKAK4.1, KKAK4.2.	5.1 7.1 7.2	C1. Bi eta hiru dimentsioko forma geometrikoak. C1. Hiru dimentsioko objektu geometrikoak: propietateen analisia eta atributuen zehaztapena. C1. Espazioan objektuei buruzko problemen ebazpena, koordinatu kartesiarren bidez irudikatuta. C2. Lokalizazioa eta irudikapen-sistemak. C2. Objektu geometrikoen propietateen irudikapena eta azterketa espazioan eta haien arteko erlazioak: geometria analitikoak, baita tresna digitalen laguntzaz ere. C2. Espazioko objektu geometrikoen adierazpen aljebraikoak: ebatzi beharreko egoeraren arabera egokienaren hautaketa. C3. Bistaratzeko, arrazoibide eta modelizazio geometrikoak. C3. Objektu geometrikoen irudikapena espazioan erreminta digitalak erabiliz.

			C3. Espazioan problemak ebazteko eredu matematikoak (geometrikoak, aljebraikoak, grafikoak...). C3. Beste diziplina eta arlo interesgarri batzuekiko loturak. C3. Espazioko aieru geometrikoak: teoremen bidezko balidazioa. C3. Objektu baten posizioa eta mugimendua espazioan modelizatu, bektoreak erabilia.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Kalkulo diferentziala -Funtzioen limiteak eta Jarraitasuna. -Funtzioen deribatuak -Deribatuaren aplikazioak. -Funtzioen adierazpen grafikoak	Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 4 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK3, DK5, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1	2.1 2.2 4.1 5.1	B2. Aldaketa. Limitearen, jarraitutasunaren eta deribagarritasunaren kontzeptuen aplikazioa funtzioen bidez modeliza daitezkeen egoeren irudikapenari eta azterketari. B2. Deribatua, aldaketaren arrazoi gisa. Software dinamikoaren bidezko interpretazio geometrikoa eta bistaratzea. B2. Deribatuaren aplikazioa problemak ebazteko hainbat testuingurutan. D4. Erlazioak eta funtzioak. Funtzioen irudikapen grafikoa tresna teknologikoen bidez: askotariko erlazioen azterketa eta interpretazioa. D4. Funtzio moten propietateak: ulermena eta konparazioa. D4. Problema-egoera baten, modu sinbolikoan funtzio gisa duen ereduaren eta funtzio horren irudikapen grafikoaren arteko loturak, laguntza digitalarekin.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Kalkulo integrala -Integral mugagabeak. -Integral mugatuak.	Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1	5.1	B1. Neurketa. Kartesiar koordinatuen sistema batean luzera, azalera edo bolumena neurtzea dakarten problemak ebaztea. B1. Integral bat interpretatzea, kurba baten azpiko azalera gisa definitua. B1. Eremuen azalerak kalkulatzeko integrazio oinarriko teknikak erabilia.
Probabilitatea eta Estadistika -Zoria eta Probabilitatea -Banaketa Binomiala eta Normala	Konpetentzia espezifikoa 1 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5, PSIIK4, PSIIK5 eta EKK3 Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 6 STEM1, STEM2, DK2, PSIIK5, HK4, EKK2, EKK3,	1.1. 1.2. 2.1 2.2 6.1 6.2 6.3 7.1 7.2	B1 Probabilitatea, ausazko fenomenoekin lotutako ziurgabetasunaren neurri gisa. E1. Ziurgabetasuna. Probabilitateen kalkulua esperimendu konposatuetan. Probabilitate baldintzatua eta gertaeren independentzia. Zuhaitz-diagramak eta kontingentzia-taulak. E1. Probabilitate osoaren teorema eta Bayesen teorema problemak ebaztean, ziurgabetasun-egoeretan erabaki egokiak hartzeko. E1. A priori probabilitatea, egiantz-berresleipena eta a posteriori probabilitatea zuhaitz-diagrama baten edo kontingentzia-taula baten laguntzarekin eta Bayesen teoremarekin duen erlazioa aztertzekeko estrategiak. E2. Probabilitate-banaketak. E2. Ausazko aldagai diskretuak eta jarraituak. Banaketaren parametroak. E2. Fenomeno estokastikoen modelizazioa probabilitate binomialeko eta normaleko banaketan bidez. Probabilitateen kalkulua, baita informatika-aplikazioekin ere.

	KKAK1 Konpetentzia espezifikoa 7 STEM3, STEM4, DK1, DK2, DK5, EKK3, KKAK4.1, KKAK4.2		
--	--	--	--

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

Klaseen jarduera: Apunte-txostena da ikasgaiaren garapenerako ardatz nagusia. Kontzeptuen azalpena, adibide lagungarriak eta klasean garatzeko ariketak. Ikasgai bakoitza, unitatetan dago banatuta. Orohar, unitate bat garatzeko eskola ordu bat (saio) erabiltzen da.

Ikasleak ere kabuz egitekoa: Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak

Irakasleak banatutako apunte-txostenak dira baliabide nagusia (3 ale). Hauetan, azalpen teorikoak, klasean egiteko ariketak, ariketa eredu ebatziak eta proposatutako ariketa gehigarriak biltzen dira.

Horretaz gain, klaseetan garatutako kontzeptuak eta prozedurak garatzeko (sakontzeko) ikasgela birtuala erabiliko da. Bertan, txostenetan azaltzen diren ariketa gehigarri guztiak ebatzita, eskuragarri ditu ikasleak. Klaseko jarduerak osatzeko edota detektatu daitezkeen gabeziak indartzeko, zenbait ariketa eredu bideoz egongo dira eskura.

IKT baliabideak. Ikasgela birtuala: Alexia Classroom . Aurrekoarekin batera, ikasturtearen garapen osoa Alexia Classroom aplikazioan joango da azaltzen. Honetan, ikasleak ondorengoak izango ditu eskura:

- Aurreko atalean aipatutako txostenetan azaltzen diren azalpenak, klaseko ariketak eta ariketa gehigarri guztiak ebatzita.
- Klasean garatutakoa, azalpen teorikoak, klasean landuko diren ariketa/problema bideoz grabatuta .
- Astero egin beharreko lanak, frogak eta azterketen edukiak, hauen datak, azterketa ereduak,...

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• <i>Helburua</i> :Formatiboa da nagusiki, nahiz akreditatzailea ere baden. • <i>Finkatutako denborak, prozesuan zehar eta batik bat amaieran</i> • <i>Ebaluatze teknika, tresnak eta erramintak</i> Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak. Asteko azken klasean (ostiraletan) , asteko lanak ebaluatzen dira, frogak labur baten bidez (ariketa bat - 10 minutu- Puntuazioa: 0tik 1 era). Astearen bukaeran (ostiraletan)egindako frogak bakoitzak 0,5 balioko du ebaluazioaren notarako. Azken hauetan lortutakoa.guztira,	Ebaluazioro errekonferentzia azterketa egiten da . Hori prestatzeko materiala (ariketak) banatu egiten zaie eta lan egiteko egutegi bat proposatu. Ikaslearen esku gelditzen da, programa horri atxekitzea edo errekonferentzia azterketa bere kabuz prestatzea. Maiatzeko azterketan, ikasleak kurtsoan zehar ez errekonferentziatutako ebaluazioak gaitzitzeko aukera berri bat izango du. Bigarren deialdirako, gaitzitu gabeko ebaluazioak gaitzitu zaizkio pendiente. Horiek prestatzeko, errekonferentzia klaseak izango ditu. Lehenengo deialdiko azterketan (Maiatza), ikasleak suspentutako dituen ebaluazioak gaitzitu ahal izateko azterketa izango du (edo 3.ebaluazioro errekonferentzia azterketa soilik egin dezake).	Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak. Asteko azken klasean (ostiraletan) , asteko lanak ebaluatzen dira, frogak labur baten bidez (ariketa bat - 10 minutu- Puntuazioa: 0tik 1 era). Ostiraletan egindako frogak bakoitzak 0,5 balioko du ebaluazioaren notarako. Azken hauetan lortutakoa.guztira, ebaluazioro kalifikazioaren %20a izango da gehienez. Ebaluazio azterketaren balioa, ebaluazioro kalifikazioaren %80a izango da. Ebaluazio batean bi azterketa eginez gero: zati bakoitzean aurreko paragrafoan azaldutako kriterioa erabiliko da. Aurreko zatia gaitzitu gero, zati hori "liberatu" da. Ebaluazioro kalifikazioa lortzeko, zati bakoitzak pisu

ebaluazioko kalifikazioaren %20a izango da gehienez. Ebaluazio azterketaren balioa, ebaluazioko kalifikazioaren %80a izango da. **Ebaluazio batean bi azterketa eginez gero:** zati bakoitzean aurreko paragrafoan azaldutako kriterioa erabiliko da. Aurreneko zatia gaindituz gero, zati hori "liberatuko" da. Ebaluazioko kalifikazioa lortzeko, zati bakoitzak pisu desberdina izan dezake, erabilitako ordu lektibo kopuruaren arabera.

Ebaluazioko nota

$$= (\text{ostiraletako nota}) * \%20 \\ + \text{ebaluazioko azterketa} \\ * \%80$$

Ikasturteko kalifikazioa hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da.

- *Eragileak* (*heteroebaluatzea*)

Bigarren deialdirako, gainditu gabeko ebaluazioak geldituko zaizkio pendiente.

desberdina izan dezake, erabilitako ordu lektibo kopuruaren arabera.

Ebaluazioko nota

$$= (\text{ostiraletako nota}) * \%20 \\ + \text{ebaluazioko azterketa} \\ * \%80$$

Ebaluazioaren behin betiko nota kalkulatzeko, bigarren saiakeran lortutako nota (%80) eta lehendik zuen nota (%20) kontutan hartuko dira. Ebaluazioa gainditzeko aukera gehiago balego, behin betiko notarako, aurreko saiakera bakoitzak %20a balio izango du.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazio} \\ - \text{azterketako nota}) * \%80$$

Nota igotzeaz: Ebaluazioa gainditu arren, ikasleak nota hobetzeraz aurkezteko eskubidea du. Salbuespenez erabili behar du ikasleak eskubide hau, ez da ohiko bihurtu behar. Kasu honetan ere, ebaluazioaren behin betiko nota kalkulatzeko, bigarren saiakeran lortutako nota (%80) eta lehendik zuen nota (%20) kontutan hartuko dira.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazio} \\ - \text{azterketako nota}) * \%80$$

Ebaluazioa gainditzeko aukera gehiago balego (edo 1.deialdian) behin betiko notarako, aurreko saiakera bakoitzak %20a balio izango du.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazioko nota}) \\ * \%20 \\ + (2.\text{errekuperazioko nota}) \\ * \%60$$

Ikasturteko kalifikazioa hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da. (Ebaluazioko kalifikazioa bi zenbaki hamartarrez adierazitakoa da, ez kalifikazio-txostenetan, Alexian, adierazitako zenbaki osoa) Lehenengo deialdiko azterketan (Maiatza),

		ikasleak suspendituak dituen ebaluazioak gainditu ahal izateko azterketa izango du (edo 3. ebaluazioko errekupeazio azterketa soilik egin dezake). Bigarren deialdirako, gainditu gabeko ebaluazioak geldituko zaizkio pendiente.
--	--	---

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Eguneroko bizitzako eta zientziako eta teknologikoak modelizatzea eta ebaztea, hainbat estrategia eta arrazoitzeko modu aplikatuz, soluzio posibleak lortzeko.

Problema ebaztea eta modelizazioa matematika ikasteko funtsezko ardatza dira, ezagutza matematikoa eraikitzeke prozesu nagusiak direlako. Eguneroko bizitzako nahiz mundu zientifiko eta teknologikoko problema modelizatzeak eta ebazteak ikaskuntza-prozesua motibatu eta oinarri kognitibo sendoak ezar ditzake, matematika eguneroko bizitzako egoerak deskribatzeko, aztertzeke eta ulertzeke tresna gisa esperimintatu ahal izateke, baita ezagutza zientifikoak azaldu, formalizatu eta horiei zorrotasuna emateke ere.

Konpetentzia hori garatzeak honako hauek dakartza berekin: problema formulatzeko prozesuak, datuak edo objektu garrantzitsuak eta horien arteko erlazioak bilatzeko sistematizazioa, matematika-hizkuntzara edo sistema informatiko batek interpretatzeko erraza den lengoaiara kodifikatzea, eguneroko egoeren eredu abstraktuak sortzea, beste problema batzuekiko analogia bezalako ebazpen-estrategien erabilera, estimazioa, saiakera eta errorea, alderantzizko moduan ebaztea, problema errazagoetan deskonposatzea, etab.

Tresna digitalen erabilerak problema errazago ulertzeke, hainbat estrategia praktikan jartzeko, ebazpen-prozesua bideratzeko beharrezko egiaztapenak egiteke, jatorrizko problemaren inplizituak ez diren beste erlazio batzuk aztertzeke eta ikerketa zientifikorako bide berriak irekitzeke balio behar du.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5, PSIIK4, PSIIK5, EKK3.

2. Problema baten soluzio posibleen baliozkotasuna egiaztatzea, arrazoiketa eta argudiaketa erabiliz, horien egokitasuna egiaztatzeke.

Problema bat ebaztean lortutako soluzioak aztertzeak gogoeta kritikoa, arrazoiketa eta argudiaketa bultzatzen ditu. Besteak beste, jasangarritasuna, kontsumo arduratsua, ekitatea edo diskriminaziorik eza bezalako ikuspegiak kontuan hartuta lortutako soluzioak eta ondorioak interpretatzeko erabaki arrazoituak hartzen, estrategiak ebaluatzen eta modu eraginkorrean komunikatzen laguntzen du. Konpetentzia hori garatzeak metakognizioaren berezko hausnarketa-prozesuak dakartza berekin, hala nola autoebaluazioa eta koebaluazioa, tresna digitalen erabilera efikaza, prozesua hitzez adieraztea edo deskribatzea, eta soluzioak eta horien irismena baliozkotzeko soluzioak edo estrategiak egiaztatzeke hainbat moduren arteko hautaketa, aieru eta problema berriak planteatzeko aukera irekiz.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3.

3. Aieruak edo problemak formulatzea eta ikertzea, arrazoiketa eta argudiaketa erabiliz, tresna tekno-logikoen laguntzarekin, ezagutza matematiko berria sortzeko.

Aieruak formulatzea eta ikertzea eta eduki matematikoko problemak sortzea matematikako curriculumaren bi osagai garrantzitsu eta esanguratsu dira, eta zeregin matematikoaren funtsezko zatitzat hartzen dira. Egoera problematizatu bati edo dagoeneko ebatzita dagoen problema bati buruzko aieruak formulatzeak edo eduki matematikoa duten galderak sortzeak berekin dakar problema berriak sortzea, egoera jakin bat aztertzeako helburuarekin, baita problema bat birformulatzea ere hau ebazteko prozesuan zehar.

Konpetentzia hori garatzeak hainbat testuingurutan problemak ebazteko trebetasuna hobetu dezake, egoera zehatzen eta abstrakzio matematikoen arteko zubiak ezar ditzake eta eremu zientifiko-teknologikoan eskuratutako ezagutzak aplikatu ditzake. Ikasleek galderak egiten dituztenean, arrazoiketa eta hausnarketa hobetzen dituzte, eta, aldi berean, beren ezagutza eraikitzen dute, konpromiso eta jakin-minhandia sortuz, baita matematika ikasteko prozesuarekiko gogo bizia ere. Prozesu honetan, errorea onartzeak eta errore hori ikasteko aukera bihurtzeak aukera berriak ematen ditu, bai ezagutza berriak eskuratzeko, bai ezagutza horiek integratzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK3, DK5, EKK3.

4. Pentsamendu konputazionala modu efikazean erabiltzea, matematika erabiliz algoritmoak aldatuz, sortuz eta orokortuz, eguneroko bizitzako eta zientziaren eta teknologiaren esparruko egoerak modelizatze eta ebazteko.

Pentsamendu konputazionalak bat egiten du zuzenean problemen ebazpenarekin eta prozeduren planteamenduetarekin, abstrakzioa erabiliz alderdi garrantzitsuenak identifikatzeko, patroiak ezagutzeko, zeregin sinpleagoetan deskonposatzeko eta algoritmoak definitzeko, sistema informatiko batek gauzatu dezakeen problemaren soluzio batera iristeko helburuarekin. Pentsamendu konputazionala eguneroko bizitzara eta zientziaren eta teknologiaren esparrura eramateak esan nahi du informatikaren funtsezko alderdiak ikasleek modelatze- eta simulazio-beharrekin erlazionatzea. Horretarako, beharrezkotzat jotzen da matematika programazioarekin konektatzea, tresna hori zuzenean erlazionatuta baitago problemak testuinguru matematikoan eta ez-matematikoko ebaztearekin.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar eguneroko egoeren eta zientziaren eta teknologiaren esparruko egoeren eredu abstraktuak sortzea, hori automatizatzea eta modelizatzea, eta sistema informatiko batek erraz interpretatzen duen lengoaia batean kodetzea.

Pentsamendu konputazional horrek, ikasgelan lan egiteko baliabide teknologikoen aukeraketa egokiarekin batera, problemak ebaztean aplikatutako ezagutza matematikoan sakontzeko aukera emango dio ikasleari.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK3, DK5, EKK3.

5. Ideia matematikoen arteko loturak ikertzea eta erabiltzea, kontzeptuen, prozeduren, argudioen eta ereduaren arteko loturak ezarriz, ikuspegi matematiko integratua sortzeko.

Idea matematiko desberdinen arteko loturak ezartzeak sakonago ulertzen laguntzen du problema beraren hainbat ikuspegik emaitza baliokideak nola sor ditzaket. Ikasleek testuinguru batetik datozen ideiak erabil ditzakete beste testuinguru batean sortutako aieruak frogatzeko edo ezeztatze, eta, ideia matematikoak konektatzean, kontzeptuak, prozedurak eta argudioak hobeto ulertu ditzakete. Matematika osotasun gisa ulertzeak berekin dakar haren barne-loturak aztertzea eta jakintza multzoen artean zein maila bateko edo hezkuntza-etapa desberdinetako matematikaren artean dauden erlazioei buruz gogoeta

egitea.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar ideia matematiko berriak aurretiko ideiekin lotzea, problemen ebazpenean ideia matematikoen arteko loturak ezagutzea eta erabiltzea, eta osotasun integratu bat osatzeko ideia batzuk beste batzuen gainean nola eraikitzen diren ulertzea.

Konexioak egiteko eta erlazioak ezartzeko gaitasuna matematikaren ulermen-mailaren adierazle ona da, eta zuzenean erlazionatzen da egiten jakitearekin.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1

6. Matematikak beste jakintza-arlo batzuekin dituen erlazioak ezagutzea eta horietan sakontzea, kontzeptuak eta prozedurak hainbat egoeratan erlazionatuz, problemak ebazteko eta gaitasun kritikoa, sortzailea eta berritzailea garatzeko.

Erlazioak behatzea eta lotura matematikoak ezartzea zeregin matematikoaren funtsezko alderdia da, ikasleek beren ezagutzak, irudikapen-multzozabala erabiltzeko trebetasuna eta teknologiarako eskura-garritasuna handitzen dituztenean, eta beste jakintza-arlo batzuekiko konexioek, zientziekin bereziki, ahalmen matematiko handia ematen dietenean. Matematikaren eta beste jakintza-arlo batzuen arteko lotura ez litzateke jakintza kontzeptualetara mugatu behar; aitzitik, prozeduretara eta jarreretara zabaldu beharko litzateke, prozedura eta jarrera matematikoa beste jakintzagai eta testuinguru batzuetara transferitu eta aplikatu ahal izateko.

Konpetentzia horren garapenak garrantzi handia hartzen du; izan ere, ideia, kontzeptu eta prozedura matematikoen arteko loturak sustatzeaz gain, alde batetik, beste jakintza-arlo batzuekin batera lan egitea sustatzen du —zientzia, teknologia, ingeniari, humanitateak, arteak eta gizarte-zientziak oro har, adibidez—, eta, bestetik, ingurunearekin lotura estuak ezartzea, gaur egungo hezkuntzaren beharrei eta erronkei erantzuteko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, DK2, PSIIK5, HK4, EKK2, EKK3, KKAK1.

7. Informazio, kontzeptu eta prozesu matematikoak irudikatzea, hainbat teknologia hautatuz ideiak bistaratzeko eta arrazoibide matematikoak egituratzeko.

Idea, kontzeptu eta prozedura matematikoen irudikapenak arrazoiketa eta frogapena errazten dute, erlazioak aztertze eta erantzunen baliozkotasuna egiaztatze eta erabiltze dira, teknologia digitaletan modu naturalean agertzen dira eta komunikazio matematikoaren erdian daude.

Konpetentzia hori garatzeak esan nahi du irudikapen matematikoen erreperorioa eta irudikapen horiek modu efikazean nola erabili jakitea areagotu egiten dela, objektu berberen irudikapen diferentek informazio desberdinak transmititzeko dituzten moduak azpimarratuz eta zereginerako egokiak diren irudikapenak hautatzearen garrantzia erakutsiz.

Entitate matematikoak irudikatzeak objektu matematikoen irudikapen-mota desberdinak ulertze eta erabiltze gaitasuna eskatzen du, hala nola krokisak, marrazkiak, diagramak, eskemak, taulak, grafikoak...

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM3, STEM4, DK1, DK2, DK5, EKK3, KKAK4.1, KKAK4.2.

8. Ideia matematikoak banaka eta taldean komunikatzea, euskarri, terminologia eta zorrotasun egokiak erabiliz, pentsamendu matematikoa antolatze eta sendotze.

Informazioaren gizartean, gero eta nabarmenagoa da komunikazio argi eta egiazkoa behar dela, ahoz zein idatziz. Beste batzuekin elkarrekin aritzeak aukera

ematen du ideiak trukatzeko eta haiei buruz hausnartzeko, kolaboratzeko, kooperatzeko, ezagutza berriak sortzeko eta finkatzeko, komunikazioa matematika ikasteko ezinbesteko elementu bihurtuz.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar gertaerak, ideiak, kontzeptuak eta prozedura konplexuak hitzez, analitikoki eta grafikoki adieraztea, egiazki eta zehatz-mehatz, terminologia matematiko egokia erabiliz, ideiei esanahia eta iraunkortasuna ematea eta horiek argitara ematea.

Horrela ulertutako komunikazioak pentsamendu matematikoa estimulatu du, partikularizatzeko, orokortzeko, susmatzeko eta argudiatzeko prozesuen bidez. Horregatik, ikasleei problemak ebazteko, beste problema batzuk planteatzeko, aieruak eraikitze, aztertze, argudiatze, zalantzan jartzeko eta eztabaidatzeko espazioak eskaini behar zaizkie.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, ELK1, ELK2, STEM2, STEM4, DK2, DK3, KKA3.2.

9. Trebetasun pertsonalak eta sozialak erabiltzea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz, akatsa eta ziurgabetasuna onartuz, erlazio osasungarriak sortuz eta talde heterogeneotako proiektuetan aktiboki eta hausnarketa bidez parte hartuz, matematika ikasteko helburuak hobeto lortzeko.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar, alde batetik, emozioak identifikatzea eta kudeatzea, estres-iturriak ezagutzea, jarraikia izatea, modu kritiko eta sortzailean pentsatzea, erresilientzia sortzea eta erronka matematiko berrien aurrean jarrera proaktiboa edukitzea, errorea ikasteko aukera dela eta askotariko emozioak modu pertsonalean hazteko egokiera direla ulertuz.

Bestetik, konpetentzia hori garatzeak berekin dakar besteekiko enpatia erakustea, beste pertsona batzuekin erlazio positiboak ezartzea eta mantentzea, entzute aktiboa eta komunikazio asertiboa trebatzea, taldean lan egitea eta erabaki arduratsuak hartzea. Era berean, matematikari buruz aldaera indibidual eta/edo sozialei lotuta aurrez pentsatutako estereotipoak eta ideiak haustea sustatu behar da, edozein diskriminazio motaren zentzugabekeria eta bidegabekeria logikoki oinarrituz.

Edonola ere, garrantzitsua da akatsa naturaltasunez onartzea eta ikasgelako dinamiketan sartzea, beti zigorra eragin gabe, baizik eta ikasteko palanka gisa erabilita. Testuinguru horretan, ikasgelak ekosistema bat izan behar du, eta bertan pertsona bakoitzaren erritmoak eta trebetasunak errespetatu behar dira, baita horien arteko loturak eta interakzioak ere, zientzien batxilergoko konpetentziak lortzen laguntzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: ELK3, STEM5, PSIIK1. 1, PSIIK1. 2, PSIIK3. 1, PSIIK3. 2, HK2, HK3, EKK2.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte

hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeo, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetza demokratikoaren, gatazkak elkarizketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatur, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta teknikoen elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-

baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeko laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibiltatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta

kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoa eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.